

„KOMERCIJALNA BANKA“ A.D., BEOGRAD

**IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA
I FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA 2021. GODINU**

SADRŽAJ

	Strana
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA	1 – 5
FINANSIJSKI IZVEŠTAJI	
Bilans uspeha	6
Izveštaj o ostalom rezultatu	7
Bilans stanja	8
Izveštaj o promenama na kapitalu	9 – 10
Izveštaj o tokovima gotovine	11 – 12
Napomene uz pojedinačne finansijske izveštaje	13 – 165
PRILOG: GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU	

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

UPRAVNOM ODBORU I AKCIONARIMA BANKE „KOMERCIJALNA BANKA“ AD, BEOGRAD

Mišljenje

Izvršili smo reviziju priloženih pojedinačnih finansijskih izveštaja banke „KOMERCIJALNA BANKA“ a.d., Beograd, (u daljem tekstu: Banka), koji obuhvataju bilans stanja na dan 31. decembar 2021. godine, bilans uspeha, izveštaj o ostalom rezultatu, izveštaj o promenama na kapitalu i izveštaj o tokovima gotovine za godinu koja se završila na taj dan, kao i pregled značajnih računovodstvenih politika sadržanim u napomenama uz pojedinačne finansijske izveštaje.

Po našem mišljenju, priloženi pojedinačni finansijski izveštaji objektivno i istinito, po svim materijalno značajnim aspektima, prikazuju finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2021. godine, rezultate njenog poslovanja i tokove gotovine za godinu koja se završila na taj dan, u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Međunarodnim standardima revizije. Naše odgovornosti su detaljnije opisane u pasusu *Odgovornost revizora* u nastavku ovog izveštaja. Mi smo nezavisni u odnosu na Banku u skladu sa etičkim zahtevima koji su relevantni za našu reviziju finansijskih izvještaja u Republici Srbiji, i ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa ovim zahtevima.

Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i adekvatni da obezbede osnovu za izražavanje našeg mišljenja.

Ključna revizorska pitanja

Ključna revizorska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima. U tom kontekstu, za pitanje u nastavku, opisano je kako se naša revizija bavila tim pitanjem.

Ispunili smo obaveze opisane u delu *Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja*, uključujući i povezana pitanja. U skladu s tim, naša revizija uključuje sprovođenje procedura dizajniranih da odgovore na nasu procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima. Rezultati naših revizorskih procedura, uključujući procedure sprovedene za ključno revizorsko pitanje opisano u nastavku, daju osnovu za izražavanje našeg mišljenja o priloženim finansijskim izveštajima.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Ključna revizorska pitanja (nastavak)

Ključno pitanje revizije	Odgovarajuća revizorska procedura
Adekvatnost obezvređenja finansijskih plasmana	
<p>Ovo je ključno revizorsko pitanje jer određivanje iznosa obezvređenja finansijskih plasmana zahteva značajna prosuđivanja.</p> <p>Upotreba različitih pretpostavki i tehnika modeliranja može dovesti do značajno različitih iznosa obezvređenja finansijskih plasmana komitentima. Neto knjigovodstvena vrednost finansijskih plasmana komitentima na dan 31. decembra 2021. godine iznosi RSD 209,044,942 hiljade, odnosno 42.71% ukupne aktive.</p> <p>Ključne oblasti procenivanja uključuju tumačenje zahteva za obračun obezvređenja u skladu sa MSFI 9, što se odražava na model očekivanih kreditnih gublata Banke, identifikaciju izloženosti kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, pretpostavke koje se koriste u modelu očekivanih kreditnih gublata, kao što je finansijsko stanje druge ugovorne strane, očekivani budući novčani tokovi i očekivano kretanje makroekonomskih pokazatelja (npr. kretanje indeksa industrijske proizvodnje, EURIBOR-a, BELIBOR-a, nezaposlenosti) kao što je obelodanjeno u Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, Rizik promene vrednosti aktive - umanjenje imovine, procene i pretpostavke očekivanih ishoda u scenarijima pri obračunu obezvređenja za individualno procenjene plasmane, kao i procene u vezi sa ekonomskim efektima.</p> <p>Mogući ishodi zasnivaju se na diskontovanim novčanim tokovima za individualno procenjene plasmane i uključuju procenivanje i druge kompleksne oblasti, kao što su indikatori obezvređenja, verovatnoće relevantnih scenarija za očekivane buduće novčane tokove i prognoze samih novčanih tokova, uključujući realizaciju sredstava obezvređenja.</p> <p>Za više informacija, pogledati Napomenu 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomenu 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.</p>	<p>Procenili smo dizajn i testirali operativnu efektivnost sistema internih kontrola na procesu grupne procene obezvređenja plasmana, kao i proces procene obezvređenja za pojedinačno procenjene plasmane.</p> <p>Angažovali smo eksperte u oblasti modeliranja kreditnog rizika za pregled metodologije i modela za obračun obezvređenja u skladu sa zahtevima MSFI 9, kao i za pregled makroekonomskih modela, i eksperte za informacione sisteme za testiranje efektivnosti opštih IT kontrola na aplikacijama osnovnog IT sistema u kojima se vrši obračun obezvređenja.</p> <p>Procenili smo usklađenost tehnika modeliranja i metodologije sa zahtevima MSFI 9. Procenili smo prikladnost značajnih pretpostavki koje se koriste u modelima za obračun kreditnih gublata.</p> <p>Na uzorku kreditnih partija smo sproveli procedure da bi ocenili pravovremenost identifikacije plasmana kod kojih je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika i klasifikaciju instrumenata po nivoima u skladu sa zahtevima MSFI 9. Naše procedure su uključile preispitivanje kreditne sposobnosti klijenata i pregled ulaznih parametara za njeno određivanje, kao što su verovatnoća neispunjenja obaveza, broj dana docnje, rani indikatori obezvređenja ili reprogrami. Takođe, na uzorku plasmana koji se procenjuju na kolektivnoj osnovi, izvršili smo preračun obezvređenja kako bismo potvrdili njegovu matematičku tačnost.</p> <p>Za individualno procenjene plasmane, naše procedure su uključivale procenu pravovremenosti identifikovanja nastalih kreditnih gublata i testiranje pretpostavki korišćenih u modelima, uključujući prognoziranje buduće novčane tokove i procenjenju vrednost sredstava obezbeđenja. Na uzorku individualno obezvređenih plasmana stekli smo razumevanje o aktuelnom finansijskom stanju dužnika i razmotrili da li su ključne pretpostavke odgovarajuće imajući u vidu okolnosti zajmoprimca. Takođe smo izvršili preračun obračuna obezvređenja zbog potvrde matematičke tačnosti. Pored toga, testirali smo ključne parametre za obračun obezvređenja, uključujući očekivane buduće novčane tokove, njihov vremenski raspored i vrednost kolaterala, i razgovarali sa rukovodstvom o tome da li su procene ažurne i u skladu sa strategijom koja se sledi u vezi sa naplatom od konkretnog dužnika.</p> <p>Procenili smo adekvatnost obelodanjivanja sadržanih u Napomeni 3(j) - Pregled osnovnih računovodstvenih politika, "Finansijski instrumenti" klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza, MSFI 9 i Napomeni 4.1. - Upravljanje rizicima - Kreditni rizik, uz priložene finansijske izveštaje.</p>

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Ostala pitanja

Finansijski izveštaji Banke za 2020. godinu su bili predmet revizije drugog revizora, koji je u svom izveštaju od 15. marta 2021. godine izrazio mišljenje bez rezerve na predmetne finansijske izveštaje.

Ostale informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju

Ostale informacije se odnose na informacije sadržane u godišnjem izveštaju o poslovanju, ali ne uključuje finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima. Rukovodstvo Banke je odgovorno za pripremu ostalih informacija u skladu sa propisima Republike Srbije.

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima ne obuhvata ostale informacije. U vezi sa revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije i time razmotrimo da li su ostale informacije usklađene u svim materijalno značajnim aspektima sa finansijskim izveštajima sa našim saznanjima stečenim u toku revizije ili se na drugi način čine materijalno pogrešnim. Pored toga, izvršili smo procenu da li su ostale informacije pripremljene, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, posebno da li su ostale informacije u formalnom smislu u skladu sa zahtevima i postupcima za pripremu ostalih informacija Zakona o računovodstvu u kontekstu materijalnosti, odnosno da li bi neko nepoštovanje ovih zahteva bi moglo uticati na prosuđivanja doneta na osnovu ovih ostalih informacija.

Samo na osnovu sprovedenih procedura, u meri u kojoj smo u mogućnosti da ih ocenimo, izveštavamo da ostale informacije koje opisuju činjenice koje su takođe prikazane u finansijskim izveštajima su, u svim materijalno značajnim aspektima, u skladu sa finansijskim izveštajima i pripremljene u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije.

Pored toga, ako na osnovu rada koji smo obavili, zaključimo da postoji materijalno značajno pogrešno iskazivanje ostalih informacija, od nas se zahteva da tu činjenicu saopštimo u izveštaju. Na osnovu postupaka koje smo izvršili u vezi sa dobijenim ostalim informacijama, nismo utvrdili materijalno značajne pogrešne iskaze.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Odgovornost rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za sastavljanje i istinito prikazivanje ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja, kao i za one interne kontrole koje rukovodstvo odredi kao neophodne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Banke da nastavi poslovanje u skladu sa načelom stalnosti, kao i za obelodanjivanja, ukoliko je primenjivo, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo planira da likvidira Banku ili da obustavi poslovanje, ili u slučaju nepostojanja druge realne mogućnosti osim navedene.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Banke.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naša je odgovornost da se, na osnovu izvršene revizije, u razumnoj meri uverimo da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale usled kriminalne radnje ili greške, kao i za pripremu revizorskog izveštaja koji će sadržati naše mišljenje.

Uveravanje u razumnoj meri predstavlja visok nivo uveravanja, ali nije garancija da će revizija izvršena u skladu sa Međunarodnim standardima revizije uvek otkriti materijalno značajne pogrešne iskaze ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled kriminalne radnje ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Kao sastavni deo revizije u skladu sa Međunarodnim standardima revizije, primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Takođe:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izvještajima, nastalih usled kriminalne radnje ili greške, osmišljavamo i obavljamo revizijske postupke koji odgovaraju identifikovanim rizicima, i pribavimo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza koji daju osnovu za naše mišljenje. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat kriminalne radnje je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što kriminalna radnja može da uključi i udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumevanje o onim internim kontrolama koje su relevantne za reviziju u cilju osmišljavanja revizijskih procedura koje su prikladne u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja o efektivnosti internih kontrola Banke.
- Vršimo ocenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.
- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti entiteta da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalno značajna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezanu obelodanjivanja u finansijskim izvještajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo naše mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu imati za posledicu da entitet prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.

IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja (nastavak)

- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući i obelodanjivanja, i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke u internim kontrolama koje smo identifikovali tokom revizije.

Beograd, 04. mart 2022. godine

Petar Grubor

Ovlašćeni revizor

za „PKF“ d.o.o., Beograd
Palmira Toljatija 5/III
11070 Novi Beograd

BILANS USPEHA

Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2021.	2020. (koligovano)
Prihodi od kamata	3c; 8	13,103,701	13,201,267
Rashodi od kamata	3c; 8	(958,592)	(1,131,977)
Neto prihod po osnovu kamata		12,145,109	12,069,290
Prihodi od naknada i provizija	3d; 9	7,647,524	6,696,915
Rashodi od naknada i provizija	3d; 9	(1,910,160)	(1,821,507)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija		5,737,364	4,875,408
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	3e; 10	4,823	95,629
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	3f; 11	197,243	157,796
Neto prihod / (rashod) od kursnih razlika i efekata valutne klauzule	3b; 12	53,070	4,404
Neto prihod / (rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3j; 13	15,772	(1,072,032)
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	14	563	-
Ostali poslovni prihodi	3g; 15	211,190	211,389
UKUPNO NETO POSLOVNI PRIHOD		18,365,134	16,341,884
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični troškovi	3r; 16	(4,961,166)	(5,819,946)
Troškovi amortizacije	3h; 3i; 3j; 2.5.1; 17	(912,825)	(938,963)
Ostali prihodi	2.5.1; 18	587,010	889,752
Ostali rashodi	2.5.1; 19	(9,614,769)	(6,674,208)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA		3,463,384	3,798,519
Dobitak po osnovu odloženih poreza	3i; 20.1	348,040	120,049
Gubitak po osnovu odloženih poreza	3i; 20.1	(165,725)	(1,384,134)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA		3,645,699	2,534,434
REZULTAT PERIODA - DOBITAK		3,645,699	2,534,434
ZARADA PO AKCIJI			
Osnovna zarada po akciji (u dinarima bez para)	3u; 2.5.1; 36.2	216	150
Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji (u dinarima bez para)	3u; 2.5.1; 36.2	216	150

Napomene na narednim stranama
čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Komercijalne banke a.d., Beograd na dan 3. marta 2022. godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

Dejan Janjatović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

Vlastimir Vuković
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O OSTALOM REZULTATU

Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
(U hiljadama dinara)

	Napomena	2021.	2021. (korigovano)
DOBITAK PERIODA		3,645,699	2,534,434
Ostali rezultat perioda			
Komponente ostalog rezultata koje ne biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Povećanje revalorizacionih rezervi po osnovu nematerijalne imovine i osnovnih sredstava	20.5	-	7,894
Aktuarski dobici / (gubici)	20.5; 34	(137,159)	3,954
Pozitivni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	20.5	146,991	118,902
Negativni efekti promene vrednosti vlasničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	20.5	-	(863)
Komponente ostalog rezultata koje mogu biti reklasifikovane u dobitak ili gubitak:			
Pozitivni / (negativni) efekti promene vrednosti dužničkih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	20.5	(3,147,675)	(388,567)
Dobitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	20.5	498,239	60,916
Gubitak po osnovu poreza koji se odnosi na ostali rezultat perioda	20.5	(22,049)	(18,428)
Ukupan pozitivan / (negativan) ostali rezultat perioda		(2,661,653)	(216,192)
UKUPAN POZITIVAN REZULTAT PERIODA		984,046	2,318,242

Napomene na narednim stranama
čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Komercijalne banke a.d., Beograd na dan 3. marta 2022. godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

 Dejan Janjatović Zamenik predsednika Izvršnog odbora		 Vlastimir Vuković Predsednik Izvršnog odbora
--	---	---

BILANS STANJA

Na dan 31. decembra 2021. godine

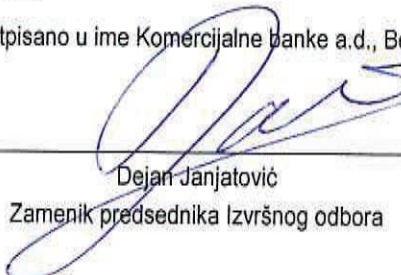
(U hiljadama dinara)

	Napomena	31.12.2021	31.12.2020 (korigovano)	01.01.2020 (korigovano)
AKTIVA				
Gotovina i sredstva kod centralne banke	3k; 21	82,055,481	80,045,107	67,558,219
Hartije od vrednosti	3j; 22	149,588,755	153,776,323	138,469,551
Kredit i potraživanja od banke i drugih finansijskih organizacija	3j; 23	29,114,381	18,142,070	24,733,958
Kredit i potraživanja od komitenata	3j; 24	209,044,942	189,296,089	180,852,563
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	3j; 25	1,488,063	-	-
Investicije u zavisna društva	3j; 26	140,000	3,433,697	3,433,697
Nematerijalna imovina	3lj; 27	582,101	510,669	665,735
Nekretnine, postrojenja i oprema	3i; 28	8,755,659	6,045,330	6,437,937
Investicione nekretnine	3m; 2.5.1; 29	2,610,531	2,393,183	2,825,930
Tekuća poreska sredstva	20.1	18,911	12,237	-
Odložena poreska sredstva	20.4.3	509,242	-	1,074,197
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	30	101,614	130,426	196,300
Ostala sredstva	3j; 31	5,430,725	6,216,268	7,100,359
UKUPNA AKTIVA		489,440,405	460,001,399	433,348,446
PASIVA				
OBAVEZE				
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	3o; 32	2,134,969	4,989,315	5,021,756
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	3o; 33	403,286,418	372,699,401	335,317,154
Rezervisanja	3p; 34	4,233,853	2,529,268	2,328,130
Odložene poreske obaveze	20.4.3	-	147,400	-
Ostale obaveze	3o; 35	4,142,443	4,975,476	13,861,230
UKUPNE OBAVEZE		413,797,683	385,340,860	356,528,270
KAPITAL				
Akcijski kapital	3t; 36.1	40,034,550	40,034,550	40,034,550
Dobitak	3t; 2.5.1; 36.1	9,573,620	5,893,027	11,393,901
Rezerve	3t; 36.1	26,034,552	28,732,962	25,391,725
UKUPNI KAPITAL		75,642,722	74,660,539	76,820,176
UKUPNA PASIVA		489,440,405	460,001,399	433,348,446

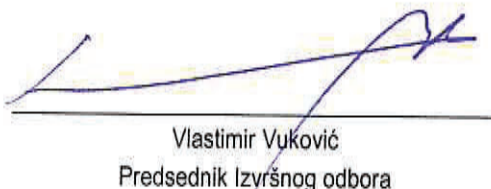
Napomene na narednim stranama
čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Komercijalne banke a.d., Beograd na dan 3. marta 2022. godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

Dejan Janjatović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

Vlastimir Vuković
Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU

Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
(U hiljadama dinara)

OPIS	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve (potražni saldo)	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2020. godine	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	10,425,898	75,852,173
Promena računovodstvenih politika i ispravka materijalno značajnih grešaka u prethodnoj godini - povećanje	-	-	-	-	1,056,880	1,056,880
Promena računovodstvenih politika i ispravka materijalno značajnih grešaka u prethodnoj godini - smanjenje	-	-	-	-	(88,877)	(88,877)
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2020. godine	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	11,393,901	76,820,176
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	-	-	-	(240,763)	-	(240,763)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2,534,434	2,534,434
Raspodela dobiti – povećanje	-	-	3,582,000	-	-	3,582,000
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka – smanjenje	-	-	-	-	(3,582,000)	(3,582,000)
Isplata dividendi	-	-	-	-	(4,477,879)	(4,477,879)
Ostalo – povećanje	-	-	-	-	24,571	24,571
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	3,582,000	-	(8,035,308)	(4,453,308)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	17,191,466	22,843,084	22,147,207	6,585,755	5,893,027	74,660,539

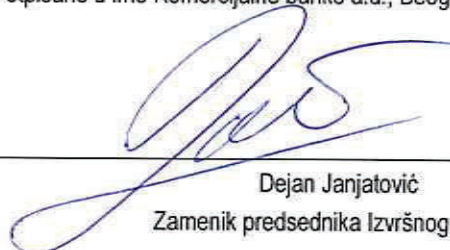
IZVEŠTAJ O PROMENAMA NA KAPITALU (nastavak)
 Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
 (U hiljadama dinara)

OPIS	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve (potražni saldo)	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2021. godine	17,191,466	22,843,084	22,147,207	6,585,755	5,893,027	74,660,539
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2021. godine	17,191,466	22,843,084	22,147,207	6,585,755	5,893,027	74,660,539
Ukupan pozitivan ostali rezultat perioda	-	-	-	(2,698,410)	-	(2,698,410)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	3,645,699	3,645,699
Raspodela dobiti – povećanje	-	-	-	-	-	-
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka – smanjenje	-	-	-	-	-	-
Isplata dividendi	-	-	-	-	-	-
Ostalo – povećanje	-	-	-	-	34,894	34,894
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	-	-	34,894	34,894
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	17,191,466	22,843,084	22,147,207	3,887,345	9,573,620	75,642,722

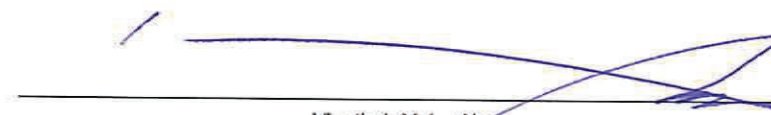
Napomene na narednim stranama
 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Komercijalne banke a.d., Beograd na dan 3. marta 2022. godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

 Dejan Janjatić
 Zamenik predsednika Izvršnog odbora

 Vlastimir Vuković
 Predsednik Izvršnog odbora

IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA

Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine

(U hiljadama dinara)

	2021.	2020.
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI		
Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	25,421,639	19,453,387
Prilivi od kamata	14,888,804	12,039,482
Prilivi od naknada	7,728,413	6,777,100
Prilivi po osnovu ostalih poslovnih aktivnosti	2,788,527	627,413
Prilivi od dividendi i učešća u dobitku	15,895	9,392
Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti	(15,843,705)	(12,333,889)
Odlivi po osnovu kamata	(911,886)	(953,415)
Odlivi po osnovu naknada	(1,911,192)	(1,861,331)
Odlivi po osnovu bruto zarada, naknada zarada i drugih ličnih rashoda	(5,001,342)	(4,452,983)
Odlivi po osnovu poreza, doprinosa i drugih dažbina na teret rashoda	(991,483)	(913,879)
Odlivi po osnovu drugih troškova poslovanja	(7,027,802)	(4,152,281)
Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti pre povećanja ili smanjenja finansijskih sredstava i finansijskih obaveza	9,577,934	7,119,498
Smanjenje finansijskih sredstava i povećanje finansijskih obaveza	35,222,874	39,996,398
Smanjenje potraživanja po osnovu hartija od vrednosti i ostalih finansijskih sredstava koja nisu namenjena investiranju	7,865,437	2,164,218
Povećanje depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama i drugim finansijskim organizacijama, centralnoj banci i komitentima	27,357,437	37,832,180
Povećanje finansijskih sredstava i smanjenje finansijskih obaveza	(26,994,912)	(3,244,706)
Povećanje kredita i drugih potraživanja od banke i drugih finansijskih organizacija, centralne banke i komitenata	(26,994,912)	(3,244,706)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz poslovnih aktivnosti pre poreza na dobit	17,805,896	43,871,190
Plaćeni porez na dobit	(6,674)	(12,237)
Isplaćene dividende	(94,154)	(14,223,065)
Neto priliv / (odliv) iz poslovnih aktivnost	17,705,068	29,635,888

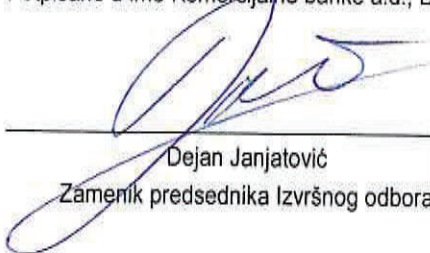
IZVEŠTAJ O NOVČANIM TOKOVIMA (nastavak)
 Za period od 1. januara do 31. decembra 2021. godine
 (U hiljadama dinara)

	2021.	2020.
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja	35,172,283	19,211,692
Prilivi od ulaganja u investicione hartije od vrednosti	32,585,411	19,211,692
Prilivi od prodaje investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	2,586,872	-
Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja	(42,979,990)	(38,540,938)
Odlivi po osnovu ulaganja u investicione hartije od vrednosti	(39,769,940)	(38,394,476)
Odlivi za kupovinu investicija u zavisna i pridružena društva i zajedničke poduhvate	(71)	-
Odlivi za kupovinu nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme	(3,209,979)	(146,462)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz aktivnosti investiranja	(7,807,707)	(19,329,246)
C. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA		
Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	329,732,785	330,334,960
Prilivi po osnovu uzetih kredita	329,732,785	330,334,960
Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja	(331,360,368)	(329,862,375)
Odlivi po osnovu uzetih kredita	(330,992,412)	(329,415,905)
Ostali odlivi iz aktivnosti finansiranja	(367,956)	(446,470)
Neto priliv / (odliv) gotovine iz aktivnosti finansiranja	(1,627,583)	472,585
SVEGA PRILIVI GOTOVINE	425,549,581	408,996,437
SVEGA ODLIVI GOTOVINE	(417,279,803)	(398,217,210)
NETO POVEĆANJE GOTOVINE	8,269,778	10,779,227
GOTOVINE I GOTOVINSKI EKVALENTI NA POČETKU GODINE	51,637,298	40,866,651
POZITIVNE KURSNE RAZLIKE	1,329,954	551,911
NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE	(598,993)	(560,491)
GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVALENTI NA KRAJU PERIODA	60,638,037	51,637,298

Napomene na narednim stranama
 čine sastavni deo ovih finansijskih izveštaja.

Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Izvršnog odbora Komercijalne banke a.d., Beograd na dan 3. marta 2022. godine.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

 Dejan Janjatović
 Zamenik predsednika Izvršnog odbora

 Vlastimir Vuković
 Predsednik Izvršnog odbora

1. OSNIVANJE I POSLOVANJE

Komercijalna banka a.d., Beograd (u daljem tekstu "Banka") osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana je u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2006. godine. Banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine.

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Banke ima:

NLB d.d. Ljubljana	88.28%
--------------------	--------

Potpisivanjem Ugovora o prenosu akcija 30. decembra 2020. godine između Republike Srbije i NLB d.d. Ljubljana, okončan je proces prodaje Komercijalne banke a.d. Beograd. Predmet ugovora bilo je 83.23% običnih akcija Komercijalne banke, čime je NLB d.d. Ljubljana postala vlasnik akcija koje su bile u posedu Republike Srbije i najveći pojedinačni vlasnik Banke sa pravom upravljanja.

NLB d.d. Ljubljana je 11.03.2021. godine objavila Ponudu za preuzimanje preostalih običnih i celokupne emisiju prioriternih akcija Komercijalne banke a.d. Beograd. Dodatnom kupovinom običnih akcija do 31.12.2021. povećala je svoje učešće u upravljačkim akcijama Komercijalne banke a.d. Beograd na 88.28%.

Banka je registrovana za obavljanje kreditnih, depozitnih i garancijskih poslova, kao i za obavljanje poslova platnog prometa, u zemlji i inostranstvu.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banku čine centrala u Beogradu u ulici Svetog Save br. 14, 6 poslovnih centara, 3 sektora za rad sa malom i srednjom privredom, 1 filijala i 190 ekspozitura na teritoriji Srbije (31. decembra 2020. godine: 6 poslovnih centara, 3 sektora za rad sa malom i srednjom privredom, 1 filijala i 203 ekspoziture na teritoriji Srbije).

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka je imala 2,372 zaposlenih (31. decembra 2020. godine: 2,669 zaposlenih). Poreski identifikacioni broj Banke je 100001931.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA**2.1. Osnove za sastavljanje i prikazivanje finansijskih izveštaja**

Pojedinačni finansijski izveštaji Banke (u daljem tekstu "finansijski izveštaji") za 2021. godinu sastavljeni su u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja ("MSFI").

Priloženi finansijski izveštaji predstavljaju pojedinačne finansijske izveštaje. Banka posebno sastavlja i prikazuje konsolidovane finansijske izveštaje u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja.

Objavljeni standardi i tumačenja koji su stupili na snagu u tekućem periodu obelodanjeni su u napomeni 2.2., a Objavljeni standardi i tumačenja koji još uvek nisu postali efektivni, obelodanjeni su u napomeni 2.3.

Priloženi finansijski izveštaji su prikazani u formatu propisanom Odlukom o obrascima i sadržini pozicija u obrascima finansijskih izveštaja za banke ("Službeni glasnik RS" br. 93/2020).

Finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa načelom istorijskog troška, osim ako je drugačije navedeno u računovodstvenim politikama koje su date u daljem tekstu.

Banka je u sastavljanju ovih finansijskih izveštaja primenivala Računovodstvene politike obrazložene u napomeni 3.

Finansijski izveštaji Banke su iskazani u hiljadama dinara. Dinar predstavlja zvaničnu izveštajnu valutu u Republici Srbiji.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**2.2. Izmene i dopune MSFI čije su stupanje na snagu i primena obavezni u tekućoj godini**

Usvojene računovodstvene politike su u skladu sa onima iz prethodne finansijske godine, izuzev sledećih izmenjenih MSFI koji su usvojeni od strane Banke od 1. januara 2021. godine:

➤ **MSFI 16: Lizing i IFRIC 23: Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak**

Rešenjem o utvrđivanju prevoda Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja (Sl. Glasnik RS, br. 123/2020 i 125/2020) objavljen je prevod svih MSFI uključujući i MSFI 16 Lizing. U skladu sa Rešenjem, osnovni tekstovi MRS, odnosno MSFI primenjuju se počev od finansijskih izveštaja koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2021. godine, dok je ranija primena na finansijske izveštaje koji se sastavljaju na dan 31. decembra 2020. godine moguća uz obelodanjivanje odgovarajućih informacija u Napomenama uz finansijske izveštaje. Dakle, Rešenjem je objavljen prevod novog MSFI 16 - Lizing i IFRIC 23 - Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak, dok su ostali standardi ponovljen prevod iz prethodnog rešenja koje se stavlja van snage osim u slučaju njegove primene prilikom sastavljanja finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2020. godine, uz obaveznu primenu svih standarda počev od finansijskih izveštaja na dan 31. decembra 2021. godine.

2.3. Standardi koji su izdati, ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni

➤ **MRS 12 Porezi na dobitak: Izmene vezane za odložene poreze**

Dana 7. maja 2021. godine, IASB je izdao „Odloženi porez u vezi sa sredstvima i obavezama koji proističu iz jedne transakcije (izmene MRS 12)“ koji pojašnjavaju kako kompanije obračunavaju odloženi porez na transakcije kao što su lizing i obaveze povlačenja iz upotrebe. Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.

➤ **MSFI 17 Ugovori o osiguranju (Izmene)**

IASB je 25. juna 2020. godine izdao „Izmene MSFI 17“ u cilju prevazilaženja izazova u primeni koji su identifikovani nakon objavljivanja MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“ 2017 godine. Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.

➤ **MRS 1 i MSFI 2 – Izmene u delu obelodanjivanja računovodstvenih politika**

Dana 12. februara 2021. godine, IASB je izdao „Obelodanjivanje računovodstvenih politika (izmene MRS 1 i Izjava o praksi MSFI 2)“ sa amandmanima koji imaju za cilj da pomognu pripremaocima u odlučivanju koje računovodstvene politike da obelodane u svojim finansijskim izveštajima. Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.

➤ **MRS 8 – Računovodstvene politike, promene u računovodstvenim procenama i greške- Izmene u delu obelodanjivanja računovodstvenih politika**

Standard zahteva usaglašenost sa bilo kojim specifičnim MSFI koji se primenjuje na transakciju, događaj ili uslov, i pruža smernice za razvoj računovodstvenih politika za druge stavke koje rezultiraju relevantnim i pouzdanim informacijama. Promene u računovodstvenim politikama i ispravke grešaka se generalno uzimaju u obzir retrospektivno, dok se promene u računovodstvenim procenama uglavnom računaju na prospektivnoj osnovi. IASB je 12. februara 2021. godine izdao „Definiciju računovodstvenih procena (dopune MRS 8)“ kako bi pomogao subjektima da naprave razliku između računovodstvenih politika i računovodstvenih procena. Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2023. godine.

➤ **Izmene u MSFI 10 Konsolidovani finansijski izveštaji i MRS 28 Investicije u pridružene entitete i zajednička ulaganja: Prodaja aktive između investitora i zavisnog društva**

Izmene ukazuju na poznato neslaganje zahteva u MSFI 10 i onih u MRS 28, vezanih za prodaju ili unošenje aktive između investitora i njegovih zavisnih društava i zajedničkih ulaganja. Glavna posledica izmena odnosi se na to da je ukupan gubitak ili dobitak priznat kada transakcija tangira poslovanje (bez obzira da li je reč o zavisnom društvu ili ne). Delimičan dobitak ili gubitak je priznat kada transakcija tangira aktivu koja ne predstavlja biznis, čak i kada je ova aktiva deo zavisnog društva. U decembru 2015. godine Odbor za međunarodne računovodstvene standarde odložio je datum primene ovog standarda na neodređeno vreme čekajući ishod istraživanja vezano za primenu metoda učešća. Ova izmena još uvek nije odobrena od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)**2.3. Standardi koji su izdati, ali još uvek nisu stupili na snagu i nisu ranije usvojeni (nastavak)****➤ MRS 1 Presentacija finansijskih izveštaja: Klasifikacija kratkoročnih i dugoročnih obaveza (Izmene)**

Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine, a dozvoljena je ranija primena. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao predlog ekspozicije da se datum stupanja na snagu ovih izmena odloži do 1. januara 2023. Cilj izmena je promovisati doslednost u primeni zahteva pomažući kompanijama da utvrde da li je u izveštaju o finansijskom položaju, dugovi i druge obaveze s neizvesnim datumom dospeća potrebno klasifikovati kao kratkoročne ili dugoročne. Izmene i dopune utiču na prezentaciju obaveza u izveštaju o finansijskom položaju i ne menjaju postojeće zahteve oko merenja ili vremena priznavanja bilo koje imovine, obaveze, prihoda ili rashoda, niti informacije koje društvo obelodanjuje o tim stavkama. Takođe, izmene i dopune razjašnjavaju zahteve za klasifikacijom duga koji društvo može da podmiri izdavanjem vlastitih instrumenata kapitala. Ove izmene još uvek nisu odobrene od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

➤ MSFI 3 Poslovne kombinacije; MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema; MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina kao i godišnja poboljšanja (Izmene)

Izmene su na snazi za godišnje periode izveštavanja koja počinju na dan ili nakon 1. januara 2022. godine uz dozvoljenu raniju primenu. Odbor za međunarodne računovodstvene standarde je izdao izmene MSFI uskog opsega na sledeći način:

- **MSFI 3 Poslovne kombinacije (Izmene)** ažurira referencu u MSFI 3 Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje bez menjanja računovodstvenih zahteva za poslovne kombinacije.
- **MRS 16 Nekretnine, postrojenja i oprema (Izmene)** zabranjuje da preduzeće od troškova nekretnina, postrojenja i opreme odbije iznose primljene po osnovu prodaje artikala proizvedenih dok kompanija priprema sredstvo za njegovo korišćenje. Umesto toga, kompanija će prepoznati takav prihod od prodaje i vezane troškove u bilansu uspeha.
- **MRS 37 Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina (Izmene)** navodi koje troškove preduzeće uključuje u određivanju troškova ispunjavanja ugovora u cilju procene da li je ugovor onerozan (štetan).
- **Godišnja poboljšanja** dovode do manjih izmena na MSFI 1 prvo usvajanje međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja, ako MSFI 9 finansijski instrumenti, MRS 41 poljoprivreda i ilustrativni primeri u pratnji MSFI 16 Lizing.

Ove izmene još uvek nisu odobrene od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

➤ Reforma referentne kamatne stope - Faza 2 - MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16 (Izmene)

U avgustu 2020. godine, IASB je najavio Reformu referentnih kamatnih stopa - Faza 2, Izmene MSFI 9, MRS 39, MSFI 7, MSFI 4 i MSFI 16, završavajući svoj rad kao odgovor na reformu IBOR-a. Izmene pružaju privremene olakšice koje se bave efektima finansijskog izveštavanja kada se međubankarska ponuđena stopa (IBOR) zameni alternativnom gotovo bezrizičnom kamatnom stopom (RFR). Konkretno, izmene predviđaju praktično izuzetak kada se obračunavaju promene u osnovi za utvrđivanje ugovornih novčanih tokova finansijske imovine i obaveza, kako bi se zahtevalo prilagođavanje efektivne kamatne stope, ekvivalentne kretanju tržišne kamatne stope. Takođe, dopune uvode olakšice kod prekida hedžing odnosa, uključujući privremeno oslobađanje od potrebe da se ispuni odvojeno prepoznatljiv zahtev kada je RFR instrument određen za hedžing komponentu rizika. Dalje, dopune MSFI 4 osmišljene su tako da osiguravajućim kompanijama koja i dalje primenjuju MRS 39 omoguće da dobiju iste olakšice kao one predviđene izmenama MSFI 9. Postoje i izmene MSFI 7 Finansijski instrumenti: obelodanjivanja koja omogućavaju korisnicima finansijskih izveštaja da razumeju efekte reforme referentne kamatne stope na finansijske instrumente i strategiju upravljanja rizikom entiteta. Izmene su na snazi za godišnje periode koji počinju na dan ili nakon 1. januara 2021. godine, uz mogućnost ranije primene. Kada je primena retrospektivna, entitet nije u obavezi da izmeni podatke iz ranijih perioda. Ove izmene još uvek nisu odobrene od strane EU. Ne očekuje se da će zahtevi ovog standarda imati značajan uticaj na finansijske izveštaje Banke.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.4. Uporedni podaci

Za sve iznose koji su dati u finansijskim izveštajima tekućeg perioda prezentuju se uporedne informacije o prethodnom periodu, osim kada standardi ili tumačenja dozvoljavaju ili zahtevaju drugačije. Za pozicije za koje se primenjuje MRS 8, uporedni podaci se koriguju kako bi se uskladili sa prezentacijom u tekućoj godini.

Banka je u 2021. godini izmenila računovodstvenu politiku za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina i izvršila je odgovarajuće korekcije prethodno iskazanog Bilansa stanja na dan 31. decembra 2020. godine, kao i Bilansa uspeha za poslovnu 2020. godinu. Korekcije su izvršene u skladu sa zahtevima MRS 8 – *Računovodstvene politike, promene računovodstvenih politika i greške*, a kako je detaljno pojašnjeno u napomeni 2.5.

2.5. Promene računovodstvene politike

Na osnovu odluke Upravnog odbora od 17.12.2021. godine, rukovodstvo Banke je izvršilo promenu računovodstvene politike za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina tako da umesto prethodno korišćenog metoda nabavne vrednosti, nova računovodstvena politika definiše metod fer vrednosti za odmeravanje nakon inicijalnog priznavanja. Nova politika se primenjuje na sve investicione nekretnine Banke.

Rukovodstvo Banke je izvršilo dobrovoljnu promenu pomenute računovodstvene politike u cilju usaglašavanja sa računovodstvenim politikama NLB Grupe, kao i sastavljanja finansijskih izveštaja koji će imati za rezultat pružanje pouzdanijih i relevantnijih informacija o efektima transakcija na finansijski položaj i finansijske performanse Banke.

2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike

MRS 8 -*Računovodstvene politike, promene računovodstvenih procena i greške* zahteva da se promena računovodstvene politike izvrši retroaktivno, osim ukoliko se iznos korekcija koje iz toga proizilaze, a koje se odnose na odgovarajuće prethodne periode, ili kumulativan efekat računovodstvene politike, ne mogu utvrditi sa dovoljnom pouzdanošću. Shodno tome, po ovom osnovu promene fer vrednosti investicionih nekretnina, na osnovu procena vrednosti pojedinačnih nekretnina iz 2019. godine, je knjižena kao korekcija početnog stanja neraspoređene dobiti na dan 1. januara 2020. godine, dok su promene fer vrednosti u odnosu na procene vrednosti na dan 31. decembra 2020. godine evidentirane na teret bilansa uspeha za 2020. godinu.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.5. Promene računovodstvene politike (nastavak)

2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike (nastavak)

a) Efekti korekcija Bilansa stanja na dan 01. januara 2020. godine

	2019.	Korekcija +/-	01. januar 2020.
AKTIVA	<i>prethodno</i>		<i>korigovano</i>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	67,558,219	-	67,558,219
Hartije od vrednosti	138,469,551	-	138,469,551
Kredit i potraživanja od banke i drugih finansijskih organizacija	24,733,958	-	24,733,958
Kredit i potraživanja od komitenata	180,852,563	-	180,852,563
Investicije u zavisna društva	3,433,697	-	3,433,697
Nematerijalna imovina	665,735	-	665,735
Nekretnine, postrojenja i oprema	6,437,937	-	6,437,937
Investicione nekretnine	1,857,927	968,003	2,825,930
Odložena poreska sredstva	1,074,197	-	1,074,197
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	196,300	-	196,300
Ostala sredstva	7,100,359	-	7,100,359
UKUPNA AKTIVA	432,380,443	968,003	433,348,446
	-	-	-
PASIVA			
OBAVEZE			
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	5,021,756	-	5,021,756
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	335,317,154	-	335,317,154
Rezervisanja	2,328,130	-	2,328,130
Ostale obaveze	13,861,230	-	13,861,230
UKUPNE OBAVEZE	356,528,270	-	356,528,270
KAPITAL			
Akcijski kapital	40,034,550	-	40,034,550
Dobitak	10,425,898	968,003	11,393,901
Rezerve	25,391,725	-	25,391,725
UKUPNI KAPITAL	75,852,173	968,003	76,820,176
UKUPNA PASIVA	432,380,443	968,003	433,348,446

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.5. Promene računovodstvene politike (nastavak)

2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike (nastavak)

b) Efekti korekcija Bilansa stanja na dan 31. decembar 2020. godine

	<u>2020.</u>	<u>Korekcija +/-</u>	<u>2020.</u>
	<i>prethodno</i>		<i>korigovano</i>
AKTIVA			
Gotovina i sredstva kod centralne banke	80,045,107	-	80,045,107
Hartije od vrednosti	153,776,323	-	153,776,323
Kredit i potraživanja od banke i drugih finansijskih organizacija	18,142,070	-	18,142,070
Kredit i potraživanja od komitenata	189,296,089	-	189,296,089
Investicije u zavisna društva	3,433,697	-	3,433,697
Nematerijalna imovina	510,669	-	510,669
Nekretnine, postrojenja i oprema	6,045,330	-	6,045,330
Investicione nekretnine	1,819,507	573,676	2,393,183
Tekuća poreska sredstva	12,237	-	12,237
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	130,426	-	130,426
Ostala sredstva	6,216,268	-	6,216,268
UKUPNA AKTIVA	459,427,723	573,676	460,001,399
PASIVA			
OBAVEZE			
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,989,315	-	4,989,315
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	372,699,401	-	372,699,401
Rezervisanja	2,529,268	-	2,529,268
Odložene poreske obaveze	147,400	-	147,400
Ostale obaveze	4,975,476	-	4,975,476
UKUPNE OBAVEZE	385,340,860	-	385,340,860
KAPITAL			
Akcijski kapital	40,034,550	-	40,034,550
Dobitak	5,319,351	573,676	5,893,027
Rezerve	28,732,962	-	28,732,962
UKUPNI KAPITAL	74,086,863	573,676	74,660,539
UKUPNA PASIVA	459,427,723	573,676	460,001,399

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.5. Promene računovodstvene politike (nastavak)

2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike (nastavak)

c) Efekti korekcija Bilansa uspeha na dan 31. decembra 2020. godine

	<u>31.12.2020.</u>	<u>Korekcija +/-</u>	<u>31.12.2020.</u>
	<i>prethodno</i>		<i>korigovano</i>
Prihodi od kamata	13,201,267	-	13,201,267
Rashodi od kamata	(1,131,977)	-	(1,131,977)
Neto prihod po osnovu kamata	12,069,290	-	12,069,290
Prihodi od naknada i provizija	6,696,915	-	6,696,915
Rashodi od naknada i provizija	(1,821,507)	-	(1,821,507)
Neto prihod po osnovu naknada i provizija	4,875,408	-	4,875,408
Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata	95,629	-	95,629
Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti	157,796	-	157,796
Neto prihod / (rashod) od kursnih razlika i efekata valutne klauzule	4,404	-	4,404
Neto prihod / (rashod) po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(1,072,032)	-	(1,072,032)
Ostali poslovni prihodi	211,389	-	211,389
UKUPNO NETO POSLOVNI PRIHOD	16,341,884	-	16,341,884
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični troškovi	(5,819,946)	-	(5,819,946)
Troškovi amortizacije	(977,383)	38,420	(938,963)
Ostali prihodi	859,417	30,335	889,752
Ostali rashodi	(6,211,126)	(463,082)	(6,674,208)
DOBITAK PRE OPOREZIVANJA	4,192,846	(394,327)	3,798,519
Dobitak po osnovu odloženih poreza	120,049	-	120,049
Gubitak po osnovu odloženih poreza	(1,384,134)	-	(1,384,134)
DOBITAK NAKON OPOREZIVANJA	2,928,761	(394,327)	2,534,434
REZULTAT PERIODA - DOBITAK	2,928,761	(394,327)	2,534,434

31. decembar 2021. godine

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)

2.5. Promene računovodstvene politike (nastavak)

2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike (nastavak)

d) Efekti korekcija na kapitalu za poslovnu 2020. godinu

OPIS	Akcijski i ostali kapital	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	Revalorizacione rezerve (potražni saldo)	Dobitak	Ukupno
Početno stanje na dan 1. januara 2020. godine	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	10,425,898	75,852,173
Promena računovodstvenih politika					968,003	968,003
Korigovano početno stanje na dan 1. januara 2020. godine	17,191,466	22,843,084	18,565,207	6,826,518	11,393,901	76,820,176
Ukupan negativan ostali rezultat perioda	-	-	-	(240,763)	-	(240,763)
Dobitak tekuće godine	-	-	-	-	2,928,761	2,928,761
Korekcija dobitka tekuće godine +/-	-	-	-	-	(394,327)	(394,327)
Raspodela dobiti – povećanje	-	-	3,582,000	-	-	3,582,000
Raspodela dobiti, odnosno pokriće gubitka – smanjenje	-	-	-	-	(3,582,000)	(3,582,000)
Isplata dividendi	-	-	-	-	(4,477,879)	(4,477,879)
Ostalo – povećanje	-	-	-	-	24,571	24,571
Ukupne transakcije s vlasnicima	-	-	3,582,000	-	(8,035,308)	(4,453,308)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	17,191,466	22,843,084	22,147,207	6,585,755	5,893,027	74,660,539

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVEŠTAJA (nastavak)
 2.5. Promene računovodstvene politike (nastavak)
 2.5.1 Efekti promene računovodstvene politike (nastavak)

d) Efekti korekcija na zaradu po akciji

	<u>U hiljadama dinara</u>	<u>U dinarima</u>
	Povećanje/smanjenje rezultata raspoloživog za akcionare	Povećanje/smanjenje osnovne zarade po akciji
Efekti promene računovodstvene politike	<u>(394,327)</u>	<u>(23)</u>
	<u>2020</u>	<u>2020</u>
	prethodno	korigovano
Osnovna zarada po akciji (u dinarima bez para)	<u>173</u>	<u>150</u>

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

Pri sastavljanju i prezentovanju finansijskih izveštaja za period januar – decembar 2021. godine primenjena je zakonska regulativa NBS po kojoj su banke bile u obavezi da primene obrasce finansijskih izveštaja sa važenjem počev od 31.12.2021. godine.

(a) Konsolidacija

Na dan 31. decembar 2021. godine Banka ima kontrolu nad sledećim pravnim licima, čija konsolidacija nije izvršena u ovim finansijskim izveštajima:

Pravno lice	Učešće u kapitalu
Društvo za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d., Beograd	100%

U toku 2021. godine Banka je izgubila kontrolu nad:

- Komercijalnom bankom a.d. Podgorica, Crna Gora usled statusne promene pripajanja NLB banci a.d. Podgorica u novembru 2021. godine. Učešće Banke u kapitalu NLB banke a.d. Podgorica nakon pripajanja iznosi 23.97% čime je stekla status pridruženog društva Banke, i
- Komercijalnom bankom a.d. Banja Luka, Bosna i Hercegovina prodajom 100% vlasništva u ovoj banci u decembru 2021. godine.

Konsolidovani finansijski izveštaji se posebno pripremaju i obelodanjuju.

U pojedinačnim finansijskim izveštajima ulaganja u zavisna i pridružena lica se vrednuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za gubitke od obezvređenja.

(b) Preračunavanje deviznih iznosa

Poslovne promene u stranoj valuti su preračunate u dinare po srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Monetarne pozicije aktive i pasive u stranoj valuti, koje su iskazane po nabavnoj vrednosti, preračunate su u dinare prema srednjem kursu koji je važio na dan bilansa. Kursne razlike nastale kao rezultat preračuna deviznih pozicija iskazane su u okviru bilansa uspeha. Nemonetarne pozicije aktive koje se vrednuju po nabavnoj vrednosti u stranoj valuti preračunate su u dinare prema srednjem kursu valute koji je važio na dan poslovne promene.

Kursevi najznačajnijih valuta koji su korišćeni prilikom preračuna pozicija bilansa stanja iskazanih u stranoj valuti, utvrđeni od strane Narodne banke Srbije, su obelodanjeni u napomeni 42.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(c) Kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspeha primenom metoda efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa kojom se diskontuju budući novčani tokovi tokom očekivanog perioda trajanja finansijskih sredstava ili obaveza (ili, prema potrebi, tokom kraćeg perioda) na njegovu sadašnju vrednost.

Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove, koji se tiču finansijskog instrumenta, ali ne i buduće gubitke koji mogu nastati.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve plaćene ili primljene naknade i troškove, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope – naknade za obradu zahteva za odobravanje kredita kao i naknade za aneksiranje.

Transakcioni troškovi su troškovi koji se mogu direktno pripisati nabavci ili emitovanju finansijskog sredstva ili obaveze.

Priznavanje prihoda od kamata na obezvređene plasmane vrši se po neto principu, umanjenjem bruto obračunate kamate za iznos ispravke vrednosti, odnosno za iznos koji je izvesno da se neće naplatiti.

Priznavanje prihoda od kamata na obezvređene plasmane koji pripadaju nivou obezvređenja 3, po neto principu, sprovodi se primenom alternativnog unwinding koncepta. Kada finansijsko sredstvo postane značajno kreditno obezvređeno, od momenta inicijalnog priznavanja, tada dospeva u nivo obezvređenja 3, a prihodi od kamate se računaju primenom alternativnog koncepta unwinding – IRC metode umanjenjem obračunatih prihoda od kamate sa njima pripadajućim rashodima od ispravki vrednosti, priznatih u tekućoj godini, pri čemu se potraživanja od kamata priznaju po bruto principu.

(d) Naknade i provizije

Prihodi i rashodi od naknada i provizija, koji su sastavni deo efektivne kamatne stope finansijskog sredstva ili obaveze, uključeni su u utvrđivanje efektivne kamatne stope i iskazani su u okviru prihoda i rashoda od kamata.

Prihodi od naknada i provizija uključuju prihode po osnovu izvršenih usluga međunarodnog i domaćeg platnog prometa, izdavanja i korišćenja platnih kartica, izdavanja garancija, akreditiva i ostalih bankarskih usluga. Prihodi od naknada i provizija se evidentiraju u trenutku pružanja usluga. Kada se usluga pruža tokom vremena naknade se razgraničavaju i srazmerni deo priznaje se kao prihod perioda.

Rashodi od naknada i provizija se uglavnom odnose na naknade po osnovu izvršenih transakcija i usluga i evidentiraju se u trenutku primanja usluge.

(e) Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata

Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz promene vrednosti: derivata, promene vrednosti finansijskih sredstava koja se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha i dobitke umanjene za gubitke proistekle iz promene vrednosti finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(f) Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po fer vrednosti

Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata po fer vrednosti odnose se na finansijska sredstva i obaveze iskazane po fer vrednosti kroz bilans uspeha i fer vrednost kroz ostali rezultat.

(g) Dividende

Prihodi po osnovu dividendi se priznaju u momentu kada je utvrđeno pravo banke na isplatu i kada je verovatan priliv ekonomskih koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije ostali poslovni prihodi.

(h) Lizing

Na početku ugovora, Banka procenjuje da li ugovor sadrži lizing komponentu ili predstavlja lizing. Tačnije, analizira se da li ugovor prenosi pravo na kontrolu korišćenja odvojivih sredstava tokom definisanog vremenskog perioda, u zamenu za naknadu.

Banka kao zakupac

Banka primenjuje jedinstveni pristup priznavanja i merenja za sve zakupe, osim za kratkoročni zakup i zakup sredstava male vrednosti. Banka priznaje lizing obaveze za plaćanje zakupa i pravo na korišćenje koje predstavlja pravo na korišćenje osnovnih sredstava.

(i) Pravo na korišćenje sredstava

Banka priznaje pravo na korišćenje imovine na dan početka zakupa (tj. na datum kada je imovina dostupna za upotrebu). Pravo na korišćenje imovine vrednuje se u visini nabavne vrednosti, umanjene za akumuliranu amortizaciju i gubitke od obezvređenja, i prilagođava se bilo kojem naknadnom merenju obaveza po osnovu lizinga. Nabavna vrednost prava na korišćenje sredstava uključuje iznos priznatih lizing obaveza, inicijalnih direktnih troškova i lizing plaćanja izvršenih na dan ili pre datuma početka, umanjene za primljene podsticaje za zakup.

Pravo na korišćenje sredstava amortizuje se proporcionalno, na period kraći od roka trajanja zakupa ili procenjenog korisnog veka imovine.

Lizing sredstva amortizovana su primenom stope u rasponu od 92.31% do 6.70% na godišnjem nivou u zavisnosti od ugovorenog prava korišćenja sredstva.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(h) Lizing (nastavak)

(ii) Obaveze po osnovu lizinga

Na dan početka zakupa, Banka priznaje obaveze po osnovu lizinga, merene po sadašnjoj vrednosti lizing plaćanja koja treba da se izvrše tokom trajanja zakupa. Lizing plaćanja uključuju fiksne isplate, umanjene za sva potraživanja po osnovu podsticaja za zakup, varijabilne isplate zakupa koje zavise od indeksa ili stope, i za iznose za koje se očekuje da će biti sigurno plaćeni za rezidualnu vrednost. Lizing plaćanja takođe uključuju cenu izvršenja kupovne opcije za koju je razumno očekivano da će se izvršiti od strane Banke i plaćanje penala za raskid ugovora, ako je opcija raskida koju Banka može da iskoristi u toku trajanja ugovora.

Varijabilna lizing plaćanja koja ne zavise od indeksa ili stope priznaju se kao rashodi u periodu u kom su nastali događaji ili uslovi koji dovode do plaćanja.

Pri izračunavanju sadašnje vrednosti lizing plaćanja, Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja na dan početka zakupa, jer implicitna kamatna stopa za lizing nije lako utvrdiva. Nakon datuma početka, iznos lizing obaveza se povećava za obračunatu kamatu za protekli period i umanjuje se za izvršena lizing plaćanja. Pored toga, knjigovodstvena vrednost lizing obaveza se ponovo meri ako postoji modifikacija ugovora, promena trajanja zakupa, promena plaćanja zakupa (npr. promene u budućim plaćanjima koje su posledica promene indeksa ili stope korišćene za utvrđivanje takvih plaćanja zakupa) ili promena u proceni opcije za kupovinu osnovnog sredstva koje je predmet zakupa.

U toku 2021. godine inkrementalna stopa zaduženja nije imala velikih odstupanja i kretala se u rasponu od 0.4748% do 2.4310% za EUR odnosno 1.4690% do 4.7848% za RSD (2020. godina: 0.2305% do 3.1000% za EUR odnosno 0.47950% do 4.95119% za RSD).

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(h) Lizing (nastavak)***(iii) Kratkoročni zakupi i zakupi sredstava male vrednosti*

Banka primenjuje izuzeće od priznavanja kratkoročnog zakupa za svoje kratkoročne zakupe mašina i opreme (tj. one zakupe koji imaju rok trajanja kraći od 12 meseci od datuma početka i ne sadrže opciju kupovine). Takođe se primenjuje izuzeće od priznavanja za zakup sredstava male vrednosti na zakup kancelarijske opreme. Lizing plaćanja kod kratkoročnih zakupa i zakupa sredstava male vrednosti priznaju se kao rashod, proporcionalno u toku perioda trajanja zakupa.

Banka kao davalac zakupa

Zakupi u kojima Banka ne prenosi suštinski sve rizike i koristi povezane sa vlasništvom nad sredstvom, klasifikuju se kao operativni lizing. Prihodi od zakupa se obračunavaju proporcionalno u toku trajanja ugovora i evidentiraju se kao prihodi u bilansu uspeha, zbog svoje operativne prirode. Inicijalni direktni troškovi nastali u pregovaranju i uređivanju operativnog lizinga dodaju se knjigovodstvenoj vrednosti sredstva datih u zakup i priznaju se tokom trajanja zakupa na istoj osnovi kao i prihodi od zakupa. Potencijalne zakupnine priznaju se kao prihod u periodu u kojem su zarađene.

(i) Poreski rashodi

Poreski rashodi obuhvataju tekuće poreze i odložene poreze. Tekući porezi i odloženi porezi se prikazuju u bilansu uspeha, osim u meri u kojoj se odnose na stavke koje se direktno priznaju u okviru kapitala ili u okviru ostalog ukupnog rezultata.

(i) Tekući porez na dobit

Tekući porez predstavlja očekivanu obavezu ili potraživanje po osnovu poreza na dobit za obračunski period, uz korišćenje poreskih stopa važećih ili koje će važiti na datum izveštavanja, sa odgovarajućim korekcijama poreske obaveze iz prethodne godine.

(ii) Odloženi porezi

Odloženi porezi se utvrđuju u odnosu na privremene razlike nastale između knjigovodstvenih vrednosti imovine i obaveza u finansijskim izveštajima i vrednosti imovine i obaveza za poreske svrhe. Prilikom određivanja odloženih poreza koriste se poreske stope za koje se očekuje da će biti u primeni u trenutku ukidanja privremenih razlika, a na osnovu zakonskih propisa koji su bili u primeni na izveštajni datum.

Odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze se netiraju ukoliko postoji zakonsko pravo da se netiraju tekuća poreska sredstva i tekuće poreske obaveze i odložena poreska sredstva i odložene poreske obaveze se odnose na porez na dobitak koji je nametnula ista poreska vlast istom poreskom obvezniku ili različitim poreskim obveznicima koji nameravaju da ili izmire tekuće poreske obaveze i sredstva na neto osnovi ili da istovremeno ostvare sredstva i izmire obaveze u svakom budućem periodu u kom se očekuje izmirenje ili povraćaj značajnih iznosa odloženih poreskih obaveza ili sredstava.

Odložena poreska sredstva se priznaju za sve odbitne privremene razlike i efekte poreskih gubitaka i poreskih kredita, koji se mogu prenositi u naredne fiskalne periode, do stepena do kojeg će verovatno postojati oporeziva dobit od koje se prenosi poreski gubitak i krediti mogu umanjiti. Odložena poreska sredstva su predmet analize na kraju svakog izveštajnog perioda i koriguju se do iznosa za koji više nije verovatno da će doći do realizacije neophodne oporezive dobiti. Odložene poreske obaveze se priznaju za sve oporezive privremene razlike.

(iii) Ostali porezi i doprinosi

U skladu sa važećom regulativom u Republici Srbiji, Banka plaća različite poreze i doprinose, kao što su: porez na dodatu vrednost, porez na imovinu, doprinose na zarade na teret poslodavca i druge javne dažbine. Ovi rashodi uključeni su u "Ostale rashode".

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9

Finansijski instrumenti

Finansijskim instrumentom se smatra svaki ugovor kojim nastaje finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza, uz istovremeno nastajanje finansijske obaveze, odnosno finansijskog sredstva trećih lica.

Finansijska sredstva

Finansijsko sredstvo je svako sredstvo koje je:

- gotovina,
- instrument kapitala drugog pravnog lica,
- ugovorno pravo za primanje gotovine ili nekog drugog finansijskog sredstva od drugog pravnog lica,
- ugovorno pravo za razmenu finansijskih sredstava ili finansijskih obaveza sa drugim pravnim licem, pod uslovima koji su potencijalno povoljni,
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je nederivatni, a za koji Banka jeste ili može biti u obavezi da primi promenljiv broj instrumenata sopstvenog kapitala,
- ugovor koji će biti ili može biti izmiren instrumentima sopstvenog kapitala i koji je derivatni, a koji će biti ili može biti izmiren drugačije nego razmenom fiksnog iznosa gotovine ili drugog finansijskog sredstva za fiksni broj instrumenata sopstvenog kapitala.

Finansijske obaveze

Finansijska obaveza je svaka ugovorena obaveza:

- da isporuči gotovinu ili drugo finansijsko sredstvo drugom pravnom licu,
- da razmeni finansijske instrumente sa drugim pravnim licem pod uslovima koji su potencijalno nepovoljni.

Pravila procenjivanja finansijskih instrumenata

Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 definiše kriterijume za klasifikaciju finansijskih sredstava, osim vlasničkih instrumenata i derivata, koji se zasnivaju na proceni poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima i ugovornim karakteristikama novčanih tokova finansijskih instrumenata.

Finansijska sredstva

Klasifikacija finansijskih sredstava se zasniva na primeni odgovarajućeg poslovnog modela za upravljanje finansijskim sredstvima i ispunjenosti testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova.

Poslovni model određuje da li novčani tokovi proizilaze iz prikupljanja ugovorenih novčanih tokova, prodaje finansijskog sredstva ili oba. Poslovni model za klasifikaciju finansijskih sredstava se određuje na odgovarajućem nivou agregiranja.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9 (nastavak)

Ispunjenost testa karakteristika ugovorenih novčanih tokova podrazumeva da se novčani tokovi sastoje isključivo od plaćanja glavnice i kamata na preostalu glavnici (SPPI kriterijum).

Finansijska sredstva se mogu klasifikovati u sledeće kategorije:

- finansijska sredstva vrednovana po amortizovanom trošku (AC)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL)
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat sa gubicima i dobitcima reklasifikovanim u bilans uspeha - „recycling“ (FVOCI) po prestanku priznavanja
- finansijska sredstva vrednovana po fer vrednosti kroz ostali ukupni rezultat bez reklasifikovanja gubitaka i dobitaka u bilans uspeha (FVOCI)

U skladu sa klasifikacijom sredstava iz prethodnog stava, Banka kategorizuje sve plasmane iz svog portfolia koji se odnose na:

- Kredite i potraživanja kao nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili odredivim otplatama koja nisu kotirana na aktivnom tržištu i koje Banka ne namerava da proda u kratkom roku,
- HOV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha koje predstavljaju instrumente stečene u svrhu ostvarivanja dobiti po osnovu fluktuacije cena i marže.
- Hartije od vrednosti, koje obuhvataju dužničke hartije od vrednosti i vlasničke hartije od vrednosti (instrumente kapitala):
 - Dužničke hartije od vrednosti uključuju obveznice i prenosive sekjuritizovane instrumente duga, državne zapise, blagajničke zapise, komercijalne zapise, sertifikate o depozitu, bankarske akcepte, subordinirane obveznice i druge slične dužničke hartije od vrednosti kojima se trguje na finansijskim tržištima.
 - Vlasničke hartije od vrednosti uključuju akcije koje predstavljaju udeo u kapitalu akcionarskog društva i zamenljive obveznice koje imaju, pod uslovima utvrđenim odlukom o izdavanju, daju pravo na zamenu za obične akcije društva. Vlasničke hartije od vrednosti (instrumenti kapitala) su svi oblici učešća u kapitalu pravnih lica za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu, koji mogu biti prodani zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena.
 - Investicije u zavisna pravna lica koja obezbeđuju kontrolu, odnosno preko 50% upravljačkih prava i investicije u pridružena pravna lica koja obezbeđuju od 20% do 50% upravljačkih prava i
- Finansijske derivate koji obuhvataju forward i swap transakcije.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9 (nastavak)

Klasifikacija i merenje

Sa aspekta klasifikacije i merenja sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima i ugovornih karakteristika novčanih tokova instrumenata.

U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska sredstva se klasifikuju: po amortizovanoj vrednosti, fer vrednosti kroz Bilans uspeha (FVTPL), fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI). Vlasnički instrumenti, u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine mogu se klasifikovati kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat, bez naknadnog reklasifikovanja dobitaka i gubitaka kroz Bilans uspeha.

Inicijalno, finansijsko sredstvo se vrednuje po fer vrednosti, uvećanoj za transakcione troškove, osim u slučaju finansijskih sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha (FVTPL) kod kojih se navedeni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspeha.

Finansijsko sredstvo se vrednuje po amortizovanoj vrednosti ukoliko nije naznačeno kao FVTPL i ispunjava sledeće kriterijume:

- cilj poslovnog modela držanja finansijskog sredstva je prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i
- ugovorni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate.

Dužnički instrumenti se vrednuju kao FVOCI samo ukoliko su ispunjeni sledeći kriterijumi i isti nisu naznačeni kao FVTPL:

- cilj poslovnog modela držanja finansijskog sredstva je prikupljanje ugovorenih novčanih tokova i prodaja, i
- ugovorni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanja glavnice i kamate.

Naknadno, dobiti ili gubici po osnovu finansijskih sredstava FVOCI će biti priznati preko ostalog rezultata, osim za prihode ili rashode po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava i kursnih razlika, do trenutka kada prestane priznavanje finansijskog sredstva ili kada se reklasifikuje.

Kada prestane priznavanje finansijskog sredstva, kumulativni dobitak ili gubitak koji je prethodno priznat u ostalom rezultatu se reklasifikuje iz kapitala u bilans uspeha. Kamata obračunata primenom efektivne kamatne stope se priznaje u bilansu uspeha.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9 (nastavak)

Klasifikacija i merenje (nastavak)

Finansijske obaveze

Nakon početnog merenja, finansijske obaveze se naknadno mere po amortizovanom trošku. Amortizovani trošak izračunava se uzimajući u obzir diskont ili premiju na finansijske obaveze i troškove koji su sastavni deo EKS-a.

Banka nema finansijske obaveze koje se procenjuju kao FVTPL.

Obezvredjenje finansijskih sredstava

U skladu sa MSFI 9, metodologija za obezvređenje se zasniva na konceptu budućeg očekivanog gubitka („expected credit loss „ECL, eng.) kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti. Obračun troškova obezvređenja za očekivene gubitke se vrši za sva potraživanja i druge dužničke instrumente koji se ne procenjuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha, uključujući i neopozive obaveze i izdate garancije. Troškovi obezvređenja baziraju se na očekivanom kreditnom gubitku u skladu sa verovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci, osim u slučaju kada postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja, kada se procena kreditnih gubitaka vrši na bazi verovatnoće neizmirenja obaveza za period životnog veka instrumenta.

Banka je definisala kriterijume za svrstavanje finansijskih instrumenata u nivoe 1, 2 i 3 u zavisnosti od stepena povećanja kreditnog rizika od momenta inicijalnog priznavanja. Predmet klasifikacije su finansijski instrumenti koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti kao i finansijski instrumenti koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9 (nastavak)

Klasifikacija i merenje (nastavak)

Nivo 1

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, su obračunati na osnovu 12-mesečnih očekivanih gubitaka (ECL) u skladu sa MSFI 9. U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika 0, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličnih izloženosti.

Nivo 2

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u Nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati na osnovu očekivanih gubitaka za ceo životni vek instrumenta.

Banka razmatra da li postoji značajan rast kreditnog rizika poređenjem life time verovatnoće neizmirenja od inicijalnog priznavanja sredstva u odnosu na rizik neizmirenja na kraju svakog izveštajnog perioda. Prema internoj politici Banke, značajnim povećanjem kreditnog rizika smatra se docnja od 31 do 90 dana, restruktuiranje klijenta, klijenti na watch listi.

Nivo 3

Finansijski instrumenti su uključeni u Nivo 3 u slučaju kada postoji objektivni dokaz obezvređenja uz uvođenje višestrukih scenaria naplate. Za materijalno značajne plasmane iz Nivoa 3 obračun obezvređenja se vrši na individualnoj osnovi.

Banka je u procenu očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) uključila i informacije o očekivanim trendovima makroekonomskih parametara za naredne tri godine, a za koje je utvrđena statistički značajna zavisnost.

Budući da različiti nivoi obezvređenja imaju za rezultat različite načine obračuna očekivanih kreditnih gubitaka, Banka je razvila metodologiju i obračunala parametre rizika u skladu sa zahtevima MSFI 9.

„POCI“

Sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja („POCI“) su finansijska sredstva koja su kreditno obezvređena u inicijalnom priznavanju. „POCI“ imovina evidentira se po fer vrednosti pri prvobitnom priznavanju, a prihod od kamata se naknadno priznaje na osnovu kreditno prilagođene EKS. Obračunata ispravka vrednosti se priznaje ili oslobađa samo u onoj meri u kojoj se naknadno promene očekivani kreditni gubici.

Otpis

Predmet otpisa su potraživanja koja Banka nije uspela da naplati i pored sprovođenja svih aktivnosti naplate definisanih svojim politikama i procedurama: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Banka u skladu sa Odlukom Narodne Banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke „Službeni glasnik RS“, br. 77/2017 od 10. avgusta 2017. godine, vrši računovodstveni otpis problematičnih potraživanja u slučaju kada je obračunati iznos obezvređenja tog potraživanja koji je banka evidentirala u korist ispravke vrednosti 100% njegove bruto knjigovodstvene vrednosti.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(j) „Finansijski instrumenti“ klasifikacija i merenje finansijskih sredstava i obaveza - MSFI 9 (nastavak)*****Klasifikacija i merenje (nastavak)****(iii) Prestanak priznavanja*

Banka prestaje sa priznavanjem finansijskog sredstva kada ugovorna prava nad gotovinskim tokovima vezanim za sredstvo isteknu, ili kada Banka transakcijom prenese sva suštinska prava i koristi vezane za vlasništvo nad finansijskim sredstvom ili ako transakcijom Banka niti prenese niti zadrži sva suštinska prava vezana za vlasništvo, ali ne zadržava kontrolu nad finansijskim sredstvom. Svo vlasništvo nad prenesenim finansijskim sredstvom koje ispunjava uslove za prestanak priznavanja koje je Banka stvorila ili zadržava priznaje se kao zasebno sredstvo ili obaveza u izveštaju o finansijskoj poziciji. Prilikom prestanka priznavanja finansijskog sredstva, razlika između knjigovodstvene vrednosti (ili knjigovodstvene vrednosti dela sredstva koji je prenet) i zbira primljene nadoknade (uključujući nova sredstva koja su nabavljena umanjena za nove preuzete obaveze), kao i zbirni dobici ili gubici koji su prethodno priznati u izveštaju o ukupnom rezultatu, priznaju se u bilansu uspeha.

Banka obavlja transakcije po kojima vrši prenos sredstava priznatih u svom bilansu stanja, mada zadržava sve ili suštinski sve rizike i koristi ili njihov deo od prenesenih sredstava. Ako se svi ili suštinski svi rizici i koristi zadržavaju, onda ne dolazi do prestanka priznavanja sredstva. Prenos sredstava sa zadržavanjem svih ili suštinski svih rizika i koristi uključuje, na primer, transakcije ponovnog otkupa.

Kod transakcija u kojima Banka, niti zadržava, niti prenosi suštinski sve rizike i koristi od vlasništva nad finansijskim sredstvom i zadržava kontrolu nad sredstvom, Banka nastavlja da priznaje sredstvo u meri u kojoj se njena povezanost sa sredstvom nastavlja, a koja se određuje na osnovu njene izloženosti promenama u vrednosti prenesenog sredstva.

Banka vrši isknjiženje obaveze kada je obaveza izmirena, ukinuta ili kada je prenet na drugoga. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada se obaveza ispuni, otkáže ili istekne. Kada se postojeća finansijska obaveza zameni drugom od istog zajmodavca pod bitno drugačijim uslovima ili su uslovi postojeće obaveze bitno izmenjeni, takva zamena ili modifikacija tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze i priznavanje nove obaveze. Razlika između knjigovodstvene vrednosti prvobitne finansijske obaveze i plaćene naknade priznaje se u bilansu uspeha.

(ib) Modifikacija

Modifikacije finansijskih sredstava koje ne dovode do prestanak priznavanja

Izmene ugovora usled finansijskih teškoća dužnika ne smatraju se značajnom modifikacijom koja dovodi do prestanka priznavanja finansijskog sredstva.

Saglasno MSFI 9 Banka utvrđuje novu bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskog sredstva i priznaje prihod ili rashod po osnovu modifikacije u bilansu uspeha. Efekat se priznaje na poziciji prihod / rashod po osnovu umanjenja/povećanja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Bruto knjigovodstvena vrednost finansijskog sredstva se utvrđuje kao sadašnja vrednost modifikovanih novčanih tokova diskontovanih originalnom efektivom kamatnom stopom. Eventualno nastali transakcioni troškovi koriguju knjigovodstvenu vrednost modifikovanog finansijskog sredstva i amortizuju se tokom njegovog veka trajanja.

(iv) Netiranje

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju, a neto iznos se prikazuje u izveštaju o finansijskoj poziciji samo kada Banka ima zakonsko pravo da netira priznate iznose i kada ima nameru da izmiri obaveze na neto osnovi ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

Prihodi i rashodi se iskazuju po neto principu samo u slučajevima kada je to dozvoljeno prema MSFI ili za prihode i rashode koji nastaju po osnovu Banke sličnih transakcija, kao što su to transakcije koje Banka ima po osnovu trgovanja.

Računovodstvene politike za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka opisane su u Napomeni 4. Upravljanje rizikom, 4.1. Kreditni rizik - MSFI 9 Finansijski instrumenti.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(k) Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju gotovinu u blagajni, sredstva kod centralnih banaka kojima se može neograničeno raspolagati i visoko likvidnu finansijsku aktivu sa izvornim dospećem kraćim od 3 meseca, malim rizikom promene vrednosti, a koja se koriste od strane Banke za upravljanje kratkoročnom likvidnošću.

Novčana sredstva se vode po amortizovanoj vrednosti u bilansu stanja.

(l) Nekretnine i oprema

(i) Priznavanje i vrednovanje

Početno merenje nekretnine i opreme vrši se po nabavnoj vrednosti ili po ceni koštanja.

Nabavna vrednost uključuje izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva. Kupljeni softver koji je sastavni deo neophodan za funkcionalnu upotrebljivost opreme, kapitalizuje se kao deo te opreme.

Nakon početnog priznavanja, oprema se vrednuje po nabavnoj vrednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne akumulirane gubitke usled smanjenja vrednosti.

Nakon početnog priznavanja, nekretnine se vrednuju po revalorizacionom iznosu, koji predstavlja njihovu fer vrednost na datum revalorizacije umanjenu za naknadnu akumuliranu amortizaciju i naknadne akumulirane gubitke zbog umanjenja vrednosti. Revalorizacija se vrši dovoljno redovno, kako bi se obezbedilo da se knjigovodstvena vrednost bitno ne razlikuje od vrednosti do koje bi se došlo korišćenjem fer vrednosti na kraju izveštajnog perioda.

Knjiženje efekata revalorizacije zavisi od toga da li je razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i njegove fer vrednosti na datum revalorizacije pozitivna ili negativna. Pozitivni efekti se priznaju kao povećanje revalorizacione rezerve i/ili kao prihod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva do nivoa prethodno priznatih rashoda po istom osnovu za isto sredstvo. Negativni efekti se priznaju kao smanjenje prethodno formirane revalorizacione rezerve i/ili kao rashod po osnovu promene vrednosti osnovnog sredstva. Revalorizaciona rezerva nastala po ovom osnovu se u celosti prenosi na neraspoređeni dobitak prilikom prestanka priznavanja nekretnine. Revalorizaciona rezerva se može preneti u neraspoređeni dobitak i dok se sredstvo koristi u iznosu razlike između amortizacije zasnovane na revalorizovanoj knjigovodstvenoj vrednosti sredstva i amortizacije na osnovu prvobitne nabavne vrednosti sredstva. Prenošnje revalorizacionih rezervi u neraspoređenu dobit ne vrši se preko bilansa uspeha.

Kada delovi nekretnine ili opreme imaju različite korisne vekove trajanja, oni se vode kao zasebne stavke (glavne komponente) opreme.

Dobici ili gubici nastali otuđenjem nekretnina i opreme utvrđuju se kao razlika između vrednosti ostvarene njihovom prodajom i njihove knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u okviru ostalih prihoda ili rashoda.

(ii) Naknadni troškovi

Troškovi zamene sastavnog dela nekog osnovnog sredstva priznaju se kao deo knjigovodstvene vrednosti tog osnovnog sredstva ukoliko je verovatno da će se buduće ekonomske koristi povezane sa tim sastavnim delom priliti u Banku i ako se cena koštanja tog dela može pouzdano izmeriti. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog dela se isknjižava. Troškovi redovnog servisiranja nekretnine i opreme se priznaju u bilansu uspeha kada nastanu.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(l) Nekretnine i oprema (nastavak)****(iii) Amortizacija**

Amortizacija se priznaje u bilansu uspeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procenjenog veka trajanja date stavke nepokretnosti, postrojenja i opreme, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrednosti sadržane u sredstvu. Sredstva uzeta na lizing se amortizuju tokom perioda lizinga ili korisnog veka sredstva, u zavisnosti koji je period kraći.

Primenjene stope amortizacije u tekućem i prethodnom obračunskom periodu su:

Opis	Procenjen koristan vek (u godinama)	%
Građevinski objekti	40	2.50%
Kompjuterska oprema	4	25.00%
Nameštaj i ostala oprema	5 - 10	10 - 20%
Ulaganja na tuđim osnovnim sredstvima	4,58 -20	5 -21.83%
Osnovna sredstva uzeta u lizing	1.1 -14.11	6.70 – 92.31%

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

Troškovi održavanja sredstava se priznaju u bilansu uspeha za period u kome nastanu.

(lj) Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se vrednuju po nabavnoj vrednosti ili ceni koštanja umanjenoj za amortizaciju i gubitke usled obezvređenja.

Naknadni troškovi po osnovu ulaganja u nematerijalna ulaganja se mogu kapitalizovati samo u slučaju kada se mogu očekivati povećane buduće ekonomske koristi od sredstva na koje se oni odnose. Svi ostali troškovi predstavljaju rashod perioda u kojem su nastali.

Amortizacija se prikazuje u bilansu uspeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procenjenog veka trajanja date stavke nematerijalnih ulaganja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebne ekonomske vrednosti sadržane u sredstvu. Procenjeni korisni vek nematerijalnih ulaganja iznosi od 3 do 10 godina, odnosno amortizacione stope se kreću u rasponu od 10.00% do 33.34%.

Metod amortizacije, korisni vek i rezidualna vrednost se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda i kada je to potrebno vrši se njihova korekcija.

(m) Investicione nekretnine

Investicione nekretnine predstavljaju nekretnine koje se drže u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine ili porasta vrednosti kapitala ili u obe svrhe, a ne za prodaju u redovnom toku poslovanja ili za korišćenje u proizvodnji ili nabavci dobara ili usluga ili u administrativne svrhe.

Inicijalno vrednovanje investicionih nekretnina se vrši po nabavnoj vrednosti, odnosno ceni koštanja. Nabavna vrednost kupljene investicione nekretnine obuhvata njenu kupoprodajnu cenu i sve izdatke koji se direktno mogu pripisati nabavci sredstva.

Nakon početnog priznavanja, naknadno merenje investicionih nekretnina se vrši po metodu fer vrednosti. Fer vrednost je cena koja bi se naplatila za prodaju sredstava ili platila za prenos obaveza u redovnoj transakciji između učesnika na tržištu na datum odmeravanja.

Dobitak ili gubitak nastao po osnovu promene fer vrednosti investicione nekretnine priznaje se kao prihod ili rashod perioda u kojem je nastao.

Banka je u 2021. godini izvršila dobrovoljnu promenu računovodstvene politike za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina tako da se umesto prethodno korišćenog metoda nabavne vrednosti koristi metod fer vrednosti (napomena 2.5)

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

(n) Obezvredenje nefinansijskih sredstava

Knjigovodstvena vrednost nefinansijskih sredstava se analizira na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li postoje pokazatelji koji ukazuju da je došlo do njihovog obezvređenja. U slučaju da se utvrdi da postoje određeni pokazatelji obezvređenja, utvrđuje se nadoknadiva vrednost sredstava. Gubitak po osnovu obezvređenja se priznaje ako knjigovodstvena vrednost sredstva prevazilazi njegovu procenjenu nadoknadivu vrednost.

Nadoknadiva vrednost sredstva se utvrđuje kao vrednost koja je veća od upotrebne vrednosti sredstva i njegove fer vrednosti. Za potrebe utvrđivanja upotrebne vrednosti, procenjeni budući novčani prilivi po osnovu sredstva se diskontuju na njihovu sadašnju vrednost, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca, kao i rizika specifičnih za sredstvo.

Gubitak po osnovu obezvređenja se priznaje u slučaju kada je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti i priznaje u okviru rezultata perioda.

Gubici po osnovu obezvređenja iz prethodnih perioda se procenjuju na kraju svakog izveštajnog perioda, kako bi se utvrdilo da li je došlo do smanjenja gubitaka ili da oni više ne postoje. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida u slučaju da je došlo do promene pretpostavki korišćenih za utvrđivanje nadoknadive vrednosti sredstva. Gubitak po osnovu obezvređenja se ukida samo do iznosa do kojeg knjigovodstvena vrednost sredstva ne prelazi knjigovodstvenu vrednost koja bi bila utvrđena, umanjena za amortizaciju sredstva, u slučaju da nije bilo priznavanja gubitka po osnovu obezvređenja.

(o) Depoziti, krediti i subordinirane obaveze

Depoziti, dužničke hartije od vrednosti, krediti i subordinirane obaveze predstavljaju osnovni izvor finansiranja Banke.

Banka klasifikuje instrumente finansiranja kao finansijske obaveze ili kao kapital u skladu sa suštinom ugovorenih uslova za konkretni instrument.

Depoziti, dužničke hartije od vrednosti, krediti i subordinirane obaveze se inicijalno vrednuju po fer vrednosti uvećanoj za sve direktne transakcione troškove, dok se njihovo naknadno vrednovanje vrši po amortizovanoj vrednosti primenom metoda efektivne kamatne stope.

(p) Rezervisanja

Rezervisanje se priznaje u slučaju kada se očekuje da će Banka, kao rezultat prošlih događaja, imati sadašnju zakonsku ili izvedenu obavezu, koja se može pouzdano utvrditi i za čije izmirenje se očekuje da će doći do odliva resursa, koji predstavljaju ekonomsku korist za Banku. Rezervisanje se utvrđuje putem diskontovanja očekivanih budućih novčanih odliva, primenom diskontne stope pre poreza, koja odražava trenutnu tržišnu procenu vremenske vrednosti novca i, tamo gde je to odgovarajuće, rizika specifičnih za obavezu.

3. PREGLED OSNOVNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**(r) Beneficije zaposlenih**

U skladu sa propisima koji se primenjuju u Republici Srbiji, Banka je u obavezi da plaća obaveze državnim fondovima kojima se obezbeđuje socijalna sigurnost zaposlenih. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka je, takođe, obavezna da od bruto zarada zaposlenih obustavi doprinose i da ih, u ime zaposlenih, uplati tim fondovima. Doprinosi na teret poslodavca i doprinosi na teret zaposlenog se knjiže na teret rashoda perioda na koji se odnose.

U skladu sa Zakonom o radu, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Dugoročne obaveze po osnovu rezervisanja po osnovu otpremnina za odlazak u penziju nakon ispunjenih uslova, iskazane na dan 31. decembra 2021. godine predstavljaju sadašnju vrednost očekivanih budućih isplata zaposlenima utvrđenu odmeravanjem uz korišćenje pretpostavki obelodanjenih u napomeni 34(b).

(s) Finansijske garancije

Finansijske garancije predstavljaju ugovore kojima se Banka obavezuje da izvrši plaćanja njihovim korisnicima za gubitke nastale zbog neispunjavanja obaveze plaćanja određenog dužnika po dospeću obaveze, a u skladu sa uslovima dužničkog instrumenta.

Obaveze po finansijskim garancijama se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a inicijalna fer vrednost se amortizuje tokom trajanja finansijske garancije. Obaveza po osnovu garancije se naknadno odmerava u iznosu koji je veći od amortizovane vrednosti i sadašnje vrednosti očekivanog budućeg plaćanja (kada je plaćanje po osnovu garancije verovatno). Finansijske garancije se evidentiraju u okviru vanbilansnih stavki.

(t) Kapital i rezerve

Kapital Banke obuhvata osnivačke akcije, akcije narednih emisija, emisionu premiju, rezerve, rezerve fer vrednosti, akumulirani rezultat i dobitak tekuće godine.

Kapital Banke formiran je iz uloženi sredstava osnivača Banke u novčanom i nenovčanom obliku. Osnivač ne može povlačiti sredstva uložena u kapital Banke.

(u) Zarada po akcijama

Banka prikazuje osnovnu i umanjenu zaradu po akciji za sopstvene obične akcije. Osnovna zarada po akciji se računa deljenjem dobitka ili gubitka koji pripada vlasnicima običnih akcija Banke ponderisanim prosekom broja običnih akcija u opticaju tokom perioda.

Umanjena zarada po akciji se računa deljenjem korigovanog dobitka ili gubitka koji pripada vlasnicima običnih akcija za efekte preferencijalnih, zamenljivih akcija, ponderisanim prosekom broja običnih akcija u opticaju tokom perioda.

(v) Izveštavanje po segmentima

Segment poslovanja je deo Banke koji se bavi poslovnim aktivnostima iz kojih se mogu ostvariti prihodi i nastati troškovi, čiji poslovni rezultat redovno kontroliše menadžment Banke (kao glavni operativni donosilac odluka), kako bi donosio odluke o alokaciji resursa po segmentima i ocenjivao njihove rezultate. Za segmente poslovanja Banke su dostupne zasebne finansijske informacije.

U skladu sa Međunarodnim standardom finansijskog izveštavanja 8 - Segmenti poslovanja, Banka obelodanjuje i informacije o poslovanju segmenata, i na taj način korisnicima informacija pruža dodatne informacije o prihodima i rashodima koji se ostvaruju iz ključnih poslovnih aktivnosti.

Prilikom utvrđivanja segmenata korišćeni su:

- a) različiti proizvodi i usluge koji segmenti nude;
- b) odvojeno upravljanje segmentima i
- v) struktura internog izveštavanja

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA

Banka je prepoznala proces upravljanja rizicima kao ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojima se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanje ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: okvir upravljanja rizicima, strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem godine, u narednom periodu izvršice se dodatna usklađivanja sistema upravljanja rizicima sa sistemom upravljanja rizicima bankarske Grupe. Tokom 2021. godine izvršeno je usklađivanje strateških akata iz oblasti upravljanja rizicima sa odgovarajućim aktima NLB Grupe (rizični apetit – izjava, sistem internih limita, metodologija fer vrednovanja, strategija upravljanja rizicima i politike upravljanja pojedinačnim rizicima, interni rejting sistem, Proces interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i Proces interne procene adekvatnosti likvidnosti (ILAAP) itd.).

Proces upravljanja rizicima uključuje jasno definisanje i dokumentovanje profila rizičnosti, kao i njegovo usklađivanje sa sklonošću Banke ka rizicima i tolerancijom prema rizicima, a u skladu sa usvojenim okvirom upravljanja rizicima, strategijama i politikama.

Strategijom upravljanja rizicima Banka je postavila sledeće ključne ciljeve u upravljanju rizicima: redovna identifikacija, procena i razmatranje rizika u okviru ICAAP i ILAAP procesa; upravljanje, praćenje, kontrola i izveštavanje o rizicima kojima je izložena; definisanje limita u rizičnom apetitu Banke i njihovo uključivanje u strategiju za upravljanje rizicima, ICAAP, ILAAP, Plan oporavka i poslovnu strategiju; stalno razvijanje i unapređenje modela i metodologija za upravljanje rizicima, uključujući stres testiranje i sistem ranog upozorenja (EWS sistem); procenjivanje i merenje pojedinačnih rizika; uspostavljanje odgovarajućeg sistema odlučivanja; upravljanje aktivnostima restrukturiranja i rešavanja spornih potraživanja na profesionalan, efikasan način.

Uvažavajući potrebe usklađivanja procesa i sistema upravljanja rizicima Banke sa odgovarajućim sistemima, procesima i praksom matične Banke NLB dd, te potrebe kontinuiranog unapređenja procesa upravljanja rizicima, preporuke spoljnog revizora, Banka je izvršila odgovarajuće izmene internih akata kojima se uređuje upravljanje rizicima u 2021. godine.

Sistem upravljanja rizicima

Sistem upravljanja rizicima je definisan sledećim aktima:

- Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom – Izjava;;
- Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i Planom upravljanja kapitalom;
- Politikama upravljanja rizicima;
- Procedurama upravljanja rizicima;
- Metodologijama za upravljanje pojedinačnim rizicima;
- Ostalim aktima.

Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom Banke – Izjava se definišu osnovni principi upravljanja rizičnim apetitom Banke, kao i set indikatora koji na najbolji način reprezentuju izloženost Banke materijalno značajnim rizicima (kreditni rizik, rizik likvidnosti, kamatni rizik, devizni rizik, operativni rizik, kao i adekvatnost kapitala). Okvirom za upravljanje rizičnim apetitom – Izjava definisan je set limita i targeta za navedene indikatore izloženosti rizicima. Rizični apetit Banke je usaglašen sa Rizičnim apetitom NLB dd, a u skladu sa definisanim planom.

Strategijom upravljanja rizicima definisani su osnovni rizici kojima je Banka izložena ili može biti izložena, kao i osnovni principi identifikacije, praćenja, merenja, kontrole i upravljanja tim rizicima, kao i sklonosti ka preuzimanju rizika (Rizični apetit). Strategijom je uspostavljen sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima, koji je uključen u sve aktivnosti Banke i koji obezbeđuje da rizični apetit i profil uvek budu u skladu sa već utvrđenom sklonošću ka rizicima. Sistem upravljanja rizicima srazmeran je prirodi, obimu i složenosti poslovanja Banke, odnosno njenom rizičnom profilu.

Takođe, strategijom upravljanja rizicima definisani su kriterijumi za utvrđivanje, kao i osnovna načela upravljanja lošom aktivom i najviši prihvatljiv nivo loše aktive za Banku, kao i osnovna načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranu valuti i izloženosti u stranu valuti.

Ključni principi koji se odnose na preuzimanje rizika, a sastavni su deo donošenja poslovnih odluka, izražavaju se pomoću sledećih kriterijuma:

- utvrđivanje ciljnih poslovnih aktivnosti i aktivnosti koje nisu prihvatljive za Banku, u smislu preuzetih rizika,
- utvrđivanje maksimalnog obima preuzetog rizika,
- praćenje profitabilnosti pojedinih transakcija u vezi sa preuzetim rizicima.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Sistem upravljanja rizicima (nastavak)**

Strategija za upravljanje rizicima u Banci zasnovana je na:

- strateškim ciljevima definisanim u Poslovnoj strategiji Komercijalne banke AD Beograd,
- smernicama o spremnosti na preuzimanje rizika definisanim u Rizičnom apetitu Komercijalne banke AD Beograd,
- redovnom godišnjem pregledu strateških ciljeva, procesom planiranja poslovanja i planiranja kapitala,
- procesu interne procene adekvatnosti kapitala (ICAAP) i interne procene likvidnosti (ILAAP),
- aktivnostima i merama u slučaju aktiviranja Plana oporavka,
- ostalim internim stres testovima i analizama rizika,
- regulatornim i internim izveštajima,
- Rizičnom apetitu i Strategiji za upravljanje rizicima na nivou NLB Grupe.

Banka se vodi glavnim principima upravljanja rizicima tako što u svom poslovanju:

- uzima u obzir glavni koncept rizičnog apetita i limite definisane u rizičnom apetitu Banke;
- uključuje analize rizika u proces donošenja odluka na strateškom i operativnom nivou u cilju predupiranja rizika koje nose volatilne izloženosti sa potencijalno negativnim ishodom;
- primenjuje diverzifikaciju kako bi izbegla koncentraciju na nivou portfolija;
- uključuje i optimalno koristi kapital i upravlja njegovom alokacijom kroz biznis segmente;
- kreira adekvatno izbalansiranu rizikom ponderisanu (prilagođenu) cenu;
- obezbeđuje sveukupnu usklađenost poslovanja kroz interna akta/dokumenta;
- obezbeđuje adekvatan sistem internih kontrola zasnovan na modelu „tri linije odbrane“.

Banka je utvrdila osnovna načela upravljanja rizicima kako bi ispunila svoje dugoročne ciljeve:

- Preuzimanje i upravljanje rizicima prilagođeno je ostvarivanju poslovne strategije i planova Banke;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima bazira se na sistemu za upravljanje rizicima koji je u skladu sa zakonskom regulativom u Republici Srbiji, standardima u NLB Grupi i dobrom poslovnim praksom u ovoj oblasti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima predstavlja jednu od ključnih menadžment funkcija u Banci. Ova funkcija je integrisana u sve poslovne aktivnosti Banke, tako da su jasno razdvojene faze identifikovanja, merenja i praćenja rizika, sa jedne strane, i preuzimanja i upravljanja rizicima, sa druge strane, uz uvažavanje principa nezavisnosti;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima se zasniva na Strategiji i politikama upravljanja rizicima. To je dokumentovan proces sa jasno utvrđenim ciljevima, tokom aktivnosti, ovlašćenjima i odgovornostima;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima određeno je prema postavljenim zakonskim i interno propisanim limitima po kategorijama rizika, uz jasno definisane postupke u slučaju prekoračenja limita;
- Preuzimanje i upravljanje rizicima podrazumeva uspostavljanje i primenu odgovarajućeg sistema unutrašnjih kontrola. Ove kontrole predstavljaju skup procesa i postupaka koji obuhvataju kontinuiranu proveru, izveštavanje i promene u cilju razvoja, odnosno unapređivanja sistema za upravljanje rizicima.

U okviru upravljanja NPE (izloženost neizvršavanju obaveza), zavisno od procene potencijalne sposobnosti otplaćivanja i poslovne održivosti klijenata, Banka ima sledeće opcije na raspolaganju:

- dogovor sa klijentom o dobrovoljnom (vansudski i sudski) plaćanju obaveza;
- centralizovana naplata pre suda putem telefona;
- restrukturiranje duga bez popusta;
- restrukturiranje duga sa popustom;
- naplata duga (likvidacija kolaterala – prodaja nepokretnosti, pokretne imovine, hartija od vrednosti, udela, potraživanja itd.);
- preuzimanje adekvatne imovine (naročito nekretnine – rešenje zasnovano na temeljima subjekata posebne namene, čiji je cilj sveobuhvatno upravljanje nekretninom pod hipotekom);
- otpis preostalih potraživanja u slučaju da su sve zakonske mogućnosti iscrpljene;
- prodaja potraživanja, ako je moguće, u paketu;
- aktivno upravljanje izdatim garancijama za građevinska preduzeća u stečaju u saradnji sa ugovornim partnerima;
- primena drugih mera za postizanje maksimalne otplate duga.

Načela upravljanja rizicima koji nastaju po osnovu izloženosti u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i izloženosti u stranoj valuti obuhvataju:

- Banka upravlja FX izloženostima putem uspostavljanja limita,
- Kao dugoročni cilj Banka teži smanjenju učešća FX izloženosti,
- Banka uspostavlja limit na način da optimizuje rizik koji može prosteći iz nivoa FX izloženosti i ostvarenja poslovne strategije,

Sistem upravljanja rizicima (nastavak)

- Procena rizika FX izloženosti je uključena u kreditni proces i klijentima se prezentuju rizici koji mogu da nastanu na osnovu promene devizinih kurseva kao i predlog mera za umanj enje rizika,
- Prilikom procene kreditne sposobnosti dužnika, Banka u obzir uzima rizik promene kursa u skladu sa definisanim pravilima,
- Nivo rizika koji proističe iz FX izloženosti predmet je redovnog izveštavanja nadležnih odbora Banke,
- Banka obračunava interni kapitalni zahtev za FX izloženosti.

Politike upravljanja pojedinim vrstama rizika bliže definišu:

- Način organizovanja procesa upravljanja rizicima Banke i jasna razgraničenja odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa, uključujući i proces upravljanja lošom aktivom, odnosno rizičnim plasmanima;
- Način procene rizičnog profila Banke i metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika;
- Načine praćenja i kontrole rizika i uspostavljanje sistema limita, odnosno vrste limita koje Banka koristi i njihovu strukturu;
- Način odlučivanja i postupanja u slučaju prekoračenja uspostavljenih limita, uz definisanje izuzetnih okolnosti u kojima je moguće odobravanje prekoračenja u zakonskim okvirima;
- Mere za ublažavanje rizika i pravila za primenu tih mera;
- Način i metodologiju za sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala Banke;
- Principe funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- Okvir i učestalost stres testiranja, kao i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova.

Procedurama upravljanja rizicima Banka bliže definiše proces upravljanja rizicima i nadležnosti i odgovornosti svih organizacionih oblika Banke u sistemu upravljanja rizicima.

Banka je pojedinačnim metodologijama detaljnije propisala metode i pristupe koji se koriste u sistemu upravljanja rizicima.

Nadležnosti

Upravni odbor je nadležan i odgovoran za usvajanje strategije i politika upravljanja rizicima i strategiju upravljanja kapitalom, uspostavljanje sistema unutrašnjih kontrola u Banci i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću, nadzor nad radom Izvršnog odbora, usvajanje tromesečnih izveštaja o upravljanju rizicima, usvajanje Plana oporavka, kao i sprovođenje procesa interne procene adekvatnosti kapitala i drugo.

Izvršni odbor je nadležan i odgovoran za sprovođenje strategije i politika upravljanja rizicima i strategije upravljanja kapitalom, usvajanje procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika, i obezbeđivanje njihove primene i izveštavanje Upravnog odbora u vezi s tim aktivnostima. Takođe, Izvršni odbor analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i odlučuje, uz prethodnu saglasnost Upravnog odbora, o svakom povećanju izloženosti Banke prema licu povezanom sa Bankom i o tome obaveštava Upravni odbor.

Odbor za reviziju (Odbor za praćenje poslovanja Banke) je nadležan i odgovoran za analizu i nadzor primene i adekvatnog sprovođenja usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sistema unutrašnjih kontrola. Najmanje jednom mesečno izveštava Upravni odbor o svojim aktivnostima i utvrđenim nepravilnostima i predlaže način na koji će se one otkloniti, predlaže unapređenje politika i procedura upravljanja rizicima i sprovođenja sistema unutrašnjih kontrola.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom je nadležan i odgovoran za praćenje izloženosti Banke rizicima koji proizlaze iz strukture njenih bilansnih potraživanja, obaveza i vanbilansnih stavki, kao i predlaganje mera za upravljanje kamatnim rizikom i rizikom likvidnosti.

Kreditni odbor odlučuje o kreditnim zahtevima, kao i postupanjima sa problematičnim potraživanjima u okvirima utvrđenim aktima Banke, analizira izloženost Banke kreditnom, kamatnom i valutnom riziku, analizira kreditni portfolio, a takođe predlaže mere Izvršnom odboru Banke.

Funkcija upravljanja rizicima definiše i predlaže za usvajanje strategiju, politike, procedure i metodologije upravljanja rizicima, identifikuje, meri, ublažava, prati i kontroliše i izveštava o rizicima kojima je Banka izložena u svom poslovanju. Takođe, nadležna je za razvijanje modela i metodologija za identifikovanje, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu rizika, kao i za izveštavanje nadležnih organa Banke.

Sektor upravljanja sredstvima i bilansom banke je odgovoran za upravljanje sredstvima i likvidnošću, kao i u upravljanje aktivom i pasivom Banke. Takođe, učestvuje i u upravljanju rizikom likvidnosti, kamatnim rizikom i deviznim rizikom.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**Sistem upravljanja rizicima (nastavak)**

Funkcija unutrašnje revizije je odgovorna za kontinuirano sprovođenje nezavisnog vrednovanja sistema upravljanja rizicima, kao i za redovnu procenu adekvatnosti, pouzdanosti i efikasnosti sistema unutrašnjih kontrola. Unutrašnja revizija o svojim nalazima i preporukama izveštava Odbor za reviziju i Upravni odbor.

Funkcija kontrole usklađenosti poslovanja dužna je da najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje rizike te usklađenosti i predloži planove upravljanja rizicima, o čemu sastavlja izveštaj koji dostavlja Izvršnom odboru i Odboru za praćenje poslovanja Banke.

Banka redovno meri, odnosno procenjuje rizike koje je identifikovala u svom poslovanju. Merenje podrazumeva primenu kvalitativnih i kvantitativnih metoda i modela merenja koji omogućuju uočavanje promena u profilu rizika i procenu novih rizika.

Za sve identifikovane rizike Banka određuje njihovu značajnost koja je zasnovana na sveobuhvatnoj proceni rizika koji su svojstveni pojedinim poslovima, proizvodima, aktivnostima i procesima Banke.

Ublažavanje rizika podrazumeva diversifikaciju, prenos, smanjenje i/ili izbegavanje rizika, a Banka ga sprovodi u skladu sa rizičnim profilom, sklonošću ka rizicima i tolerancijom prema rizicima.

Praćenje i kontrola rizika se sprovode kroz kontinuirano praćenje izloženosti po različitim kriterijumima, kao i kroz praćenje i kontrolu limita koje je Banka uspostavila, koji zavise od poslovne strategije i tržišnog okruženja, kao i od nivoa rizika koji je Banka spremna da prihvati.

Banka je uspostavila sistem redovnog izveštavanja o izloženosti rizicima i rizičnom profilu, koji omogućuje relevantnim zaposlenim na svim nivoima organizacione strukture u Banci pravovremene, tačne i dovoljno detaljne informacije koje su potrebne za donošenje poslovnih odluka i efikasno upravljanje rizicima, odnosno sigurno i stabilno poslovanje.

Izveštaji o upravljanju rizicima se redovno dostavljaju: Upravnom odboru, Izvršnom odboru, Odboru za reviziju, Odboru za upravljanje aktivom i pasivom i Kreditnom odboru, koji sadrže sve informacije neophodne za procenu rizika i donošenje zaključaka o rizicima kojima je Banka izložena.

Banka je u poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika: kreditnom i sa njim povezanim rizicima, riziku likvidnosti, tržišnim rizicima, operativnim rizicima, riziku ulaganja, riziku koncentracije izloženosti i riziku zemlje, kao i svim ostalim rizicima koji se mogu pojaviti u uslovima redovnog poslovanja Banke.

Kreditni rizik je rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Tokom 2020 i 2021. godine poseban izazov sa aspekta upravljanja kreditnim rizikom predstavljaju uslovi izazvani pandemijom virusa COVID-19, koji su potpuno drugačiji u odnosu na ranije okolnosti poslovanja sa kojima se susretao realni i finansijski sektor. Pandemija se svakako odrazila na značajan broj klijenata, pre svega su najviše bile pogođene aktivnosti vezane za turizam i ugostiteljstvo, transport, autobuski prevoz, određeni segmenti u autoindustriji itd. Uz reakciju države, pre svega Narodne banke Srbije kroz moratorijume, Ministarstva finansija i Ministarstva poljoprivrede kroz razne programe, garantnu šemu i subvencija, situacija je značajno olakšana svim pogođenim klijentima da premoste ili u blaže za kasnije efekte COVID-19 pandemije na njihovo poslovanje. Primećeno je da većina klijenata ostvarilo rast prihoda i svoje aktivnosti u prvih 6 meseci ove godine u poređenju sa istim periodom prošle godine.

Banka ima definisane kriterijume odobravanja kredita, izmene uslova, produženje roka i restrukturiranja potraživanja, koji su propisani procedurama i metodologijama odobravanja plasmana i upravljanja rizicima.

Pre odobrenja plasmana Banka procenjuje kreditnu sposobnost dužnika, kao primarni izvor otplate plasmana na osnovu interno definisanih kriterijuma, i ponuđeni kolateral, kao sekundarni izvor naplate. Na osnovu identifikovanog i izmerenog nivoa kreditnog rizika (procene finansijskog stanja i kreditne sposobnosti dužnika, kao i vrednosti i pravne sigurnosti kreditne zaštite i drugih relevantnih faktora) i nezavisnog mišljenja o riziku, nadležna lica, odbori i organi Banke, saglasno definisanom sistemu odlučivanja, donose Odluku o odobrenju/izmenama plasmana.

Donošenje odluka o izlaganju kreditnom riziku, Banka je definisala kroz sistem odlučivanja u zavisnosti od vrste klijenata i nivoa izloženosti. Donosioci kreditnih odluka su: lica sa posebnim ovlašćenjima iz Funkcije upravljanja rizicima, Kreditni odbor, Izvršni odbor i Upravni odbor.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik

Prilikom donošenja odluka poštuje se princip dvostruke kontrole, tzv. „princip četvoro očiju“, kojim se obezbeđuje da uvek postoji strana koja predlaže i strana koja odobrava određeni plasman.

Za plasmane ugovorene u stranoj valuti ili u dinarima sa valutnom klauzulom, Banka procenjuje uticaj promene kursa dinara na finansijsko stanje i kreditnu sposobnost dužnika, a naročito analizira adekvatnost novčanih tokova dužnika u odnosu na promenjeni nivo kreditnih obaveza pod pretpostavkom da će doći do određenih promena kursa dinara na godišnjem nivou.

S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem 2020. godine, u narednom periodu izvršiće se dodatna usklađivanja procesa odobrenja plasmana sa uspostavljenim sistemom na nivou bankarske Grupe.

Organizacioni model sistema upravljanja kreditnim rizikom Banke obezbeđuje adekvatnu komunikaciju, razmenu informacija i saradnju na svim organizacionim nivoima, a takođe obezbeđuje jasnu, operativnu i organizacionu razdvojenost funkcije za nezavisno upravljanje rizicima i aktivnosti podrške s jedne strane, od aktivnosti preuzimanja rizika, sa druge strane, odnosno podelu dužnosti, nadležnosti i odgovornosti. Banka je uspostavila i adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja kreditnim rizikom i odgovarajuće izveštavanje rukovodstva Banke.

Upravljanje kreditnim rizikom

U skladu sa obimom, vrstom i složenosti poslova koje obavlja, Banka je organizovala proces upravljanja kreditnom rizikom i jasno razgraničila odgovornosti zaposlenih u svim fazama tog procesa.

Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanim Okvirom za upravljanja rizičnim apetitima i Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se vrši limitiranje mogućih uticaja negativnih efekata na finansijski rezultat i adekvatnost kapitala.

Osnovna načela upravljanja kreditnim rizikom su:

- Upravljanje kreditnim rizikom na nivou pojedinačnih plasmana i na nivou celokupnog portfolija Banke;
- Održavanje nivoa kreditnog rizika koji minimizira negativan uticaj na finansijski rezultat i kapital;
- Rangiranje plasmana u skladu sa njihovom rizičnošću;
- Poslovanje u skladu sa dobrim praksama za odobravanje plasmana;
- Obezbeđenje adekvatnih kontrola za upravljanje kreditnim rizikom.

U cilju upravljanja kreditnim rizikom, Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i pribavlja odgovarajuće instrumente obezbeđenja plaćanja. Banka ocenjuje kreditnu sposobnost svakog klijenta u momentu podnošenja zahteva i vrši monitoring dužnika, plasmana i kolateralu, kako bi bila u mogućnosti da preduzme odgovarajuće aktivnosti u cilju naplate svog potraživanja.

Banka vrši kvantitativno i/ili kvalitativno merenje, odnosno procenu identifikovanog kreditnog rizika. Proces merenja kreditnog rizika je zasnovan na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga.

Rejting sistem je instrument za donošenje pojedinačnih odluka i procenjivanje nivoa rizika pojedinačnog plasmana. Pored navedenog, rejting sistem služi za procenjivanje nivoa rizika ukupnog portfolija, a koristi se i u postupku obezvređenja plasmana u cilju rangiranja nivoa rizičnosti i iskazivanja realne vrednosti potraživanja. Interni sistem rejtinga podleže redovnoj reviziji i unapređenju. U sklopu procesa harmonizacije sistema upravljanja rizicima Banke sa odgovarajućim sistemom na nivou NLB Grupe, tokom 2021. godine je započet i proces usklađivanja internog rejting sistema, koji će biti predmet dodatnih unapređenja i u narednom periodu.

U analizi kreditnog rizika pored internog sistema rejtinga Banka koristi i načela propisana regulativom Narodne banke Srbije, koja zahtevaju klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma i obračun rezerve za procenjene gubitke. U decembru mesecu 2018. godine Narodna banka Srbije je usvojila izmenu regulative kojom se od 01.01.2019. godine potvrđuje ukidanje obračuna rezerve za procenjene gubitke i potrebne rezerve.

Ublažavanje kreditnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke, odnosno održavanje prihvatljivog nivoa kvaliteta kreditnog portfolija Banke.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)

Osnovne tehnike ublažavanja kreditnog rizika su:

- Limiti izloženosti – rizik koncentracije,
- Diversifikovanje ulaganja,
- Sredstva obezbeđenja.

Limiti izloženosti po osnovu pojedinačnog dužnika zasnivaju se na proceni kreditne sposobnosti dužnika, a limiti izloženosti na nivou portfolija usmereni su na ograničenje koncentracije izloženosti u portfoliju. Banka kontinuirano kontroliše kretanje kreditnog rizika u okviru definisanog rizičnog profila.

Rizik koncentracije obuhvata: veliku izloženost (izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica i licima povezanim sa Bankom), grupe izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika kao što su privredni sektori, vrste proizvoda, geografska područja i slično, i instrumente kreditne zaštite.

Banka prati izloženost prema definisanim limitima sa istim ili sličnim faktorima rizika, i u zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja, kretanja u pojedinim delatnostima i geografskim područjima, vrednosti predviđenim Biznis planom Banke, i redovno vrši preispitivanje definisanih limita i predlaže redefinisane istih u slučaju promene faktora rizika.

Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda, Narodna banka Srbije je od 01.01.2019. godine, propisala bankama da prate i rizik koncentracije, odnosno izloženosti banke prema grupama proizvoda, prvenstveno izloženosti po osnovu gotovinskih, potrošačkih i ostalih kredita odobrenih stanovništvu ugovorene ročnosti preko 8 godina u 2019., preko 7 godina u 2020. i od 2021. preko 6 godina.

Praćenje kvaliteta plasmana na nivou pojedinačnog dužnika zasniva se pre svega na obezbeđivanju ažurnih podataka o finansijskom stanju i kreditnoj sposobnosti dužnika i tržišnoj vrednosti sredstava obezbeđenja, dok se praćenje kreditnog rizika na nivou portfolija vrši identifikovanjem promena na nivou grupa klijenata određenog nivoa rizika, plasmana, kolaterala, potrebnih rezervi za očekivane i neočekivane gubitke, u cilju utvrđivanja i upravljanja stanjem i kvalitetom aktive.

Kontrola kreditnog rizika podrazumeva proces kontinuiranog praćenja poslovanja sa definisanim sistemom limita, naročito kada izloženost kreditnom riziku teži gornjoj granici definisanog rizičnog profila, a posebno prilikom uvođenja novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, Banka preduzima sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere.

Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

Banka osim bilansne izloženosti ima i vanbilansnu izloženost (plative i činidbene garancije, avali, akreditivi) po osnovu koje ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje za račun trećih lica. Za vanbilansnu izloženost Banka koristi iste kontrolne procese i procedure koji se koriste za kreditni rizik po osnovu bilansnih izloženosti.

Izveštavanje o kreditnom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja, sprovodi se na mesečnom nivou i po utvrđenoj dinamici, a u skladu sa definisanim sistemom izveštavanja.

MSFI 9 finansijski instrumenti

Banka kontinuirano primenjuje MSFI 9 standard. U skladu sa MSFI 9 standardom finansijska aktiva može se klasifikovati i vrednovati kao:

- Finansijski instrumenti po amortizovanom trošku (AC), poslovni model prikupljanja novčanih tokova glavnice i kamate i ispunjen SPPI¹ kriterijum;

¹ Solely Payments of Principal and Interest (SPPI)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)**Upravljanje kreditnim rizikom (nastavak)**

- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), ispunjen SPPI, ali je poslovni model prikupljanje novčanih tokova i prodaja;
- Finansijski instrumenti po fer vrednosti kroz bilans uspeha (FVTPL).

S obzirom da je Banka postala članica NLB Grupe krajem godine, tokom 2021. godine započeo je proces usklađivanja metodologija obezvređenja sa uspostavljenim pravilima na nivou bankarske Grupe. U 2021. godini, usklađene su vrednosti hair cuta za pojedinačno obezvređenje plasmana, promenjen je prag materijalne značajnosti za obezvređenje NPE klijenata fizičkih lica (povećan je prag sa RSD 2,5 miliona na EUR 50.000), izmenjen je obračun obezvređenja za plasmane koji imaju obezbeđenje garanciju Republike Srbije, izmenjen PD za obračun obezvređenja HoV Republike Srbije i promenjena je formula za primenu LGD. Takođe, koriste se mesečni PD parametri umesto godišnjeg, uzimajući u obzir izloženost po mesečnim amort planovima, uključen je uticaj makroekonomskih varijabli na vrednosti LGD secured i LGD unsecured, izvršeno je testiranje vrednosti hair cut-a sa istorijskom realizacijom kolaterala Banke i usklađeni su hair cut-ovi gde je bilo odstupanja.

Poslovni model Banke u delu kreditiranja privrede i stanovništva, kao i korporativnih obveznica opredeljen je kao držanje radi prikupljanja novčanih sredstava po osnovu glavnice i kamata, što je potkrepljeno sprovedenom analizom koja ukazuje da ne postoje činjenice da se Banka opredelila za drugačiji poslovni model. Sa aspekta klasifikacije i merenja, MSFI 9 standard zahteva da se sva finansijska sredstva, osim vlasničkih instrumenata i derivata, procenjuju na osnovu poslovnog modela upravljanja konkretnim finansijskim sredstvima ali i ugovornih karakteristika novčanih tokova samih instrumenata (na bazi testiranja SPPI kriterijuma). Novčani tokovi finansijskih instrumenata koji se vrednuju po amortizovanom trošku sastoje se od plaćanja glavnice i kamate čije su komponente naknada za vremensku vrednost novca, troška kreditnog rizika, administrativni troškovi i profitna marža.

Vlasnički instrumenti, ulaganja u lica koja nisu zavisna, a koji se ne drže radi trgovine se klasifikuju kao sredstva čija se vrednost procenjuje po fer vrednosti kroz ostali rezultat.

Takođe, primenom MSFI 9 standarda, Banka obračunava obezvređenje i za kreditne plasmane date Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije (za sredstva koja nisu odmah raspoloživa) koje se evidentira na teret bilansa uspeha, kao i obezvređenje po osnovu hartija od vrednosti koje evidentira kroz ostali ukupni rezultat.

Identifikovanje problematičnih i restrukturiranih potraživanja

Banka prati kvalitet portfolija na osnovu identifikovanja i analize ranih signala upozorenja kod klijenata. Signali upozorenja se kontinuirano prate i na osnovu analize istih, klijenti se svrstavaju u kategorije Standardni, Potencijalno rizični (Watch list) i NPL klijenti (klijenti sa problematičnim potraživanjima).

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, počev od 01.01.2018. godine, Banka je uvela i nivoe obezvređenja (nivo 1, nivo 2 i nivo 3) koji prate status klijenta. Standardni klijenti se svrstavaju u nivo 1, klijenti kod kojih je identifikovano povećanje kreditnog rizika (Watch list klijenti, pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak odobrenja (promena ocene rejtinga), kašnjenja od 31 dan do 90 dana) svrstavaju se u nivo 2, a NPL klijenti se svrstavaju u nivo 3. Klijenti koji se nalaze u nivoima 1 i 2 se obezvređuju na grupnoj osnovi, dok klijenti iz nivoa 3, uz ispunjenje kriterijuma materijalne značajnosti, se obezvređuju pojedinačno. NPL klijenti koji se nalaze u nivou 3, a imaju manje materijalno značajnu izloženost, obezvređuju se na grupnoj osnovi uvažavajući zahteve MSFI 9 standarda u delu najmanje 2 scenarija naplate.

Restrukturirani neproblematični klijenti se svrstavaju u kategoriju potencijalno rizičnih klijenata, odnosno u nivo 2 obezvređenja, dok se restrukturirani problematični svrstavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima, odnosno kategorizuju se u nivo 3 obezvređenja.

Svrha praćenja kvaliteta portfolija je sprečavanje direktnog transfera Standardnih klijenata u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima bez prethodnog identifikovanja klijenata kao potencijalno rizičnih i bez sprovođenja radnji prevencije rizičnih plasmana, odnosno ublažavanja i smanjivanja kreditnog rizika putem sprovođenja adekvatne strategije i akcionih planova. Potencijalno rizični klijenti se prate češće u odnosu na Standardne klijente i ukoliko se utvrdi dalje povećanje kreditnog rizika, klijenti se svrstavaju u kategoriju klijenata sa problematičnim potraživanjima.

4.1. Kreditni rizik (nastavak)**Identifikovanje problematičnih i restrukturiranih potraživanja (nastavak)**

Pod problematičnim potraživanjima podrazumevaju se sva potraživanja koja kasne u izmirivanju obaveza preko 90 dana, po bilo kojoj materijalno značajnoj obavezi prema Banci (matičnom društvu) ili podređenim društvima, potraživanja kod kojih je na osnovu finansijskog stanja procenjeno da dužnik neće moći da izmiri svoje obaveze u celosti ne uzimajući u obzir mogućnost realizacije instrumenata kreditne zaštite (bez obzira da li kasni u izmirivanju obaveza), potraživanja za koja je utvrđen iznos obezvređenja na pojedinačnoj osnovi. Problematičnim se smatraju i potraživanja po osnovu: prestanka evidentiranja prihoda od kamata, provizija i naknada u bilansu uspeha, specifičnih prilagođavanja za kreditni rizik koja su obračunata zbog značajnog pogoršanja kreditnog kvaliteta koje je usledilo nakon nastanka izloženosti, značajnog gubitka koji se ostvaruje ustupanjem potraživanja, restrukturiranja potraživanja izvršenog usled finansijskih teškoća dužnika, kao i podnošenja predloga za pokretanje stečajnog postupka nad dužnikom. Banka je u poslednjem kvartalu 2021. godine, kod fizičkih lica uvela dva nova kriterijuma (preminuo i ostao bez posla) za status default-a (stage 3 i NPL status), za plasmane koji ne kasne preko 90 dana. Problematičnim potraživanjima smatraju se sva potraživanja od dužnika, ukoliko je jedno potraživanje klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja.

Restrukturiranje potraživanja je odobravanje, zbog finansijskih poteškoća dužnika, ustupaka u vezi sa otplatom pojedinačnog potraživanja koji ne bi bili odobreni da dužnik nije u tim poteškoćama, bez obzira da li ima dospelih obaveza, da li je to potraživanje obezvređeno i da li je za njega nastupio status neizmirivanja obaveza. Restrukturiranje se vrši na jedan od sledećih načina: promenom uslova pod kojima je potraživanje nastalo, naročito ako su naknadno ugovoreni uslovi otplate povoljniji u odnosu na prvobitno ugovorene (smanjenje kamatne stope, otpis dela glavnice i/ili kamate, promena datuma dospeća i dr), kao i refinansiranjem potraživanja. Ovakve okolnosti se često u praksi nazivaju „forbearance“. Pored navedenog, u kategoriju restrukturiranih potraživanja svrstavaju se i potraživanja kod kojih je:

- izvršena promena ugovorenih uslova otplate problematičnih potraživanja ili koja bi, u odsustvu navedenih izmena, bila svrstana u kategoriju problematičnih potraživanja,
- izvršena promena ugovorenih uslova otplate potraživanja koja dovodi do potpunog ili delimičnog otpisa u materijalno značajnom iznosu,
- Banka aktivirala ugovorene klauzule o restrukturiranju na osnovu kojih se uslovi otplate menjaju usled nastupanja određenih događaja (ugrađene klauzule) prema dužniku od koga je potraživanje već klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja ili bi bilo tako klasifikovano da nisu aktivirane te klauzule,
- ukoliko je dužnik istovremeno kada je odobreno novo potraživanje (ili u kratkom periodu pre ili posle tog odobravanja) izvršio plaćanje po osnovu drugog potraživanja Banke (ili drugog pravnog lica prema kome je ustupljeno potraživanje prema tom dužniku), a koje je bilo klasifikovano ili je ispunjavalo uslove da bude klasifikovano u grupu problematičnih ili bi, u odsustvu novog potraživanja, bilo klasifikovano u navedenu grupu, odnosno ispunjavalo te uslove.

U skladu sa primenom MSFI 9 standarda, svako restrukturiranje potraživanja usled finansijskih poteškoća smatra se modifikovanim ili promenjenim finansijskim sredstvom.

Modifikacije koje prouzrokuju prestanak priznavanja starog finansijskog sredstva i inicijalno priznavanje novog, a koje su bile motivisane padom u kreditnoj sposobnosti i otplatnom kapacitetu, vode inicijalnom priznavanju finansijskih sredstava koje standard definiše kao „POCI²“, tj. sredstva koja su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja i inicijalno se vrednuju po fer vrednosti. Oni u momentu inicijalnog priznavanja nemaju obezvređenje, ali je potrebno uključiti očekivane kreditne gubitke tokom veka trajanja sredstva u obračun efektivne kamatne stope.

Samim tim, Banka uključuje inicijalne očekivane kreditne gubitke u procenu novčanih tokova, prilikom obračuna kreditno-prilagođene efektivne kamatne stope finansijskog sredstva za koje se smatra da su obezvređena u momentu inicijalnog priznavanja. Takođe, za potrebe obračuna obezvređenja, ova sredstva će za ceo period trajanja ostati u nivou 3.

MSFI 9 u slučaju značajne modifikacije finansijskog instrumenta ukazuje na potrebu za prestankom priznavanja starog finansijskog sredstva i priznavanjem novog po fer vrednosti na dan priznavanja.

Prestanak priznavanja dovodi do trajnog dobitka ili gubitka, koji se priznaje u okviru bilansa uspeha, a jednakog razlici između amortizovane vrednosti starog finansijskog sredstva i fer vrednosti novog finansijskog sredstva.

Prilikom svake promene kreditnih uslova, kod plasmana koji nisu u statusu problematičnih (PL) klijenata, kao i kod loših (NPL) klijenata, Banka izračunava 10% test u cilju utvrđivanja da li se radi o značajnoj ili manje značajnoj modifikaciji.

² Purchased or Originated Credit-Impaired (POCI)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****Identifikovanje problematičnih i restrukturiranih potraživanja (nastavak)**

Banka u svom sistemu evidentira svaku modifikaciju sredstva, bez obzira da li se radi o manje značajnoj ili značajnoj modifikaciji, i bez obzira da li je modifikacija nastala zbog promene tržišnih uslova kod dobrih (PL) klijenata ili je nastala zbog problema u poslovanju loših (NPL) klijenata.

Banka redovno prati preduzete mere za restrukturiranje rizičnih plasmana i kontroliše pravovremenost preduzimanja ovih mera. Praćenje preduzetih mera, odnosno realizacija istih, kao što je npr. izmirenje dospelih obaveza, vrši se na dnevnom nivou. Monitoring poslovanja restrukturiranih klijenata obavlja se redovno na svakih 6 meseci, ili češće u slučaju potrebe. Analiza finansijskih izveštaja, analiza zaduženosti, provera adekvatnosti obezbeđenja, kao i monitoring sveukupnog poslovanja, strategija prema dužnicima predstavljaju ključne tačke pomenutog monitoringa.

Restrukturirano potraživanje koje je klasifikovano u grupu problematičnih potraživanja Banka nakon isteka godinu dana od dana njegovog restrukturiranja, klasifikuje u grupu potraživanja koja se ne smatraju problematičnim ako su ispunjeni sledeći uslovi:

- nije utvrđen iznos obezvređenja za restrukturirano potraživanje i nije nastupio status neizmirenja obaveza;
- u poslednjih 12 meseci izvršene su uplate blagovremeno ili sa docnjom ne dužom od 30 dana, u skladu sa izmenjenim uslovima otplate;
- na osnovu analize finansijskog stanja, odnosno kreditne sposobnosti dužnika, ocenjeno je da će dužnik moći da izmiri obaveze u celosti u skladu sa izmenjenim uslovima otplate.

Rizik promene kvaliteta aktive

Tokom 2021. godine je započet proces usklađivanja internog sistema rejtinga sa odgovarajućim sistemom na nivou NLB Grupe, koji će biti predmet dodatnih unapređenja i u narednom periodu. Kvalitet aktive Banke se meri stepenom izloženosti pojedinim kategorijama rizika prema kriterijumima definisanim internim sistemom rejtinga. Interni sistem rejtinga se zasniva na kvantitativnim i kvalitativnim parametrima za određivanje rejtinga dužnika. Rejting skala sadrži pet kategorija rizika, koje su podeljene na 19 podkategorija. Različite izloženosti prema istom dužniku opredeljuju istu kategoriju rejtinga, bez obzira na specifičnosti različitih vrsta kredita.

Banka koristi različite rejting modele za kreditni rizik u zavisnosti od vrste klijenata. Izračunavanje rejtinga vrši se na mesečnom nivou na osnovu kvalitativnih i kvantitativnih parametara i blagovremenosti u izmirivanju obaveza. Nizak nivo rizika podrazumeva poslovanje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti i prihvatljiv je za Banku, povišen nivo rizika predstavlja poslovanje sa klijentima koji imaju određene probleme u poslovanju, a mogu negativno da utiču na izmirenje obaveza i čije poslovanje se intenzivno prati i visok nivo rizika označava klijente sa negativnim rezultatima poslovanja i lošom kreditnom istorijom.

Banka se štiti od rizika promene kvaliteta aktive kroz kontinuirano praćenje poslovanja klijenata, identifikovanje promena koje mogu nastati pogoršanjem stanja dužnika, kašnjenjem u otplati ili promenama u okruženju, kao i pribavljanjem odgovarajućih sredstava obezbeđenja.

Rizik promene vrednosti aktive – umanjenje imovine

Obezvređenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvređenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvređenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvređenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava. Banka vrši procenu obezvređenja potraživanja na grupnoj i pojedinačnoj osnovi.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)***Pojedinačno i grupno procenjivanje u nivou 3*

Banka procenjuje ispravku vrednosti za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirivanja obaveza – default-a (rizičan plasman, prema internom sistemu rejtinga), odnosno plasmani koji su klasifikovani u nivo 3 u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrednost kolateralna koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do novih informacija koje prema proceni bitno menjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrednost kolateralna i izvesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se nova procena obezvređenja plasmana.

Prag materijalne značajnosti Banka određuje na osnovu analize vrednosne strukture portfolija po vrstama klijenata i proizvoda.

Ispravka vrednosti na pojedinačnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

Pojedinačno procenjivanje

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatraju se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada Banka, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Dokazi se mogu dokumentovati i analizom u Watch list procesu informacijom o povećanom stepenu rizika dužnika.

Pored toga, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Banka uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacija kolateralna (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoće određenog scenarija Banka procenjuje na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

Za grupu manje materijalnih potraživanja koja se nalaze i nivou 3, prilikom obračuna obezvređenja koristi se takođe više scenarija naplate, koja se primenjuju sa određenim verovatnoćama, gde su te verovatnoće izračunate na osnovu statističkih modela koristeći istorijske podatke o naplati.

Grupno procenjivanje

Obezvređenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja i nalaze se u nivou 1 – standard klijenti i u nivou 2 – klijenti sa identifikovanim povećanjem kreditnog rizika, kao i potraživanja po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije (po vrstama klijenata u sektoru privrede i po bonitetnim grupama po vrstama plasmana u sektoru stanovništva), bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou. Metodologija za obezvređenje je značajno promenjena i umesto pristupa realizovanog gubitka u skladu sa MRS 39, primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Grupno procenjivanje (nastavak)

U skladu sa MSFI 9, obezvređenje se odmerava na sledeći način:

- Nivo 1 – Krediti kod kojih nije identifikovano pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka obračunava trošak obezvređenja baziran na 12-mesečnim očekivanim kreditnim gubicima;
- Nivo 2 – Krediti kod kojih je identifikovano značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak prvobitnog priznavanja. Banka će obračunava trošak obezvređenja baziran na očekivanim kreditnim gubicima za ceo životni vek instrumenta.

Troškovi obezvređenja finansijskih instrumenata, kod kojih se ne smatra da postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika, obračunati su na osnovu 12-mesečnih očekivanih gubitaka (ECL). U Nivo 1 uključene su i izloženosti prema Republici Srbiji, Narodnoj banci Srbije i druge izloženosti sa ponderom kreditnog rizika nula, u skladu sa Odlukom o adekvatnosti kapitala banke, izuzev izloženosti po osnovu obavezne rezerve i sličanih izloženosti po osnovu kojih očekivani kreditni gubici teže nuli.

Svi finansijski instrumenti kod kojih je realizovano pogoršanje kreditnog rizika klasifikovani su u nivo 2 i troškovi obezvređenja obračunati su na osnovu očekivanih gubitaka za ceo životni vek instrumenta. Pored kvalitativnih i kvantitativnih kriterijuma za razvrstavanje u nivo 2, usled uslova izazvanih pandemijom virusa COVID-19, tokom 2020. godine Banka je značajan broj klijenata iz delatnosti koje su najviše pogođene pandemijom virusa COVID-19 (ugostiteljstvo, turizam, saobraćaj...) reklasifikovala u nivo 2 u cilju preventivnog delovanja i realnog odmeravanja obezvređenja, imajući u vidu moguće negativne posledice pandemije virusa COVID-19 na poslovanje klijenata iz navedenih delatnosti. Navedeno je sprovedeno kroz analizu strukture portfolija po delatnostima, kao i analizom pojedinačnih klijenata pravnih lica.

Analizirani su svi klijenti sa izloženošću preko definisanog nivoa, a koji posluju u delatnostima za koje je procenjeno da su najviše izložene negativnim efektima pandemije virusa COVID-19. Svi klijenti za koje je procenjeno da su, ili bi mogli biti, izloženi efektima pandemije virusa COVID-19, iako nemaju realizovane ranije definisane kriterijume za transfer u nivo 2 u skladu sa MSFI 9 standardom, su odmah razvrstani u nivo 2. Takođe, izvršena je i analiza klijenata iz segmenta stanovništva koji su zaposleni u nedržavnom i nejavnom sektoru i koji nisu penzioneri. Ukoliko je za navedene klijente identifikovan izostanak zarade, ili je ista umanjena za iznos iznad definisanog nivoa, izvršen je transfer takvih klijenata u nivo 2. Posledično, za navedene klijente obračunato je i obezvređenje za ceo period trajanja kredita.

Tokom 2021. godine, Banka je nastavila sa odobravanjem olakšica klijentima koji su pogođeni pandemijom COVID-19 u skladu sa Odlukom NBS (moratorijum 3) i u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srbije (Garantna šema 1 i 2).

Banka razmatra da li postoji značajan rast kreditnog rizika od inicijalnog priznavanja sredstva u odnosu na rizik neizmirenja na kraju svakog izveštajnog perioda. Identifikovanje značajnog pogoršanja kreditnog rizika bazira se na definisanim kvantitativnim i kvalitativnim kriterijumima (kao što su signali ranog upozorenja, docnji preko 30 dana i slično).

Banka obračunava troškove obezvređenja dužničkih hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (FVOCI), kao akumulirani iznos obezvređenja koji takođe utiče i na Bilans uspeha. Međutim, očekivani kreditni gubici ne umanjuju iznos bruto finansijske aktive u bilansu stanja.

Za sektor privrede i stanovništva, Banka obračunava očekivane kreditne gubitke (obezvređenje) na sledeći način:

$$ECL = \sum_{t=1}^T (EAD_t * MPD_t * LGD_t * DF_t)$$

ECL	Expected credit loss (očekivani kreditni gubitak)
EAD	Exposure at default (izloženost u trenutku default-a)

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****Grupno procenjivanje (nastavak)**

MPD	Marginal Probability of default (marginalna verovatnoća default-a)
LGD	Loss given default (gubitak u slučaju default-a klijenta)
DF	EIR based discount factor (diskontni faktor zasnovan na EKS)

Navedena formula koristi se za izračunavanje očekivanih kreditnih gubitaka (obezvređenja) u nivou 1 i 2, uz respektovanje vremenskog horizonta.

EAD, odnosno izloženost u trenutku nastupanja statusa default-a predstavlja procenu knjigovodstvene vrednosti u skladu sa MSFI 9 u momentu default-a, uzimajući u obzir profil ugovorenih novčanih tokova kao i moguća korišćenja sredstava iz odobrenih linija pre momenta default-a.

Izloženost usled neispunjenja obaveza (EAD) predstavlja bruto knjigovodstvenu vrednost finansijskih instrumenata koji podležu obračunu umanjenja vrednosti, uzimajući u obzir i mogućnost klijenta da poveća svoju izloženost neispunjenju obaveza.

Za izračunavanje EAD za nivo 1, Banka procenjuje mogućnost neizmirenja obaveza u okviru 12 meseci za obračun dvanaestomesečnog očekivanog kreditnog gubitka (ECL), odnosno, izračunava se obezvređenje za kredit koji se nalazi u nivou 1, za koji se očekuje da će rezultirati nemogućnošću isplate obaveza u periodu od 12 meseci od datuma bilansa stanja. Za nivo 2, izloženost po neispunjenju obaveza se razmatra za sve događaje u toku životnog veka instrumenata.

PD predstavlja procenu verovatnoće neispunjenja obaveza u datom vremenskom periodu. Neispunjenje obaveza se može desiti samo u određeno vreme tokom procenjenog perioda, ukoliko se nije prethodno prestalo sa priznavanjem instrumenta, a Banka je još uvek izložena. Banka na osnovu istorijskih podataka izračunava PD parametar posebno u sektoru privrede i sektoru stanovništva. U sektoru privrede, PD se obračunava po vrstama lica (velika preduzeća, srednja preduzeća, mala preduzeća...), a u sektoru stanovništva po vrstama proizvoda (stambeni krediti, gotovinski krediti, poljoprivredni krediti...).

Nakon obračuna istorijskih PD-jeva, Banka uključuje i *forward looking* komponentu kroz Beta faktor koji predstavlja uticaj kretanja makroekonomskih varijabli (kretanje društvenog proizvoda, nezaposlenosti, stope inflacije, industrijske proizvodnje...) na budući PD. Beta faktor se izračunava pomoću statističkih i ekonometrijskih modela.

Za potrebe uključivanja *forward looking* komponente, Banka u obračun vrednosti Beta faktora uključuje tri različita scenarija kretanja makroekonomskih varijabli (optimistični, realan i pesimistični), nakon čega se vrši ponderisanje sa verovatnoćama očekivane realizacije navedenih scenarija, kako bi se dobio finalni Beta faktor koji sadrži sva tri scenarija (optimističan, realan, pesimističan).

Makroekonomski faktori korišćeni u procesu obezvređenja

Prilikom definisanja makroekonomskih pretpostavki Banka koristi set različitih relevantnih eksternih izvora, ali i interne procene. U cilju određivanja učešća svakog od scenarija za potrebe obračuna obezvređenja sagledavana su pozitivna i negativna kretanja u prethodnom period (kvartalno) svakog od varijabli za koje je utvrđeno da su statistički značajna.

U 2021. godini primetan je oporavak ekonomije. Realni rast bruto domaćeg proizvoda, prema preliminarnim procenama Republičkog zavoda za statistiku u 2021. godini iznosio je 7.5 %. Posmatrano po delatnostima, u odnosu na prethodnu godinu, najviši realni rast i značajan oporavak zabeležen je u sektorima koji su 2020. godine najviše pogođeni usled pandemije Covid virusa:

- noćenja turista (29.7% u odnosu na minus 38.4 % u 2020)
- trgovine na veliko (22.0% u odnosu na minus 4.9% u 2020)
- saobraćaj (39.9% u odnosu na minus 36.0% u 2020)
- ugostiteljstvo (74.2% u odnosu na minus 25.8 % u 2020)

Industrijska proizvodnja u Republici Srbiji u 2021. godine veća je za 6.3% u odnosu na 2020. godinu, pri čemu je ostvaren:

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****Makroekonomski faktori korišćeni u procesu obezvređenja (nastavak)**

– rast kod 22 oblasti (učešće u strukturi industrijske proizvodnje – 89%),

– pad kod 7 oblasti (učešće u strukturi industrijske proizvodnje – 11%).

Posmatrano po sektorima, najveći uticaj na povećanje industrijske proizvodnje u 2021. godini, u odnosu na 2020. godinu, imala je prerađivačka industrija – rast od 5.5%, zahvaljujući rastu u granama: Proizvodnja koksa i derivata nafte, Proizvodnja ostalih saobraćajnih sredstava, Proizvodnja električne opreme i Proizvodnja nepomenutih mašina i nepomenute opreme. Pored navedenih grana prerađivačke industrije, najveći doprinos rastu ukupne industrijske proizvodnje ostvaren je i u sektoru rudarstva – rast od 27.6% u grani Eksploatacije rude metala.

Na osnovu projekcije Narodne Banke Srbije, u 2022. godini očekuje se rast ekonomske aktivnosti od 4-5% prema poslednjim raspoloživim podacima, koji će biti značajno vođeni oporavkom privrede tj. investicijama privatnog sektora, državnim investicijama, ali i rastom privatne potrošnje, što je u skladu sa projekcijama realnog rasta BDP-a koju koristi Banka.

Prema podacima Nacionalne Službe za zapošljavanje, broj nezaposlenih lica je tokom prva dva tromesečja 2021. godine beležio rast u odnosu na isti period prethodne godine, za razliku od druge polovine godine od kada nezaposlenost počinje da opada. U decembru 2021. godine u odnosu na decembar 2020. broj nezaposlenih lica smanjen je za 13.783, odnosno 2.8%. Stopa nezaposlenosti, prema Anketi o Radnoj Snazi, iznosila je 10.5% u trećem tromesečju 2021. godine, što je za 0.7 p.p. više u odnosu na isti period prethodne godine. Tokom 2022. se očekuje opravak na tržištu rada

Međugodišnja inflacija je u decembru 2021. u odnosu na isti mesec prethodne godine iznosila 7.9%, dok je prosečna godišnja inflacija iznosila 4%. Snažniji rast međugodišnje inflacije tokom 2021. godine je rezultat dominantno niske baze iz prethodne godine i značajnog rasta cene nafte usled oporavka od pandemije ali i delom rasta cene primarnih poljoprivrednih proizvoda. Do kraja 2022. se očekuje njen povratak u granice cilja.

BELIBOR (BELIBOR – Belgrade Interbank Offered Rate) je referenta kamatna stopa koja se utvrđuje na Panelu banaka, na srpskom međubankarskom tržištu. Narodna banka Srbije nije menjala referentnu kamatnu stopu tokom 2021. godine. Sa druge strane, Narodna Banka Srbije smanjuje stepen ekspanzivnosti monetarne politike od oktobra 2021. godine, povećavanjem prosečne ponderisane kamatne stope na reverznim repo aukcijama kojima na nedelju dana povlači viškove likvidnosti iz bankarskog sistema, kao i procenta viškova dinarske likvidnosti banaka koje povlači putem ovih aukcija.

Restriktivnija monetarna politika imala je uticaj na kretanje BELIBOR stope koja od oktobra ispoljava kontinuirani rast. Očekuje se dalje zaoštavanje monetarnih uslova, odnosno nastavak rasta BELIBOR stope.

EURIBOR (EURIBOR – Euro Interbank Offered Rate) stopa je tokom 2021. je beležila znatno nižu volatilitnost u odnosu na 2020. godinu. U 2021. Evropska centralna banka nije menjala referentnu kamatnu stopu (0,00%), kao ni stope na kreditne (0,25%) i depozitne olakšice (–0,50%). Buduće kretanje EURIBOR-a najvećim delom zavisice od politike Evropske centralne banke u narednom periodu, odnosno u kojoj će se meri voditi ekspanzivna monetarna politika.

U decembru 2021. godine je Evropska centralna banka donela odluku o završetku programa neto kupovine obveznica (PEPP) do kraja marta 2022. pri čemu se reinvesticioni period nastavlja bar do kraja 2024. Prema tržišnim učesnicima, ne očekuje se značajnija promena EURIBOR stope tokom 2022. dok se izlazak iz zone negativnih stopa ne očekuje pre 2024.

Detaljno se prikazuju makroekonomski faktori koji su pokazali statistički zasnovane veze sa stopama neizmirenja obaveza, a posledično i sa očekivanim kreditnim gubicima sa projektovanim vrednostima korišćenim u svakom od tri scenarija (realistični, pesimistični i optimistični).

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Makroekonomski faktori korišćeni u procesu obezvređenja (nastavak)

Projekcija makroekonomskih faktora 31.12.2021. godine

Makroekonomski faktor	ECL scenario	2022.	2023.	2024.
Indeks industrijske proizvodnje				
	Optimistični scenario	110	112	113
	Realistični scenario	106	108	109
	Pesimistični scenario	98	100	101
Šestomesečni Euribor (%)				
	Optimistični scenario	(0.25)	(0.24)	(0.23)
	Realistični scenario	(0.15)	(0.14)	(0.13)
	Pesimistični scenario	0.06	0.07	0.08
Tromesečni Belibor (%)				
	Optimistični scenario	0.69	0.84	0.99
	Realistični scenario	1.73	1.88	2.03
	Pesimistični scenario	3.80	3.95	4.10
Broj nezaposlenih lica (u hiljadama)				
	Optimistični scenario	463	442	421
	Realistični scenario	530	509	489
	Pesimistični scenario	665	644	623

Projekcija makroekonomskih faktora 31.12.2021. godine za LGD scenaria

Makroekonomski faktor	LGD scenario	2022.	2023.	2024.
Bruto Domaći Proizvod (%)				
	Optimistični scenario	5.6	5.9	5.9
	Realistični scenario	4.7	4.5	3.9
	Pesimistični scenario	3.0	1.9	1.0
Medugodišnja Inflacija (%)				
	Optimistični scenario	3.6	3.7	4.0
	Realistični scenario	2.7	2.6	2.6
	Pesimistični scenario	1.5	1.0	0.6
Stopa Nezaposlenosti (%)				
	Optimistični scenario	9.4	6.8	5.1
	Realistični scenario	9.5	7.4	6.0
	Pesimistični scenario	9.9	8.5	8.1

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****Makroekonomski faktori korišćeni u procesu obezvređenja (nastavak)**

Obračun obezvređenja za kreditni rizik za nivo 1 i 2

Za obračun obezvređenja za nivo 1, Banka koristi jednogodišnje PD-jeve preračunate na mesečnom nivou za prvih 12 meseci, koji predstavljaju proizvod istorijskog PD i Beta faktora izračunatog za prvu godinu.

Kod obračuna obezvređenja za nivo 2, gde se obezvređenje obračunava za svaku godinu trajanja finansijskog sredstva, Banka koristi marginalni PD koji predstavlja razliku dva kumulativna PD, između $t+1$ i t , gde t predstavlja vremenski period od jedne godine koji se svode na mesečni nivo. Kumulativni PD se odnosi na verovatnoću default-a koja će se desiti zaključno sa periodom t . Verovatnoća da će se realizovati default pre ili zaključno sa rokom dospeća T odgovara lifetime PD-ju, odnosno verovatnoći default-a za ceo period života finansijskog instrumenta.

Vrednosti parametra PD ažuriraju se jednom godišnje, a po potrebi i češće.

LGD Gubitak u slučaju neizmirenja obaveza je procena gubitaka koji se javlja u slučaju neizmirenja obaveza u određeno vreme. Zasniva se na razlici između ugovorenih novčanih tokova i novčanih tokova koje bi kreditor očekivao da primi, uključujući i realizaciju bilo kojeg kolaterala. To je obično izraženo kao procenat EAD-a. Banka u svojoj proceni kreditnih gubitaka odmerenih u skladu sa Metodologijom procene obezvređenja i MSFI 9 standardom, želi da odrazi mogućnost naplate novčanih tokova kako iz redovnih novčanih tokova, ali i iz realizacije kolaterala i drugih sredstava obezbeđenja, koji su direktno povezani sa finansijskim instrumentom.

U tom smislu, Banka primenjuje generalno koncept odvojenog LGD secured i LGD unsecured parametra u zavisnosti od stepena obezbeđenosti pojedinačnog plasmana. Za potrebe obračuna LGD secured-a, odnosno očekivane stope gubitka nakon realizacije kolaterala, Banka uzima u obzir sve interno raspoložive kolaterale gde postoji procena o mogućoj naplativosti.

Počev od 31.12.2021. godine, Banka je u obračun LGD unsecured i LGD secured uključila i uticaj makroekonomskih faktora u naredne tri godine, izumajući u obzir tri scenarija (optimističan, realističan i pesimističan).

Poslednji korak u obračunu obezvređenja je diskontni faktor - **DF** u cilju svođenja na sadašnju vrednost. Za diskontovanje se koristi inicijalna efektivna kamatna stopa u čiji obračun ulaze samo one kamate i naknade koje se mogu identifikovati kao direktan prihod Banke. U nivou 2, period na koji se vrši diskontovanje, zavisi od roka trajanja finansijskog sredstva, dok je u nivou 1, vremenski faktor uvek jednak jednoj godini (12 meseci).

Za obračun obezvređenja za izloženosti prema državama, finansijskim institucijama i obezvređenje hartija od vrednosti, Banka koristi drugačiji način obračuna obezvređenja. Banka ne poseduje adekvatnu istoriju u pogledu migracija i default-a izloženosti prema državama i finansijskim institucijama.

Prilikom procene obezvređenja i rizika default-a izloženosti po osnovu finansijskih instrumenata država, njenih organa, centralnih banaka kao i finansijskih institucija, oslanja se na definisane procene koje se baziraju na procenama eksternih rejting agencija.

Tom prilikom koristi sve raspoložive izvore do kojih može doći bez upotrebe prekomernog troška ili truda, kako bi adekvatno utvrdila verovatnoću default-a za potrebe obračuna obezvređenja. Verovatnoća default-a za period od godinu dana je utvrđena kao verovatnoća migracije iz utvrđenog eksternog rejtinga ugovorne strane (ili rejtinga srodne ugovorne strane ukoliko ne postoji dostupan eksterni rejting), u status default-a. Kumulativni PD se određuje jednostavno eksponencijalnim dizanjem na stepen jednogodišnjih stopa default-a, na sledeći način:

$$CPD_t = 1 - e^{-(\text{default rate} * t)}$$

Vrednosti godišnje stope PD koje se koriste u obračunu obezvređenja HOV i finansijskih institucija svode se na mesečne.

Za LGD unsecured parametar koristi vrednost propisanu za izloženosti prema državama i finansijskim organizacijama, u skladu sa bazelskim standardima. LGD secured (ako postoji sredstvo obezbeđenja) koristi se na isti način kao kod privrede i stanovništva.

Obezvređenje plasmana privredi, stanovništvu, državama i finansijskim institucijama umanjuje vrednost plasmana i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha, a obezvređenje hartija od vrednosti se evidentira kroz ostali rezultat.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.1. Kreditni rizik (nastavak)****Obračun obezvređenja za kreditni rizik za nivo 1 i 2 (nastavak)***Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama*

Utvrđivanje pojedinačnog verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama – plativih i činidbenih garancija, akreditiva, avala i drugih vanbilansnih stavki) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze i dužnik se nalazi u nivou 3. Takođe, za nivo 1 i 2, Banka utvrđuje procenu verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama za sve vanbilansne stavke, uključujući i neiskorišćene preuzete obaveze. Način obezvređenja vanbilansnih stavki za nivo 1 i nivo 2 je isti kao obezvređenje bilansnih potraživanja, osim u delu priznavanja EAD-a. Kod procene verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama, Banka umanjuje izloženost za faktor konverzije (CCF). U skladu sa MSFI 9 standardom, Banka je na osnovu iskustva obračunala faktore kreditne konverzije (CCF), koji predstavljaju verovatnoću konverzije vanbilansnih izloženosti u bilansne i zaključila da ne raspolaže dovoljnim brojem istorijskih podataka za definisanje CCF. Zbog toga, Banka koristi najbolju aproksimaciju CCF, a to su faktori konverzije definisani Odlukom o adekvatnosti kapitala banke Narodne banke Srbije. Za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje je Banka ugovorila bezuslovnu otkazivost ugovora ili mogućnost otkaza ugovorene obaveze ako klijent prekrši ugovorene kovenante, Banka ne obračunava rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza.

Verovatni gubitak po vanbilansnim stavkama priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, najčešća praksa koju Banka koristi, pored redovnog praćenja poslovanja klijenata, je i pribavljanje instrumenata obezbeđenja (kolaterala), kojima se obezbeđuje naplata potraživanja i minimizira kreditni rizik. Iznos i vrsta potrebnog kolaterala zavisi od procene kreditnog rizika druge ugovorne strane.

Kao standardne instrumente obezbeđenja Banka od klijenata pribavlja ugovorno ovlašćenje i menice, dok se kao dodatni instrumenti, u zavisnosti od procene kreditnog rizika i vrste plasmana ugovaraju:

- Za komercijalne ili korporacijske kredite i kredite za male biznise – zaloge na pokretnim i nepokretnim stvarima (hipoteke), depoziti, bankarske, korporativne i garancije države, jemstva, zaloge na hartijama od vrednosti, udelima i potraživanjima;
- Za kredite stanovništvu – hipoteke na nepokretnostima, depoziti, jemstva solidarnog dužnika, osiguranje Nacionalne korporacije za osiguravanje stambenih kredita, životno osiguranje i drugo;
- Za pozajmljene vrednosne papire i ugovore o reotkupu – novac ili vrednosni papiri.

Prilikom procene nepokretnosti ili zaloge na pokretnoj imovini, Banka obezbeđuje stručnu i nezavisnu procenu vrednosti nepokretnosti od strane ovlašćenih procenitelja, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanje moguću meru. Nepokretnost, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti i osigurane od strane osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, a polise vinkulirane u korist Banke.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala (hipoteka, zaloga, hartija od vrednosti i sl.), procenjena vrednost kolaterala se koriguje za definisani procenat (haircut) u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije, koji se redovno preispituju i revidiraju. Na ovaj način Banka sa štiti od potencijalnih gubitaka po osnovu nemogućnosti naplate potraživanja iz sredstava obezbeđenja.

Korektivni faktor (haircut) predstavlja razliku između procenjene vrednosti kolaterala i novčanog priliva koji je moguće ostvariti prodajom kolaterala u postupku naplate. Haircut procenjenu tržišnu vrednost svakog instrumenta obezbeđenja svodi na očekivanu vrednost koja će biti naplaćena njegovom realizacijom u budućnosti, i to uvažavajući volatilnost tržišne vrednosti, mogućnost realizacije i gotovinske odlive po osnovu troškova aktiviranja i prodaje (sudski troškovi, troškovi poreza koji padaju na teret prodavca, troškovi konsultanata i oglašavanja i ostali troškovi), očekivani pad tržišne vrednosti od trenutka procene do trenutka planirane realizacije, kao i svojstvenu neizvesnost u utvrđivanju vrednosti.

Banka obraća pažnju na redovnu procenu/vrednovanje kolaterala. Za nerizične plasmane (standard klijente) koji se nalaze u nivou 1 i klijente koji se nalaze na Watch listi – nivo 2, hipoteke na stambenim i poslovnim nepokretnostima procenjuju se najmanje jednom u tri godine, od strane ovlašćenog procenjivača. Za rizične plasmane (NPL) koji se nalaze u nivou 3, hipoteke na stambenim objektima se procenjuju najmanje jednom u tri godine, hipoteke na poslovnim objektima (poslovni prostori, lokali, skladišta, građevinsko zemljište sa i bez građevinske dozvole, poljoprivredno zemljište, ostalo) najmanje jednom u 18 meseci, a hipoteke na industrijskim objektima procenjuju se minimum jednom godišnje (12 meseci), od strane ovlašćenog procenjivača.

31. decembar 2021. godine

Hartije od vrednosti se procenjuju na mesečnoj osnovi za sve plasmane.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral) (nastavak)

Redovno praćenje vrednosti nepokretnosti podrazumeva proveru vrednosti nepokretnosti na osnovu raspoloživih podataka i informacija, poređenje vrednosti nepokretnosti iz porfolija Banke sa kretanjima vrednosti na tržištu Republike Srbije (realizovana prodaja, ponuda i tražnja) po regionima propisanim u katalogu kolaterala, korišćenje statističkog modela itd. Za sve poslovne nepokretnosti, Banka sprovodi proveru vrednosti najmanje jednom godišnje, a za stambene i ostale nepokretnosti najmanje jednom u tri godine.

Vrednost kolaterala i tendencije kretanja, Banka prati i ažurira kako bi se potencijalni rizik od nerealne procene sveo na najmanju moguću meru, a u slučaju potrebe može zahtevati i dodatni kolateral u skladu sa zaključenim ugovorom. Kolaterali predstavljaju sekundarni izvor naplate potraživanja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku

Ukupna izloženost kreditnom riziku na dan 31. decembar 2021. i 31. decembar 2020. godine, prikazana je u sledećem pregledu, bez uzimanja u obzir bilo kakvog kolaterala ili neke druge kreditne zaštite. Navedene vrednosti iskazane su u bruto i neto knjigovodstvenom iznosu (posle efekata ublažavanja po osnovu obezvređenja).

Ukupna izloženost kreditnom riziku

	U hiljadama dinara			
	31.12.2021.		31.12.2020	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
I. Pregled aktive	509,774,490	489,440,405	484,187,876	460,001,399
Gotovina i sredstva kod centralne banke	82,055,481	82,055,481	80,045,107	80,045,107
Kreditni i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	29,135,282	29,114,381	18,146,238	18,142,070
Kreditni i potraživanja od komitenata	218,173,938	209,044,942	200,690,207	189,296,089
Finansijska sredstva (hartije od vrednosti i derivati)	149,596,997	149,588,755	153,780,536	153,776,323
Ostala sredstva	6,584,298	5,430,725	8,510,717	6,216,268
Nemonetarna imovina	24,228,494	14,206,121	23,015,071	12,525,542
II. Vanbilansne stavke	61,730,331	61,521,512	42,691,687	42,467,225
Plative garancije	7,400,757	7,331,131	4,014,943	3,952,927
Činidbene garancije	10,882,641	10,832,350	6,116,729	6,051,112
Preuzete neopozive obaveze	43,413,347	43,344,379	32,332,800	32,279,122
Ostalo	33,586	13,652	227,215	184,064
Ukupno (I+II)	571,504,821	550,961,917	526,879,563	502,468,624

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Promena kredita i potraživanja od komitenata po nivoima rizika tokom 2021. godine

U hiljadama dinara

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31.12.2020.	171,917,691	11,095,822	17,676,694	200,690,207
Nova potraživanja	63,499,170	533,857	237,002	64,270,029
Smanjenje/Otplata potraživanja	(22,871,762)	(1,068,984)	(5,511,388)	(29,452,134)
Prelazak u nivo 1	-	(5,942,875)	(210,211)	(6,153,086)
Prelazak u nivo 2	(2,305,893)	-	(488,829)	(2,794,722)
Prelazak u nivo 3	(958,066)	(582,465)	-	(1,540,531)
Prelazak iz drugih nivoa	6,153,086	2,794,722	1,540,531	10,488,339
Druge promene	(15,487,692)	(416,495)	(1,429,977)	(17,334,164)
31.12.2021.	199,946,534	6,413,582	11,813,822	218,173,938

Promena ispravki vrednosti kredita i potraživanja od komitenata po nivoima rizika tokom 2021. godine

U hiljadama dinara

	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno
31.12.2020.	802,035	212,915	10,379,168	11,394,118
Nova potraživanja	626,347	15,305	157,605	799,257
Smanjenje/Otplata potraživanja	(118,193)	(36,513)	(4,449,371)	(4,604,077)
Prelazak u nivo 1	-	(83,090)	(86,228)	(169,318)
Prelazak u nivo 2	(19,260)	-	(40,619)	(59,879)
Prelazak u nivo 3	(5,459)	(19,060)	-	(24,519)
Prelazak iz drugih nivoa	169,319	59,879	24,519	253,717
Druge promene	131,332	146,429	1,261,935	1,539,696
31.12.2021.	1,586,121	295,865	7,247,009	9,128,995

Tokom 2021. godine tranzicije izloženosti po nivoima su posledice redovnih poslovnih promena:

- tranzicija u nivo 1 iz nivoa 2 i 3, posledica je poboljšanja performansi i finansijskih pokazatelja kod privrednih klijenata (prelazak iz nivoa 2 u 1), kao i izmirenja dospelih obaveza delimično ili u celosti (smanjenje docnje);
- tranzicija u nivo 2 iz nivoa 1, najviše je posledica pogoršanja poslovanja kod pojedinih klijenata u sektoru privrede, izmene metodologije u delu identifikovanja klijenata za Watch list u sklopu procesa harmonizacije sa NLB Grupom, kao promene rejtinga za 3 podkategorije od trenutka odobrenja, odnosno od 31.03.2021. kada je Banka novu rejting metodologiju.
- tranzicija u nivo 3 iz nivoa 1 i 2, je posledica povećanja rizičnosti klijenata, najvećim delom u mikro segmentu, poljoprivredi i fizičkim licima, kao i primene kontinuirane docnje i NLB rejting skale, gde klijenti koji dobiju ocenu D, DF i E ulaze u stage 3. Smanjenje potraživanja u nivou 3, najvećim delom, posledica je prebacivanja 100% obezvređenih potraživanja u vanbilansnu evidenciju, kao i regulisanja rizičnih potraživanja (naplatom iz kolaterala i redovnog poslovanja klijenata). Navedenu tranziciju iz nivoa 1 i 2 u nivo 3, pratilo je i kretanje ispravke vrednosti koja je značajno povećana nakon ulaska u nivo 3. Tokom godine, potraživanja iz nivoa 1 su se nalazila u nivou 2 pre nego što su prešla u nivo 3.
- Povećanje ispravki vrednosti u nivou 1 i 2, najviše se odnosi na izmenu Metodologije, u delu obračuna PD kao i hair cut-ova za kolaterale. Osim navedenog, povećanje ispravki u nivou 2, uticalo je i povlačenje ranije odobrenih plasmana od strane klijenata koji su se već nalazili u stage 2.
- Povećanje ispravki vrednosti u drugim promenama u nivou 3, posledica je izmene metodologije u delu vrednosti hair cuta za kolaterale, kao i povećanje ispravki vrednosti koje su nastale nakon prelaska klijenta iz nivoa 1 i nivoa 2 u nivo 3, pod već pojašnjenim prepostavkama.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.1. Kreditni rizik (nastavak)
4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)
Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija po nivoima rizika

31.12.2021.	U hiljadama dinara								
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Ispravka vrednosti Nivo 1	Ispravka vrednosti Nivo 2	Ispravka vrednosti Nivo 3	Ukupna ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	51,717,845	281,167	882,434	52,881,446	39,662	1,980	551,661	593,303	52,288,142
Gotovinski	39,752,894	307,923	556,759	40,617,576	227,845	16,431	440,670	684,946	39,932,630
Poljoprivreda	12,152,637	157,646	263,810	12,574,093	124,004	5,718	171,468	301,190	12,272,903
Ostalo	3,939,523	50,199	199,853	4,189,575	24,832	2,541	180,864	208,237	3,981,338
Mikro biznis	9,305,709	1,379,944	418,004	11,103,657	138,159	24,767	201,411	364,337	10,739,320
Ukupno stanovništvo	116,868,608	2,176,879	2,320,860	121,366,347	554,502	51,437	1,546,074	2,152,013	119,214,334
Velika preduzeća	38,090,634	2,686,374	4,173,753	44,950,761	479,645	181,813	2,746,853	3,408,311	41,542,450
Srednja preduzeća	12,840,354	587,428	249,519	13,677,301	99,912	3,927	160,001	263,840	13,413,461
Mala preduzeća	4,083,048	357,777	498,639	4,939,464	46,513	3,879	160,267	210,659	4,728,805
Država	22,630,517	605,124	3,053,533	26,289,174	300,909	54,809	1,123,741	1,479,459	24,809,715
Ostalo	5,433,373	-	1,517,518	6,950,891	104,640	-	1,510,073	1,614,713	5,336,178
Privredni klijenti	83,077,926	4,236,703	9,492,962	96,807,591	1,031,619	244,428	5,700,935	6,976,982	89,830,609
Ukupno	199,946,534	6,413,582	11,813,822	218,173,938	1,586,121	295,865	7,247,009	9,128,995	209,044,943
Potraživanja od banaka	29,135,282	-	-	29,135,282	20,901	-	-	20,901	29,114,381

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija po nivoima rizika

31.12.2020	U hiljadama dinara								
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Ukupno	Ispravka vrednosti Nivo 1	Ispravka vrednosti Nivo 2	Ispravka vrednosti Nivo 3	Ukupna ispravka vrednosti	Neto
Stambeni	45,177,028	688,692	905,200	46,770,920	16,848	4,057	416,440	437,345	46,333,575
Gotovinski	37,136,903	637,940	277,545	38,052,388	121,729	32,729	223,138	377,596	37,674,792
Poljoprivreda	11,475,146	222,594	282,684	11,980,424	92,244	21,850	122,071	236,165	11,744,259
Ostalo	4,277,483	82,170	198,889	4,558,542	23,469	4,846	178,465	206,780	4,351,762
Mikro biznis	8,318,090	1,429,708	440,735	10,188,533	115,242	38,180	219,625	373,047	9,815,486
Ukupno stanovništvo	106,384,650	3,061,104	2,105,053	111,550,807	369,532	101,662	1,159,739	1,630,933	109,919,874
Velika preduzeća	24,164,279	6,231,195	6,429,321	36,824,795	72,656	62,304	3,675,082	3,810,042	33,014,753
Srednja preduzeća	7,876,894	740,097	531,659	9,148,650	41,383	6,090	194,402	241,875	8,906,775
Mala preduzeća	2,959,089	298,297	823,753	4,081,139	27,425	4,937	393,345	425,707	3,655,432
Država	21,815,385	764,054	3,588,648	26,168,087	70,593	37,864	1,087,247	1,195,704	24,972,383
Ostalo	8,717,394	1,075	4,198,260	12,916,729	220,446	58	3,869,353	4,089,857	8,826,872
Privredni klijenti	65,533,041	8,034,718	15,571,641	89,139,400	432,503	111,253	9,219,429	9,763,185	79,376,215
Ukupno	171,917,691	11,095,822	17,676,694	200,690,207	802,035	212,915	10,379,168	11,394,118	189,296,089
Potraživanja od banaka	18,146,238	-	-	18,146,238	4,168	-	-	4,168	18,142,070

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Promene ispravki vrednosti potraživanja u Bilansu stanja

U hiljadama dinara

	31.12.2020.	Povećanje ispravki vrednosti	Ukidanje ispravki vrednosti	Druge promene	31.12.2021.
Ukupno stanovništvo	1,630,933	3,221,861	(2,156,325)	(544,456)	2.152.013
Privredni klijenti	9,763,185	4,700,895	(2,681,253)	(4,805,845)	6.976.982
Ukupno	11,394,118	7,922,756	(4,837,578)	(5,350,301)	9.128.995
Potraživanja od banaka	4.168	50,262	(33,667)	138	20,901

*Druge promene se odnose na izvršen prenos u celosti obezvređenih potraživanja iz bilansne u vanbilansnu evidenciju, kursne razlike i ostale promene.

Problematicni krediti i potraživanja – nivo 3

Problematicni krediti i potraživanja su oni krediti i potraživanja za koje je Banka utvrdila da postoje objektivni dokazi koji ukazuju na obezvređenje i za koje ne očekuje naplatu dospеле glavnice i kamate u skladu sa ugovorom o kreditu (obezvređena potraživanja). Procena obezvređenja kod problematicnih potraživanja se vrši za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirivanja obaveza – defaulta, nivo kreditnog rizika 3, ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine. Takođe, u problematicne kredite spadaju i manje materijalno značajni krediti koji se nalaze u nivou 3, a njihovo obezvređenje se radi na grupnoj osnovi u skladu sa zahtevima MSFI 9 standarda.

Neproblematicni krediti i potraživanja – nivo 1 i nivo 2

Za neproblematicna potraživanja nivoa 1 i nivoa 2 (kategorije rejtinga 1, 2, 3 i podkategorija 4), obezvređenje se procenjuje grupno (neobezvređena potraživanja). Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije (bonitetne grupe po vrstama klijenata i plasmana), bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou.

Obezvređenje na grupnoj osnovi bazira se na očekivanom kreditnom gubitku u skladu sa verovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (potraživanja u nivou 1), osim u slučaju kada postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja, kada se procena kreditnih gubitaka vrši na bazi verovatnoće neizmirenja obaveza za period životnog veka instrumenta (potraživanja u nivou 2). Ceneći specifičnosti u poslovanju sa klijentima, posebno se utvrđuju migracije za privredne klijente, mikro biznis, stanovništvo po vrstama proizvoda.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Potraživanja po danima docnje - nivo 1 i 2

31.12.2021	Nivo 1						Nivo 2						U hiljadama dinara
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	
Stambeni	51,575,978	141,867	-	-	-	51,717,845	232,743	3,166	42,530	2,727	-	281,167	
Gotovinski	37,047,151	2,705,743	-	-	-	39,752,894	116,090	80,544	69,858	41,432	-	307,923	
Poljoprivreda	11,980,655	171,982	-	-	-	12,152,637	94,462	7,358	41,340	14,486	-	157,646	
Ostalo	3,628,886	310,637	-	-	-	3,939,523	26,426	8,153	9,760	5,860	-	50,199	
Mikro biznis	8,726,237	579,472	-	-	-	9,305,709	1,125,515	191,711	54,256	8,462	-	1,379,944	
Ukupno stanovništvo	112,958,907	3,909,701	-	-	-	116,868,608	1,595,236	290,932	217,744	72,967	-	2,176,879	
Velika preduzeća	38,087,679	2,955	-	-	-	38,090,634	2,686,374	-	-	-	-	2,686,374	
Srednja preduzeća	12,292,788	547,566	-	-	-	12,840,354	526,554	60,874	-	-	-	587,428	
Mala preduzeća	3,976,815	106,233	-	-	-	4,083,048	159,628	195,245	2,904	-	-	357,777	
Država	22,302,664	327,853	-	-	-	22,630,517	470,690	134,434	-	-	-	605,124	
Ostalo	5,433,373	-	-	-	-	5,433,373	-	-	-	-	-	-	
Privredni klijenti	82,093,319	984,607	-	-	-	83,077,926	3,843,246	390,553	2,904	-	-	4,236,703	
Ukupno	195,052,226	4,894,308	-	-	-	199,946,534	5,438,482	681,485	220,648	72,967	-	6,413,582	
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	161,980	101,468	1,998	-	-	265,446	
Potraživanja od banaka	20,728,515	8,406,767	-	-	-	29,135,282	-	-	-	-	-	-	

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Potraživanja po danima docnje - nivo 1 i 2

31.12.2020	Nivo 1						Nivo 2						U hiljadama dinara
	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno	
Stambeni	45,133,418	43,610	-	-	-	45,177,028	551,533	3,053	88,293	45,813	-	688,692	
Gotovinski	34,256,339	2,880,564	-	-	-	37,136,903	165,285	118,593	248,709	105,353	-	637,940	
Poljoprivreda	11,219,296	255,850	-	-	-	11,475,146	68,022	20,534	82,356	51,682	-	222,594	
Ostalo	3,970,234	307,249	-	-	-	4,277,483	33,645	10,294	27,028	11,203	-	82,170	
Mikro biznis	7,925,617	392,473	-	-	-	8,318,090	1,042,963	302,015	73,106	11,624	-	1,429,708	
Ukupno stanovništvo	102,504,904	3,879,746	-	-	-	106,384,650	1,861,448	454,489	519,492	225,675	-	3,061,104	
Velika preduzeća	24,094,092	70,187	-	-	-	24,164,279	6,138,683	92,512	-	-	-	6,231,195	
Srednja preduzeća	7,773,498	103,396	-	-	-	7,876,894	629,973	107,051	3,073	-	-	740,097	
Mala preduzeća	2,864,269	94,820	-	-	-	2,959,089	225,281	30,505	42,511	-	-	298,297	
Država	21,439,880	375,505	-	-	-	21,815,385	595,476	61,171	107,407	-	-	764,054	
Ostalo	8,717,394	0	-	-	-	8,717,394	1,075	-	-	-	-	1,075	
Privredni klijenti	64,889,133	643,908	-	-	-	65,533,041	7,590,488	291,239	152,991	-	-	8,034,718	
Ukupno	167,394,037	4,523,654	-	-	-	171,917,691	9,451,936	745,728	672,483	225,675	-	11,095,822	
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	-	287,926	24,334	110,022	2,279	-	424,561	
Potraživanja od banaka	18,146,238	-	-	-	-	18,146,238	-	-	-	-	-	-	

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata po kriterijumu uključivanja u Nivo 2

U hiljadama dinara

	31.12.2021					31.12.2020.				
	Promena IR	Restrukturiranje	Docnja preko 30 dana	Ostalo	Ukupno	Promena IR	Restrukturiranje	Docnja preko 30 dana	Ostalo	Ukupno
Stambeni	60,444	148,789	23,958	47,976	281,167	28.535	252.908	37.823	369.426	688.692
Gotovinski	6,543	-	72,711	228,669	307,923	3.428	316	88.172	546.024	637.940
Poljoprivreda	38,434	4,456	73,754	41,002	157,646	-	6.138	113.976	102.480	222.594
Ostalo	257	12,880	8,085	28,977	50,199	268	15.371	12.746	53.785	82.170
Mikro biznis	47,102	-	61,518	1,271,324	1,379,944	344.515	-	165.998	919.195	1.429.708
Ukupno stanovništvo	152,780	166,125	240,026	1,617,948	2,176,879	376.746	274.733	418.715	1.990.910	3.061.104
Velika preduzeća	992,124	-	-	1,694,250	2,686,374	4.641.240	-	-	1.589.955	6.231.195
Srednja preduzeća	-	-	-	587,428	587,428	7.498	-	3.073	729.526	740.097
Mala preduzeća	-	-	162,801	194,976	357,777	23.756	-	115.073	159.468	298.297
Država	22,839	99,321	-	482,964	605,124	439.346	149.828	184	174.696	764.054
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	1.075	1.075
Privredni klijenti	1,014,963	99,321	162,801	2,959,618	4,236,703	5.111.840	149.828	118.330	2.654.720	8.034.718
Ukupno	1,167,743	265,446	402,827	4,577,566	6,413,582	5.488.586	424.561	537.045	4.645.630	11.095.822
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Ostalo obuhvata tehničke i ekspertske signale (u skladu sa procesom rane identifikacije potencijalno rizičnih izloženosti (Watch list), kao i narušena kreditna sposobnost kod fizičkih lica. Promena rejtinga se odnosi na promenu rejtinga za 3 podkategorije od trenutka odobrenja plasmana, odnosno od 31.03.2021. godine za postojeći portfolijo.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Ispravke vrednosti po kriterijumu uključivanja u Nivo 2

U hiljadama dinara

	31.12.2021					31.12.2020.				
	Promena IR	Restrukturiranje	Docnja preko 30 dana	Ostalo	Ukupno	Promena IR	Restrukturiranje	Docnja preko 30 dana	Ostalo	Ukupno
Stambeni	61	930	895	94	1,980	98	1.524	118	2.317	4.057
Gotovinski	103	-	8,303	8,026	16,432	49	-	13.681	18.999	32.729
Poljoprivreda	400	150	4,298	870	5,718	-	248	15.797	5.805	21.850
Ostalo	2	826	1,138	575	2,541	1	3.393	730	722	4.846
Mikro biznis	308	-	957	23,502	24,767	14.640	-	6.195	17.345	38.180
Ukupno stanovništvo	874	1,907	15,590	33,067	51,438	14.788	5.165	36.521	45.188	101.662
Velika preduzeća	179,874	-	-	1,940	181,814	60.007	-	-	2.297	62.304
Srednja preduzeća	-	-	-	3,927	3,927	455	-	29	5.606	6.090
Mala preduzeća	-	-	1,466	2,412	3,878	1.928	-	655	2.354	4.937
Država	379	3,610	-	50,820	54,809	32.907	2.805	1	2.151	37.864
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	58	58
Privredni klijenti	180,253	3,610	1,466	59,099	244,428	95.297	2.805	685	12.466	111.253
Ukupno	181,127	5,517	17,056	92,166	295,866	110.085	7.970	37.206	57.654	212.915
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Obezvređena potraživanja po danima docnje - Problematična potraživanja, nivo 3

U hiljadama dinara

31.12.2021	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	315,972	4,880	23,333	3,818	534,431	882,434
Gotovinski	171,327	63,347	25,558	21,592	274,935	556,759
Poljoprivreda	77,811	5,360	6,503	1,156	172,980	263,810
Ostalo	25,659	4,468	4,417	4,290	161,019	199,853
Mikro biznis	168,389	40,395	4,212	7,866	197,142	418,004
Ukupno stanovništvo	759,158	118,450	64,023	38,722	1,340,507	2,320,860
Velika preduzeća	2,275,290	-	-	-	1,898,463	4,173,753
Srednja preduzeća	141,965	6,860	26,410	-	74,284	249,519
Mala preduzeća	63,314	-	2,286	-	433,039	498,639
Država	2,921,376	-	-	-	132,157	3,053,533
Ostalo	216,895	-	-	-	1,300,623	1,517,518
Privredni klijenti	5,618,840	6,860	28,696	-	3,838,566	9,492,962
Ukupno	6,377,998	125,310	92,719	38,722	5,179,073	11,813,822
od čega: restrukturirana	4,817,948	1,482	31,741	1,049	1,325,318	6,177,538
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

Potraživanja sa docnjom ispod 90 dana koja se nalaze u nivou 3 odnose se na klijente koji imaju finansijske teškoće kao posledica uticaja pandemije izazvane virusom COVID-19 na pad poslovne aktivnosti i smanjenje finansijskog potencijala za regulisanje obaveza prema Banci i Banka je procenila da postoji rizik od neizmirenja obaveza do kraja otplate kredita.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.1. Ukupna izloženost kreditnom riziku (nastavak)

Obezvređena potraživanja po danima docnje - Problematična potraživanja, nivo 3

U hiljadama dinara

31.12.2020	Nije u docnji	Docnja do 30 dana	Od 31-60 dana	Od 61-90 dana	Preko 90 dana	Ukupno
Stambeni	267,714	1,130	71,295	46,172	518,889	905,200
Gotovinski	41,801	19,780	15,113	51,643	149,208	277,545
Poljoprivreda	48,529	10,887	20,242	11,218	191,808	282,684
Ostalo	17,941	2,375	2,224	1,091	175,258	198,889
Mikro biznis	33,232	18,287	36,035	19,314	333,867	440,735
Ukupno stanovništvo	409,217	52,459	144,909	129,438	1,369,030	2,105,053
Velika preduzeća	1,111,839	-	303,977	-	5,013,505	6,429,321
Srednja preduzeća	194,086	-	41,773	4,094	291,706	531,659
Mala preduzeća	37,004	-	34,525	10,472	741,752	823,753
Država	3,418,323	-	-	-	170,325	3,588,648
Ostalo	196,673	-	-	-	4,001,587	4,198,260
Privredni klijenti	4,957,925	-	380,275	14,566	10,218,875	15,571,641
Ukupno	5,367,142	52,459	525,184	144,004	11,587,905	17,676,694
od čega: restrukturirana	4,003,837	5,009	56,271	19,125	5,037,927	9,122,169
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.2. Problematična potraživanja

Učešće problematičnih potraživanja, nivo 3 u ukupnim kreditima

U hiljadama dinara

31.12.2021	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Nivo 3	Nivo 3 restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti nivo 3	Učešće nivo 3 u ukupnim (%)	Iznos sredstava obezbeđenja nivo 3
Ukupno stanovništvo	121,366,347	2,152,013	2,320,860	165,776	1,546,074	1,91%	1,836,069
Stambeni	52,881,446	593,303	882,434	80,414	551,661	1,67%	882,104
Gotovinski	40,617,576	684,946	556,759	9,077	440,670	1,37%	187,051
Poljoprivreda	12,574,093	301,190	263,810	44,479	171,468	2,10%	253,643
Ostalo	4,189,575	208,237	199,853	10,962	180,864	4,77%	16,532
Mikro biznis	11,103,657	364,337	418,004	20,844	201,411	3,76%	496,739
Privredni klijenti	96,807,591	6,976,982	9,492,962	6,011,762	5,700,935	9,81%	7,844,168
Poljoprivreda	3,163,493	18,747	15,144	-	2,926	0,48%	30,248
Prerađivačka industrija	16,822,078	1,555,048	2,183,388	2,108,437	1,271,793	12,98%	2,182,839
Električna energija	5,144,496	67,359	-	-	-	0,00%	-
Grdevinarstvo	15,551,101	693,521	733,092	43,801	613,374	4,71%	738,069
Trgovina na veliko i malo	19,363,305	293,294	83,137	15,912	32,894	0,43%	83,682
Uslužne delatnosti	15,953,991	1,718,269	3,397,515	2,826,685	1,402,480	21,30%	3,407,376
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8,184,243	653,950	1,283,501	963,962	629,126	15,68%	1,295,817
Ostalo	12,624,884	1,976,794	1,797,185	52,965	1,748,342	14,24%	106,137
Ukupno	218,173,938	9,128,995	11,813,822	6,177,538	7,247,009	5,41%	9,680,237
Potraživanja od banaka	29,135,282	20,901	-	-	-	0,00%	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.2. Problematična potraživanja

Učešće problematičnih potraživanja, nivo 3 u ukupnim kreditima

31.12.2020	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Nivo 3	Nivo 3 restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti nivo 3	Učešće nivo 3 u ukupnim (%)	U hiljadama dinara Iznos sredstava obezbeđenja nivo 3
Ukupno stanovništvo	111,550,807	1,630,933	2,105,053	340,790	1,159,739	1,89%	1,733,364
Stambeni	46,770,920	437,345	905,200	145,700	416,440	1,94%	895,187
Gotovinski	38,052,388	377,596	277,545	5,823	223,138	0,73%	103,692
Poljoprivreda	11,980,424	236,165	282,684	48,649	122,071	2,36%	264,313
Ostalo	4,558,542	206,780	198,889	16,384	178,465	4,36%	18,916
Mikro biznis	10,188,533	373,047	440,735	124,234	219,625	4,33%	451,256
Privredni klijenti	89,139,400	9,763,185	15,571,641	8,781,379	9,219,429	17,47%	13,971,723
Poljoprivreda	2,876,122	13,199	9,002	-	4,928	0,31%	9,170
Prerađivačka industrija	12,077,559	1,162,333	2,847,426	2,796,569	1,095,828	23,58%	2,846,877
Električna energija	3,529,051	15,861	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	12,650,343	547,050	669,404	7,057	525,043	5,29%	669,539
Trgovina na veliko i malo	17,314,441	435,322	672,784	503,610	354,573	3,89%	666,399
Uslužne delatnosti	11,828,689	2,313,040	4,632,020	4,582,130	2,253,170	39,16%	4,631,098
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8,092,592	491,452	1,356,389	687,488	474,825	16,76%	1,371,167
Ostalo	20,770,603	4,784,928	5,384,616	204,525	4,511,062	25,92%	3,777,473
Ukupno	200,690,207	11,394,118	17,676,694	9,122,169	10,379,168	8,81%	15,705,087
Potraživanja od banaka	18,146,238	4,168	-	-	-	0,00%	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.2. Problematična potraživanja (nastavak)

Promene problematičnih potraživanja

U hiljadama dinara

	31.12.2020	Nova problematična potraživanja - nivo 3	Smanjenje problematičnih potraživanja - nivo 3	Uticaj kursa	Druge promene	31.12.2021	Neto vrednost na kraju godine
Stambeni	905,200	400,965	(359,882)	3,114	(66,964)	882,433	330,773
Gotovinski	277,545	572,246	(174,888)	-	(118,144)	556,759	116,088
Poljoprivreda	282,684	173,591	(141,260)	4	(51,208)	263,811	92,343
Ostalo	198,889	96,389	(86,772)	200	(8,853)	199,853	18,988
Mikro biznis	440,735	428,098	(303,841)	5	(146,994)	418,003	216,594
Ukupno stanovništvo	2,105,053	1,671,289	(1,066,643)	3,323	(392,163)	2,320,859	774,786
Velika preduzeća	6,429,321	-	(1,381,173)	102	(874,497)	4,173,753	1,426,900
Srednja preduzeća	531,659	52,006	(208,923)	7	(125,230)	249,519	89,517
Mala preduzeća	823,753	41,183	(346,337)	7	(19,967)	498,639	338,373
Država	3,588,648	10,436	(482,895)	53	(62,709)	3,053,533	1,929,791
Ostalo	4,198,260	2,619	(2,724,457)	40,286	811	1,517,519	7,446
Privredni klijenti	15,571,641	106,244	(5,143,785)	40,455	(1,081,592)	9,492,963	3,792,027
Ukupno	17,676,694	1,777,533	(6,210,428)	43,778	(1,473,755)	11,813,822	4,566,813
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

Smanjenje problematičnih potraživanja najviše se odnosi na prenos 100% obezvređenih potraživanja u vanbilansnu evidenciju, kao i naplate rizičnih plasmana..

Druge promene se odnose na delimično povećanje/smanjenje iznosa potraživanja u okviru jedne partije tokom godine, a najviše se odnosi na delimičnu naplatu.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.3. Neproblematična potraživanja (nivo 1 i nivo 2)

U hiljadama dinara

	31.12.2021				31.12.2020			
	Nizak (IR 1,2)	Povišen (IR 3,4)	Ukupno	Vrednost sredstava obezbeđenja	Nizak (IR 1,2)	Povišen (IR 3,4)	Ukupno	Vrednost sredstava obezbeđenja
Stambeni	51,980,174	18,838	51,999,012	51,005,399	45,757,208	108,512	45,865,720	45,451,796
Gotovinski	39,991,948	68,870	40,060,818	9,549,530	37,579,003	195,840	37,774,843	10,494,298
Poljoprivreda	12,277,055	33,228	12,310,283	11,877,066	11,611,627	86,113	11,697,740	11,065,548
Ostalo	3,982,438	7,283	3,989,721	196,778	4,332,597	27,056	4,359,653	206,082
Mikro biznis	10,101,387	584,266	10,685,653	10,606,918	9,247,799	499,999	9,747,798	9,737,277
Ukupno stanovništvo	118,333,002	712,485	119,045,487	83,235,691	108,528,234	917,520	109,445,754	76,955,001
Velika preduzeća	36,644,209	4,132,799	40,777,008	40,842,438	24,713,727	5,681,747	30,395,474	30,401,513
Srednja preduzeća	13,410,160	17,623	13,427,783	13,414,845	8,536,154	80,837	8,616,991	8,619,042
Mala preduzeća	4,341,002	99,823	4,440,825	4,421,677	3,059,170	198,216	3,257,386	3,243,678
Država	18,090,465	5,145,176	23,235,641	21,739,089	17,249,553	5,329,886	22,579,439	22,742,430
Ostalo	3,523,808	1,909,564	5,433,372	4,222,590	4,404,927	4,313,542	8,718,469	6,899,846
Privredni klijenti	76,009,644	11,304,985	87,314,629	84,640,639	57,963,531	15,604,228	73,567,759	71,906,509
Ukupno	194,342,646	12,017,470	206,360,116	167,876,330	166,491,765	16,521,748	183,013,513	148,861,510
Potraživanja od banaka	29,135,282	-	29,135,282	-	18,146,238	-	18,146,238	-

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.4. Restrukturirana potraživanja

U hiljadama dinara

31.12.2021.	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	Restrukturirana potraživanja - nivo 2	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja - nivo 2	Restrukturirana potraživanja - nivo 3	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja - nivo 3	Učešće restrukturiranih u ukupnim (%)	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
Ukupno stanovništvo	121,366,347	2,152,013	331,901	110,280	166,125	1,907	165,776	108,373	0,27%	322,269
Stambeni	52,881,446	593,304	229,203	51,560	148,789	930	80,414	50,630	0,43%	229,203
Gotovinski	40,617,576	684,946	9,077	6,390	-	-	9,077	6,390	0,02%	1,426
Poljoprivreda	12,574,093	301,190	48,936	25,828	4,457	150	44,479	25,677	0,39%	48,936
Ostalo	4,189,575	208,236	23,841	10,510	12,879	827	10,962	9,684	0,57%	21,860
Mikro biznis	11,103,657	364,337	20,844	15,992	-	-	20,844	15,992	0,19%	20,844
Privredni klijenti	96,807,591	6,976,982	6,111,083	3,221,939	99,321	3,610	6,011,762	3,218,329	6,31%	6,120,716
Poljoprivreda	3,163,493	18,747	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Prerađivačka industrija	16,822,078	1,555,048	2,108,437	1,259,470	-	-	2,108,437	1,259,470	12,53%	2,108,437
Električna energija	5,144,496	67,359	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	15,551,101	693,521	43,801	30,771	-	-	43,801	30,771	0,28%	43,801
Trgovina na veliko i malo	19,363,305	293,294	15,912	13,588	-	-	15,912	13,588	0,08%	15,912
Uslužne delatnosti	15,953,991	1,718,269	2,826,685	1,319,804	-	-	2,826,685	1,319,804	17,72%	2,826,686
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8.184.243	653,950	963,962	553,756	-	-	963,962	553,756	11,78%	963,962
Ostalo	12,624,884	1,976,794	152,286	44,550	99,321	3,610	52,965	40,940	1,20%	161,918
Ukupno	218,173,938	9,128,995	6,442,984	3,332,219	265,446	5,517	6,177,538	3,326,702	2,95%	6,442,985
Potraživanja od banaka	29,135,282	20,901	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.4. Restrukturirana potraživanja (nastavak)

U hiljadama dinara

31.12.2020.	Bruto izloženost	Ispravke vrednosti bruto izloženosti	Restrukturirana potraživanja	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja	Restrukturirana potraživanja - nivo 2	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja - nivo 2	Restrukturirana potraživanja - nivo 3	Ispravke vrednosti restrukturiranih potraživanja - nivo 3	Učešće restrukturiranih u ukupnim (%)	Vrednost sredstava obezbeđenja restrukturiranih potraživanja
Ukupno stanovništvo	111,550,807	1,630,933	615,523	143,459	274,733	5,165	340,790	138,294	0,55%	608,443
Stambeni	46,770,920	437,345	398,608	57,930	252,908	1,524	145,700	56,406	0,85%	398,608
Gotovinski	38,052,388	377,596	6,139	4,564	316	0	5,823	4,564	0,02%	1,095
Poljoprivreda	11,980,424	236,165	54,787	21,111	6,138	248	48,649	20,863	0,46%	54,481
Ostalo	4,558,542	206,780	31,755	17,862	15,371	3,393	16,384	14,469	0,70%	30,025
Mikro biznis	10,188,533	373,047	124,234	41,992	-	-	124,234	41,992	1,22%	124,234
Privredni klijenti	89,139,400	9,763,185	8,931,207	4,245,431	149,828	2,805	8,781,379	4,242,626	10,02%	8,931,208
Poljoprivreda	2,876,122	13,199	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Prerađivačka industrija	12,077,559	1,162,333	2,796,569	1,095,279	-	-	2,796,569	1,095,279	23,16%	2,796,569
Električna energija	3,529,051	15,861	-	-	-	-	-	-	0,00%	-
Građevinarstvo	12,650,343	547,050	7,057	3,516	-	-	7,057	3,516	0,06%	7,057
Trgovina na veliko i malo	17,314,441	435,322	503,610	307,622	-	-	503,610	307,622	2,91%	503,610
Uslužne delatnosti	11,828,689	2,313,040	4,582,130	2,235,253	-	-	4,582,130	2,235,253	38,74%	4,582,130
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	8,092,592	491,452	711,166	425,806	23,678	107	687,488	425,699	8,79%	711,167
Ostalo	20,770,603	4,784,928	330,675	177,955	126,150	2,698	204,525	175,257	1,59%	330,675
Ukupno	200,690,207	11,394,118	9,546,730	4,388,890	424,561	7,970	9,122,169	4,380,920	4,76%	9,539,651
Potraživanja od banaka	18,146,238	4,168	-	-	-	-	-	-	0,00%	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.4. Restrukturirana potraživanja (nastavak)

Promene restrukturiranih potraživanja

U hiljadama dinara

	31.12.2020	Nova restrukturirana potraživanja	Smanjenje restrukturiranih potraživanja	Uticaj kursa	Druge promene	31.12.2021	Neto
Stambeni	398,608	-	(154,623)	1,531	(16,313)	229,203	177,643
Gotovinski	6,139	4,456	(1,433)	-	(85)	9,077	2,687
Poljoprivreda	54,786	12,336	(13,483)	1	(4,704)	48,936	23,108
Ostalo	31,755	5,466	(9,008)	-	(4,372)	23,841	13,332
Mikro biznis	124,234	-	(103,390)	1	(1)	20,844	4,852
Ukupno stanovništvo	615,523	22,258	(281,937)	1,533	(25,475)	331,901	221,622
Velika preduzeća	5,296,620	280,916	(1,323,958)	86	(866,111)	3,387,553	1,250,049
Srednja preduzeća	384,958	-	(86,120)	5	(94,775)	204,068	66,125
Mala preduzeća	171,521	-	(141,127)	-	36,899	67,293	28,375
Država	3,078,108	-	(585,362)	50	(40,627)	2,452,169	1,544,595
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	8,931,207	280,916	(2,136,567)	141	(964,614)	6,111,083	2,889,144
Ukupno	9,546,730	303,174	(2,418,504)	1,674	(990,089)	6,442,984	3,110,766
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-

Povećanje restrukturiranih potraživanja posledica je restrukturiranja NPL klijenta čije je poslovanje ugroženo uticajem COVID 19 (ugostiteljstvo) u cilju relaksacije klijenta. Smanjenje restrukturiranih potraživanja najviše se odnosi na prenos 100% obezvređenih potraživanja u vanbilansnu evidenciju, kao i odobravanje moratorijuma III jednom NPL klijentu koji je pogođen pandemijom COVID 19 (saobraćaj) u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije, čijem odobrenjem je prestalo da vazi prethodno restrukturiranje.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.4. Restrukturirana potraživanja (nastavak)

Mere koje Banka sprovodi prilikom restrukturiranja potraživanja

Banka sprovodi različite mere restrukturiranja u zavisnosti od potreba klijenata, poštujući interes Banke uz sagledavanje kompletne poslovne, finansijske i kolateralne pozicije klijenata.

Mere koje Banka najčešće sprovodi prilikom restrukturiranja plasmana su:

- produženje roka dospeća koje je uglavnom praćeno i korigovanjem kamatne stope koja se usklađuje sa finansijskim položajem klijenata,
- uvođenje grace perioda ili moratorijuma na izmirenje obaveza u određenom roku,
- kapitalizacija docnje, ukoliko postoje dospele o roku neizmirene obaveze, iste se prilikom sprovođenja restrukturiranja vraćaju u nedospele obaveze odnosno formira se novo početno stanje potraživanja,
- refinansiranje potraživanja – u opravdanim slučajevima moguće je vršiti refinansiranje potraživanja od ostalih poverilaca u cilju poboljšanja pozicije Banke (kolateralne ili finansijske odobrenjem povoljnijih uslova otplate),
- delimični otpis – u proteklom periodu Banka nije sprovodila delimične otpise prilikom restrukturiranja, a prilikom sagledavanja svakog pojedinačnog zahteva Banka razmatra sve raspoložive modalitete u cilju maksimiziranja naplate;
- konvertovanje duga u kapital – takođe nije vršeno u proteklom periodu.

Navedene mere se mogu realizovati pojedinačno ili sprovođenjem više mera u zavisnosti od svakog pojedinačnog postupka restrukturiranja.

4.1.5. Rizik koncentracije

Banka upravlja rizikom koncentracije preko uspostavljenog sistema limita koji obuhvata limite izloženosti sa istim ili sličnim faktorima rizika (prema sektorima / delatnostima, geografskim područjima, pojedinačnim dužnicima ili grupama povezanih lica, prema vrsti proizvoda, instrumentima kreditne zaštite...). Uspostavljanje odgovarajućih limita izloženosti je osnov za kontrolu rizika koncentracije u cilju diversifikacije kreditnog portfolija. Banka na godišnjem nivou u zavisnosti od tržišnih kretanja, apetita za rizikom, poslovne politike Banke i godišnjeg biznis plana, preispituje i po potrebi menja interno postavljene limite.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.5. Rizik koncentracije (nastavak)

U hiljadama dinara

31.12.2021	Neproblematična potraživanja					Problematična potraživanja				
	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	119,045,487	-	-	-	-	2,320,860	-	-	-	-
Stambeni	51,999,012	-	-	-	-	882,434	-	-	-	-
Gotovinski	40,060,818	-	-	-	-	556,758	-	-	-	-
Poljoprivreda	12,310,283	-	-	-	-	263,810	-	-	-	-
Ostalo	3,989,721	-	-	-	-	199,854	-	-	-	-
Mikro biznis	10,685,653	-	-	-	-	418,004	-	-	-	-
Privredni klijenti	81,878,911	697,393	4,738,325	-	-	9,492,962	-	-	-	-
Poljoprivreda	3,148,348	-	-	-	-	15,144	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	14,638,690	-	-	-	-	2,183,388	-	-	-	-
Električna energija	5,144,496	-	-	-	-	0	-	-	-	-
Građevinarstvo	14,818,008	-	-	-	-	733,092	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	19,280,169	-	-	-	-	83,137	-	-	-	-
Uslužne delatnosti	12,556,477	-	-	-	-	3,397,515	-	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	6,900,742	-	-	-	-	1,283,501	-	-	-	-
Ostalo	5,391,981	697,393	4,738,325	-	-	1,797,185	-	-	-	-
Ukupno	200,924,398	697,393	4,738,325	-	-	11,813,822	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	9,664,698	2,718	66,022	17,265,585	2,136,259	-	-	-	-	-

Ukupna izloženost neproblematičnih potraživanja u Crnoj Gori i BiH nalaze se u nivou 1.

U zavisnosti od opštih ekonomskih kretanja i kretanja u pojedinim industrijskim sektorima, Banka vrši diversifikaciju ulaganja u industrijske sektore koji su rezistentni na uticaj negativnih ekonomskih kretanja.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.5. Rizik koncentracije (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata, banaka i drugih finansijskih organizacija po granskoj i geografskoj koncentraciji izloženosti

U hiljadama dinara

31.12.2020	Neproblematična potraživanja					Problematična potraživanja				
	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo	Srbija	Crna Gora	BiH	EU	Ostalo
Stanovništvo	109,445,754	-	-	-	-	2,105,053	-	-	-	-
Stambeni	45,865,720	-	-	-	-	905,200	-	-	-	-
Gotovinski	37,774,843	-	-	-	-	277,545	-	-	-	-
Poljoprivreda	11,697,740	-	-	-	-	282,684	-	-	-	-
Ostalo	4,359,653	-	-	-	-	198,889	-	-	-	-
Mikro biznis	9,747,798	-	-	-	-	440,735	-	-	-	-
Privredni klijenti	64,849,738	2,494,280	6,223,741	-	-	15,571,641	-	-	-	-
Poljoprivreda	2,867,120	-	-	-	-	9,002	-	-	-	-
Prerađivačka industrija	9,230,133	-	-	-	-	2,847,426	-	-	-	-
Električna energija	3,529,051	-	-	-	-	0	-	-	-	-
Građevinarstvo	11,980,938	-	-	-	-	669,404	-	-	-	-
Trgovina na veliko i malo	16,641,657	-	-	-	-	672,784	-	-	-	-
Uslužne delatnosti	7,196,670	-	-	-	-	4,632,020	-	-	-	-
Aktivnosti u vezi sa nekretninama	6,736,204	-	-	-	-	1,356,389	-	-	-	-
Ostalo	6,667,965	2,494,280	6,223,741	-	-	5,384,616	-	-	-	-
Ukupno	174,295,492	2,494,280	6,223,741	-	-	17,676,694	-	-	-	-
Potraživanja od banaka	4,542,713	538,842	320,686	11,213,216	1,530,781	-	-	-	-	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.5. Rizik koncentracije (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata po geografskoj koncentraciji izloženosti u Srbiji

	31.12.2021				31.12.2020			
	Vojvodina	Beograd	Centralna Srbija	Ukupno	Vojvodina	Beograd	Centralna Srbija	Ukupno
Ukupno stanovništvo	30,573,744	43,760,645	47,031,957	121,366,346	24,638,429	47,508,396	39,403,982	111,550,807
Privredni klijenti	22,072,987	41,662,437	27,636,450	91,371,874	31,230,721	35,992,358	13,198,299	80,421,378
Ukupno	52,646,731	85,423,082	74,668,407	212,738,220	55,869,150	83,500,754	52,602,281	191,972,185

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.6. Finansijska sredstva

U hiljadama dinara

	31.12.2021		31.12.2020	
	Bruto	Neto	Bruto	Neto
Finansijska sredstva:				
- po fer vrednosti kroz bilans uspeha	512,823	512,823	8,308,106	8,308,106
- po fer vrednosti kroz ostali rezultat	148,142,030	148,141,448	144,626,430	144,625,977
-po amortizovanoj vrednosti	942,144	934,484	846,000	842,240
Ukupno	149,596,997	149,588,755	153,780,536	153,776,323

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha odnose se na investicione jedinice Kombank novčanog fonda, koje se vrednuju metodologijom usklađivanja sa tržištem (mark to market).

Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat su plasmani za koje postoji namera držanja u neodređenom vremenskom periodu i koji mogu biti prodati zbog potrebe za likvidnošću ili usled promene kamatnih stopa, deviznih kurseva ili tržišnih cena. Sastoje se, najvećim delom, od obveznica emitovanih od strane Republike Srbije, jedinica lokalne samouprave i obveznica drugih banaka i država (Sjedinjene Američke države, Republika Slovenija i Republika Irska).

Hartije od vrednosti po fer vrednosti kroz ostali rezultat inicijalno se procenjuju po nabavnoj vrednosti, a na mesečnom nivou se obračunava njihova fer vrednost i to na osnovu tržišnih cena za hartije od vrednosti kojima se trguje na berzi (mark to market), kao i primenom interno razvijenih modela za vrednovanje (mark to model). Interno razvijeni model za vrednovanje se koristi u slučaju kada za određeni finansijski instrument nisu dostupni nezavisni izvori tržišnih informacija odnosno kada se dostupne cene ne menjaju redovno niti su zabeleženi značajniji obimi trgovanja, a bazira se na roku do dospeća hartije od vrednosti i nivou bezrizičnih kamatnih stopa.

Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanoj vrednosti se odnose na korporativne obveznice.

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.7. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

U sledećim pregledima vrednost kolaterala je prikazana prema fer vrednosti kolaterala, tako da je vrednost kolaterala prikazana samo do iznosa bruto plasmana (u slučaju kada vrednost kolaterala prekoračuje iznos kredita). Kada je vrednost kolaterala niža od vrednosti bruto plasmana iskazuje se vrednost kolaterala.

Vrednost kolaterala i garancija primljenih u cilju ublažavanja izloženosti kreditnom riziku koji proizilazi iz plasmana klijentima, prikazan je u sledećem pregledu:

Kreditni i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

31.12.2021	Nivo 1					Nivo 2					U hiljadama dinara
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	
	Stambeni	47,687,370	3,149	-	3,034,485	50,725,004	280,384	-	-	12	
Gotovinski	11,574	483,456	-	8,974,616	9,469,646	-	5,728	-	74,156	79,884	
Poljoprivreda	4,814,918	3,225	2,390	6,903,368	11,723,901	98,356	-	-	54,809	153,165	
Ostalo	92,136	1,701	-	90,085	183,922	3,602	247	-	9,009	12,858	
Mikro biznis	509,859	613,396	5,942,221	1,502,101	8,567,577	287,179	137,312	668,068	946,781	2,039,340	
Ukupno stanovništvo	53,115,857	1,104,927	5,944,611	20,504,655	80,670,050	669,521	143,287	668,068	1,084,767	2,565,643	
Velika preduzeća	19,426,939	147,041	178,209	18,117,349	37,869,538	2,164,623	-	286,524	521,751	2,972,898	
Srednja preduzeća	2,518,415	400,245	3,302,787	6,390,237	12,611,684	226,553	-	234,757	341,852	803,162	
Mala preduzeća	543,294	124,816	1,946,794	1,356,364	3,971,267	152,149	366	104,374	193,522	450,411	
Država	3,901,029	-	4,096,268	12,295,570	20,292,868	-	-	-	1,446,221	1,446,221	
Ostalo	-	-	-	4,222,590	4,222,590	-	-	-	-	-	
Privredni klijenti	26,389,677	672,102	9,524,058	42,382,110	78,967,947	2,543,325	366	625,655	2,503,346	5,672,692	
Ukupno	79,505,534	1,777,029	15,468,669	62,886,765	159,637,995	3,212,846	143,653	1,293,723	3,588,113	8,238,335	
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	153,587	-	-	110,637	264,224	
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	

*Ostali kolaterali se odnose na zaloge na robi, zaloge na potraživanjima, zaloga na opremi, jemstva.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.7. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

Kredit i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

U hiljadama dinara

31.12.2021	Nivo 3				Ukupno
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	
Stambeni	875,964	-	-	6,140	882,104
Gotovinski	-	5,693	-	181,358	187,051
Poljoprivreda	161,043	-	-	92,600	253,643
Ostalo	565	1,074	-	14,893	16,532
Mikro biznis	124,398	60,000	79,670	232,671	496,739
Ukupno stanovništvo	1,161,970	66,767	79,670	527,662	1,836,069
Velika preduzeća	3,782,867	-	-	325,456	4,108,323
Srednja preduzeća	167,136	-	15,104	80,216	262,456
Mala preduzeća	412,438	-	29,542	75,807	517,787
Država	559,764	-	0	2,361,494	2,921,258
Ostalo	31,845	-	956	1,543	34,344
Privredni klijenti	4,954,050	-	45,602	2,844,516	7,844,168
Ukupno	6,116,020	66,767	125,272	3,372,178	9,680,237
od čega: restrukturirana	3,760,260	-	-	2,418,500	6,178,760
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.7. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral) (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

U hiljadama dinara

31.12.2020	Nivo 1					Nivo 2				
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	Ukupno
Stambeni	42,495,115	11,880	-	2,259,057	44,766,052	657,595	-	-	28,149	685,744
Gotovinski	6,090	564,087	-	9,681,758	10,251,935	127	10,204	-	232,032	242,363
Poljoprivreda	4,297,713	9,271	31,422	6,535,348	10,873,754	87,366	3,269	-	101,159	191,794
Ostalo	77,486	2,479	-	111,040	191,005	3,579	439	-	11,059	15,077
Mikro biznis	643,012	552,313	3,871,910	3,098,204	8,165,439	397,175	181,335	142,226	851,102	1,571,838
Ukupno stanovništvo	47,519,416	1,140,030	3,903,332	21,685,407	74,248,185	1,145,842	195,247	142,226	1,223,501	2,706,816
Velika preduzeća	11,551,288	178,205	3,416,827	8,803,852	23,950,172	5,660,395	-	220,144	570,802	6,451,341
Srednja preduzeća	2,486,091	379,558	2,006,189	2,817,659	7,689,497	324,956	-	193,408	411,181	929,545
Mala preduzeća	732,488	159,811	858,063	1,121,968	2,872,330	141,153	92	72,959	157,144	371,348
Država	1,535,845	-	4,872,521	15,584,509	21,992,875	19,403	-	-	730,152	749,555
Ostalo	-	-	-	6,899,846	6,899,846	-	-	-	-	-
Privredni klijenti	16,305,712	717,574	11,153,600	35,227,834	63,404,720	6,145,907	92	486,511	1,869,279	8,501,789
Ukupno	63,825,128	1,857,604	15,056,932	56,913,241	137,652,905	7,291,749	195,339	628,737	3,092,780	11,208,605
od čega: restrukturirana	-	-	-	-	-	249,991	-	-	172,863	422,854
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

* Ostali kolaterali se odnose na zaloge na robi, zaloge na potraživanjima, zaloge na opremi, jemstva.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.7. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral)

Kredit i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima

U hiljadama dinara

31.12.2020	Nivo 3				Ukupno
	Nekretnine	Depoziti	Garancije	Ostali kolaterali	
Stambeni	857,295	-	-	37,892	895,187
Gotovinski	533	813	-	102,346	103,692
Poljoprivreda	198,608	-	-	65,705	264,313
Ostalo	3,454	510	-	14,952	18,916
Mikro biznis	217,186	-	10,481	223,589	451,256
Ukupno stanovništvo	1,277,076	1,323	10,481	444,484	1,733,364
Velika preduzeća	5,324,586	60	-	1,098,637	6,423,283
Srednja preduzeća	447,496	-	-	82,111	529,607
Mala preduzeća	254,436	-	20,213	562,812	837,461
Država	568,989	-	-	2,856,666	3,425,655
Ostalo	2,755,593	-	-	124	2,755,717
Privredni klijenti	9,351,100	60	20,213	4,600,350	13,971,723
Ukupno	10,628,176	1,383	30,694	5,044,834	15,705,087
od čega: restrukturirana	5,830,895	-	-	3,285,902	9,116,797
Potraživanja od banaka	-	-	-	-	-

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.1. Kreditni rizik (nastavak)

4.1.7. Sredstva zaštite od kreditnog rizika (kolateral) (nastavak)

Kreditni i potraživanja od komitenata pokrivena kolateralima (nastavak)

Odnos visine kredita i procenjene vrednosti nekretnine koja se drži kao kolateral prati se prema rasponu Loan To Value Ratio – LTV ratio.

Pregled kredita i potraživanja obezbeđeni hipotekama prema rasponu LTV racija

	U hiljadama dinara	
	31.12.2021	31.12.2020
Manje od 50%	18,331,413	18,976,984
50% - 70%	32,360,446	28,659,176
71% - 100%	23,164,003	28,222,903
101% - 150%	6,895,815	3,373,854
Veći od 150%	11,535,393	6,424,904
Ukupna izloženost	92,287,070	85,657,821
Prosečni LTV	59,78%	67,09%

4.1.8. Materijalne vrednosti stečene naplatom potraživanja

Sredstva obezbeđenja preuzeta od strane Banke u procesu naplate plasmana, prikazana su u narednom pregledu:

	U hiljadama dinara				
	Stambeni objekti	Poslovni objekti	Oprema	Zemljišta i šume	Ukupno
31.12.2020	48,829	1,042,203	24,063	115,766	1,230,861
Sticanje	-	5,068	-	-	5,068
Prodaja	-	(224,536)	-	(3,852)	(228,388)
Prenos na investicione nekretnine	(12,298)	(138,133)	-	-	(150,431)
Ostalo-promena vrednosti	16,768	50,021	(2,279)	14,870	79,380
31.12.2021	53,299	734,623	21,784	126,784	936,490

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti Banka je tokom 2021. godine, uspostavila proces interne procene adekvatnosti upravljanja likvidnošću (ILAAP), koji se sprovodi najmanje jednom godišnje. Proces interne procene adekvatnosti likvidnosti obezbeđuje sveobuhvatno upravljanje rizikom likvidnosti i uspostavljanje sveobuhvatne interne procene uzimajući u obzir kvalitativne i kvantitativne elemente. Kvalitativni elementi opisuju strategije, procedure, metodologije, uspostavljeni sistem limita koji se koristi u Banci u cilju upravljanja i kontrole rizika likvidnosti, kao i upravljanje likvidnošću u kriznim situacijama. Kvantitativni aspekti ILAAP-a su vezani za kvalitativne elemente uključujući uvid u ispunjenost propisanih limita, stres testove, gap analize, pokazatelje likvidnosti i ostale alate u cilju uspešne procene likvidne pozicije Banke.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim pokazateljem likvidnosti, i to: 0.8 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.9 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 1 kao prosek svih radnih dana u mesecu, kao i sa regulatorno propisanim limitima za uži pokazatelj likvidnosti, i to: 0.5 obračunat za jedan radni dan; zatim minimum 0.6 ne duže od tri uzastopna radna dana, odnosno minimum 0.7 kao prosek svih radnih dana u mesecu.

Tokom 2021. godine Banka je održavala pokazatelj pokrića likvidnom aktivom na nivou koji nije niži od regulatorno propisanog limita (100%) odnosno sa interno definisanim limita.

Usklađenost sa eksterno definisanim limitima likvidnosti:

	Pokazatelj Likvidnosti		Uži pokazatelj likvidnosti		Pokazatelj pokrića likvidnom aktivom	
	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2020.	31.12.2021.	31.12.2020.
Na dan	3.88	4.06	3.65	3.94	454%	405%
Prosek za period	4.18	4.17	3.94	4.00	601%	385%
Maksimalan za period	4.68	4.73	4.42	4.50	757%	413%
Minimalan za period	3.51	3.42	3.37	3.27	425%	295%

Tokom 2021. godine pokazatelj likvidnosti, uži pokazatelj likvidnosti i pokazatelj pokrića likvidnom aktivom su se kretali znatno iznad definisanih limita, kao i u okviru definisane tolerancije prema rizicima.

Banka je uspostavila sistem internih limita i Okvir Rizičnog apetita, u skladu sa standardima Grupe za strukturne pokazatelje likvidnosti, kao i sa prirodom poslovanja Banke.

Banka održava stabilnu likvidnu poziciju i dovoljan i adekvatan nivo rezervi likvidnosti. Rezerve likvidnosti su najvećim delom u obliku gotovine i visoko likvidnih dužničkih državnih hartija od vrednosti, koje se mogu u relativno kratkom roku unovčiti. Istovremeno, kontinuirano se prati i održava minimalni iznos nezaloženih rezervi likvidnosti za pokriće potencijalnih odliva u slučaju stresa. Pored navedenog, Banka je usklađena sa limitima pokazatelja strukturne likvidnosti, koji su postavljeni u skladu sa Standardima na području upravljanja rizicima u NLB Grupi, a odnose se na minimalni nivo raspoloživih i nezaloženih rezervi likvidnosti. Banka aktivno upravlja i dnevnom likvidnošću, u cilju osiguranja pravovremenog izmirenja dospelih obaveza, uzimajući u obzir normalan tok poslovanja i vanrednu situaciju likvidnosti.

Pored toga Banka limitira i usklađuje poslovanje sa limitima definisanim sa aspekta ročnosti po značajnijim valutama, kao i definisanim targetima za diversifikaciju izvora finansiranja.

Usklađenost sa interno definisanim limitima likvidnosti na dan 31.12.2021.godine:

	Limiti	31.12.2021.	31.12.2020.
NSFR	Min 110%	221%	242%
Nezaložene rezerve likvidnosti	Min 18%	39%	41%
Pokazatelj samofiniranja - LTD racion	Max 105%	52%	51%
Učešće depozita nebankarskog sektora u ukupnim obavezama (bez kapitala)	Min 65%	97%	96%
Jak stres test – 3 meseca	Min 100%	186%	234%

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna struktura monetarne aktive i monetarne pasive na dan 31. decembar 2021. godine

						<i>U hiljadama dinara</i>
	<u>Do 1 meseca</u>	<u>Od 1 - 3 meseca</u>	<u>Od 3 - 12 meseci</u>	<u>Od 1 - 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<u>Ukupno</u>
Gotovina i sredstva kod centralne banke	82,055,481	-	-	-	-	82,055,481
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18,135,567	5,235,112	2,800,000	2,943,702	-	29,114,381
Kredit i potraživanja od Komitenata	7,287,184	9,769,465	47,487,657	96,892,497	47,608,139	209,044,942
Finansijska sredstva (HoV)	14,337,691	3,799,363	22,784,256	93,961,416	14,706,029	149,588,755
Ostala sredstva	1,333,996	581,039	60,532	-	-	1,975,567
Ukupno	123,149,919	19,384,979	73,132,445	193,797,615	62,314,168	471,779,126
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	1,942,883	34,864	156,887	335	-	2,134,969
Depoziti i ostale obaveze prema Deponentima	339,785,262	8,048,414	31,098,419	23,275,420	1,078,903	403,286,418
Ostale obaveze	1,096,298	324,183	409,857	661,701	26,488	2,518,527
Ukupno	342,824,443	8,407,461	31,665,163	23,937,456	1,105,391	407,939,914
Neto ročna neusklađenost						
Na dan 31.12.2021. godine	(219,674,524)	10,977,518	41,467,282	169,860,159	61,208,777	63,839,212
Na dan 31.12.2020. godine	(199,526,987)	1,422,262	14,387,186	177,323,899	69,330,711	62,937,071

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Ročna struktura monetarne aktive i monetarne pasive na dan 31. decembra 2020. godine

	<u>Do 1 meseca</u>	<u>Od 1 - 3 meseca</u>	<u>Od 3 - 12 meseci</u>	<u>Od 1 - 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<i>U hiljadama dinara</i> <u>Ukupno</u>
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	80,045,107	-	-	-	-	80,045,107
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,341,137	1,191,407	216,874	3,392,652	-	18,142,070
Kredit i potraživanja od Komitenata	7,514,766	8,096,112	37,469,686	89,570,644	46,644,881	189,296,089
Finansijska sredstva (HoV)	508,922	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,776,323
Ostala sredstva	1,138,614	983,624	573,006	-	-	2,695,244
Ukupno	102,548,546	15,829,580	51,215,734	203,794,659	70,566,314	443,954,833
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	4,887,487	600	80,664	20,564	-	4,989,315
Depoziti i ostale obaveze prema deponentima	295,543,959	14,110,912	35,881,120	25,954,180	1,209,230	372,699,401
Ostale obaveze	1,644,087	295,806	866,764	496,016	26,373	3,329,046
Ukupno	302,075,533	14,407,318	36,828,548	26,470,760	1,235,603	381,017,762
Neto ročna neusklađenost						
Na dan 31.12.2020. godine	(199,526,987)	1,422,262	14,387,186	177,323,899	69,330,711	62,937,071
Na dan 31.12.2019. godine	(154,650,166)	5,801,156	12,127,356	139,813,989	58,662,015	61,754,350

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Izveštaj o ročnoj strukturi monetarne aktive i pasive sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema preostalom roku dospeća, uz konzervativnu pretpostavku da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

Banka prikuplja depozite pravnih lica i stanovništva, koji obično imaju kraće rokove dospeća i mogu biti povučeni na zahtev. Kratkoročna priroda ovih depozita povećava rizik likvidnosti Banke i zahteva aktivno upravljanje ovim rizikom, kao i konstantno praćenje tržišnih trendova.

Banka kratkoročno upravlja rizikom likvidnosti praćenjem i kontrolisanjem pozicija u svim značajnijim valutama, kako bi se na vreme sagledale potrebe za dodatnim izvorima finansiranja u slučaju dospeća odgovarajućih pozicija, odnosno dugoročno planira strukturu svojih izvora i plasmana kako bi obezbedila dovoljno stabilnih izvora i dovoljno rezervi likvidnosti.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća diversifikacija portfolija depozita po broju i vrsti deponenata, kao i prethodno iskustvo Banke pružaju dobar preduslov za postojanje stabilne i dugoročne depozitne baze, odnosno po tom osnovu se ne očekuju značajniji odlivi sredstava.

Banka redovno sprovodi proces stresnog testiranja rizika likvidnosti kao i obrnuti stres test likvidnosti.

Rezultati stres testa pokazuju koliko vremena je Banka spremna da „preživi“ date pretpostavke stresnog scenarija. Na osnovu rezultata stres testa utvrđuje se da li Banka ima dovoljno likvidnih sredstava da preživi tri meseca jakog stresa.

Obrnuti stres test (reverse stres test) pruža dodatni uvid u rizičnu poziciju Banke pronalazeći scenarija koja potencijalno mogu dovesti Banku do problema i na osnovu kojih Banka može da utvrdi svoje slabosti. Takođe može da utiče i na buduće poslovne odluke Banke.

Banka redovno testira i Plan upravljanja likvidnošću u kriznim situacijama i proverava period preživljavanja i solventnost Banke, dostupnost izvora za pokriće obaveze koje bi eventualno nastale, odnosno ocenjuje podršku u pretpostavljenim uslovima krize.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Nediskontovani tokovi gotovine monetarne aktive i monetarne pasive na dan 31. decembar 2021. godine

	<u>Do 1 meseca</u>	<u>Od 1 - 3 meseca</u>	<u>Od 3 - 12 meseci</u>	<u>Od 1 - 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<i>U hiljadama dinara</i> <u>Ukupno</u>
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	82,055,481	-	-	-	-	82,055,481
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	18,136,822	5,255,559	2,818,901	2,943,702	-	29,154,984
Kredit i potraživanja od komitenata	7,914,657	11,068,727	52,804,620	110,754,388	57,928,176	240,470,568
Finansijska sredstva (HOV)	15,561,200	4,132,881	24,129,766	99,141,702	14,546,201	157,511,750
Ostala sredstva	1,333,996	581,039	60,532	-	-	1,975,567
Ukupno	125,002,156	21,038,206	79,813,819	212,839,792	72,474,377	511,168,350
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	1,943,052	35,138	157,494	335	-	2,136,019
Depoziti i ostale obaveze prema Deponentima	339,818,887	8,079,011	31,276,800	24,198,252	1,248,498	404,621,448
Ostale obaveze	1,097,208	325,921	416,501	674,920	29,251	2,543,801
Ukupno	342,859,147	8,440,070	31,850,795	24,873,507	1,277,749	409,301,268
Neto ročna neusklađenost						
Na dan 31.12.2021. godine	(217,856,991)	12,598,136	47,963,024	187,966,285	71,196,628	101,867,082
Na dan 31.12.2020. godine	(198,953,604)	2,660,351	19,641,867	192,899,076	81,751,466	97,999,156

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.2. Rizik likvidnosti (nastavak)

Nediskontovani tokovi gotovine monetarne aktive i monetarne pasive na dan 31. decembra 2020. godine

	<u>Do 1 meseca</u>	<u>Od 1 - 3 meseca</u>	<u>Od 3 - 12 meseci</u>	<u>Od 1 - 5 godina</u>	<u>Preko 5 godina</u>	<i>U hiljadama dinara</i> <u>Ukupno</u>
Gotovina i sredstva kod centralne Banke	80,045,107	-	-	-	-	80,045,107
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih rganizacija	13,341,261	1,193,658	234,190	3,422,521	-	18,191,630
Kredit i potraživanja od komitenata	8,214,810	9,507,033	43,115,649	106,602,346	59,339,794	226,779,632
Finansijska sredstva (HOV)	508,922	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,776,323
Ostala sredstva	1,138,614	983,624	573,006	-	-	2,695,244
Ukupno	103,248,714	17,242,752	56,879,013	220,856,230	83,261,227	481,487,936
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	4,890,897	657	81,862	20,756	-	4,994,172
Depoziti i ostale obaveze prema Deponentima	295,667,334	14,285,938	36,288,520	27,440,382	1,483,388	375,165,562
Ostale obaveze	1,644,087	295,806	866,764	496,016	26,373	3,329,046
Ukupno	302,202,318	14,582,401	37,237,146	27,957,154	1,509,761	383,488,780
Neto ročna neusklađenost						
Na dan 31.12.2020. godine	(198,953,604)	2,660,351	19,641,867	192,899,076	81,751,466	97,999,156
Na dan 31.12.2019. godine	(154,031,077)	7,047,125	17,091,802	152,309,641	69,057,915	91,475,406

Nediskontovani novčani tokovi koji proističu iz pozicija monetarne aktive i pasive obuhvataju buduće novčane tokove po osnovu bilansnih pozicija i budućih kamata.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik**

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata kamatni rizik u bankarskoj knjizi, devizni rizik za sve poslovne aktivnosti i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena cenovnom riziku, deviznom riziku, riziku druge ugovorne strane i riziku izmirenja isporuke po osnovu stavki, koje se nalaze u knjizi trgovanja. Knjiga trgovanja sadrži bilansne i vanbilansne pozicije sredstava i obaveza po osnovu finansijskih instrumenata koje se drže sa namerom trgovanja ili radi zaštite pozicija u drugim finansijskim instrumentima koji se vode u knjizi trgovanja.

Banka je uspostavila odgovarajuću organizacionu strukturu, kojom se vrši jasno razgraničavanje procesa preuzimanja tržišnih rizika od procesa njegovog upravljanja. Primarnu ulogu u procesu upravljanja tržišnim rizikom vrši Odbor za upravljanje aktivom i pasivom, kao i drugi nadležni odbori, čije odluke mogu uticati na izloženost Banke ovim rizicima.

4.3.1. Kamatni rizik

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i kamatno osetljive pasive.

Banka upravlja sledećim vidovima kamatnog rizika:

- rizik vremenske neusklađenosti dospeća i ponovnog određivanja cena (repricing risk);
- rizik krive prinosa (yield curve risk) – kome je izložena usled promene oblika krive prinosa;
- bazni rizik (basis risk) – kome je izložena zbog različitih referentnih kamatnih stopa kod kamatno osetljivih pozicija sa sličnim karakteristikama što se tiče dospeća ili ponovnog određivanja cena;
- rizik opcija (optionality risk) – kome je izložena zbog ugovorenih opcija – kredita s mogućnošću prevremene otplate, depozita s mogućnošću prevremenog povlačenja i drugo.

Osnovni cilj upravljanja kamatnim rizikom je održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat kao i na ekonomsku vrednost Banke, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatne stope, usklađivanja odgovarajućih izvora sa plasmanima prema vrsti kamatne stope i ročnosti, kao i projekcijom kretanja krive prinosa na inostranom i domaćem tržištu. Prevedhodno, Banka upravlja marginom internog prinosa kroz cenu kredita i depozita, fokusirajući se na kamatnu maržu.

Banka posebno sagledava uticaj promene kamatnih stopa i strukture kamatonosne aktive i pasive sa aspekta ročnosti, ponovnog formiranja kamatnih stopa i valutne strukture i upravlja njihovim uticajem na ekonomsku vrednost kapitala.

Banka procenjuje uticaj koji bi mogao imati šok kamatnih stopa (pozitivni i negativni pomaci kamatnih stopa na referentnim krivama prinosa) za svaku značajnu valutu pojedinačno i za sve ostale valute zajedno.

Proces upravljanja kamatnim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o kamatnom riziku.

Tokom prve polovine 2021. godine Banka je izvršila harmonizaciju procesa upravljanja kamatnim rizikom sa standardima NLB Grupe.

Identifikacija kamatnog rizika podrazumeva sveobuhvatno i blagovremeno prepoznavanje uzroka koji dovode do nastanka rizika i podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti, kao i izloženosti kamatnom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.1. Kamatni rizik (nastavak)**

Merenje, odnosno procena kamatnog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog kamatnog rizika korišćenjem sledećih metoda:

- GAP analiza;
- Analiza osetljivosti;
- Analiza baznog rizika;
- Analiza kredit spred rizika – uticaj osetljivosti promene kreditnog spreda na portfolio hartija od vrednosti.

Ublažavanje kamatnog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke i podrazumeva proces definisanja sistema limiti izloženosti Banke, kao i definisanje i sprovođenje mera za ublažavanje kamatnog rizika.

Kontrola i praćenje kamatnog rizika obuhvata proces praćenja usklađenosti sa uspostavljenim sistemom limita, kao i monitoring definisanih mera za umanjeње izloženosti kamatnom riziku Banke. Kontrola kamatnog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o kamatnom riziku podrazumeva jasno determinisan sistem internog izveštavanja nadležnih odbora i organa Banke o upravljanju kamatnim rizikom.

Interni limiti determinišu se na osnovu internog izveštaja o kamatnom GAP-u, koji obuhvata sve pozicije bilansa. Interni limiti postavljeni su u okviru rizičnog apetita a odnose se na pokazatelj ekonomske vrednosti kapitala, pokazatelj kreditnog spreda na portfolio hartija od vrednosti i pokazatelj kamatnog prihoda.

Tokom 2021. godine pokazatelji kamatnog rizika su se kretali u okviru interno definisanih limita.

Usklađenost sa interno definisanim limitima kamatnog rizika na kraju izveštajnog perioda:

	<u>Limiti</u>	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Pokazatelj kreditnog spreda na portfolio hartija HoV	7%	5.37%	4.47%
Pokazatelj kamatnog prihoda (NII)	3.5%	1.24%	0.89%

Usklađenost sa interno definisanim limitima ekonomske vrednosti kapitala (EVE):

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Na dan	2.69%	2.89%
Prosek za period	2.77%	3.83%
Maksimalan za period	3.13%	5.21%
Minimalan za period	1.44%	2.89%
Limit	8%	10%

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Kamatni rizik (nastavak)

Izveštaj o GAP-u kamatnog rizika monetarnog podbilansa na dan 31.12.2021. godine

Izloženost kamatnom riziku može se sagledati i na osnovu Izveštaja o GAP-u kamatnog rizika monetarne aktive i pasive:

	<i>U hiljadama dinara</i>							
	Do 1 meseca	1-3 meseca	3-12 meseci	1-5 godina	Preko 5 godina	Ukupno kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	25,209,646	-	-	-	-	25,209,646	56,845,835	82,055,481
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	21,079,269	5,235,112	2,800,000	-	-	29,114,381	-	29,114,381
Kredit i potraživanja od komitenata	91,730,632	20,754,905	51,424,776	43,137,734	1,996,895	209,044,942	-	209,044,942
Finansijska sredstva (HoV)	13,824,868	3,799,363	22,784,256	93,866,822	14,706,029	148,981,338	607,417	149,588,755
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-	1,975,567	1,975,567
Ukupno	151,844,415	29,789,380	77,009,032	137,004,556	16,702,924	412,350,307	59,428,819	471,779,126
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	2,133,493	-	-	-	-	2,133,493	1,476	2,134,969
Depoziti i ostale obaveze prema deponentima	340,549,150	7,715,980	29,490,012	22,998,574	1,038,413	401,792,129	1,494,289	403,286,418
Ostale obaveze	-	-	-	-	-	-	2,518,527	2,518,527
Ukupno	342,682,643	7,715,980	29,490,012	22,998,574	1,038,413	403,925,622	4,014,292	407,939,914
Neto ročna neusklađenost na dan:								
31. decembar 2021. godine	(190,838,228)	22,073,400	47,519,020	114,005,982	15,664,511	8,424,685	55,414,527	63,839,212
31. decembar 2020. godine	(186,026,874)	12,523,922	28,407,641	134,961,865	24,958,589	14,825,143	48,111,928	62,937,071

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.1. Kamatni rizik (nastavak)

Izveštaj o GAP–kamatnog rizika monetarnog podbilansa na dan 31.12.2020. godine

								<i>U hiljadama dinara</i>	
	Do 1 meseca	1-3 meseca meseca	3-12 meseci	1-5 godina godina	Preko 5 godina	Ukupno kamatonosno	Nekamatonosno	Ukupno	
Gotovina i sredstva kod centralne banke	32,130,108	-	-	-	-	32,130,108	47,914,999	80,045,107	
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	15,174,439	1,208,548	798,865	-	-	17,181,852	960,218	18,142,070	
Kredit i potraživanja od komitenata	68,487,874	19,680,365	49,050,661	49,539,202	2,187,853	188,945,955	350,134	189,296,089	
Finansijska sredstva (HoV)	-	5,558,437	12,956,168	110,831,363	23,921,433	153,267,401	508,922	153,776,323	
Ostala sredstva	-	-	-	-	-	-	2,695,244	2,695,244	
Ukupno	115,792,421	26,447,350	62,805,694	160,370,565	26,109,286	391,525,316	52,429,517	443,954,833	
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, drugim finansijskim institucijama i centralnoj banci	4,888,698	-	79,959	20,364	-	4,989,021	294	4,989,315	
Depoziti i ostale obaveze prema deponentima	296,892,340	13,923,428	34,318,094	25,388,336	1,150,697	371,672,895	1,026,506	372,699,401	
Ostale obaveze	38,257	-	-	-	-	38,257	3,290,789	3,329,046	
Ukupno	301,819,295	13,923,428	34,398,053	25,408,700	1,150,697	376,700,173	4,317,589	381,017,762	
Neto ročna neusklađenost na dan:									
31. decembra 2020. Godine	(186,026,874)	12,523,922	28,407,641	134,961,865	24,958,589	14,825,143	48,111,928	62,937,071	
31. decembra 2019. Godine	(169,137,057)	17,566,198	27,086,199	130,109,292	19,883,410	25,508,042	36,246,308	61,754,350	

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.1. Kamatni rizik (nastavak)**

Izveštaj o GAP-u kamatnog rizika monetarnog podbilansa sadrži monetarne bilansne pozicije raspoređene prema periodu ponovnog formiranja kamatne stope ili preostalom periodu do dospeća, u zavisnosti od toga koji period je kraći. U skladu sa navedenim, korišćena je konzervativna pretpostavka da će svi transakcioni i depoziti po viđenju biti povučeni u roku do jednog meseca.

Rukovodstvo Banke veruje da odgovarajuća usklađenost pozicija po vrsti kamatne stope i periodu ponovnog formiranja pruža dobar preduslov za postojanje sa zahtevanim finansijskim rezultatom uz očuvanje ekonomske vrednosti kapitala.

Rizik od promene kamatnih stopa

Pored praćenja kamatnog gega, upravljanje kamatnim rizikom podrazumeva i praćenje osetljivosti aktive i pasive Banke na različita scenarija promene kamatne stope. Banka redovno sprovodi stres testiranje kamatnog rizika, kojim procenjuje procene uticaja promene ključnih faktora na kamatni rizik Banke.

U modeliranju scenarija, pored promena kamatnih stopa posebno se razmatra uticaj prevremenog povlačenja depozita i prevremenog vraćanja kredita, koje Banka procenjuje na bazi istorijskih kretanja i ekspertske procene. Banka je izvršila procenu kretanja transakcionih depozita, depozita po viđenju i štednje stanovništva primenom relevantnih statističkih modela iz domena analize vremenskih serija.

Osnovna scenarija za stresno testiranje pokazatelja ekonomske vrednosti kapitala obuhvataju: standardni šok – paralelno pomeranje krive prinosa za +/- 400 bps za RSD i +/-200 bps za ostale valute, rotaciju krive kao i rast/pad kratkoročne krive.

U modeliranju scenarija za stresno testiranje pokazatelja kamatnog prihoda koriste se pretpostavke u delu promene krivi prinosa na bazi istorijskih serija proseka tromesečnih razlika između tržišnih i primenjenih kamatnih stopa kao i scenario paralelnog pomeranja krive prinosa za 100 baznih poena za valutu RSD, odnosno 50 baznih poena za valute EUR, USD, CHF i ostale valute zbirno, posmatrano u periodu do godinu dana

Analiza osetljivosti Banke, odnosno uticaj na finansijski rezultat na povećanje i smanjenje kamatne stope, uz pretpostavku simetričnih kretanja i konstantne finansijske pozicije, data je u tabeli:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	Paralelno povećanje od 100/50 b.p.	Paralelno smanjenje od 100/50 b.p.
2021.		
Na dan 31. Decembra	812,124	(812,124)
2020.		
Na dan 31. Decembra	609,075	(609,075)

4.3.2. Devizni rizik

Proces upravljanja deviznim rizikom sprovodi se kroz identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje, kontrolu i izveštavanje o deviznom riziku.

Tokom prve polovine 2021. godine Banka je izvršila harmonizaciju procesa upravljanja deviznim rizikom sa standardima NLB Grupe.

Banka na sveobuhvatan način blagovremeno identifikuje uzroke koji dovode do nastanka deviznog rizika što podrazumeva utvrđivanje tekuće izloženosti deviznom riziku, kao i izloženosti deviznom riziku po osnovu novih poslovnih proizvoda i aktivnosti.

Merenje, odnosno procena deviznog rizika predstavlja kvantitativnu procenu identifikovanog deviznog rizika, korišćenjem sledećih tehnika:

- GAP analiza i pokazatelj deviznog rizika;
- VaR;
- Stress test;
- backtesting.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.2. Devizni rizik (nastavak)**

Ublažavanje deviznog rizika podrazumeva održavanje rizika na prihvatljivom nivou za rizični profil Banke kroz postavljanje sistema limita i definisanje mera za ublažavanje deviznog rizika.

Kontrola i praćenje deviznog rizika obuhvata praćenje i nadzor usklađenosti pozicija sa interno i eksterno definisanim limitima, kao i monitoring definisanih i preduzetih mera. Kontinuiranim praćenjem i kontrolom deviznog rizika u toku dana omogućeno je blagovremeno preduzimanje mera u cilju održavanja deviznog rizika u okviru definisanih limita. Kontrola deviznog rizika podrazumeva kontrolu na svim nivoima upravljanja kao i nezavistan sistem kontrole koji sprovode organizacioni delovi nadležni za internu reviziju i praćenje usklađenosti poslovanja.

Izveštavanje o deviznom riziku obuhvata sistem internog i eksternog izveštavanja i sprovodi se na dnevnom nivou.

Banka usklađuje svoje poslovanje sa regulatorno propisanim limitom deviznog rizika, koji predstavlja odnos zbira otvorene devizne pozicije i pozicije u zlatu i regulatornog kapitala.

Pregled ukupne rizične devizne pozicije i regulatorno definisanog pokazatelja deviznog rizika na dan 31. decembar:

	<u>31.12.2021.</u>	<u>31.12.2020.</u>
Ukupna rizična devizna pozicija	1,306,182	1,327,082
Pokazatelj deviznog rizika	<u>2.00%</u>	<u>1.95%</u>
Regulatorno propisan limit	<u>20%</u>	<u>20%</u>

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.3. Tržišni rizik (nastavak)
4.3.2. Devizni rizik (nastavak)
Pregled monetarne aktive i monetarne pasive po valutama na dan 31. decembar 2021. godine

	<i>U hiljadama dinara</i>									
	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u valuti	Devizna klauzula u EUR	Devizna klauzula u USD	Devizna klauzula u CHF	Dinarske pozicije	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	43,703,757	210,126	8,007,477	620,924	52,542,284	-	-	-	29,513,197	82,055,481
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	15,242,500	2,097,905	450,110	3,077,949	20,868,464	-	-	-	8,245,917	29,114,381
Kredit i potraživanja od komitenata	6,910,244	1,138	-	-	6,911,382	138,770,935	-	47,704	63,314,921	209,044,942
Finansijska sredstva (HoV)	53,487,754	8,162,770	1,760,642	-	63,411,166	40,600	-	-	86,136,989	149,588,755
Ostala sredstva	612,254	2,136,748	894	119	2,750,015	-	-	-	-774,448	1,975,567
Ukupno	119,956,509	12,608,687	10,219,123	3,698,992	146,483,311	138,811,535	-	47,704	186,436,576	471,779,126
Depoziti i ostale obaveze prema bankama dr, fin, institucijama i centralnoj banci	970,794	192,765	140,395	29,461	1,333,415	1,352	-	-	800,202	2,134,969
Depoziti i ostale obaveze prema deponentima	254,535,330	11,217,791	10,127,893	3,596,891	279,477,905	336,019	-	-	123,472,494	403,286,418
Ostale obaveze	313,134	149,104	4,868	14,948	482,054	805,394	-	-	1,231,079	2,518,527
Ukupno	255,819,258	11,559,660	10,273,156	3,641,300	281,293,374	1,142,765	-	-	125,503,775	407,939,914
Neto devizna pozicija 31.12.2021. godine	(135,862,749)	1,049,027	(54,033)	57,692	(134,810,063)	137,668,770	-	47,704	60,932,801	63,839,212
Neto devizna pozicija 31.12.2020. godine	(120,602,070)	79,935	(48,993)	72,710	(120,498,418)	119,348,953	-	53,894	64,032,642	62,937,071

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.3. Tržišni rizik (nastavak)

4.3.2. Devizni rizik (nastavak)

Pregled monetarne aktive i monetarne pasive po valutama na dan 31. decembar 2020. godine

U hiljadama dinara

	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u valuti	Devizna klauzula u EUR	Devizna klauzula u USD	Devizna klauzula u CHF	Dinarske pozicije	Ukupno
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	35,679,701	125,698	6,788,183	551,161	43,144,743	-	-	-	36,900,364	80,045,107
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	13,134,299	2,042,453	440,506	2,518,269	18,135,527	-	-	-	6,543	18,142,070
Kredit i potraživanja od komitenata	12,325,113	-	-	-	12,325,113	120,159,267	-	53,894	56,757,815	189,296,089
Finansijska sredstva (HoV)	53,996,985	9,753,914	1,739,077	-	65,489,976	105,757	-	-	88,180,590	153,776,323
Ostala sredstva	1,160,479	58,069	1,153	384	1,220,085	-	-	-	1,475,159	2,695,244
Ukupno	116,296,577	11,980,134	8,968,919	3,069,814	140,315,444	120,265,024	-	53,894	183,320,471	443,954,833
Depoziti i ostale obaveze prema bankama, dr,fin,institucijama i centralnoj banci	1,507,857	914,569	135,295	21,147	2,578,868	20,158	-	-	2,390,289	4,989,315
Depoziti i ostale obaveze prema deponentima	234,754,045	10,829,680	8,829,245	2,946,069	257,359,039	144,321	-	-	115,196,041	372,699,401
Ostale obaveze	636,745	155,950	53,372	29,888	875,955	751,592	-	-	1,701,499	3,329,046
Ukupno	236,898,647	11,900,199	9,017,912	2,997,104	260,813,862	916,071	-	-	119,287,829	381,017,762
Neto devizna pozicija 31.12.2020.	(120,602,070)	79,935	(48,993)	72,710	(120,498,418)	119,348,953	-	53,894	64,032,642	62,937,071

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.3. Tržišni rizik (nastavak)****4.3.2. Devizni rizik (nastavak)****Pregled desetodnevnog VaR-a**

Banka vrši i stresno testiranje deviznog rizika kojim se procenjuje potencijalni uticaj specifičnih događaja i/ili promene više finansijskih varijabli na finansijski rezultat, kapital i pokazatelj deviznog rizika,

VaR označava najveći mogući gubitak u portfoliju Banke tokom određenog perioda i pri unapred definisanom intervalu poverenja. Banka izračunava jednodnevni i desetodnevni VaR, sa intervalom poverenja od 99%, na deviznim pozicijama (devizni VaR). Banka izračunava VaR primenom autoregresivnog-heteroskedastičnog modela GARCH, za koji nije tražila odobrenje Narodne banke Srbije, u cilju procene regulatornih kapitalnih zahteva za devizni rizik.

Devizni VaR se računa na pozicijama u stranoj valutu, kao i na dinarskim pozicijama indeksiranim valutnom klauzulom koje su sadržane u bankarskoj knjizi i knjizi trgovanja.

Pregled desetodnevnog VaR-a sa intervalom poverenja od 99% za 31.12.2021. i 31.12.2020. godinu je prikazan kao što sledi:

U hiljadama dinara

	<u>Na dan</u>	<u>Prosek</u>	<u>Maksimalan</u>	<u>Minimalan</u>
31.12.2021.				
Devizni rizik	17,267	752	17,267	43
31.12.2020.				
Devizni rizik	926	2,841	61,825	82

4.4. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik od gubitka koji nastaje usled nedostataka ili grešaka kod funkcionisanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Operativni uključuje pravni rizik, ali ne i strateški i reputacioni rizik. Međutim, zbog značaja, reputacioni rizik se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom. Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Banka događaje operativnog rizika prati i po sledećim linijama poslovanja: finansiranje privrednih subjekata, trgovina i prodaja, brokerski poslovi s fizičkim licima, bankarski poslovi s privrednim društvima, bankarski poslovi s fizičkim licima, platni promet, usluge za račun klijenta i upravljanje imovinom.

Proces upravljanja operativnim rizikom predstavlja integralni deo aktivnosti Banke koji se sprovodi na svim nivoima i omogućava identifikaciju, merenje, ublažavanje, praćenje i kontrolu i izveštavanje o operativnim rizicima u skladu sa zahtevima i rokovima regulative. Postojeći proces se oslanja na pouzdane metode merenja izloženosti operativnim rizicima, bazu podataka o operativnim gubicima, ažuran sistem kontrole i izveštavanja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)**4.4. Operativni rizik (nastavak)**

Banka na dnevnom nivou prati događaje operativnih rizika i upravlja operativnim rizicima. U cilju efikasnog praćenja operativnog rizika, u svakom organizacionom delu Banke imenovani su zaposleni za operativne rizike, koji su odgovorni za tačnost i ažurnost podataka o svim događajima operativnog rizika, kao i za evidenciju svih nastalih događaja u bazu podataka operativnih rizika, Organizacioni deo Banke u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima vrši monitoring i izveštavanje o operativnim rizicima Upravnom odboru Banke, Izvršnom odboru Banke, Odboru za reviziju, ALCO Odbor i Odbor za operativne rizike.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika i utvrđivanje profila operativnih rizika Banke. Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju veću izloženost u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i operativnih rizika kroz proaktivno sagledavanje faktora rizika.

Profil operativnih rizika Banke predstavlja izloženost Banke operativnom riziku i služi kao osnova za donošenje dopunskih odluka, kojima bi se poboljšao postojeći profil operativne rizičnosti i približio ciljnom profilu. Postojeći profil identifikovanih operativnih rizika je rezultat identifikacije i ocene operativnih rizika u okviru određenih procesa od strane organizacionih oblika, koja se sprovodi najmanje jednom godišnje. Postojeći profil operativnih rizika uključuje operativne rizike koje staratelji operativnih rizika (osobe koje su odgovorne za praćenje operativnih rizika, kao i drugi zaposleni), vide u okviru svojih organizacionih oblika ili izvan njih. Tokom 2021. godine, pored ostalih procena operativnih rizika u procesima, Banka je sprovedla i procenu izloženosti operativnim rizicima u uslovima pandemije virusa Covid 19 kao i u procesu integracije i identifikovala operativne rizike. Za identifikovane operativne rizike definisane su odgovarajuće mere za umanjeње rizika.

Tokom prvog kvartala 2021. godine Banka se uskladila sa standarima NLB grupe u delu internih akata koji definišu sveobuhvatan proces upravljanja operativnim rizicima. Dodatno, u drugom kvartalu 2021. godine Banka je implementirala novi softver (LER) koji se koristi i u okviru NLB grupe a namenjen je za evidentiranje, praćenje i analiziranje operativnih rizika i štetnih događaja i uskladila se sa ICAAP procesom koji se primenjuje na nivou Grupe.

Banka ne može eliminisati sve operativne rizike, ali uvođenjem odgovarajućeg kontrolnog okvira, monitoringom i ublažavanjem potencijalnih rizika uspostavlja proces upravljanja operativnim rizikom. Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema i orijentacijom na projektni pristup, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke.

Putem pouzdanog izveštavanja o realizaciji mera za ublažavanje operativnih rizika, Banka je uspostavila sistem za monitoring aktivnosti koje preduzimaju organizacioni oblici Banke u cilju umanjeња operativnih rizika i preventivnog reagovanja na događaje operativnih rizika koji su u nastajanju, Banka procenjuje rizik poveravanja aktivnosti trećim licima za obavljanje određenih aktivnosti u vezi sa poslovanjem Banke, a na osnovu ugovora zaključenog sa tim licima kojima se jasno određuju uslovi, prava, obaveze i odgovornosti ugovorenih strana.

U cilju nesmetanog i kontinuiranog funkcionisanja svih značajnih sistema i procesa Banke, kao i ograničavanja gubitaka u vanrednim situacijama, Banka je usvojila Plan za obezbeđenje kontinuiteta poslovanja, a u cilju ponovnog uspostavljanja oporavka sistema informacione tehnologije u slučaju prekida poslovanja, Banka je usvojila Plan oporavka aktivnosti u slučaju katastrofa.

4.5. Rizici ulaganja Banke

Rizik ulaganja Banke predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. Ulaganja Banke u jedno lice koje nije lice u finansijskom sektoru ne sme preći 10% kapitala Banke, pri čemu se pod ovim ulaganjem podrazumeva ulaganje kojim Banka stiče udeo ili akcije lica koje nije lice u finansijskom sektoru. Ukupna ulaganja Banke u lica koja nisu lica u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne smeju preći 60% kapitala Banke, s tim što se ovo ograničenje ne odnosi na sticanje akcija radi njihove dalje prodaje u roku od šest meseci od dana sticanja.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.6. Rizik izloženosti

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom jeste izloženost koja iznosi preko 10% kapitala Banke.

U svom poslovanju, Banka vodi računa o usklađenosti sa regulatorno definisanim limitima izloženosti:

- Izloženost prema jednom licu ili grupi povezanih lica ne sme biti veća od 25% kapitala Banke;
- Zbir svih velikih izloženosti Banke ne sme preći 400% kapitala Banke.

Definisani limiti izloženosti prema jednom licu ili grupi povezanih lica odnose se i na lica povezana sa Bankom.

Izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, kao i izloženost prema licima povezanim sa Bankom kretala se u okviru propisanih limita.

4.7. Rizik zemlje

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Rizik zemlje obuhvata sledeće rizike:

- Političko-ekonomski rizik, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarivanja gubitka zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja usled ograničenja utvrđenih aktima državnih i drugih organa zemlje porekla dužnika, kao i opštih i sistemskih prilika u toj zemlji;
- Rizik transfera, pod kojim se podrazumeva verovatnoća ostvarenja gubitka zbog nemogućnosti naplate potraživanja iskazanih u valuti koja nije zvanična valuta zemlje porekla dužnika, i to usled ograničenja plaćanja obaveza prema poveriocima iz drugih zemalja u određenoj valuti koja su utvrđena aktima državnih i drugih organa zemlje dužnika.

Banka upravlja rizikom zemlje na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou portfolija. Merenje i kontrolu izloženosti pojedinačnog plasmana riziku zemlje, Banka vrši određivanjem kategorije internog rejtinga zemlje dužnika, a na osnovu rejtinga dodeljenog od strane međunarodno priznatih rejting agencija i utvrđivanjem limita izloženosti kao procentom od kapitala Banke u zavisnosti od kategorije internog rejtinga zemlje. Merenje i kontrolu izloženosti portfolija riziku zemlje Banka vrši na osnovu grupisanja potraživanja prema stepenu rizika zemalja dužnika.

U cilju adekvatnog upravljanja rizikom zemlje, Banka definiše limite izloženosti pojedinačno po zemljama porekla dužnika.

Plasmani Banke koji su odobreni dužnicima sa sedištem izvan Republike Srbije, za finansiranje poslovanja u Republici Srbiji, čije se izmirenje finansijskih obaveza prema Banci očekuje iz izvora poslovanja ostvarenog u Republici Srbiji, predstavljaju potraživanja Banke bez izloženosti riziku zemlje porekla dužnika.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE
31. decembar 2021. godine
4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.8 Fer vrednost finansijske aktive i pasive
Pregled knjigovodstvene vrednosti i fer vrednosti finansijske aktive i pasive koja se ne vrednuje po fer vrednosti
U hiljadama dinara

	31.12.2021.					31.12.2020.				
	Računovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	Računovodstvena vrednost	Fer vrednost	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3
Finansijska aktiva										
Gotovina i sredstva kod centralne banke	82,055,482	82,055,482	82,055,482	-	-	80,045,107	80,045,107	80,045,107		
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih institucija	29,114,381	29,114,381	29,114,381	-	-	18,142,070	18,142,070	18,142,070		
Dati kredit i plasmani klijentima	209,044,943	208,948,338			208,948,338	189,296,089	187,604,124	-	-	187,604,124
Ostala sredstva	5,430,723	5,430,723	5,430,723	-	-	6,216,270	6,216,270	6,216,270		
Hartije od vrednosti koje se vode po amortizovanom trošku	934,484	934,484	-	-	934,484	842,240	842,240			842,240
Finansijska pasiva										
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2,134,969	2,134,969	1,705,139	-	429,830	4,989,315	4,989,315	4,855,845		133,470
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	403,286,418	403,239,009			403,239,009	372,699,401	372,432,163			372,432,163
Ostale obaveze	4,142,443	4,142,443			4,142,443	3,329,046	3,329,046			3,329,046

Obračunata fer vrednosti datih kredita i plasmana klijentima, kao i primljenih depozita jednaka je fer vrednosti koju je NLB dd procenila i po kojima su isti priznati na dan sticanja većinskog paketa akcija Banke. U trenutku prezimanja priznato je i obezvređenje najvećeg dela finansijskih sredstava koji imaju status nerizičnih izloženosti. Vrednosti u gornjoj tabeli su prikazane u skladu sa fer vrednostima ovih pozicija procenjenih na dan preuzimanja Banke (31.12.2020. godine) a respektivno amortizovane do 31.12.2021. godine.

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)
4.8. Fer vrednost finansijske aktive i pasive
4.8.2. Finansijski instrumenti koji se mere po fer vrednosti

Aktiva	31.12.2021			Ukupna aktiva / pasiva po fer vrednosti	31.12.2020			Ukupna aktiva / pasiva po fer vrednosti
	Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3		Nivo 1	Nivo 2	Nivo 3	
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha (u dinarima)	512,823	-	-	512,823	508,922	4,873,616	-	5,382,538
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz bilans uspeha (u stranoj valuti)	-	-	-	-	-	2,925,568	-	2,925,568
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u dinarima)	-	84,689,682	-	84,689,682	-	81,955,812	-	81,955,812
Finansijska sredstva po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u stranoj valuti)	23,033,402	40,377,764	40,600	63,451,766	18,095,705	44,468,703	105,757	62,670,165
Ukupno	23,546,225	125,067,446	40,600	148,654,271	18,604,627	134,223,699	105,757	152,934,083

U nivo 1 raspoređuju se finansijski instrumenti kojima se trguje na međunarodnom tržištu i kod kojih postoji dostupna adekvatna cena ili kojima se trguje metodom kontinuiranog trgovanja, ukoliko su u pitanju instrumenti sa Beogradske berze (obveznice Republike Srbije i Republike Srpske kojima se trguje na međunarodnom tržištu, Republika Slovenija, Republika Irska, USA, Raiffeisen Bank International), dok nivo 2 sadrži hartije od vrednosti čija se fer vrednost procenjuje na osnovu interno razvijenih modela koji se baziraju na informacijama sa aukcija ili sa sekundarnog tržišta hartija od vrednosti (obveznice RS u RSD i EUR).

Fer vrednost aktive za koju ne postoje direktne informacije o trgovanju se raspoređuje u nivo 3 (municipalne obveznice).

U toku 2021. godine jedna od dve municipalne obveznice je naplaćena, tako da je iznos raspoređen u nivou 3 dodatno smanjen i nematerijalan je, tako da je kretanje pod uticajem obračuna kamate i dospeća.

4. UPRAVLJANJE RIZICIMA (nastavak)

4.9. Upravljanje kapitalom

Banka je uspostavila sistem upravljanja rizicima u skladu sa obimom i strukturom svojih poslovnih aktivnosti, a cilj upravljanja kapitalom je nesmetano ostvarenje ciljeva poslovne politike Banke.

Obračun kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala je počevši od 30.06.2017. godine usklađen sa Bazel III standardom.

Osnovni ciljevi upravljanja kapitalom su:

- očuvanje minimalnog regulatornog zahteva (EUR 10 miliona);
- održavanje zaštitnih slojeva kapitala;
- poštovanje minimalnih regulatornih pokazatelja adekvatnosti kapitala uvećanih za zaštitne slojeve kapitala;
- održavanje poverenja u sigurnost i stabilnost poslovanja;
- ostvarenje poslovnih i finansijskih planova;
- podržavanje očekivanog rasta plasmana;
- omogućavanje optimuma budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja;
- ostvarenje politike dividendi.

Regulatorni kapital Banke predstavlja zbir osnovnog kapitala (koga čine osnovni akcijski i dodatni osnovni kapital) i dopunskog kapitala, umanjen za odbitne stavke. Pokazatelji adekvatnosti kapitala predstavljaju odnos kapitala (ukupnog, osnovnog ili osnovnog akcijskog) Banke i zbira: rizikom ponderisanih izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka; rizične aktivne po osnovu izloženosti riziku izmirenja/ispоруke (osim po osnovu slobodnih isporuka); rizične aktivne po osnovu izloženosti tržišnim rizicima; rizične aktivne po osnovu izloženosti operativnom riziku; rizične aktivne po osnovu izloženosti riziku prilagođavanja kreditne izloženosti i rizične aktivne po osnovu prekoračenja limita izloženosti iz knjige trgovanja. Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka se utvrđuju u skladu sa propisanim ponderima rizičnosti za sve klase aktivne. Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku se dobija množenjem recipročne vrednosti propisanog pokazatelja adekvatnosti kapitala i kapitalnog zahteva za operativni rizik, utvrđenog kao trogodišnji prosek proizvoda indikatora izloženosti po svim linijama poslovanja i propisanih stopa kapitalnog zahteva za svaku poslovnu liniju.

Pokazatelji adekvatnosti kapitala	U hiljadama dinara	
	31.12.2021.	31.12.2020.
Osnovni kapital	66,069,102	68,767,512
Osnovni akcijski kapital	65,695,592	68,394,002
Dodatni osnovni kapital	373,510	373,510
Odbitne stavke od kapitala	(713,172)	(547,809)
Kapital	65,355,930	68,219,703
Rizikom ponderisane izloženosti za kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja i rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka	194,363,632	172,470,230
Rizična aktiva po osnovu izloženosti operativnom riziku	34,534,805	34,167,575
Rizična aktiva po osnovu izloženosti tržišnim rizicima	-	3,268,120
Pokazatelj adekvatnosti kapitala	28.55%	32.50%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog kapitala	28.55%	32.50%
Pokazatelj adekvatnosti osnovnog akcijskog kapitala	28.39%	32.32%

4. UPRAVLJANJ RIZICIMA (nastavak)**4.9. Upravljanje kapitalom (nastavak)**

Tokom 2021. godine svi propisani pokazatelji adekvatnosti kapitala su bili iznad regulatornih limita uvećanih za SREP dodatak Narodne banke Srbije (12.80% + kombinovani zaštitni sloj kapitala, 9.60% + kombinovani zaštitni sloj kapitala i 7.19% + kombinovani zaštitni sloj kapitala za pokazatelje adekvatnosti ukupnog, osnovnog i osnovnog akcijskog kapitala respektivno).

Banka Strategijom i Planom upravljanja kapitalom obezbeđuje održavanje nivoa i strukturu internog kapitala koji pruža adekvatnu podršku rastu plasmana, budućih izvora sredstava i njihovog korišćenja, sprovođenju politike dividendi, kao i prilagođavanje promenama u regulatornim zahtevima.

Tokom 2021. godine Banka je obračunavala i pokazatelj leveridža u skladu sa regulatornim zahtevom, koji predstavlja količnik osnovnog kapitala i iznosa izloženosti koje ulaze u obračun predmetnog pokazatelja.

Plan upravljanja kapitalom, kao deo sistema upravljanja kapitalom, sadrži:

- strateške ciljeve i period za njihovo ostvarivanje;
- opis procesa upravljanja raspoloživim internim kapitalom, planiranje njegovog adekvatnog nivoa i odgovornosti za taj proces;
- procedure planiranja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- način dostizanja i održavanja adekvatnog nivoa raspoloživog internog kapitala;
- ograničenja u vezi sa raspoloživim internim kapitalom;
- prikaz i obrazloženje efekata stres testiranja na interne kapitalne zahteve;
- alokaciju kapitala;
- plan poslovanja u slučaju nastanka nepredviđenih događaja.

Banka na kontinuiranoj osnovi sprovodi proces interne procene adekvatnosti kapitala u skladu sa prirodom, obimom i složenošću poslovnih aktivnosti, a u skladu sa Strategijom upravljanja rizicima, politikama za upravljanje pojedinačnim rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom kao i Planom za upravljanje kapitalom.

Proces interne procene adekvatnosti kapitala, kao dokumentovan i kontinuiran proces ispunjava sledeće uslove:

- zasnovan je na identifikaciji i merenju rizika;
- pruža sveobuhvatnu procenu i praćenje rizika kojima je Banka izložena ili može biti izložena,
- obezbeđuje adekvatan nivo raspoloživog internog kapitala u skladu sa rizičnim profilom Banke;
- uključen je u sistem upravljanja Bankom i donošenje odluka;
- predmet je redovne analize, praćenja i provere.

Faze procesa interne procene adekvatnosti kapitala u Banci obuhvataju:

- utvrđivanje materijalno značajnih rizika, u skladu sa kvalitativnim i kvantitativnim kriterijumima;
- obračun iznosa internih kapitalnih zahteva;
- obračun iznosa stresiranih internih kapitalnih zahteva;
- određivanje ukupnog internog kapitalnog zahteva;
- poređenje sledećih elemenata:
 - kapitala i raspoloživog internog kapitala;
 - minimalnih kapitalnih zahteva i internih kapitalnih zahteva za pojedinačne rizike;
 - zbira minimalnih kapitalnih zahteva i ukupnih internih kapitalnih zahteva.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA

Rukovodstvo koristi pretpostavke i procene koje imaju efekta na prezentovane vrednosti sredstava i obaveza u toku izveštajnog perioda. Procene, kao i pretpostavke na osnovu kojih su procene izvršene, su rezultat redovnih provera. Ove procene i pretpostavke su zasnovane na prethodnom iskustvu, kao i različitim informacijama raspoloživim na dan sastavljanja finansijskih izveštaja, a koje deluju realno i razumno u datim okolnostima uz primenu koncepta očekivanog kreditnog gubitka.

Ključni izvori neizvesnosti kod procena

Rezervisanja za kreditne gubitke

Obezvredjenje sredstava koja se procenjuju metodom amortizovanog troška se utvrđuje na način koji je opisan u računovodstvenoj politici 3(j).

Obezvredjenje plasmana ima za cilj obezbeđenje razumnog, opreznog i pravovremenog utvrđivanja gubitaka, kako bi se zaštitio kapital Banke u periodu kada gubitak bude i definitivno potvrđen (realizovan) zbog nemogućnosti naplate ugovorenih iznosa ili odlivom sredstava za izmirenje potencijalnih obaveza.

Obezvredjenje plasmana i rezervisanja vrše se samo onda kada postoji opravdan osnov, odnosno kada postoji objektivan dokaz o obezvredjenju kao posledica događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja kredita, a koji nepovoljno utiču na buduće novčane tokove od kredita.

Glavni elementi u proceni obezvredjenja plasmana su sledeći: prekoračenje roka plaćanja glavnice ili kamate, teškoće u novčanim tokovima korisnika kredita (finansijske teškoće), opadanje kreditnog rejtinga ili promene prvobitnih uslova iz ugovora i drugo.

Obezvredjenje plasmana se vrši na osnovu procene očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja klijenata ili realizacijom sredstava obezbeđenja, ukoliko se proceni da će realno kredit biti namiren iz tih sredstava.

Banka vrši procenu obezvredjenja potraživanja na grupnoj i pojedinačnoj osnovi.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA (nastavak)

Pojedinačno procenjivanje

Banka procenjuje ispravku vrednosti za svaki pojedinačno značajan plasman sa statusom neizmirivanja obaveza – default-a, odnosno plasmane koji su klasifikovani u nivo 3 u skladu sa MSFI 9 standardom. Tom prilikom se uzimaju u obzir finansijska pozicija korisnika kredita, održivost biznis plana, njegova sposobnost da poboljša svoje performanse u slučaju finansijskih teškoća, projektovani prihodi, raspoloživost drugih vrsta finansijske podrške i vrednost kolaterala koja se može realizovati, kao i očekivani novčani tokovi. Ukoliko dođe do novih informacija koje prema proceni bitno menjaju kreditnu sposobnost klijenta, vrednost kolaterala i izvesnost ispunjenja obaveza klijenta prema Banci, vrši se nova procena obezvređenja plasmana.

Ispravka vrednosti na pojedinačnoj osnovi se obračunava ukoliko postoje objektivni dokazi obezvređenja koji su rezultat jednog ili više događaja nastalih nakon inicijalnog priznavanja finansijskog sredstva i ukoliko postoji merljivo smanjenje budućih tokova gotovine.

Objektivnim dokazima koji ukazuju na potrebu obezvređenja plasmana, smatra se:

- kada finansijsko stanje dužnika ukazuje na znatne probleme u njegovom poslovanju;
- kada postoje podaci o neizmirenju obaveza, učestalom kašnjenju u otplati ili neispunjavanju drugih ugovornih odredaba;
- kada Banka, usled finansijskih poteškoća dužnika, bitno promeni uslove otplate potraživanja u odnosu na one koji su prvobitno ugovoreni;
- dužnik ne može da izmiri svoje obaveze u celosti bez realizacije sredstva obezbeđenja;
- neprekidna blokada računa preko 60 dana;
- kada postoje izvesne značajne finansijske poteškoće u poslovanju klijenta (bankrotstvo, likvidacija, stečaj ili neka druga vrsta finansijske reorganizacije dužnika) i slično.

Dokazi se mogu dokumentovati i analizom u Watch procesu, informacijom o povećanom stepenu rizika dužnika, izveštajima sa sastanaka koji su održani sa dužnikom, izveštajima o obavljenom monitoringu kolaterala klijenata, izveštajima o prinudnoj naplati i danima blokade, izveštajima o kreditima u docnji i drugim informacijama kojima Banka raspolaže.

Pored toga, dokumentaciju potrebnu kao dokaz za obezvređenje plasmana, predstavljaju i dokazi za procenu očekivanih priliva po plasmanu, koji se pre svega odnose na dokumentaciju o planiranim budućim novčanim tokovima dužnika.

Kada postoje objektivni dokazi, iznos obezvređenja se obračunava kao razlika između bruto knjigovodstvene vrednosti sredstava i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine, pri čemu Banka uvažava postojanje više scenarija naplate prilikom procene očekivanih budućih tokova gotovine za određene slučajeve. Tom prilikom, scenarija koja se mogu uzeti u obzir su scenarija iz poslovanja (restrukturiranje/sporazumi i slično), scenarija iz realizacija kolaterala (vansudski/sudski/stečaj i ostalo) i prodaja potraživanja. Verovatnoće određenog scenarija Banka procenjuje na osnovu istorijske realizacije i naplate problematičnih slučajeva, specifičnosti pojedinačnog klijenta, kao i predviđanjem budućih mogućih ishoda, pri čemu je zbir svih scenarija 100%.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA (nastavak)

Grupno procenjivanje

Obezvredenje se procenjuje grupno po svim plasmanima kod kojih nije identifikovan objektivni dokaz obezvređenja ili koji nisu pojedinačno materijalno značajni a u statusu su default-a i za plasmane kod kojih obračunom na pojedinačnoj osnovi nije utvrđen iznos obezvređenja, kao i po osnovu provizija i drugih potraživanja koja nemaju elemente za svođenje na sadašnju vrednost.

Grupna procena se vrši po grupama prema sličnim karakteristikama u pogledu kreditnog rizika koje se formiraju na osnovu interno propisane metodologije (po vrstama klijenata u sektoru privrede i po bonitetnim grupama po vrstama plasmana u sektoru stanovništva), bazirane na sistemu internog rejtinga i to na mesečnom nivou. Primenjuje se princip budućeg očekivanog gubitka, u skladu sa MSFI 9, kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih varijabli na buduće kretanje verovatnoće gubitka na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti.

Obezvredenje na grupnoj osnovi bazira se na očekivanom kreditnom gubitku u skladu sa verovatnoćom neizmirenja obaveza u narednih 12 meseci (potraživanja u nivou 1), osim u slučaju kada postoji značajno pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na trenutak inicijalnog priznavanja, kada se procena kreditnih gubitaka vrši na bazi verovatnoće neizmirenja obaveza za period životnog veka instrumenta (potraživanja u nivou 2).

Ceneći specifičnosti u poslovanju sa klijentima, posebno se utvrđuju migracije za privredne klijente, mikro biznis, stanovništvo po vrstama proizvoda, finansijske institucije i izloženosti prema državama.

Obezvredenje kredita umanjuje vrednost kredita i priznaje se kao rashod u okviru bilansa uspeha.

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama

Utvrđivanje verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama (potencijalnim obavezama) vrši se kada se proceni da postoji dovoljno izvesno očekivanje da će doći do odliva sredstava za izmirenje potencijalne obaveze. Utvrđivanje verovatnog gubitka Banka vrši i za neiskorišćene preuzete obaveze, za koje nije ugovorila bezuslovno i bez prethodne najave, mogućnost otkaza ugovorene obaveze. Prilikom obračuna rezervisanja po osnovu neiskorišćenih preuzetih obaveza, Banka koristi faktor konverzije (CCF) kojim se koriguje knjigovodstvena vrednost neiskorišćenih preuzetih obaveza.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA (nastavak)

Utvrđivanje fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata predstavlja iznose po kojima se sredstva mogu razmeniti ili obaveze izmiriti između upućenih, voljnih strana u transakciji po tržišnim uslovima.

Banka vrši vrednovanje finansijskih instrumenata po:

- fer vrednosti kroz bilans uspeha i
- fer vrednosti kroz ostali rezultat, sa priznavanjem «recycling» ili bez priznavanja u bilansu uspeha.

Finansijska sredstva i obaveze klasifikovani po fer vrednosti kroz bilans uspeha se, u postupku naknadnog vrednovanja mere po fer vrednosti, bez uključivanja troškova prodaje ili drugih troškova pri prestanku priznavanja. Dobici / gubici koji proističu od promene fer vrednosti ovih finansijskih instrumenata, njihovi prihodi od dividendi, kao i kursne razlike se priznaju u bilansu uspeha. Ne sprovodi se test na potencijalno obezvređenje ovih finansijskih instrumenata.

Nakon početnog priznavanja, instrumenti kapitala naknadno se odmeravaju u zavisnosti od toga da li imaju kotiranu tržišnu cenu. Instrumenti kapitala koji imaju kotiranu tržišnu cenu odmeravaju se po tržišnoj vrednosti, a investicije u instrumente kapitala koji nemaju kotiranu tržišnu cenu na aktivnom tržištu odmeravaju se korišćenjem tehnika procene, pri čemu se kombinuje više raspoloživih pristupa i tehnika za merenje fer vrednosti.

Investicije u instrumente kapitala koji se ne drže radi trgovanja i koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat se mere, u postupku naknadnog vrednovanja, po fer vrednosti, bez uključivanja troškova prodaje ili drugih troškova pri prestanku priznavanja. Uz izuzetak primljenih dividendi koji se priznaju u bilansu uspeha, svi drugi vezani dobiti i gubici, uključujući i komponentu kursnih razlika, se priznaju u ostalom rezultatu, preko kapitala.

Iznosi prikazani u ostalom rezultatu se ne mogu naknadno preneti u bilans uspeha, iako se kumulirani dobiti ili gubici mogu transferisati unutar kapitala, na neraspoređenu dobit.

Investicije u dužničke instrumente koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat se, nakon inicijalnog priznavanja, vrednuju na sledeći način:

- a. dobiti/gubici od obezvređenja, koji se izvode iz iste metodologije, koja se primenjuje i za finansijska sredstva merena po amortizovanoj vrednosti, priznaju se u bilansu uspeha;
- b. dobiti/gubici od kursnih razlika, se priznaju u bilansu uspeha;
- c. prihodi od kamata, koji se računaju primenom metoda efektivne kamate, se priznaju u bilansu uspeha;
- d. dobiti/gubici od promene fer vrednosti se priznaju kroz ostali ukupni rezultat;
- e. u slučaju izvršene modifikacije, dobiti/gubici od modifikacije se priznaju u bilansu uspeha i
- f. u slučaju prestanka priznavanja, kumulativni dobiti/gubici prethodno priznati kroz ostali ukupni rezultat se reklasifikuju iz kapitala u bilans uspeha, kao prilagođavanje usled reklasifikacije.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA (nastavak)

Utvrđivanje fer vrednosti (nastavak)

Finansijski derivati naknadno se preračunavaju po tržišnoj vrednosti. Tržišne vrednosti finansijskih derivata se dobijaju na osnovu različitih tehnika procene, uključujući diskontovanje novčanih tokova. Promena vrednosti finansijskih derivata se računovodstveno iskazuje u okviru pasive, odnosno aktive i bilansa uspeha.

Promene fer vrednosti finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrednosti vrši se u slučaju:

- promena u fer vrednosti koja je posledica promene sopstvenog kreditnog rizika obaveze iskazuje se u ostalom rezultatu, a
- preostali iznos promene fer vrednosti obaveze se iskazuje u bilansu uspeha.

Finansijske obaveze koje se drže radi trgovanja i derivati, posle početnog priznavanja i odmeravanja, vrednuju se po fer vrednosti.

Promena fer vrednosti finansijske obaveze koja se drži radi trgovanja, uključuje se u prihode, odnosno rashode perioda u kome su nastali.

Ukoliko Banka izmiruje svoje obaveze prema poveriocima i zaposlenima gotovinom koja se utvrđuje u odnosu na cenu akcija ili ima opciju da se opredeli između ova dva načina izmirenja obaveze, vrednovanje takvih transakcija se vrši u skladu sa relevantnim MSFI.

Koncept fer vrednosti

Prilikom merenja fer vrednosti Banka se opredeljuje za pristup/tehnike koje treba da maksimiziraju upotrebu relevantnih javno dostupnih podataka (engl. „*observable inputs*“), a da minimiziraju korišćenje podataka koji nisu javno dostupni (engl. „*unobservable inputs*“).

Na raspolaganju su 3 pristupa za merenje fer vrednosti:

- tržišni pristup
- prihodni pristup
- troškovni pristup

Banka vrši utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata na dan bilansa. Kad god je moguće Banka vrši merenje fer vrednosti upotrebom tržišnih cena dostupnih na aktivnom tržištu za dati instrument. Tržište se smatra aktivnim ako su kotirane cene lako i redovno dostupne i predstavljaju stvarne i redovne tržišne transakcije po tržišnim uslovima.

5. KORIŠĆENJE PROCENJIVANJA (nastavak)*Utvrđivanje fer vrednosti (nastavak)*

U slučaju da tržište za finansijske instrumente nije aktivno, fer vrednost se određuje upotrebom metodologije procene. Metodologije procene uključuju transakcije po tržišnim uslovima između upućenih, voljnih strana (ako su dostupne), pozivanje na postojeću fer vrednost ostalih instrumenata koji su suštinski isti, analize diskontovanih tokova gotovine i druge alternativne metode. Odabrana metodologija procene maksimalno koristi tržišne podatke, zasniva se u najmanjoj mogućoj meri na procenama koje su specifične za Banku, uključuje sve faktore koje učesnici na tržištu smatraju kao određujuće za cenu, u skladu sa prihvaćenim ekonomskim metodologijama za određivanje cene finansijskih instrumenata. Ulazni podaci za metode procene razumno odražavaju tržišna očekivanja i faktore rizika prinosa koji su sadržani u finansijskom instrumentu. Metode procene se podešavaju i testira njihova ispravnost upotrebom cena iz uočljivih postojećih transakcija na tržištu za iste instrumente, na osnovu drugih dostupnih uočljivih tržišnih podataka.

Najbolji dokaz fer vrednosti finansijskog instrumenta prilikom inicijalnog priznavanja je cena ostvarena u transakciji tj. fer vrednost nadoknade koja je data ili primljena, osim ako je fer vrednost datog instrumenta dokazana poređenjem sa drugim uočljivim postojećim transakcijama na tržištu za iste instrumente (bez modifikovanja ili preformulisanja) ili je zasnovana na metodi procene čije varijable uključuju samo podatke koji su uočljivi na tržištu. Kada cena ostvarena u transakciji daje najbolji dokaz fer vrednosti prilikom inicijalnog priznavanja, finansijski instrumenti se inicijalno mere po ceni transakcije i sve razlike između te cene i vrednosti koja je inicijalno ustanovljena metodom procene se naknadno iskazuju u bilansu uspeha, u zavisnosti od pojedinačnih činjenica i okolnosti transakcije, ali ne kasnije od momenta kada je procena podržana uočljivim tržišnim podacima ili kada je transakcija zaključena.

Sve razlike između fer vrednosti prilikom početnog priznavanja i iznosa koji može da zavisi od neuočljivih parametara priznaju se u okviru bilansa uspeha bez odlaganja, ali se priznaju tokom veka trajanja instrumenta na odgovarajući način ili prilikom njihovog otkupa, prenosa ili otuđenja, ili kada fer vrednost postane uočljiva. Sredstva i duge pozicije se mere po ponudenoj ceni, a obaveze i kratke pozicije se mere po traženoj ceni. Fer vrednost odražava kreditni rizik instrumenta i uključuje korekcije koje odražavaju kreditni rizik Banke i druge ugovorne strane, gde je relevantno. Procene fer vrednosti zasnovane na modelima procene se koriguju za sve ostale faktore, kao što su rizik likvidnosti ili modeli neizvesnosti, u meri u kojoj Banka smatra da treća lica učesnici na tržištu mogu da ih uzmu u obzir prilikom određivanja cene transakcije.

Utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata i priznavanje efekata procene se sprovodi na osnovu odredbi Metodologije za utvrđivanje fer vrednosti finansijskih instrumenata, zasnovanih na Politici i Strategiji upravljanja rizicima.

6. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Banka ima tri operativna segmenta – profitna centra, koji predstavljaju strateške organizacione delove Banke i njihovo poslovanje je predmet izveštavanja po segmentima.

U nastavku je prikazan pregled operativnih segmenata sa aktivnostima svakog od operativnih segmenata:

Poslovi sa pravnim licima:	Uključuje kredite, depozite i ostale transakcije sa klijentima pravnim licima osim banaka
Poslovi sa stanovništvom:	Uključuje kredite, depozite i ostale transakcije sa klijentima fizičkim licima, mikroklijentima, preduzetnicima i poljoprivrednicima
Investiciono bankarstvo i među-bankarsko poslovanje:	Uključuje poslovanje sa hartijama od vrednosti i drugim finansijskim instrumentima kao i transakcije sa bankama.

Značajan uticaj na poslovanje Banke u 2021. godini imali su prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja u ukupnom iznosu 2,566,904 hiljada dinara, rashodi rezervisanja za otpremnine po programima u iznosu od 1,610,928 hiljada dinara i neto rashodi rezervisanja po sudskim obavezama u ukupnom iznosu 1,418,371 hiljada dinara.

Prilikom izrade izveštaja po segmentima operativni troškovi poslovanja se dele na direktne operativne troškove (direktno pod kontrolom segmenata poslovanja ili su direktno povezani sa poslovanjem segmenata) i indirektno operativne troškove (visina ovih troškova nije pod direktnom kontrolom segmenata ili ne postoji direktna veza sa poslovanjem segmenata).

Svaki segment poslovanja se zadužuje direktnim operativnim troškovima koji se odnose na taj segment kao i delom indirektnih operativnih troškova (raspodela ovih troškova na segmente se vrši primenom odgovarajućih ključeva koji se koriste za alokaciju troškova troškovnih centara na profitne centre).

Direktni operativni troškovi na nivou Banke iznose 8,037,683 hiljada dinara i čine 67% ukupnih operativnih troškova. Direktni operativni troškovi se najvećim delom sastoje od troškova koji su direktno povezani sa poslovanjem segmenata (zarade, troškovi zakupa, troškovi amortizacije, marketinga i drugi troškovi), a u manjem delu čine ih i troškovi koji se na segmente alociraju na bazi odluke menadžmenta.

Na segment poslova sa stanovništvom odnosi se iznos od 6,079,203 hiljade dinara direktnih operativnih troškova (76% ukupnih direktnih operativnih troškova), što je posledica velike poslovne mreže i broja zaposlenih radnika na poslovima sa stanovništvom.

U skladu sa prethodno navedenim, Banka je u poslovnoj 2021. godini ostvarila dobitak pre poreza u iznosu od 3,463,384 hiljade dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

6. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

Izveštaj po operativnim segmentima za 2021. godinu je prikazan u nastavku:

	Poslovi sa stanovništvom	Poslovi sa pravnim licima	Investiciono bankarstvo i međubankarsko poslovanje	Ostalo	Ukupno
Prihodi i rashodi					
Prihodi od kamata	7,052,260	2,167,413	3,884,028	-	13,103,701
Rashodi od kamata	(667,468)	(46,131)	(220,854)	(24,139)	(958,592)
Neto prihodi po osnovu kamata	6,384,792	2,121,282	3,663,174	(24,139)	12,145,109
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	4,506,477	854,181	376,706	-	5,737,364
Rezultat pre ispravki vrednosti	10,891,269	2,975,463	4,039,880	(24,139)	17,882,473
Neto prihodi/rashodi ispravke vrednosti	(923,178)	471,169	467,781	-	15,772
Rezultat pre operativnih troškova	9,968,091	3,446,632	4,507,661	(24,139)	17,898,245
Direktni operativni troškovi	(6,079,203)	(1,741,152)	(217,328)	-	(8,037,683)
Neto prihodi/rashodi kursnih razlika	-	-	53,070	-	53,070
Neto ostali prihodi i rashodi	(2,096,439)	(350,815)	(127,191)	-	(2,574,445)
Rezultat pre indirektnih operativnih troškova	1,792,449	1,354,665	4,216,212	(24,139)	7,339,187
Indirektni operativni troškovi	(2,214,135)	(1,360,391)	(301,277)	-	(3,875,803)
Rezultat pre poreza	(421,686)	(5,726)	3,914,935	(24,139)	3,463,384
Aktiva po segmentima					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	82,055,481	-	82,055,481
Plasmani bankama	-	-	29,114,381	-	29,114,381
Plasmani komitentima	119,203,834	89,841,108	-	-	209,044,942
Hartije od vrednosti	-	-	149,588,755	-	149,588,755
Ostalo	-	-	1,628,063	18,008,783	19,636,846
	119,203,834	89,841,108	262,386,680	18,008,783	489,440,405
Obaveze po segmentima					
Obaveze prema bankama	-	-	2,134,969	-	2,134,969
Obaveze prema komitentima	343,567,750	48,698,634	11,020,034	-	403,286,418
Ostalo	-	-	-	8,376,296	8,376,296
	343,567,750	48,698,634	13,155,003	8,376,296	413,797,683

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

6. IZVEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

Izveštaj po operativnim segmentima za 2020. godinu je prikazan u nastavku:

	Poslovi sa stanovništvom	Poslovi sa pravnim licima	Investiciono bankarstvo i međubankarsko poslovanje	Ostalo	Ukupno
Prihodi i rashodi					
Prihodi od kamata	6,904,573	2,151,235	4,145,459	-	13,201,267
Rashodi od kamata	(772,562)	(170,956)	(172,685)	(15,774)	(1,131,977)
Neto prihodi po osnovu kamata	6,132,011	1,980,279	3,972,774	(15,774)	12,069,290
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	3,627,660	738,724	509,024	-	4,875,408
Rezultat pre ispravki vrednosti	9,759,671	2,719,003	4,481,798	(15,774)	16,944,698
Neto prihodi/rashodi ispravke vrednosti	(186,045)	(903,135)	17,148	-	(1,072,032)
Rezultat pre operativnih troškova	9,573,626	1,815,868	4,498,946	(15,774)	15,872,666
Direktni operativni troškovi	(5,822,469)	(1,832,875)	(216,522)	-	(7,871,866)
Neto prihodi/rashodi kursnih razlika	-	-	4,404	-	4,404
Neto ostali prihodi i rashodi	(1,288,112)	529,435	152,177	-	(606,500)
Rezultat pre indirektnih operativnih troškova	2,463,045	512,428	4,439,005	(15,774)	7,398,704
Indirektni operativni troškovi	(2,027,685)	(1,286,221)	(286,279)	-	(3,600,185)
Rezultat pre poreza	435,360	(773,793)	4,152,726	(15,774)	3,798,519
Aktiva po segmentima					
Gotovina i gotovinski ekvivalenti	-	-	80,045,107	-	80,045,107
Plasmani bankama	-	-	18,142,070	-	18,142,070
Plasmani komitentima	109,884,102	79,411,987	0	-	189,296,089
Hartije od vrednosti	-	-	153,776,323	-	153,776,323
Ostalo	-	-	3,433,697	15,308,113	18,741,810
	109,884,102	79,411,987	255,397,197	15,308,113	460,001,399
Obaveze po segmentima					
Obaveze prema bankama	-	-	4,989,315	-	4,989,315
Obaveze prema komitentima	310,252,041	47,903,374	14,543,986	-	372,699,401
Ostalo	-	-	-	7,652,144	7,652,144
	310,252,041	47,903,374	19,533,301	7,652,144	385,340,860

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

7. FINANSIJSKA AKTIVA I OBAVEZE – RAČUNOVODSTVENA KLASIFIKACIJA I POŠTENI (FER) VREDNOSTI

Metodologija i pretpostavke koje su korišćene za obračun poštene (fer) vrednosti za navedena finansijska sredstva i obaveze koja nisu evidentirana po poštenoj vrednosti u finansijskim izveštajima su sledeće:

(i) *Sredstva i obaveze kod kojih je sadašnja vrednost u knjigama približno jednaka poštenoj vrednosti*

Kod finansijskih sredstava i obaveza koja su visoko likvidna i sa kratkoročnim dospećem (do godine dana) pretpostavlja se da je sadašnja knjigovodstvena vrednost približno jednaka poštenoj vrednosti. Ova pretpostavka se takođe koristi i kod depozita po videnju, štednih depozita bez specificiranog roka dospeća i svih finansijskih instrumenata koji imaju promenljivu kamatnu stopu.

(ii) *Instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom*

Poštena vrednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koja se vode po amortizovanoj vrednosti, se procenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa u momentu inicijalnog priznavanja sa tekućim tržišnim kamatnim stopama za finansijske instrumente sličnih karakteristika. Procenjena poštena vrednost sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom u najvećem delu odgovara knjigovodstvenoj vrednosti s obzirom da ugovorene kamatne stope ne odstupaju od tržišnih. Banka nema materijalno značajnih odstupanja po ovom osnovu (napomena 4.8).

8. NETO PRIHODI / (RASHODI) OD KAMATA

Neto prihodi / rashodi od kamata se sastoje od:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	2021.	2020.
Prihodi od:		
Banaka i po osnovu REPO plasmana	60,480	69,140
Komitenata	9,219,445	9,055,660
Narodne Banke Srbije (deponovana likvidna sredstva i obavezne rezerve)	28,635	100,519
Hartija od vrednosti koje se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha	35,541	-
Hartija od vrednosti koje se ne vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha	3,759,373	3,975,800
Po osnovu lizing ugovora – prestanak priznavanja	227	148
Prihodi od kamata	13,103,701	13,201,267
Rashodi po osnovu:		
Depozita i ostalih obaveza banaka i drugih fin. organizacija	(92,859)	(71,389)
Depozita i ostalih obaveza komitenta	(828,250)	(1,040,911)
Primljenih kredita	(1,515)	(3,903)
Hartija od vrednosti koje se ne vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(11,829)	-
Po osnovu lizing ugovora	(14,538)	(15,774)
Po osnovu aktuarskog obračuna	(9,601)	-
Rashodi od kamata	(958,592)	(1,131,977)
Neto prihodi od kamata	12,145,109	12,069,290

Svi prihodi i rashodi od kamata prikazani u prethodnoj tabeli su obračunati korišćenjem metode efektivne kamatne stope, osim onih koji se odnose na hartije od vrednosti koje se vode po fer vrednosti kroz bilans uspeha (obračunati korišćenjem ugovorene kamatne stope), lizing ugovore (obračunati korišćenjem inkrementalne stope zaduživanja) i po osnovi aktuarskog obračuna (obračunati korišćenjem diskontne stope u skladu sa MRS 19).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

9. NETO PRIHODI / (RASHODI) PO OSNOVU NAKNADA I PROVIZIJA

Neto prihodi / rashodi od naknada i provizija se sastoje od:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Prihodi u dinarima		
Naknade za usluge platnog prometa	3,728,064	3,317,831
Naknade za odobrene kredite i garancije	150,833	122,556
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza	602,984	551,327
Naknade za brokerske i kastodi usluge	32,666	26,975
Naknade po poslovima sa karticama	2,204,651	1,878,548
Naknade po osnovu upita u Kreditni biro	62,579	50,929
Naknade i provizije po osnovu ostalih bankarskih usluga	534,802	475,227
	7,316,579	6,423,393
Prihodi u stranoj valuti		
Naknade za usluge platnog prometa	109,832	95,977
Naknade za odobrene kredite i garancije	2,126	1,920
Naknade za brokerske i kastodi usluge	42,935	34,328
Naknade po poslovima sa karticama	175,911	141,233
Naknade i provizije po osnovu ostalih bankarskih usluga	141	64
	330,945	273,522
Prihodi od naknada	7,647,524	6,696,915
Rashodi u dinarima		
Naknade za usluge platnog prometa	(235,299)	(167,749)
Naknade po osnovu kupoprodaje deviza	(15,828)	(31,696)
Naknade po poslovima sa karticama	(572,276)	(437,974)
Naknade po osnovu upita u Kreditni biro	(56,596)	(47,894)
Naknade i provizije po osnovu ostalih bankarskih usluga	(60,846)	(220,535)
	(940,845)	(905,848)
Rashodi u stranoj valuti		
Naknade za usluge platnog prometa	(116,541)	(115,161)
Naknade po poslovima sa karticama	(765,090)	(748,643)
Naknade i provizije po osnovu ostalih bankarskih usluga	(87,684)	(51,855)
	(969,315)	(915,659)
Rashodi od naknada	(1,910,160)	(1,821,507)
Neto prihodi od naknada i provizija	5,737,364	4,875,408

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

10. NETO DOBITAK / (GUBITAK) PO OSNOVU PROMENE FER VREDNOSTI FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA

Neto dobitak po osnovu promene fer vrednosti finansijskih instrumenata se sastoji od:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Prihodi od promene fer vrednosti hartija od vrednosti i ostalih fin.sredstava koji se vrednuju po fer vrednosti kroz BU – Obveznice republike Srbije	-	90,707
Prihodi od promene fer vrednosti hartija od vrednosti – investicione jedinice	4,823	4,922
Neto dobitak / gubitak	<u>4,823</u>	<u>95,629</u>

11. NETO DOBITAK / (GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENTATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI

Neto dobitak po osnovu prestanka priznavanja se sastoji od:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Dobici po osnovu prestanka priznavanja fin.instr.koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	163,816	70,778
Dobici po osnovu prestanka priznavanja hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	39,039	122,007
Dobici po osnovu prestanka priznavanja derivata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz BU – FORWARD	-	4,537
Gubici po osnovu prestanka priznavanja fin.instr.koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(348)	-
Gubici po osnovu prestanka priznavanja derivata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz BU – FORWARD	-	(202)
Gubici po osnovu prodaje hartija od vrednosti po fer vrednosti kroz bilans uspeha	(5,264)	(39,324)
Neto dobitak/gubitak	<u>197,243</u>	<u>157,796</u>

Dobici po osnovu prestanka priznavanja finansijskih instrumenata koji se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 163,816 hiljada dinara odnose se na obveznice Republike Srbije u stranoj valuti.

Dobici po osnovu prestanka priznavanja hartija od vrednosti i ostalih plasmana po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 39,039 hiljada dinara odnose se na: obveznice i zapise Republike Srbije u dinarima u iznosu od 26,912 hiljada dinara, obveznice Republike Srbije u stranoj valuti u iznosu od 10,019 hiljada, obveznice stranih država u stranoj valuti u iznosu od 286 hiljada dinara i investicione jedinice u dinarima u iznosu od 1,822 hiljade dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

11. NETO DOBITAK / (GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA FINANSIJSKIH INSTRUMENATA KOJI SE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI (nastavak)

Gubici po osnovu prestanka priznavanja hartija od vrednosti i ostalih plasmana po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od 5,264 hiljada dinara odnose se na: obveznice Republike Srbije u dinarima u iznosu od 4,489 hiljada dinara i obveznice Republike Srbije u stranoj valuti u iznosu od 775 hiljada dinara.

12. NETO PRIHOD / (RASHOD) OD KURSNIH RAZLIKA I EFEKATA UGOVORENE VALUTNE KLAUZULE

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	2021.	2020.
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule	91,548	150,499
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti – ugovorena valutna klauzula	40	191
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika po osnovu promene vrednosti obaveza	62	220
Prihodi od pozitivnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule - lizing ugovori	335	986
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	<u>1,812,292</u>	<u>1,387,685</u>
	<u>1,904,277</u>	<u>1,539,581</u>
Rashodi od negativnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule	(76,206)	(163,508)
Rashodi od negativnih kursnih razlika po osnovu promene vrednosti hartija od vrednosti – ugovorena valutna klauzula	(40)	(211)
Rashodi od negativnih kursnih razlika od promene vrednosti obaveza – ugovorena valutna klauzula	(107)	(203)
Rashodi od negativnih kursnih razlika po osnovu ugovorene valutne klauzule - lizing ugovori	(412)	(895)
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	<u>(1,774,442)</u>	<u>(1,370,360)</u>
	<u>(1,851,207)</u>	<u>(1,535,177)</u>
Neto prihod / (rashod)	<u>53,070</u>	<u>4,404</u>

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

13. NETO PRIHOD / (RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA

Neto prihodi / (rashodi) obezvređenja finansijskih sredstava se odnose na:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	2021.	2020.
Rashodi indirektnih otpisa fin. sred. koja se vrednuju po amort. vredn.	(8,154,575)	(4,461,954)
Rashodi rezervisanja za vanbilansne pozicije	(367,549)	(235,337)
Rashodi dužničkih HoV po fer vrednosti kroz ostali rezultat	(405,599)	(72,707)
Gubici po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	-	(342,435)
Rashodi po osnovu direktnih otpisa plasmana	(3,198)	(174)
Prihodi od ukidanja indirektnih otpisa fin. sred. koja se vrednuju po amort. vredn.	5,886,266	3,401,198
Prihodi od ukidanja rezervisanja za vanbilansne pozicije	383,192	201,851
Prihod od naplate otpisanih potraživanja	2,566,904	396,134
Prihod dužničkih HoV po fer vrednosti kroz ostali rezultat	110,331	41,295
Prihodi po osnovu modifikacije finansijskih instrumenata	-	97
Neto prihod/rashod	15,772	(1,072,032)

U 2021. godini naplaćena otpisana potraživanja iznose 2,566,904 hiljada dinara. Najveći deo iznosa odnosi se na naplatu potraživanja iz vanbilansne evidencije za koja je prethodno izvršen otpis prenosom iz bilansa na vanbilans, od čega se na naplatu kredita fizičkih lica odnosi 166,839 hiljada dinara, a ostatak u iznosu od 2,400,065 hiljade dinara se u najvećem delu odnosi na naplatu kredita pravnih lica.

Do datuma izdavanja ovih finansijskih izveštaja nisu izvršene materijalno značajne naplate obezvređenih plasmana koje bi uticale na ukidanje ispravke vrednosti.

Efekti po osnovu kreditnog rizika dužničkih hartija od vrednosti u iznosu neto rashoda 295,268 hiljada dinara Banka je priznala u okviru kapitala na poziciji gubici po osnovu dužničkih instrumenata (rashodi dužničkih HoV po fer vrednosti kroz ostali rezultat u iznosu od 405,599 hiljada dinara i prihodi po istom osnovu u iznosu od 110,331 hiljade dinara). Ove pozicije su izuzete iz strukture tabele promena na računima ispravki vrednosti i rezervisanja za vanbilans.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

13. NETO PRIHOD / (RASHOD) PO OSNOVU UMANJENJA OBEZVREĐENJA FINANSIJSKIH SREDSTAVA KOJA SE NE VREDNUJU PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA (nastavak)

KRETANJE NA RAČUNIMA ISPRAVKI VREDNOSTI I REZERVISANJIMA ZA VANBILANS

	Plasmani bankama (napomena 23.2)	Plasmani komitentima (napomena 24.2)	Hartije od vrednosti-obveznice lokalne samouprave i korporat, (napomena 22)	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate (napomena 25)	Investic, Zavisna društva (napomena 26)	Ostala sredstva (napomena 31)	Vanbil, obaveze (napomena 34)	Ukupno
Stanje 1. januara 2021. godine	4,168	11,394,118	4,213	-	2,047,191	2,225,620	224,463	15,899,773
Nova ispravka Vrednosti	50,262	7,922,757	15,735	-	-	165,821	367,549	8,522,124
Smanjenje ispravke Vrednosti	(33,667)	(4,837,578)	(11,707)	(20,383)	(760,221)****	(222,710)	(383,192)	(6,269,458)
Kursne razlike	138	33,419	1	-	-	1,767	-	35,325
Otpis	-	(5,508,881)	-	-	-	(16,322)	-	(5,525,203)
Ostale promene	-	125,160*	-	898,593**	(1,286,970)**	(1,062,385)***	(1)	(1,325,603)
Stanje 31. decembra 2021. godine	20,901	9,128,995	8,242	878,210	-	1,091,791	208,819	11,336,958

* efekat priznavanja prihoda od kamate na obezvređene kredite primenom alternativnog koncepta IRC metoda koji se odnosi na netiranje prihoda od kamata i rashoda ispravki vrednosti

** preknjižavanje ispravke vrednosti investicija u zavisna na pridružena društva u iznosu od 898,593 hiljada dinara i prodaja zavisnog društva u iznosu od 388,377 hiljada dinara

*** ukidanje ispravke po osnovu obezvređenja imovine stečene naplatom potraživanja i evidentiranje na osnovnom kontu

****smanjenje ispravke vrednosti investicije u Komercijalnu banku a.d Banja Luka na osnovu nove procene vrednosti 30.09.2021. godine

Banka je u 2021. godini, izvršila povećanje neto rashoda ispravke vrednosti plasmana vrednovanih po amortizovanoj vrednosti i rezervisanja za vanbilansne obaveze u iznosu od 2,252,666 hiljada dinara.

Od ostalih promena na računima ispravki vrednosti i rezervisanja iznos od 5,525,203 hiljade dinara odnosi se na otpis koji je Banka sprovela u 2021. godini prenosom sa bilansne na vanbilansnu evidenciju na osnovu Odluke NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive.

14. NETO DOBITAK / (GUBITAK) PO OSNOVU PRESTANKA PRIZNAVANJA INVESTICIJA U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNČKE PODUHVAATE

U hiljadama dinara

	2021.	2020.
Dobitak po osnovu prestanka priznavanja investicija u zavisna društva	563	-
Neto dobitak	563	-

Navedeni dobitak se odnosi na prodaju 100% akcija Komercijalne banke a.d. Banja Luka u decembru 2021. godine. Ukupan pozitivan efekat na Bilans uspeha za 2021. godinu, uključujući i smanjenje ispravke u iznosu od 760,221 hiljade dinara (napomena 13), iznosi 760,784 hiljade dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

15. OSTALI POSLOVNI PRIHODI

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Ostali prihodi operativnog poslovanja	192,523	199,291
Prihodi od dividendi i učešća	18,667	12,098
Neto prihod	<u>211,190</u>	<u>211,389</u>

U okviru ostalih prihoda operativnog poslovanja u iznosu od 192,523 hiljada dinara najznačajniji iznosi odnose se na prihode po osnovu davanja u zakup nepokretnosti uključujući i primljene avanse za zakup u iznosu od 108,613 hiljade dinara, refundacije sudskih troškova i komunalnih troškova u iznosu od 62,250 hiljada dinara i prihoda od naplaćenih troškova službenih mobilnih telefona po ovlašćenju zaposlenih i korišćenja službenog vozila u privatne svrhe u iznosu od 16,734 hiljada dinara.

U 2021. godini Banka je primila dividende po osnovu ostalih učešća i akcija u iznosu od 18,667 hiljada dinara (2020: 12,098 hiljada dinara) koje čine deo pozicije ostalih prihoda, i to dividende od učešća u vlasništvu Dunav osiguranje ADO u iznosu od 9,425 hiljada dinara, VISA Inc. u iznosu od 7,140 hiljada dinara i MasterCard u iznosu od 2,102 hiljade dinara.

16. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi se sastoje od:

	<i>U hiljadama dinara</i>	
	<u>2021.</u>	<u>2020.</u>
Troškovi zarada	2,816,018	2,694,582
Troškovi naknada zarada	493,316	430,756
Troškovi poreza na zarade i naknade zarada	401,203	383,023
Troškovi doprinosa na zarade i naknade zarada	825,716	832,187
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	6,621	761
Rezervisanja za primanja zaposlenih – neto (napomena 34)	(112,669)	79,181
Ostali lični rashodi	530,961	1,399,456
Ukupno	<u>4,961,166</u>	<u>5,819,946</u>

Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi u iznosu od 4,961,166 hiljada dinara niži su za 858,780 hiljada dinara ili 14.76% u odnosu na isti period prošle godine. Ostali lični rashodi najvećim delom se odnose na godišnje nagrade zaposlenima.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

17. TROŠKOVI AMORTIZACIJE

	2021.	U hiljadama dinara korigovano 2020.
Troškovi amortizacije – nematerijalna ulaganja (napomena 27.2)	228,884	221,070
Troškovi amortizacije – nekretnine i oprema (napomena 28.2)	311,856	340,139
Troškovi amortizacije – investicione nekretnine (napomena 29.1)	-	-
Troškovi amortizacije – lizing sredstava (napomena tačka 28.2.)	372,085	377,754
Ukupno	912,825	938,963

18. OSTALI PRIHODI

Ostali prihodi se odnose na:

	2021.	U hiljadama dinara korigovano 2020.
Prihodi od ukidanja neiskorišćenih rezervisanja za sudske sporove	74,459	775,329
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i sredstava namenjenih prodaji	36,781	-
Prihodi od prodaje nekretnina stečenih naplatom potraživanja	127,828	-
Prihodi od smanjenja obaveza	1,252	2,874
Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina (napomena 29.1)	107,537	30,335
Prihodi od promene vrednosti sredstava namenjenih prodaji (napomena 30)	17,002	-
Prihodi od promene vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja	112,014	-
Ostali prihodi	110,137	81,214
Ukupno	587,010	889,752

Prihodi od promene vrednosti investicionih nekretnina u iznosu od 107,537 hiljada dinara se odnose na knjiženje pozitivnih efekata procena vrednosti investicionih nekretnina u skladu sa izmenjenom računovodstvenom politikom za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina (napomena 2.5 i napomena 29).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

18. OSTALI PRIHODI (nastavak)

U okviru ostalih prihoda u 2021. godini, najznačajniju stavku čine prihodi po osnovu kamata iz ranijih godina u ukupnom iznosu od 83,567 hiljada dinara (stanovništvo u iznosu od 4,414 hiljada dinara, preduzetnici u iznosu od 1,995 hiljada dinara, poljoprivrednici u iznosu od 2,101 hiljada dinara i privreda u iznosu od 75,057 hiljada dinara.

19. OSTALI RASHODI

Ostali rashodi se odnose na:

	U hiljadama dinara korigovano	
	2021.	2020.
Troškovi materijala	314,385	312,082
Troškovi proizvodnih usluga	1,729,741	1,236,532
Nematerijalni troškovi (bez poreza i doprinosa)	2,993,695	2,371,230
Troškovi poreza	163,960	157,695
Troškovi doprinosa	690,891	696,277
Ostali operativni troškovi	34,154	18,507
Ostali rashodi	498,554	403,006
Gubici po osnovu rashodovanja i otpisa osn. sred., nemater. imovine i zaliha	12,377	687
Rashodi po osnovu promene vrednosti investicionih nekretnina (napomena 29.1)	40,620	463,082
Rashodi po osnovu promene vrednosti sredstava namenjenih prodaji (napomena 30)	-	7,591
Rashodi po osnovu promene vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja	32,634	-
Rashodi po osnovu rezervisanja po sudskim sporovima (napomena 34)	1,492,830	1,007,519
Rashodi po osnovu rezervisanja za naknade-otpremnine po programima (napomena 34)	1,610,928	-
Ukupno	9,614,769	6,674,208

a) Ostali rashodi

U okviru pozicije ostalih rashoda u iznosu od 498,554 hiljada dinara između ostalih evidentirani su rashodi po osnovu plaćenih faktura osiguravajućem društvu za polise životnog osiguranja klijenata vinkuliranih u korist Banke u iznosu od 249,870 hiljada dinara, a čije je plaćanje na svoj teret preuzela Banka. Navedene polise se koriste kao kolateral za odobrene kredite fizičkim licima. Takođe, u ovoj poziciji su prikazani i rashodi po polisama za korisnike setova tekućih računa i putnog osiguranja internacionalnih platnih kartica u iznosu od 23,033 hiljada dinara.

b) Rashodi po osnovu rezervisanja za sudske sporove

Rashodi po osnovu rezervisanja za sudske sporove u ukupnom iznosu od 1,492,830 hiljada dinara (napomena 34) rezultat su povećanje rashoda za 17,733 novih predmeta u toku 2021. godine i povećanja rashoda za aktivne predmete iz ranijih godina.

c) Rashodi po osnovu rezervisanja za naknade - otpremnine po programima

Rashodi rezervisanja za troškove naknada po osnovu programa dobrovoljnog odlaska zaposlenih u iznosu od 1,610,928 hiljada dinara (napomena 34) se odnose na priznavanje rezervisanja za troškove reorganizacije koje je vršeno na osnovu donetog Programa dobrovoljnog odlaska zaposlenih Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

20. POREZ NA DOBIT – tekući i odloženi porez

20.1 Komponente poreza na dobit su sledeće:

	U hiljadama dinara	
	2021.	2020.
Dobitak po osnovu odloženih poreza	348,040	120,049
Gubitak po osnovu odloženih poreza	(165,725)	(1,384,134)
Ukupno	182,315	(1,264,085)

Na osnovu predate poreske prijave i poreskog bilansa za 2019. godinu, Banka je plaćala akontaciono porez na dobit za 2020. godinu, do predaje poreskog bilansa za 2020. godinu. Nakon predaje poreske prijave i poreskog bilansa za 2020. godinu dana 18.06.2021. godine, a imajući u vidu da Banka za 2020. godinu nema obavezu plaćanja poreza na dobit, Banka ima iskazanu preplatu za porez na dobit. Akontacione uplate mogu biti korišćene za naredne periode, može se podneti zahtev za povraćaj ili će iste biti korišćene za pokriće drugih poreskih obaveza. Banka je akontaciono platila 18,911 hiljada dinara, koliko je iskazano na kontu potraživanja za više plaćen porez na dan 31.12.2021. godine.

20.2 Usaglašavanje efektivne poreske stope je prikazano u sledećoj tabeli:

	U hiljadama dinara			
	2021.	2021.	2020.	2020.
Dobitak/ Gubitak pre oporezivanja		3,463,384		4,192,846
Porez obračunat po domaćoj stopi poreza na dobit	15%	519,508	15%	628,927
Rashodi koji se ne priznaju u poreske svrhe	1.73%	60,036	3.64%	152,443
Poreski efekti neto kapitalnih gubitaka/dobitaka	-0.17%	(5,875)	-0.01%	(384)
Poreski efekat usklađivanja prihoda	-0.73%	(25,337)	-2.77%	(116,098)
Poreski efekti po MSFI 9	-1.01%	(34,851)	-0.83%	(34,851)
Poreski krediti primljeni i iskorišćeni u tekućoj godini	0.86%	29,732	-1.14%	(47,600)
Poreski efekti prihoda od kamata po dužničkim HOV čiji je izdavalac RS, AP Vojvodina ili NBS	-15.68%	(543,213)	-13.89%	(582,437)
Korekcija poreskih efekata po osnovu odloženih poreza	-5.26%	(182,315)	30.15%	1,264,085
Poreski efekti iskazani u bilansu uspeha		182,315		(1,264,085)

20.3 Promene na odloženim porezima su prikazane kao što sledi:

	U hiljadama dinara	
	2021.	31. decembra 2020.
Stanje na dan 1. januara	(147,400)	1,074,197
Nastanak i ukidanje privremenih razlika	656,642	(1,221,597)
Stanje na dan	509,242	(147,400)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

20. POREZ NA DOBIT – tekući i odloženi porez (nastavak)

20.4 Odložena poreska sredstva i obaveze

20.4.1 Odložena poreska sredstva i obaveze se odnose na:

	2021.			2020.		
	Sredstva	Obaveze	Neto	Sredstva	Obaveze	Neto
Razlika u sadašnjoj vrednosti osnovnih sredstava za poreske i knjigovodstvene potrebe	-	(26,129)	(26,129)	36,037	-	36,037
Preneti poreski gubici	29,732	-	29,732	-	-	-
Efekat promene vrednosti dužničkih i vlasničkih HOV	127,073	(644,075)	(517,002)	1,779	(968,884)	(967,105)
Dugoročna rezervisanja za otpremnine zaposlenih	41,361	-	41,361	58,265	-	58,265
Obezvređenje imovine	357,279	-	357,279	342,947	-	342,947
Primanja zaposlenih po čl.9 st. 2. ZPDPL obr. a neplaćena u por. periodu	821	-	821	762	-	762
Obračunate a neplaćene javne dažbine	229	-	229	112	-	112
Prva primena MSFI 9	34,851	-	34,851	69,702	-	69,702
Poreski kredit po osnovu konverzije kredita u CHF	76,119	-	76,119	76,119	-	76,119
Sredstva po rezervisanjima za sudske sporove	390,567	-	390,567	256,095	-	256,095
Aktuarski dobici po rezervisanjima za otpremnine	240	-	240	-	(20,334)	(20,334)
Obračunate a neisplaćene otpremnine	121,174	-	121,174	-	-	-
	1,179,446	(670,204)	509,242	841,818	(989,218)	(147,400)

U poreskom periodu 01.01.2021.-31.12.2021. utvrđen je gubitak u iznosu od 198,215 hiljada dinara i po tom osnovu je formirano odloženo poresko sredstvo u iznosu od 29,732 hiljada dinara.

Preneti poreski gubici koji nisu evidentirani u knjigama Banke i po osnovu kojih nisu formirana poreska sredstva na dan 31.12.2020. iznosili su ukupno 8,685,280 hiljada dinara. Predmetni poreski kredit je istekao u 2021. godini.

Odložena poreska sredstva nisu formirana na poreske kredite po osnovu ulaganja u osnovna sredstva u iznosu od 10,724 hiljada dinara.

20.4.2 Pregled poreskih kredita na koja nisu formirana odložena poreska sredstva:

Vrsta poreskog kredita	Godina nastanka	U hiljadama dinara		
		Iznos na dan 31.12.2021	Iznos na dan 31.12.2020	Godina isteka korišćenja
Preneti poreski gubici	2016	-	8,685,280	2021
Ukupno poreski gubici		-	8,685,280	
Uticao poreskih gubitaka na budući porez na dobit (15%)		-	1,302,792	od 2019 -2021
Poreski kredit po osnovu ulaganja u osnovna sredstva	2013	10,724	11,766	2023
Ukupno za umanjenje budućih obaveza za porez na dobit		10,724	1,314,558	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

20. POREZ NA DOBIT – tekući i odloženi porez (nastavak)

20.4 Odložena poreska sredstva i obaveze (nastavak)

20.4.3 Kretanja u okviru privremenih razlika tokom 2021. i 2020. godine su prikazana kao što sledi:

U hiljadama dinara

2021.	Stanje 1. januara	Iskazano u okviru bilansa uspeha	Iskazano u okviru ostalog rezultata	Iskazano direktno kroz neraspoređe nu dobit	Stanje 31. decembra
Nekretnine i oprema	36,037	(65,816)	5,513	(1,863)	(26,129)
Preneti poreski gubici	-	29,732	-	-	29,732
Hartije od vrednosti	(967,105)	-	450,103	-	(517,002)
Dugoročna rezervisanja za otpremnine Zaposlenih	58,265	(16,904)	-	-	41,361
Aktuarski dobiti	(20,334)	-	20,574	-	240
Obezvredjenje imovine	342,947	14,332	-	-	357,279
Primanja zaposlenih po čl.9. st.2. ZPDPL	762	59	-	-	821
Neplaćene javne dažbine	112	117	-	-	229
Prva primena MSFI 9	69,702	(34,851)	-	-	34,851
Poreski kredit po osnovu konverzije kredita u CHF	76,119	-	-	-	76,119
Sredstva po rezervisanjima za sudske sporove	256,095	134,472	-	-	390,567
Obračunate a neisplaćene otpremnine	-	121,174	-	-	121,174
Ukupno	(147,400)	182,315	476,190	(1,863)	509,242

U hiljadama dinara

2020.	Stanje 1. januara	Iskazano u okviru bilansa uspeha	Iskazano u okviru ostalog rezultata	Iskazano direktno kroz neraspoređenu dobit	Stanje 31. decembra
Nekretnine i oprema	39,299	(5,764)	2,502	-	36,037
Preneti poreski gubici	1,259,350	(1,259,350)	-	-	0
Hartije od vrednosti	(1,007,684)	-	40,579	-	(967,105)
Dugoročna rezervisanja za otpremnine Zaposlenih	53,838	4,427	-	-	58,265
Aktuarski dobiti	(19,741)	-	(593)	-	(20,334)
Obezvredjenje imovine	324,857	18,090	-	-	342,947
Primanja zaposlenih po čl.9. st.2. ZPDPL	1,213	(451)	-	-	762
Neplaćene javne dažbine	163	(51)	-	-	112
Prva primena MSFI 9	104,552	(34,850)	-	-	69,702
Poreski kredit po osnovu konverzije kredita u CHF	76,119	-	-	-	76,119
Sredstva po rezervisanjima za sudske sporove	242,231	13,864	-	-	256,095
Ukupno	1,074,197	(1,264,085)	42,488	-	(147,400)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

20. POREZ NA DOBIT – tekući i odloženi porez (nastavak)

20.5 Poreski efekti koji se odnose na Ostali ukupan rezultat

	U hiljadama dinara					
	2021			2020		
	Bruto	Porez	Neto	Bruto	Porez	Neto
Povećanje po osnovu promene fer vrednosti učešća u kapitalu i hartija od vrednosti (povećanje po vlasničkim i dužničkim HOV)	(2,165,395)	324,809	(1,840,586)	(262,464)	39,369	(223,095)
Neto smanjenje po osnovu aktuar. gubitaka/dobitaka	(137,159)	20,574	(116,585)	3,954	(593)	3,361
Promene vrednosti nekretnina	-	5,513	5,513	7,894	2,502	10,396
Smanjenje po osnovu promene fer vrednosti učešća u kapitalu i hartija od vrednosti (smanjenje po vlasničkim i dužničkim HOV)	(835,289)	125,294	(709,995)	(8,064)	1,210	(6,854)
Ukupno	(3,137,843)	476,190	(2,661,653)	(258,680)	42,488	(216,192)

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE

Gotovina i sredstva kod centralne banke uključuje:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
U dinarima		
Gotovina u blagajni	4,653,308	4,549,226
Žiro račun	24,859,789	24,851,040
Deponovani višak likvidnih sredstava	-	7,500,000
Ostala dinarska novčana sredstva	99	99
	29,513,196	36,900,365
U stranoj valuti		
Gotovina u blagajni	11,906,740	10,206,878
Devizna obavezna rezerva	39,019,097	31,633,723
Ostala novčana sredstva	1,616,448	1,304,141
	52,542,285	43,144,742
Ukupno	82,055,481	80,045,107
<i>Korekcije gotovine za izveštaj o tokovima gotovine</i>		
Devizni računi kod stranih banaka (napomena 23.1)	17,601,652	10,725,914
Devizna obavezna rezerva	(39,019,097)	(31,633,723)
Deponovani višak likvidnih sredstava	-	(7,500,000)
	(21,417,445)	(28,407,809)
Gotovina iz izveštaja o tokovima gotovine	60,638,036	51,637,298

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

21. GOTOVINA I SREDSTVA KOD CENTRALNE BANKE (nastavak)

Banka u izveštaju o tokovima gotovine iskazuje gotovinu na žiro računu kod NBS, gotovinu na računima kod stranih banaka, sredstva na računu kod Centralnog registra hartija od vrednosti i gotovinu u blagajnama.

U okviru žiro računa iskazana je dinarska obavezna rezerva, koja predstavlja minimalnu rezervu dinarskih sredstava izdvojenu u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi kod Narodne banke Srbije. U skladu sa navedenom Odlukom, dinarska obavezna rezerva se obračunava na iznos prosečnog dnevnog knjigovodstvenog stanja dinarskih depozita, kredita i ostalih dinarskih obaveza u toku jednog kalendarskog meseca primenom stope u rasponu od 0% do 5% u zavisnosti od dospeća obaveza i njihovog izvora s tim što obračunatu dinarsku obaveznu rezervu čini zbir: obračunate obavezne rezerve u dinarima, 38% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima na depozite do 730 dana, i 30% dinarske protivvrednosti obračunate obavezne rezerve u evrima na depozite preko 730 dana (Sl.glasnik RS br. 76/2018).

Narodna banka Srbije plaća Banci kamatu na izdvojena sredstva u visini od 0.10 % godišnje od 18.06.2020.godine.

Deviznu obaveznu rezervu Banka obračunava svakog 17. dana u mesecu na osnovu prosečnog stanja deviznih depozita u toku prethodnog kalendarskog meseca. Deviznu obaveznu rezervu Banka izdvaja u devizama na poseban račun kod Narodne banke Srbije i ta sredstva može po potrebi povlačiti. Banka je dužna da održava prosečno mesečno stanje izdvojene devizne obavezne rezerve u visini obračunate devizne obavezne rezerve, s tim što radi ostvarivanja prosečnog dnevnog stanja izdvojene obavezne rezerve dnevno stanje na računu devizne obavezne rezerve može biti manje ili veće od obračunate devizne obavezne rezerve.

Odlukom o obaveznoj rezervi od (Sl.glasnik RS br. 76/2018), stope izdvajanja devizne obavezne rezerve iznose:

-na devizne depozite oročene do 730 dana stopa je 20%

-na devizne depozite oročene preko 730 dana stopa je 13%

-na dinarske depozite indeksirane valutnom klauzulom stopa je 100% bez obzira na ročnost.

Na obaveznu rezervu u stranoj valuti Banka ne ostvaruje kamatu. Tokom 2021. godine, u skladu sa Odlukom o obaveznoj rezervi Narodne banke Srbije, Banka je određeni deo devizne obavezne rezerve izdvajala u dinarima na svom žiro računu.

Ostala novčana sredstva u stranoj valuti u iznosu od 1,616,448 hiljada dinara (2020: 1,304,141 hiljade dinara) odnosi se na obračunski račun kod Centralnog registra hartija od vrednosti za trgovinu hartijama od vrednosti.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

22. HARTIJE OD VREDNOSTI

22.1. Hartije od vrednosti se sastoje od:

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz BU (u dinarima)	512,823	5,382,538
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz BU (u stranoj valuti)	-	2,925,568
Ukupno I	512,823	8,308,106
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u dinarima)	84,730,864	82,062,022
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat (u stranoj valuti)	63,411,166	62,564,408
Ispravka vrednosti	(582)	(453)
Ukupno II	148,141,448	144,625,977
Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti - korporativne obveznice (u dinarima)	846,000	846,000
Eskont menica	96,144	-
Ispravka vrednosti	(7,660)	(3,760)
Ukupno III	934,484	842,240
Ukupno I+II+III	149,588,755	153,776,323

22.2. Struktura hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha je prikazana u tabeli:

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
Obveznice Republike Srbije u dinarima	-	4,873,616
Investicione jedinice OIF novčani fondovi u dinarima	512,823	508,922
Obveznice Republike Srbije u stranoj valuti	-	2,925,568
Ukupno	512,823	8,308,106

Investicione jedinice na dan 31. decembra 2021. godine u ukupnom iznosu od 512,823 hiljade dinara odnose se na investicione jedinice KomBank Novčani Fond, Beograd.

22.3. Struktura hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali rezultat

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
U dinarima		
Obveznice Republike Srbije	84,689,682	80,958,748
Zapisi Republike Srbije	-	997,064
Obveznice lokalne samouprave (grad Šabac i opština Stara Pazova)	41,182	106,210
Ukupno u dinarima	84,730,864	82,062,022
U stranoj valuti		
Obveznice Republike Srbije	45,794,353	59,359,112
Obveznice stranih banaka (Raiffeisen Bank International)	1,760,642	1,739,077
Obveznice stranih država	15,856,171	1,466,219
Ukupno u stranoj valuti	63,411,166	62,564,408
Ukupno	148,142,030	144,626,430

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

22. HARTIJE OD VREDNOSTI (nastavak)

Promene na ispravci vrednosti su prikazane kao što sledi:

Ispravka vrednosti HOV koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ost.rez

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
Pojedinačna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	453	602
Povećanje (napomena 13)	11,835	4,106
Efekti promene kursa (napomena 13)	1	
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(11,707)	(4,255)
Ukupno pojedinačna ispravka po fer vrednosti kroz ost.re	582	453

Ispravka vrednosti HOV koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
Pojedinačna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	3,760	-
Povećanje (napomena 13)	3,900	3,760
Ukupno pojedinačna ispravka po amortizovanoj vrednosti	7,660	3,760
Ukupno ispravka vrednosti HOV	8,242	4,213

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

23. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA

23.1 Plasmani bankama uključuju

	31. decembar 2021.	<i>U hiljadama dinara</i> 31. decembar 2020.
<i>Kreditni dati u dinarima</i>		
Po repo transakcijama	-	-
Kreditni za obrtna sredstva	66,839	1,500
<i>Overnight</i> krediti	-	-
Dati depoziti u dinarima	8,150,000	-
Ostali plasmani	7,946	4,085
Aktivna vremenska razgraničenja	22,514	970
Pasivna vremenska razgraničenja	(202)	(2)
Ispravka vrednosti	(1,179)	(12)
Ukupno u dinarima	8,245,918	6,541
<i>Kreditni dati u stranoj valuti</i>		
Po repo transakcijama	-	1,165,461
Devizni račun kod stranih banaka (napomena 21)	17,601,652	10,725,914
<i>Overnight</i> krediti	-	1,175,802
<i>Ostali plasmani stranim bankama</i>	1,186,428	1,018,991
Dati depoziti u stranoj valuti	1,063,616	2,299,612
Aktivna vremenska razgraničenja	115	1,700
Ostala potraživanja	2,744	4,360
Kreditni stranim bankama (zavisne banke)	-	797,865
Pokrivena jemstva u stranoj valuti	1,033,630	949,980
Ispravka vrednosti	(19,722)	(4,156)
Ukupno u stranoj valuti	20,868,463	18,135,529
UKUPNO	29,114,381	18,142,070

Na dan 31. decembra 2021. godine Banka nije imala plasmane u hartije od vrednosti stečene u 'reverse' repo transakcijama sa Narodnom bankom Srbije. Tokom godine plasmani u blagajničke zapise kupljene od Narodne banke Srbije, sa dospećem do 7 dana, plasirani su uz godišnju kamatnu stopu od 0.11% do 0.43%.

Kratkoročno oročeni krediti i depoziti kod banaka u dinarima su deponovani na period do jedne godine uz kamatnu stopu u rasponu od 0.11% do 1.30% godišnje. Kratkoročno oročeni plasmani kod banaka u stranoj valuti deponovani su na period do jedne godine uz kamatnu stopu od 0.05% godišnje za EUR, od 0.03% do 0.12% za USD i 0.02% do 0.03% za GBP.

Reverse repo sa domaćim bankama u stranoj valuti plasiran je po kamatnoj stopi 0.20%.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

23. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD BANAKA I DRUGIH FINANSIJSKIH ORGANIZACIJA (nastavak)

22.2 Promene na računu ispravke vrednosti po plasmanima bankama prikazane su u sledećoj tabeli

Ispravka vrednosti	31. decembar 2021.	2020.
Stanje na dan 1. januara	4,168	218,351
<i>Ispravka vrednosti u tekućoj godini:</i>		
Povećanje (napomena 13)	50,262	42,256
Reklasifikacija – prenos na klijente	-	(195,504)
Efekti promene kursa (napomena 13)	138	(18,956)
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(33,667)	(41,992)
Ostalo	-	13
Stanje na dan	20,901	4,168

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA

24.1 Plasmani komitentima

	31. decembar 2021.			31. decembar 2020.		
	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost	Bruto iznos	Ispravka vrednosti	Knjigovodstvena vrednost
Privredna društva i regist. poljopriv. gazdinstva						
Kreditni po transakcionim računima	465,479	(9,563)	455,916	340,913	(24,140)	316,773
Kreditni za obrtna sredstva	51,627,619	(2,924,395)	48,703,224	42,389,327	(4,474,995)	37,914,332
Investicioni krediti	49,808,508	(1,480,258)	48,328,250	41,686,558	(676,393)	41,010,165
Kreditni za plaćanje uvoza robe i usluga iz inostranstva	998,631	(34,218)	964,413	2,928,241	(30,092)	2,898,149
Plasmani po osnovu akceptiranja, avaliranja i izvršenih plaćanja po garancijama	4,552	(2,924)	1,628	306,114	(278,343)	27,771
Ostali krediti i plasmani	17,402,398	(3,167,773)	14,234,625	23,357,788	(4,859,265)	18,498,523
Aktivna vremenska razgraničenja	353,319	(23,381)	329,938	492,069	(29,138)	462,931
Pasivna vremenska razgraničenja	(174,430)	-	(174,430)	(191,382)	-	(191,382)
	120,486,076	(7,642,512)	112,843,564	111,309,628	(10,372,366)	100,937,262
Stanovništvo – fizička lica						
Kreditni po transakcionim računima	2,540,761	(172,988)	2,367,773	2,674,284	(168,229)	2,506,055
Stambeni krediti	52,578,106	(562,682)	52,015,424	46,434,157	(408,119)	46,026,038
Gotovinski krediti	40,128,468	(655,992)	39,472,476	37,233,498	(354,972)	36,878,526
Potrošački krediti	252,566	(4,804)	247,762	239,232	(781)	238,451
Ostali krediti i plasmani	1,473,636	(66,905)	1,406,731	1,741,027	(72,608)	1,668,419
Aktivna vremenska razgraničenja	988,007	(23,112)	964,895	1,475,339	(17,043)	1,458,296
Pasivna vremenska razgraničenja	(273,683)	-	(273,683)	(416,958)	-	(416,958)
	97,687,861	(1,486,483)	96,201,378	89,380,579	(1,021,752)	88,358,827
Stanje na dan	218,173,937	(9,128,995)	209,044,942	200,690,207	(11,394,118)	189,296,089

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

23.2 Promene na računu ispravke vrednosti po plasmanima komitentima date su u sledećoj tabeli

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Pojedinačna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	10,379,168	11,020,640
Povećanje (napomena 13)	1,761,148	825,568
Reklasifikovano iz grupne ispravke vrednosti	898,221	450,519
Reklasifikovano sa pozicije banaka	-	195,504
Efekti promene kursa (napomena 13)	864	(1,261)
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(1,004,891)	(1,019,998)
Otpis	(4,907,081)	(1,143,788)
Ostalo (napomena 13)	119,580	51,984
Ukupno pojedinačna ispravka	7,247,009	10,379,168
Grupna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	1,014,950	999,693
Povećanje (napomena 13)	6,161,609	3,367,791
Reklasifikovano u pojedinačnu ispravku vrednosti	(898,221)	(450,519)
Efekti promene kursa (napomena 13)	32,555	(23,613)
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(3,832,687)	(2,192,478)
Otpis (napomena 13)	(601,800)	(736,499)
Ostalo (napomena 13)	5,580	50,575
Ukupno grupna ispravka	1,881,986	1,014,950
Stanje na dan	9,128,995	11,394,118

Kreditni stanovništvu

Tokom 2021. godine kratkoročni i dugoročni krediti stanovništvu u dinarima odobravani su na rok od 30 dana do 120 meseci sa nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 2.00% do 14.95% na godišnjem nivou.

Kratkoročni krediti stanovništvu u stranoj valuti odobravani su na rok do dvanaest meseci sa nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 1.40% do 8.00% na godišnjem nivou.

Dugoročni krediti fizičkim licima u stranoj valuti odobravani su na rok od trinaest do devedesetpet meseci sa nominalnim kamatnim stopama u rasponu od 1.50% do 8.00% na godišnjem nivou.

Kreditni pravnim licima

Kratkoročni krediti pravnim licima u dinarima odobravani su na period do dvanaest meseci uz raspon kamatnih stopa od 2.30% do 7.95% na godišnjem nivou. U stranoj valuti kratkoročni krediti odobreni su na period do dvanaest meseci sa kamatnom stopom za EUR 1.50% do 5.70% na godišnjem nivou.

Dugoročni krediti u dinarima odobravani su na period preko dvanaest meseci uz kamatnu stopu od 1.61% do 5.30% na godišnjem nivou. Dugoročni krediti u stranoj valuti su odobravani na period preko dvanaest meseci uz kamatnu stopu za EUR od 1.06% do 3.95% na godišnjem nivou.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

24. KREDITI I POTRAŽIVANJA OD KOMITENATA (nastavak)

Rizici i neizvesnosti

Rukovodstvo Banke je izvršilo rezervisanje za potencijalne kreditne gubitke primenom koncepta očekivanog kreditnog gubitka. Gubici zbog obezvređenja sredstava evidentiranih po amortizovanoj vrednosti se mere kao razlika između knjigovodstvene vrednosti finansijskog sredstva i sadašnje vrednosti budućih procenjenih tokova gotovine diskontovanih upotrebom inicijalne efektivne kamatne stope datog sredstva. Gubici se priznaju u bilansu uspeha i iskazuju se na poziciji rashoda i obezvređenja finansijskih sredstava po kreditima. Kada događaji nakon datuma bilansa stanja utiču na smanjenje iznosa gubitka zbog obezvređenja, takvo smanjenje se priznaje kao prihod od ukidanja obezvređenja, kroz bilans uspeha.

Kredit i ostala potraživanja se prikazuju u iznosu umanjenom za grupni i pojedinačni obračun obezvređenja. Pojedinačna i grupna rezervisanja se oduzimaju od knjigovodstvene vrednosti kredita koji su identifikovani kao obezvređeni da bi se njihova vrednost smanjila do njihove nadoknadive vrednosti. U cilju zaštite od rizika neizvršenja obaveza u poslovanju sa klijentima, Banka preduzima sledeće mere za regulisanje potraživanja: produženje roka, restrukturiranje, poravnanje, preuzimanje sredstava obezbeđenja u cilju naplate potraživanja, zaključenje ugovora sa zainteresovanim trećim licem, pokretanje sudskog spora i ostale mere. Ukoliko preduzete mere regulisanja plasmana, odnosno prinudne naplate i sudskog postupka nisu dale očekivane rezultate, odnosno kada ne postoji mogućnost naplate potraživanja u celosti, inicira se predlog za trajan otpis preostalog potraživanja Banke, ili prenos iz bilansne u vanbilansnu evidenciju.

25. INVESTICIJE U PRIDRUŽENA DRUŠTVA I ZAJEDNIČKE PODUHVA TE

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
NLB banka a.d., Podgorica	2,366,273	-
Ispravka vrednosti	(878,210)	-
Ukupno	1,488,063	-

U novembru 2021. godine, u poslovnoj kombinaciji unutar NLB Grupe, Banka je na ime učešća u Komercijalnoj banci Podgorica stekla 23.97% ucesca u kapitalu NLB banke a.d. Podgorica (napomena 3 (a)).

Banka je angažovala nezavisnog procenitelja radi procene udela nakon statusne promene spajanja uz pripajanje Komercijalne banka a.d Podgorica NLB banci a.d Podgorica na dan 30.11.2021. godine.

26. INVESTICIJE U ZAVISNA DRUŠTVA

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
KomBank INVEST a.d., Beograd	140,000	140,000
Komercijalna banka a.d., Banja Luka	-	2,974,615
Komercijalna banka a.d., Podgorica	-	2,366,273
Ispravka vrednosti	-	(2,047,191)
Ukupno	140,000	3,433,697

U toku 2021. godine Banka je otuđila svoj udeo u Komercijalnoj banci a.d. Banja Luka, dok je Komercijalna banka a.d Podgorica pripojena NLB banci a.d. Podgorica (napomena 3 (a) i napomena 25).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

27. NEMATERIJALNA IMOVINA

27.1 Nematerijalna imovina se sastoji iz

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Nematerijalna imovina	361,707	495,533
Nematerijalna imovina u pripremi	220,394	15,136
Ukupno	582,101	510,669

27.2 Promene na nematerijalnoj imovini u 2021. i 2020. godini prikazane su u sledećoj tabeli

	Licence i softver	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Nabavna vrednost			
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	2,719,781	26,977	2,746,758
Nabavke u toku godine	-	66,004	66,004
Prenos	77,845	(77,845)	-
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	2,797,626	15,136	2,812,762
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	2,797,626	15,136	2,812,762
Nabavke u toku godine	-	300,316	300,316
Prenos	95,059	(95,059)	-
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2,892,685	220,393	3,113,078
Ispravka vrednosti			
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	2,081,023	-	2,081,023
Amortizacija (napomena 17)	221,070	-	221,070
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	2,302,093	-	2,302,093
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	2,302,093	-	2,302,093
Amortizacija (napomena 17)	228,884	-	228,884
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2,530,977	-	2,530,977
Sadašnja vrednost			
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	495,533	15,136	510,669
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	361,708	220,393	582,101

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA

28.1 Nekretnine, postrojenja i oprema se sastoji iz

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Nekretnine	4,688,759	4,842,782
Oprema	421,160	382,842
Investicije u toku	2,760,607	20,064
Lizing sredstva	885,133	799,642
Ukupno	8,755,659	6,045,330

Investicije u toku najvećim delom se odnose na kupovinu poslovne zgrade u decembru 2021. godine u iznosu od 2,734,933 hiljade dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.2 Promene na nekretninama i opremi u 2021. i 2020. godini prikazane su u narednoj tabeli

	U hiljadama dinara				
	Nekretnine	Oprema	Investicije u toku	Sredstva uzeta u lizing	Ukupno
Nabavna vrednost					
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	7,116,041	3,604,856	43,224	1,339,640	12,103,761
Nabavke u toku godine i novi lizing ugovori	-	-	109,024	230,429	339,453
Prenos sa osnovnih sredstava u pripremi	77,648	54,536	(132,184)	-	-
Rashodovanje	(18,280)	(196,783)	-	-	(215,063)
Manjak po popisu	-	(1,116)	-	-	(1,116)
Lizing ostalo i ostale promene	-	(6)	-	(41,453)	(41,459)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	7,175,409	3,461,487	20,064	1,528,616	12,185,576
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	7,175,409	3,461,487	20,064	1,528,616	12,185,576
Nabavke u toku godine i novi lizing ugovori	-	-	2,977,047	464,365	3,441,412
Prenos sa osnovnih sredstava u pripremi	8,177	217,975	(226,152)	-	-
Rashodovanje	(47,802)	(96,217)	(10,352)	-	(154,371)
Manjak po popisu	-	(3,522)	-	-	(3,522)
Lizing ostalo i ostale promene	-	-	-	(100,249)	(100,249)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	7,135,784	3,579,723	2,760,607	1,892,732	15,368,846
Ispravka vrednosti					
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	2,208,553	3,078,334	-	378,937	5,665,824
Amortizacija (napomena 17)	142,354	197,785	-	377,754	717,893
Rashodovanje	(18,280)	(196,442)	-	-	(214,722)
Manjak po popisu	-	(1,026)	-	-	(1,026)
Lizing ostalo	-	(6)	-	(27,717)	(27,723)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	2,332,627	3,078,645	-	728,974	6,140,246
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	2,332,627	3,078,645	-	728,974	6,140,246
Amortizacija (napomena 17)	134,122	177,734	-	372,085	683,941
Rashodovanje	(19,724)	(94,452)	-	-	(114,176)
Manjak po popisu	-	(3,364)	-	-	(3,364)
Lizing ostalo	-	-	-	(93,460)	(93,460)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2,447,025	3,158,563	-	1,007,599	6,613,187
Sadašnja vrednost					
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	4,842,782	382,842	20,064	799,642	6,045,330
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	4,688,759	421,160	2,760,607	885,133	8,755,659

28.3 Sredstva uzeta u lizing obuhvataju

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Poslovni prostor	839,886	792,639
Automobili	2,141	1,016
Ostala oprema	43,106	5,987
Ukupno	885,133	799,642

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

28. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (nastavak)

28.4 Promene na sredstvima uzetim na lizing tokom 2020. i 2021. godine prikazane su u tabeli koja sledi:

	Poslovni prostor	Automobili	Ostala oprema	U hiljadama dinara Ukupno
Nabavna vrednost				
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	1,314,870	1,898	22,872	1,339,640
Novi lizing ugovori	229,243	1,186		230,429
Prestanak priznavanja	(40,094)	-	(1,359)	(41,453)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	1,504,019	3,084	21,513	1,528,616
				-
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	1,504,019	3,084	21,513	1,528,616
Novi lizing ugovori	412,868	2,762	48,735	464,365
Prestanak priznavanja	(84,746)	-	(15,503)	(100,249)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	1,832,141	5,846	54,745	1,892,732
Ispravka vrednosti				
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	369,448	1,035	8,454	378,937
Amortizacija (napomena 17)	368,291	1,033	8,430	377,754
Prestanak priznavanja	(26,358)	-	(1,359)	(27,717)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	711,381	2,068	15,525	728,974
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	711,381	2,068	15,525	728,974
Amortizacija (napomena 17)	359,757	1,637	10,691	372,085
Prestanak priznavanja	(78,883)	-	(14,577)	(93,460)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	992,255	3,705	11,639	1,007,599
Sadašnja vrednost				
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	792,638	1,016	5,988	799,642
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	839,886	2,141	43,106	885,133

Banka nema građevinske objekte pod hipotekom radi obezbeđenja otplate kredita.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka za 7 građevinskih objekata sadašnje vrednosti 89,262 hiljade dinara još uvek nema sproveden upis prava svojine u nadležnim javnim registrima. U odnosu na ove nepokretnosti, preduzete su sve potrebne aktivnosti koje treba da rezultiraju konačnim upisima prava svojine u korist Banke. Okončanje ovog procesa zavisi od postupanja nadležnih državnih organa.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

29. INVESTICIONE NEKRETNINE

29.1 Promene na investicionim nekretninama u 2021. i 2020. godini prikazane su u sledećoj tabeli

	U hiljadama dinara
	<u>Ukupno</u>
Nabavna vrednost	
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	2,195,432
Korekcija početnog stanja promena računovodstvene politike (napomena 2.5)	968,003
Ukidanje akumulirane amortizacije	(337,505)
Korigovano stanje na dan 1. januar 2020. godine	2,825,930
Pozitivni efekti promene vrednosti (napomena 18)	30,335
Negativni efekti promene vrednosti (napomena 19)	(463,082)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine (korigovano)	2,393,183
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	2,393,183
Prenos sa sredstava stečenih naplatom	150,431
Pozitivni efekti promene vrednosti (napomena 18)	107,537
Negativni efekti promene vrednosti (napomena 19)	(40,620)
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2,610,531
Ispravka vrednosti	
Stanje na dan 1. januara 2020. godine	337,505
Ukidanje akumulirane amortizacije	(337,505)
Korigovano stanje na dan 1. januar 2020. godine	-
Amortizacija	38,420
Korekcija amortizacije (napomena 2.5)	(38,420)
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine	-
Stanje na dan 1. januara 2021. godine	-
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	-
Sadašnja vrednost	
Stanje na dan 31. decembra 2020. godine (korigovano)	2,393,183
Stanje na dan 31. decembra 2021. godine	2,610,531

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka ima iskazane investicione nekretnine sadašnje vrednosti u iznosu od 2,610,531 hiljada dinara, koje čine objekti dati u zakup.

U 2021. godini Banka je izvršila dobrovoljnu promenu računovodstvene politike za naknadno vrednovanje investicionih nekretnina tako da se umesto prethodno korišćenog metoda nabavne vrednosti koristi metod fer vrednosti (napomena 2.5).

Na osnovu odluke Rukovodstva Banke, izvršena je reklasifikacija sedam nepokretnosti, izdatih u dugoročni zakup, sa pozicije sredstava stečenih naplatom potraživanja na investicione nekretnine, knjigovodstvene vrednosti u iznosu od 150,431 hiljada dinara.

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka za 2 investicione nekretnine sadašnje vrednosti 54,193 hiljade dinara još uvek nema sproveden upis prava svojine u nadležnim javnim registrima. U odnosu na ove nepokretnosti, preduzete su sve potrebne aktivnosti koje treba da rezultiraju konačim upisima prava svojine u korist Banke.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

29. INVESTICIONE NEKRETNINE (nastavak)

29.2 Operativni lizing

Banka izdaje u zakup svoje investicione nekretnine. Zakupi su klasifikovani kao operativni jer se ne prenose suštinski svi rizici i koristi povezane sa vlasništvom na imovinom.

Investicione nekretnine se iznajmljuje zakupcima prema ugovoru o operativnom zakupu sa mesečnim zakupninama. Banka nema promenljive rente u zavisnosti od indeksa ili stope. Investicione nekretnine se obično daju u zakup na period od 1 do 10 godina. Neki ugovori su na neodređeno vreme.

Na dan 31. decembra 2021. godine neto rezultat po osnovu investicionih nekretnina je pozitivan i iznosi 64,132 hiljade dinara.

<u>Naziv objekta</u>	<u>Površina u m²</u>	<u>Ukupni troškovi</u>	<u>Ostvareni prihodi od zakupa</u>	<u>Neto rezultat</u>
Beograd, Trg politike 1	3,354	(16,213)	33,016	16,803
Niš, Vrtište nova d-zgrada	1,816	(7,981)	-	(7,981)
Niš, TPC Kalča	85	(238)	6,073	5,835
Beograd, Omladinskih brigada 19	15,218	(12,342)	8,958	(3,384)
Šabac, Majur, Obilazni put bb	1,263	(974)	-	(974)
Lovćenac, Maršala Tita bb,	46,971	(841)	7,054	6,213
Negotin, Save Dragovića 20-22	658	(274)	-	(274)
Niš, Bulevar 12. februar bb	2,878	(1,289)	6,913	5,624
Beograd, Radnička 22	7,190	(7,906)	37,740	29,834
Novi Sad, Vardarska 1/B,	291	(1,451)	3,557	2,106
Novi Sad, Bulevar Oslobođenja 88	44	(91)	469	378
Kotor, Stari Grad, Palata beskuća, poslovni prostor, zgr.br.1	207	(279)	6,431	6,152
Beograd, Luke Vojvodića 77a	80	(603)	796	193
Beograd, Bajе Pivljanina 83	279	(748)	2,823	2,075
Subotica, Magn.polja 17	2,492	(1,508)	2,069	561
Čačak, S.polje, Kr.put bb	1,227	(999)	1,510	511
Niš, Čajnička bb	825	(1,406)	1,828	422
Valjevo, Vojvode Mišića 170	231	(20)	-	(20)
Mionica, Andre Savičića 8	106	(13)	71	58
Ukupno		(55,176)	119,308	64,132

Sledeća tabela prikazuje analizu dospeća potraživanja po osnovu zakupa - nediskontovane zakupnine koje će Banka primati nakon datuma izveštavanja

	<u>31. decembar 2021.</u>	<u>U hiljadama dinara 31. decembar 2020.</u>
Dospeće:		
- do jedne godine	77,868	103,027
- do 2 godine	2,271	77,867
- do 3 godine	2,271	2,271
- do 4 godine	2,271	2,271
- do 5 godina	2,271	2,271
- preko 5 godina	2,271	2,271
Ukupno	89,223	189,978

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

30. STALNA SREDSTVA NAMENJENA PRODAJI I SREDSTVA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Stanje na dan 1. januara	130,426	196,300
Neto prihodi/rashodi po osnovu promene vrednosti (napomena 18 i 19)	17,002	(7,591)
Prodaja	(45,814)	-
Prenos na osnovna sredstva	-	(58,283)
Ukupno	101,614	130,426

Stalna sredstva namenjena prodaji:

<u>Naziv objekta</u>	<u>Površina u m²</u>	<u>Knjigovodstvena vrednost u hiljadama dinara</u>
Jasika, poslovni prostor	75.87	971
Vrbas, M. Tita 49, poslovni prostor	145.56	2,093
Kotor, poslovni prostor 1 i 2	690.00	98,550
Ukupno		101,614

Rukovodstvo Banke i dalje ima nameru da sprovede postupak prodaje za sva sredstva koja nisu prodana u proteklih godinu dana.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA

Ostala sredstva se sastoje od:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
<i>U dinarima</i>		
Potraživanja za naknadu po osnovu ostalih sredstava	112,989	93,729
Zalihe	98,303	105,924
Sredstva stečena naplatom potraživanja	938,429	2,295,185
Unapred plaćeni troškovi	162,428	137,454
Učešće u kapitalu	2,663,302	2,516,622
Ostala potraživanja u dinarima	2,115,051	2,247,288
	6,090,502	7,396,202
<i>Ispravke vrednosti po osnovu:</i>		
Naknada – ostala sredstva	(89,209)	(81,165)
Sredstva stečena naplatom potraživanja	(1,940)	(1,064,325)
Učešća u kapitalu - obezvređenje	(446,350)	(446,661)
Ostalih potraživanja u dinarima	(720,587)	(807,868)
	(1,258,086)	(2,400,019)
<i>U stranoj valuti</i>		
Potraživanja za naknadu po osnovu ostalih sredstava	17	8
Ostala potraživanja iz poslovanja	342,484	564,131
Potraživanja u obračunu	81,828	294,261
Ostala potraživanja u stranoj valuti	515,817	702,775
	940,146	1,561,175
<i>Ispravke vrednosti po osnovu:</i>		
Ostalih potraživanja iz poslovanja	(264,496)	(263,782)
Potraživanja u obračunu	(77,341)	(77,308)
	(341,837)	(341,090)
Ukupno	5,430,725	6,216,268

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

Promene na računu ispravke vrednosti po ostalim sredstvima i aktivnim vremenskim razgraničenjima tokom godine prikazane su u sledećoj tabeli:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Pojedinačna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	248,549	246,679
Povećanje (napomena 13)	1	2,979
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(72,430)	(1,109)
Otpis	(1,526)	
Ukupno pojedinačna ispravka	174,594	248,549
Grupna ispravka vrednosti		
Stanje na dan 1. januara	1,977,071	1,911,622
Povećanje (napomena 13)	165,820	215,494
Efekti promene kursa (napomena 13)	1,767	(1,493)
Oslobođeno u toku godine (napomena 13)	(150,280)	(141,366)
Otpis (napomena 13)	(14,796)	(6,812)
Ostalo (napomena 13)	(1,062,385)	(374)
Ukupno grupna ispravka	917,197	1,977,071
Stanje na dan – predmet kreditnog rizika	1,091,791	2,225,620
Ispravka vrednosti inventara (nije predmet kreditnog rizika)	61,782	68,828
Stanje na dan (bez pozicije obezvređenja učešća u kapitalu)	1,153,573	2,294,448
Obezvređenje učešća u kapitalu	446,350	446,661
Ukupno ispravke vrednosti ostalih sredstava	1,599,923	2,741,109

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

a) Učešća u kapitalu

U okviru pozicije ostalih sredstava priznati su udeli u kapitalu pravnih lica prema tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Učešća u kapitalu banaka i finansijskih organizacija u stečaju	80,270	80,270
Učešća u kapitalu preduzeća i drugih pravnih lica	431,327	458,725
Učešća u kapitalu stranih lica u inostranstvu	2,151,705	1,977,627
	2,663,302	2,516,622
<i>Računi obezvređenja za udele koji su obezvređeni</i>		
Učešća u kapitalu banaka i finansijskih organizacija u stečaju	(80,270)	(80,270)
Učešća u kapitalu preduzeća i drugih pravnih lica	(366,080)	(366,391)
	(446,350)	(446,661)

Učešća u kapitalu banaka i finansijskih organizacija u stečaju odnose se na: Euroaxis bank Moscow u iznosu od 78,387 hiljada dinara, Union banku A.D. u iznosu 1,874 hiljade dinara i Univerzal banku a.d. Beograd (u stečaju) u iznosu od 9 hiljada dinara.

Učešća u kapitalu preduzeća i drugih pravnih lica najvećim delom se odnose na: 14. Oktobar a.d. Kruševac u iznosu 324,874 hiljade dinara, Kompanija Dunav osiguranje a.d.o. Beograd u iznosu od 60,276 hiljada, dinara RTV Politika d.o.o. Beograd u iznosu 37,634 hiljade dinara, Beogradska berza a.d. u iznosu 2,246 hiljada dinara i Politika a.d. Beograd 2,244 hiljade dinara.

Učešća u kapitalu stranih lica u inostranstvu odnose se na kompaniju VISA INC u iznosu od 1,685,355 hiljada dinara i MASTER Card International u iznosu od 450,354 hiljade dinara.

Obezvređenje učešća u kapitalu u iznosu od 446,350 hiljada dinara najvećim delom odnosi se na obezvređenje nabavne vrednosti za ona učešća koja nemaju tržišnu vrednost, od čega se najveći iznosi odnose na: 14. Oktobar a.d., Kruševac u iznosu od 324,874 hiljada dinara, Euroaxis bank Moscow u iznosu 78,387 hiljada dinara, RTV Politika d.o.o., Beograd u iznosu od 37,633 hiljade dinara i PPD Dobričevo d.o.o. Čuprija u iznosu od 2,563 hiljade dinara.

b) Ostala potraživanja i potraživanja u obračunu

Ostala potraživanja u dinarima u najvećem delu se odnose potraživanja iz poslovanja u iznosu od 223,059 hiljada dinara (ispravka vrednosti u iznosu 76,968 hiljada dinara), potraživanja po osnovu materijalnih vrednosti primljenih naplatom potraživanja u iznosu od 938,429 hiljada dinara (ispravka vrednosti u iznosu od 1,940 hiljade dinara), potraživanja po osnovu avansa datih za obrtna sredstva u iznosu od 53,484 hiljada dinara (ispravka vrednosti u iznosu 8,360 hiljada dinara), potraživanja po osnovu zakupnine 371,984 hiljade dinara (ispravka vrednosti u iznosu 233,682 hiljada dinara), potraživanja za zateznu kamatu po osnovu ostalih sredstava u iznosu od 200,766 hiljada dinara (ispravka vrednosti u iznosu 126,775 hiljada dinara) i potraživanja u obračunu po sudskoj presudi u iznosu 209,085 hiljada dinara (ispravka vrednosti u punom iznosu 100%).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

v) Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja

Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja evidentirane su u iznosu od 938,429 hiljada dinara i uz proknjiženu ispravku vrednosti u iznosu od 1,940 hiljada dinara čine sadašnju vrednost u iznosu od 936,489 hiljada dinara i odnose se na:

I Nepokretnosti stečene naplatom potraživanja koje se klasifikuju u skladu sa odlukom o klasifikaciji koja se primenjivala pre 30.12.2013. godine

Opis	Površina u m ²	U hiljadama dinara	
		Vrednost	Datum sticanja
Novi Pazar, Kej skopskih žrtava 44, lokal	82.95	2,760	27.09.2006.
Gnjilica, njiva VII klase	2,638	75	15.04.2008.
Čačak, Hotel „ Prezident“, Bulevar oslobođenja bb	2,278.92	68,762	21.01.2009.
Buče, šuma, IV klase	8,292	299	12.10.2010.
Budva, Crna Gora, šuma, IV klase	974	8,080	27.05.2011.
Prijedor, šuma IV klase	1,995	11,087	27.05.2011.
Beograd, Mihajla Avramovića 14a, stambena zgrada	925.35	166,849	21.11.2011.
Kruševac, Koševi, proizvodno poslovni objekat I.C.P.	12,836	38,440	08.06.2012.
Mladenovac, Sopot-Nemenikuće, njive III klase	16,633	274	25.06.2012.
Obrenovac, Mislođin, njive III klase	10,017	1,078	11.07.2012.
Novi Pazar, Ejupa Kurtagića 13, kuća	139.90	4,755	24.07.2012.
Majur, Tabanovačka, njiva	14,452	1,671	10.08.2012.
Mali Požarevac, Veliko polje, njiva III i IV klase	21,915	328	27.09.2012.
Čuprija, Alekse Šantića 2/24, stan	72.40	924	15.01.2013.
Niš, Ivana Milutinovića 30, poslovni prostor	438.39	4,919	23.04.2013.
Niš, Triglavska 3/1, stan	79.80	3,609	04.06.2013.
Mladenovac, njiva-lug III klase	1,142	505	18.07.2013.
Prijepolje, Karoševina, strugara	450	1,126	08.11.2013.
Ukupno I		315,541	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

v) Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja (nastavak)

II Nepokretnosti stečene naplatom potraživanja koje se klasifikuju u skladu sa odlukom o klasifikaciji koja je stupila na snagu nakon 30.12.2013. godine

Opis	Površina u m ²	Vrednost	U hiljadama dinara
			Datum sticanja
Vukovac, Milatovac, poljoprivredno zemljište	132,450	521	16.05.2014.
Bor, Nikole Pašića 21, poslovna zgrada, magacin	3,823	39,437	08.05.2014.
Mokra Gora, zemljište, šume, njive, kuća	58,400	3,246	31.01.2014.
Kopaonik, kuća sa zemljištem	337	5,865	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 6/3	29	3,944	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a poslovni prostor 7/3	44	5,984	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 8/3	35	4,760	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 9/3	34	4,624	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 10/3	39	5,304	31.01.2014.
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 88, poslovni prostor 23	253	31,340	31.01.2014.
Novi Sad, Tihomira Ostojića 4, poslovni prostor 7	134	5,663	31.01.2014.
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 8	81	4,075	31.01.2014.
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 9	79	3,974	31.01.2014.
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 10	408	21,387	31.01.2014.
Zrenjanin, Novosadski put 4, zgrada, pumpa i zemljište	9,144	38,310	14.08.2014.
Budva, Reževići, Crna Gora, kamenjar, šuma	1,363.20	17,922	22.07.2014.
Budva, Reževići, Crna Gora, šuma V klase	5,638.54	74,126	22.07.2014.
Niš, Ivana Gorana Kovačića 31, stambeni objekat	434.58	9,572	17.04.2013.
Mladenovac, Amerić, njiva IV klase	7,768	260	03.10.2014.
Valjevo, Rađevo selo, magacin	394	2,364	11.06.2014.
Bela Crkva, Kajtasovo, šuma	4,187	85	03.10.2014.
Mladenovac, njive, voćnjaci	25,136	551	03.10.2014.
Niš, Sjenička 1, poslovna zgrada, magacini, radionica	1,452.73	14,178	14.03.2013.
Niš, Šumadijska 1, poslovni prostor	504.60	1,939	04.12.2014.
Valjevo, Radnička 6, stan	69	2,981	28.05.2014.
Prokuplje, njiva III klase	12,347	530	28.08.2015.
Prokuplje, Maloplanska 7, zgrade sa zemljištem	490	300	11.06.2012.
Sokobanja, poljoprivredno zemljište, voćnjak, njiva IV klase	417,908	7,394	31.07.2012.
Sokobanja, proizvodna hala sa zemljištem	5,042	25,347	31.07.2012.
Sokobanja, portirnica sa zemljištem	2,005	728	31.07.2012.
Sokobanja, kuća sa zemljištem	4,194	8,117	31.07.2012.
Lebane, Branka Radičevića 17, stambeno poslovni objekat	768.42	6,246	27.08.2015.
Šid, Jamene, njive, krčevinai cerje IV i V klase	29,515	1,354	11.03.2016.
Loznica, Lipnica, Karađorđeva, stambeno poslovna zgrada sa zemljištem	146	2,149	15.10.2015.
Vrhoplje, objekat ugostiteljstva	1,334	2,457	16.05.2013.
Zrenjanin, Bagljaš, pašnjak II klase	230	50	22.12.2015.
Svilajnac, Kodublje, poslovna zgrada, hala i zemljište	10,462	28,802	26.02.2016.
Aleksandrovo, Merošina, zgrada sa zemljištem	8,527	14,056	23.12.2015.
Bojnik, Miroševce, njive, pašnjak, vinograd	29,550	232	31.03.2016.
Valjevo, Bobove, njive VI i VII klase	20,599	360	19.05.2016.
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	106	24,117	22.12.2016.
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	345	52,330	22.12.2016.
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	345	34,887	22.12.2016.
Niš, Trg Učitelja Tase br. 10/1, lokal	79.40	6,114	13.03.2019.
Čurug, Nikole Pašića bb, silosi sa pomoćnim objektima	910	61,577	07.10.2019.
Žabari, njive III klase	12,732	306	08.03.2017.
Novi Sad, Petra Drapšina 29, stan	154	14,230	14.10.2020.
Lazarevo, Kompleks poljoprivrednih objekata	1,585	5,069	
Ukupno II		599,164	

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

v) Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja (nastavak)

III Oprema stečena naplatom potraživanja pre 30. decembra 2013. godine –
koje ne ispunjava uslove prema odluci NBS o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Opis	Vrednost	U hiljadama dinara Datum sticanja
Kruševac, pokretna imovina (mašine, nameštaj, oprema)	5,544	08.06.2012.
Niš i Soko Banja pokretna imovina (linija za preradu kafe, transportni uređaji i uređaji za održavanje higijene)	4,916	31.07.2012.
Paraćin, linija za prženje kafe	1,569	31.12.2012.
Vranić, oprema, linija za proizvodnju	1,810	09.07.2013.
Ukupno III	13,839	

IV Oprema stečena u periodima posle 30. decembra 2013. godine
koja ispunjava uslove prema odluci NBS o klasifikaciji bilansne aktive i vanbilansnih stavki

Opis	Vrednost	U hiljadama dinara Datum sticanja
Pokretna imovina, poljoprivredna oprema i alati	48	03.06.2015.
Oprema zalihe sekundarne sirovine	1,242	18.07.2014.
Pokretne stvari, instalacioni materijal	388	13.05.2014.
Ostalo	6,267	07.10.2019.
Ukupno IV	7,945	

V Hartije od vrednosti stečene naplatom potraživanja

Opis	Vrednost	U hiljadama dinara Datum sticanja
Hartije od vrednosti stečene naplatom potraživanja	1,940	12.09.2019.
Obezbveđenje hartija od vrednosti	(1,940)	
Ukupno VI	-	
UKUPNO (sadašnja vrednost) I + II+ III+ IV+V	936,489	

Efekat promene vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja u 2021. godini prikazan je u tabeli:

	U hiljadama dinara		
	Nepokretnosti	Oprema	Ukupno
Pozitivan efekat promene vrednosti (napomena 18)	112,014	-	112,014
Negativan efekat promene vrednosti (napomena 19)	(30,355)	(2,279)	(32,634)
Ukupno	81,659	(2,279)	79,380

Pozitivan efekat procena vrednosti sredstava stečenih naplatom potraživanja, do iznosa prethodno priznatog gubitka od obezbveđenja, priznat je kao prihod perioda dok je negativan efekat procena priznat kao rashod perioda, i to:

- promena vrednosti nepokretnosti u neto iznosu od 81,659 hiljada dinara po osnovu procenjene niže tržišne vrednosti nekretnina i zemljišta (umanjene za hair cut od 14% u skladu sa Metodologijom Grupe) u odnosu na njihovu inicijalnu vrednost (vrednost prilikom sticanja),
- za opremu obezbveđenje u iznosu od 2,279 hiljada dinara po osnovu procene niže tržišne vrednosti

Banka je angažovanjem ovlašćenog eksternog procenitelja izvršila ponovnu procenu stalnih sredstava stečenih naplatom potraživanja koja su stečena pre perioda od dvanaest meseci.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

v) Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja (nastavak)

G.1.1. Procenjena -sadašnja vrednost nekretnina stečenih naplatom potraživanja:

Naziv objekta	Površina u m ²	Knjigov. vrednost pre procene u hiljadama dinara	Procenjena vrednost		Razlika vrednosti u hiljadama dinara
			u hiljadama EUR	Sadašnja u hiljadama dinara	
Beograd, Mihajla Avramovića 14a, stambena zgrada	925.35	147,436	1,419	166,849	19,413
Budva, Reževići, Crna Gora, šuma V klase	5,638.54	74,111	630	74,126	15
Čačak, Hotel „Prezident“, Bulevar oslobođenja bb	2.278.92	68,748	585	68,762	14
Čurug, Nikole Pašića bb, silosi sa pomoćnim objektima	910	55,280	524	61,577	6,297
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	345	60,135	445	52,330	(7,805)
Bor, Nikole Pašića 21, poslovna zgrada, magacin	3,823	40,165	335	39,437	(728)
Kruševac, Koševi, proizvodno poslovni objekat I.C.P.	12.836	40,194	327	38,440	(1,754)
Zrenjanin, Novosadski put 4, zgrada, pumpa i zemljište	9,144	30,165	326	38,310	8,145
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	345	53,481	297	34,887	(18,594)
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 88, poslovni prostor 23	253	17,473	267	31,340	13,867
Svilajnac, Kodublje, poslovna zgrada, hala i zemljište	10,462	26,633	245	28,802	2,169
Sokobanja, proizvodna hala sa zeljištem	5,042	20,491	216	25,347	4,856
Kotor, Crna Gora, poslovni prostor, zgrada br. 1	106	18,513	205	24,117	5,604
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 10	408	22,177	182	21,387	(790)
Budva, Reževići, Crna Gora, kamenjar, šuma	1,363.20	18,149	152	17,922	(227)
Niš, Sjenička 1, poslovna zgrada, magacini, radionica	1,452.73	11,461	121	14,178	2,717
Novi Sad, Petra Drapšina 29, stan	154	13,447	121	14,230	783
Aleksandrovo, Merošina, zgrada sa zemljištem	8,527	12,690	120	14,056	1,366
Prijevor, šuma IV klase	1.995	4,179	94	11,087	6,908
Niš, Ivana Gorana Kovačića 31, stambeni objekat	434.58	3,914	81	9,572	5,658
Budva, Crna Gora, šuma, IV klase	974	3,612	69	8,080	4,468
Sokobanja, kuća sa zemljištem	4,194	3,185	69	8,117	4,932
Sokobanja, poljoprivredno zemljište, voćnjak, njiva IV klase	417,908	4,932	63	7,394	2,462
Lebane, Branka Radičevića 17, stambeno poslovni objekat	768.42	4,944	53	6,246	1,302
Niš, Trg Učitelja Tase br. 10/1, lokal	79.40	5,489	52	6,114	625
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a poslovni prostor 7/3	44	4,045	51	5,984	1,939
Kopaonik, kuća sa zemljištem	337	3,533	50	5,865	2,332
Novi Sad, Tihomira Ostojića 4, poslovni prostor 7	134	4,964	48	5,663	699
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 10/3	39	3,585	45	5,304	1,719
Lazarevo, Kompleks poljoprivrednih objekata	1585	5,069	43	5,069	-
Niš, Ivana Milutinovića 30, poslovni prostor	438.39	4,420	42	4,919	499
Novi Pazar, Ejupa Kurtagića 13. kuća	139.90	3,184	40	4,755	1,571
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 8/3	35	3,218	40	4,760	1,542
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 9/3	34	3,126	39	4,624	1,498
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 8	81	4,281	35	4,075	(206)
Novi Sad, Bulevar oslobođenja 30a, poslovni prostor 6/3	29	2,666	34	3,944	1,278
Novi Sad, Polgar Andraša 40/a, poslovni prostor 9	79	4,176	34	3,974	(202)
Niš, Triglavska 3/1, stan	79.80	2,842	31	3,609	767
Mokra Gora, zemljište, šume, njive, kuća	58.4	3,288	28	3,246	(42)
Valjevo, Radnička 6, stan	69	2,410	25	2,981	571
Novi Pazar, Kej skopskih žrtava 44. lokal	82.95	1,910	23	2,760	850
Vrhpolje, objekat ugostiteljstva	1,334	2,049	21	2,457	408
Valjevo, Rađevo selo, magacin	394	380	20	2,364	1,984
Ostalo (23 objekata)	-	12,896	133	15,645	2,749
UKUPNO		833,046		914,705	81,659

G.1.2. Procenjena - sadašnja vrednost opreme stečene naplatom potraživanja

Opis opreme	Knjigov. vrednost pre procene u hiljadama dinara	Sadašnja vrednost u hiljadama dinara	Razlika vrednosti u hiljadama dinara
Pokretne stvari	11,044	8,923	(2,121)
Oprema, zalihe, sekundarne sirov.	6,752	6,594	(158)
Ostalo	6,267	6,267	-
UKUPNO	24,063	21,784	(2,279)

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

31. OSTALA SREDSTVA (nastavak)

v) *Materijalne vrednosti stečene po osnovu naplate potraživanja (nastavak)*

Na dan 31. decembra 2021. godine, Banka za 2 nekretnine stečene naplatom potraživanja sadašnje vrednosti 1,176 hiljade dinara još uvek nema sproveden upis prava svojine u nadležnim javnim registrima. U odnosu na ove nepokretnosti, preduzete su sve potrebne aktivnosti koje treba da rezultiraju konačnim upisima prava svojine u korist Banke.

Za tri pokretne stvari ukupne vrednosti 96 hiljada dinara Banka ne poseduje knjižno vlasništvo (stvari evidentirane u vanbilansnoj evidenciji).

Rukovodstvo Banke preduzima sve neophodne mere radi prodaje stečenih sredstava.

32. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA BANKAMA, DRUGIM FINANSIJSKIM ORGANIZACIJAMA I CENTRALNOJ BANCII

Obaveze prema bankama i finansijskim organizacijama se sastoje od:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Depoziti po viđenju	1,764,847	4,581,556
Oročeni depoziti i namenski depoziti	259,542	230,612
Overnight depoziti	109,000	150,000
Ostalo	1,580	27,147
Stanje na dan	2,134,969	4,989,315

U toku 2021. godine, depoziti u dinarima deponovani su po stopi od 0.10%. Kamatne stope na uzete depozite od zavisnih stranih banaka iznosile su 0.25% za depozite u USD.

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA

Obaveze prema komitentima se sastoje od:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Privredna društva i regist. poljopriv. gazdinstva		
Depoziti po viđenju	87,826,768	77,792,263
Ostali i overnight depoziti	9,347,332	16,109,013
Obaveze po osnovu kredita	615,954	977,225
Namenski depoziti	2,769,430	2,329,833
Depoziti po osnovu datih kredita	368,651	648,554
Obaveze po osnovu kamata, razgraničene obaveze po kamatama i ostale finansijske obaveze	487,686	694,654
Stanovništvo – fizička lica		
Depoziti po viđenju	56,766,007	47,618,377
Štedni depoziti	233,332,560	216,205,003
Namenski depoziti	7,911,007	6,691,310
Depoziti po osnovu datih kredita	2,526,247	2,481,075
Obaveze po osnovu kamata, razgraničene obaveze po kamatama i ostale finansijske obaveze	1,136,322	987,685
Ostali depoziti	198,454	164,409
Stanje na dan	403,286,418	372,699,401

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Depoziti privrednih društava

Depoziti po viđenju u dinarima, najvećim delom, predstavljaju stanja transakcionih depozita pravnih lica. Odlukom o kamatnim stopama za 2021. godinu do 30.04.2021. ovi depoziti su bili kamatonosni. U zavisnosti od nivoa prosečnog mesečnog stanja na transakcionim računima komitenata kamatna stopa iznosi 0.10% na godišnjem nivou za depozite sa prosečnim mesečnim stanjem iznad 50 hiljada dinara. Od 01.05.2021. godine Banka više ne plaća kamatu na transakcione depozite pravnih lica. Na transakcione depozite preduzetnika, u zavisnosti od nivoa prosečnog mesečnog stanja kamatna stopa iznosi 0.10% na godišnjem nivou za depozite sa prosečnim mesečnim stanjem iznad 50 hiljada dinara. Od 01.10.2021. godine Banka više ne plaća kamatu na transakcione depozite preduzetnika.

Depoziti po viđenju nerezidenata u stranoj valuti su nekamatonosni.

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine kratkoročni depoziti pravnih lica u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od: referentne kamatne stope na godišnjem nivou minus 0.85% procentnih poena za rok od 30 do 59 dana, do kamatne stope u visini referentne kamatne stope na godišnjem nivou minus 0.25% procentnih poena na rok od 180 do 364 dana, uz limit od minimum 300 hiljada dinara, dok su dugoročni depoziti deponovani uz kamatnu stopu određenu iznosom referentne kamatne stope Narodne banke Srbije na godišnjem nivou.

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine kratkoročni depoziti preduzetnika u dinarima su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od: 0.15% do 0.45% na depozite od 30 do 59 dana do kamatne stope 0.75% do 1.20% na rok od 184 do 364 dana, uz limit od minimum 300 hiljada dinara, dok su dugoročni depoziti deponovani uz kamatnu stopu od 1.00% do 1.50%.

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine kratkoročni depoziti pravnih lica i preduzetnika u devizama su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od: 0.00% do 0.25% na depozite od 30 do 59 dana do kamatne stope 0.40% za rok od 180 do 364 dana za EUR, odnosno za valutu USD 0.50% na depozite od 30 do 59 dana do 1.00% za rok od 180 do 364 dana, uz limit od minimum 3 hiljada EUR/USD.

U periodu od 01.01.2021. godine do 31.12.2021. godine dugoročni depoziti pravnih lica i preduzetnika u devizama su deponovani uz kamatnu stopu u rasponu od: 0.10% do 0.70% na depozite od 365 i više dana za EUR, odnosno za valutu USD od 0.15% do 1.40% na depozite od 365 i više dana, uz limit od minimum 3 hiljada EUR/USD.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

Depoziti stanovništva

Dinarski i devizni *a vista* štedni ulogi stanovništva u 2021. godini su bili nekamatnosni.

Kratkoročni depoziti stanovništva u dinarima deponovani su uz kamatne stope u rasponu od 1.00% do 2.50% na godišnjem nivou, a u stranoj valuti od 0.05% do 0.35% za EUR, a za ostale valute u rasponu od 0.10% do 1.00% na godišnjem nivou.

Dugoročni depoziti stanovništva u dinarima deponovani su uz kamatne stope u rasponu od 2.00% do 3.00% na godišnjem nivou, a u stranoj valuti od 0.15% do 0.80% za EUR, a za ostale valute u rasponu od 0.15% do 1.50% na godišnjem nivou.

U okviru obaveza po osnovu kredita priznate su ukupne obaveze po ino-kreditnim linijama prema stranim pravnim licima koje se za potrebe bilansa stanja definišu kao komitenti.

Struktura dugoročnih i kratkoročnih kredita koji su iskazani na poziciji obaveza prema komitentima je sledeća:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Dugoročni krediti		
Vlada Republike Italije	2,744	5,487
Evropska investiciona banka (EIB)	613,210	970,366
Evropska agencija za rekonstrukciju i razvoj (EAR)	-	1,372
Stanje na dan	615,954	977,225

Dospeće prezentovanih kredita je u periodu od 2022. do 2030. godine.

Po kreditnim linijama (tripartitnim) Banka sa kreditorima nema ugovorene obaveze vezano za finansijske pokazatelje (praćenje/izveštavanje).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

33. DEPOZITI I OSTALE FINANSIJSKE OBAVEZE PREMA DRUGIM KOMITENTIMA (nastavak)

33.1. Struktura i kretanje obaveza po osnovu depozita i ostalih finansijskih obaveza prema bankama, drugim fin. organizacijama, centralnoj banci i komitentima prikazano je u nastavku

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Početno stanje 1. januar		
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci (napomena 32)	4,989,315	5,021,756
Depoziti i ostale finan. obaveze prema drugim komitentima (nap.33)	372,699,401	335,317,154
Ukupno početno stanje 1. januar	377,688,716	340,338,910
Neto prilivi/odlivi – depoziti	27,239,107	37,092,014
Neto prilivi/odlivi - krediti	(1,259,627)	919,055
Neto prilivi/odlivi - kamate	(911,886)	(953,415)
Neto prilivi/ odlivi- naknade	(2,753)	(4,165)
Kursne razlike	1,727,979	(824,495)
Ukalkulisana kamata i druge bezgotovinske transakcije	939,851	1,120,812
Stanje na dan	405,421,387	377,688,716

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci (napomena 32)	2,134,969	4,989,315
Depoziti i ostale finan. obaveze prema drugim komitentima (napomena 33)	403,286,418	372,699,401
Ukupno banke i komitenti	405,421,387	377,688,716

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

34. REZERVISANJA

Rezervisanja se odnose na:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Rezervisanje po osnovu vanbilansnih pozicija (napomena 13)	208,819	224,463
Rezervisanja za sudske sporove (napomena 38.4)	2,603,783	1,707,301
Rezervisanja za primanja zaposlenih MRS 19	613,425	597,504
Ostala rezervisanja (napomena 19)	807,826	-
Stanje na dan	4,233,853	2,529,268

Promene na računu rezervisanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	31. decembar 2021.					31. decembar 2020.			
	Rezervisanje po osnovu vanbilansnih pozicija (napomena 13)	Rezervisanja za sudske sporove (napomena 38.4)	Rezervisanja za primanja zaposlenih (MRS 19)	Ostala rezervisanja (napomena 19)	Ukupno	Rezervisanje po osnovu vanbilansnih pozicija (napomena 13)	Rezervisanja za sudske sporove (napomena 38.4)	Rezervisa- nja za primanja zaposlenih (MRS 19)	Ukupno
Stanje na dan 1. januara	224,463	1,707,301	597,504	-	2,529,268	190,977	1,614,874	522,279	2,328,130
Povećanje	367,549	1,492,830	-	1,610,928	3,471,307	235,337	1,007,519	79,181	1,322,037
Rezervisanje na teret aktuarskih dobitaka u kapitalu	-	-	137,159	-	137,159	-	-	(3,956)	(3,956)
Korišćenje	-	(521,889)	(18,170)	(803,102)	(1,343,161)	-	(139,763)	-	(139,763)
Ukidanje rezervisanja	(383,192)	(74,459)	(112,669)	-	(570,320)	(201,851)	(775,329)	-	(977,180)
Rashodi kamata	-	-	9,601	-	9,601	-	-	-	-
Ostalo	(1)	-	-	-	(1)	-	-	-	-
Stanje na dan	208,819	2,603,783	613,425	807,826	4,233,853	224,463	1,707,301	597,504	2,529,268

a) Rezervisanja za sudske sporove

Priznavanje rezervisanja je vršeno na osnovu procene budućih odliva u visini tužbenih zahteva uključujući kamatu i troškove. Ukupan iznos rezervisanja za sudske sporove na dan 31.12.2021. iznosi 2,603,783 hiljada dinara.

U odnosu na 31.12.2020. došlo je do promene u ukupnom nivou rezervisanja u neto iznosu 896,482 hiljada dinara. Od toga, promena koja se odnosi na neto rashod rezervisanja po sudskim obavezama iznosi 1,418,371 hiljada dinara priznatih u okviru pozicija bilansa uspeha, dok se smanjenje rezervisanja u iznosu 521,889 hiljada dinara odnosi na korišćenje rezervisanja za isplate po donetim sudskim presudama.

Najveći broj sporova se odnosi na zahteve za plaćanje naknade za obradu kredita, naknadu štete i utvrđenje.

Na sednici Građanskog odeljenja Vrhovnog kasacionog suda održanoj 16.09.2021. godine dopunjen je Pravni stav o dozvoljenosti ugovaranja troškova kredita (usvojen 22.05.2018. godine) odredbom da Banka nije dužna da posebno dokazuje strukturu i visinu troškova koji su obuhvaćeni zbirnim iznosom troškova kredita, navedenim u ponudi koju je korisnik kredita prihvatio zaključenjem ugovora o kreditu.

Na istoj sednici od 16.09.2021. godine zauzet je i stav o dozvoljenosti ugovaranja premije osiguranja, kao obaveze korisnika kredita kod NKOSK tako što je rečeno da je pravno valjana odredba ugovora o kreditu kojom se korisnik kredita obavezuje da plati banci premiju osiguranja kod NKOSK, pod uslovom da je ta obaveza jasno predočena korisniku kredita u predugovornoj fazi iskazivanjem ove vrste troškova kredita i njegovog procentualnog i nominalnog iznosa u ponudi. Banka nije dužna da korisnika kredita upozna sa strukturom i načinom obračuna premije osiguranja kredita.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

34. REZERVISANJA (nastavak)

a) Rezervisanja za sudske sporove (nastavak)

U prikazanim finansijskih izveštajima, procena rezervisanja za sudske sporove po osnovu tužbenih zahteva podignutih protiv Banke do 20.09.2021. koji se odnose na naknade koje je Banka naplatila korisnicima kredita urađena je bez uzimanja u obzir stava Vrhovnog kasacionog suda od 16. septembra 2021. godine usled opredeljenja Banke da sačeka ujednačavanje sudske prakse na bazi stava Vrhovnog kasacionog suda.

b) Rezervisanja za primanja zaposlenih

Rezervisanja za otpremnine prilikom odlaska u penziju formirane su na bazi izveštaja nezavisnog aktuaru, na dan bilansa stanja, i ista su iskazana u iznosu sadašnje vrednosti očekivanih budućih isplata.

Glavne aktuarske pretpostavke upotrebene u obračunu rezervisanja za otpremnine:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Diskontna stopa	4.20%	4.00%
Stopa rasta zarade Banke	3.80%	3.00%
Stopa rasta zarada na republičkom nivou	3.80%	6.00%
Fluktuacija zaposlenih	2.90%	5.00%

Prema MRS 19, stopa koja se koristi za diskontovanje trebalo bi da bude u skladu sa tržišnim prinosima na visokokvalitetne korporativne obveznice, odnosno za dugoročne državne obveznice. Trenutno na finansijskom tržištu ne postoje ovakve hartije od vrednosti što onemogućava pronalaženje adekvatne diskontne stope za duži vremenski horizont, pa je za određivanje diskontne stope korišćena kamatna stopa na dugoročne obveznice izdate od Vlade Republike Srbije.

Analiza osetljivosti promene značajnih aktuarski pretpostavki:

Aktuarske pretpostavke	Promena pretpostavki u procentnim poenima	31. decembar 2021. u hiljadama dinara
		Promena sadašnje vrednosti rezervisanja za zaposlene
	+0,5	-22.891
Diskontna stopa	-0,5	24.899
	+0,5	21.066
Rast zarada	-0,5	-19.508
	+0,5	-24.088
Fluktuacija	-0,5	12.569

c) Ostala rezervisanja

Ostala rezervisanja se odnose na priznavanje rezervisanja za troškove reorganizacije koje je vršeno na osnovu donetog Programa dobrovoljnog odlaska zaposlenih Banke, procenjenog očekivanog broja zaposlenih koji bi bili zainteresovani za dobrovoljni odlazak iz Banke, kao i procenjenog okvirnog trošaka, u cilju smanjenja broja zaposlenih na neodređeno vreme i optimizacije poslovanje Banke.

U 2021. godini formirano je rezervisanje u iznosu od 1,610,928 hiljada dinara, dok je po Programu dobrovoljnog odlaska zaposlenih od 12.03.2021. do 31.12.2021. isplaćeno ukupno 803,102 hiljade dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

35. OSTALE OBAVEZE

Ostale obaveze uključuju:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Obaveze prema dobavljačima	240,655	127,031
Obaveze prema zaposlenima (zarade, porezi, doprinosi i ostale obaveze prema zaposlenima)	67,368	26,196
Primljeni avansi	27,356	27,473
Obaveze po osnovu lizinga	910,609	821,322
Razgraničeni prihodi od kamata i naknada i ostali prihodi	238,274	306,737
Ukalkulisane obaveze i ostala razgraničenja	1,385,642	1,339,692
Obaveze u obračunu	770,418	1,866,452
Obaveze iz dobitka	177,656	183,667
Obaveze za poreze i doprinose	13,638	7,461
Ostale obaveze	310,827	269,445
Stanje na dan	4,142,443	4,975,476

Obaveze u obračunu u ukupnom iznosu od 770,418 hiljada dinara najvećim delom se odnose na obaveze u obračunu za likvidirane devizne račune domaćih pravnih lica u iznosu od 114,870 hiljadu dinara, obaveze za neisplaćene dividende prema pravnim licima u iznosu od 93,414 hiljada dinara, obaveze po osnovu ugašenih računa klijenata u dinarima u iznosu 142,076 hiljada dinara i obaveze u obračunu po osnovu likvidiranih partija deviznih računa stranih pravnih lica u iznosu od 59,291 hiljade dinara i obaveze u obračunu po ostalim osnovama u dinarima iznosu od 105,494 hiljada dinara.

35.1 Obaveze iz dobitka u ukupnom iznosu od 177,656 hiljada dinara sastoje se iz:

- obaveza po osnovu dividendi na prioritetne akcije u iznosu od 4,251 hiljadu dinara,
- obaveze iz dobitka za zaposlene u iznosu od 173,405 hiljada dinara

Preostali iznos obaveza po osnovu dividendi u iznosu od 4,251 hiljadu dinara odnosi se na obaveze iz perioda pre 2014. godine i obaveze prema akcionarima koji nisu dostavili instrukciju za uplatu dividendi.

35.2 Obaveze po osnovu lizinga

Ročna struktura obaveza po osnovu lizinga prikazana je u sledećoj tabeli:

	2021.		2020.	
	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi	Sadašnja vrednost	Nediskontovani novčani tokovi
Dospeće:				
- do jedne godine	340,163	353,375	323,006	334,983
- do 2 godine	230,204	238,828	214,032	221,561
- do 3 godine	158,435	163,786	142,359	146,686
- do 4 godine	115,005	117,987	72,980	75,449
- do 5 godine	44,745	46,130	40,894	42,284
- preko 5 godina	22,058	25,931	28,050	31,551
Ukupno	910,610	946,037	821,321	852,514

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

35. OSTALE OBAVEZE (nastavak)

35.2 Obaveze po osnovu lizinga (nastavak)

Struktura ukupnih plaćanja odnosno odliva po osnovu lizinga u 2021. i 2020. godini prikazana su u sledećoj tabeli:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Fiksna plaćanja	373,915	381,660
Varijabilna plaćanja	8,580	7,455
Ukupno	382,495	389,115

Varijabilna plaćanja koja se uključuju u vrednost lizing obaveze su plaćanja koja zavise od indeksa. Od ukupnih odliva u iznosu od 382,495 hiljade dinara na plaćanja glavnice se odnosi 367,957 hiljada dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz aktivnosti finansiranja, dok se na plaćanje kamate odnosi 14,538 hiljada dinara što je prikazano u okviru novčanih tokova iz poslovnih aktivnosti u izveštaju o tokovima gotovine.

Struktura rashoda i prihoda po osnovu zakupa u 2021. i 2020. godini prikazana je u sledećoj tabeli:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Troškovi amortizacije sredstava sa pravom korišćenja (napomena 17)	(372,085)	(377,754)
Rashodi kamate po osnovu lizing obaveza (napomena 8)	(14,538)	(15,774)
Troškovi zakupnina (izuzeti iz MSFI 16 napomena 19)	(46,220)	(31,787)
Troškovi poreza MSFI 16 (napomena 19)	(67,238)	(65,222)
Neto efekti rashod/(prihod) po osnovu varijabilnih plaćanja i rashodovanja sredstava sa pravom korišćenja (Napomene 15 i 19)	475	629
Kursne razlike (napomena 12)	(79)	95
Ukupno	(499,685)	(489,813)

Banka iznajmljuje poslovni prostor, vozila i drugu oprema koju koristi u svom poslovanju. Ugovori o zakupu za poslovni prostor obično se zaključuju na period od 5 godina, dok su neki zakupi na duži vremenski period, ili su zaključeni na neodređeno vreme.

Ugovori na neodređeno vreme uključeni su u priznavanje obaveza zakupa u skladu sa planiranim procenama. Obično je predviđen period iznajmljivanja od 5 godina, osim za poslovne prostore na strateškim lokacijama za koje rukovodstvo procenjuje drugačiji (duži) rok zakupa. Iznajmljivanje automobila i druge opreme se obično ugovara na period od 1 do 5 godina. Pojedini ugovori o zakupu uključuju i mogućnost automatskog produženja, dok velika većina uključuju i pravo jednostranog raskida za Banku. Ove opcije dogovara menadžment u skladu sa poslovnim potrebama Banke. Zakupnine za periode koji se mogu obnoviti uključene su u odmeravanje obaveza po osnovu lizinga, ako je vrlo izvesno da će zakupac iskoristiti ovu opciju.

Uslovi svakog zakupa dogovaraju se na individualnoj osnovi i sadrže različite uslove. Osim obaveza preuzetih u vezi sa zakupljenom imovinom, zakupi ne uključuju druge obaveze, osim učešća u troškovima obezbeđenja, održavanja, marketinga i sl., zavisno od lokacije ili zakupodavca. Imovina koja se iznajmljuje ne može se koristiti kao sredstvo obezbeđenja za uzete kredite.

Banka, takođe iznajmljuje određenu opremu sa rokom zakupa od 12 meseci ili manje i opremu male vrednosti. Za ove zakupe Banka primenjuje izuzeće od obaveze priznavanja za kratkoročne zakupe i za zakupe male vrednosti. Plaćanje zakupnina za kratkoročne zakupe i zakupe malih vrednosti priznaje kao rashod na proporcionalnoj osnovi tokom perioda trajanja zakupa.

Za izračunavanje neto sadašnje vrednosti budućih zakupnina Banka koristi svoju inkrementalnu stopu zaduživanja na dan početka zakupa kao diskontnu stopu.

Banka u 2021. godini nema dobitke ili gubitke iz transakcija obrnute prodaje po zakupu.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

36. KAPITAL

36.1 Kapital se sastoji iz:

	U hiljadama dinara <i>korigovano</i>	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Akcijski kapital	17,191,466	17,191,466
Emisiona premija	22,843,084	22,843,084
Rezerve iz dobiti i ostale rezerve	22,147,207	22,147,207
Revalorizacione rezerve	3,887,345	6,585,755
Akumulirani rezultat	5,927,921	3,358,593
Dobitak /gubitak tekućeg perioda	3,645,699	2,534,434
Stanje na dan	75,642,722	74,660,539

Akcijski kapital Banke formiran je inicijalnim ulozima akcionara i narednim emisijama novih akcija. Akcionari imaju pravo upravljanja Bankom (vlasnici običnih akcija), kao i pravo učešća u raspodeli dobiti (vlasnici običnih i prioriternih akcija). Na dan 31. decembra 2021. godine akciji kapital iznosi 17,191,466 hiljada dinara i sastoji se od 17,191,466 akcija sa nominalnom vrednošću od 1 hiljadu dinara po akciji.

Struktura akcija je data u narednoj tabeli:

Vrste akcija	Broj akcija	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Obične akcije	16,817,956	16,817,956
Prioritetne akcije	373,510	373,510
Stanje na dan	17,191,466	17,191,466

Struktura akcionara Banke prema običnim akcijama na dan 31. decembra 2021. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	% učešća
NLB d.d. Ljubljana	14,847,047	88.28
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	460,560	2.74
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD	382,590	2.27
Jugobanka a.d., Beograd u stečaju	321,600	1.91
Kompanija Dunav osiguranje a.d., Beograd	290,214	1.73
OTP BANKA SRBIJA (custody račun)	85,664	0.51
TEZORO BROKER AD	58,952	0.35
BDD M&V INVESTMENTS AD BEOGRAD (zbrini račun)	51,117	0.30
KRIMINALISTIČKO-POLICIJSKA AKADEMIJA	34,320	0.20
TANDEM FINANCILA a.d. Novi Sad	22,235	0.13
DUNAV RE AD	17,220	0.10
MERA INVEST DOO BEOGRAD	16,900	0.10
TEZORO BROKER AD	12,160	0.07
ERSTE BANK CUSTODY	11,379	0.07
FIZIČKO LICE	11,170	0.07
KRUNA KOMERC D.O.O.	10,000	0.06
ELEKTRODISTRIBUCIJA SRBIJE DOO	8,990	0.05
Ostali (729 akcionara)	175,838	1.06
	16,817,956	100.00

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

36. KAPITAL (nastavak)

Struktura akcionara Banke prema prioritetnim akcijama na dan 31. decembra 2021. godine je sledeća:

Naziv akcionara	Broj akcija	% učešća
Fizičko lice	73,140	19.58
NLB d.d. Ljubljana	57,250	15.33
Tezoro broker a.d	28,389	7.60
OTP banka Srbija (custody račun)	18,447	4.94
Jugobanka a.d., Beograd (u stečaju)	18,090	4.84
Fizičko lice	17,440	4.62
BDD M&V Investments a.d Beograd	10,768	2.88
Ostali (490 akcionara)	149,986	40.16
	373,510	100.00

Ministarstvo finansija Republike Srbije je 26. juna 2019. godine izvršilo otkup običnih akcija koje su posedovali akcionari DEG-DEUTSCHE INVESTITIONS i SWEDFUND INTERNATIONAL u ukupnom procentu od 6.90%, a 26. novembra otkup običnih akcija EBRD-a, u procentu od 24.43% i IFC CAPITALIZATION FUND LP u procentu od 10.15% čime se procenat učešća Republike Srbije povećao na 83.23% učešća.

Dana 26.02.2020. godine, Ministarstvo finansija Republike Srbije objavilo je da su predstavnici NLB d.d. Ljubljana i ministar finansija Republike Srbije, potpisali Ugovor o kupoprodaji 83.23% običnih akcija Komercijalne banke AD Beograd. Potpisivanjem ovog ugovora Banka je dobila novog strateškog partnera, koji je nakon završetka transakcije preuzeo i upravljanje Bankom.

Potpisivanjem Ugovora o prenosu akcija 30. decembra 2020. godine između Republike Srbije i NLB d.d. Ljubljana okončan je proces prodaje Komercijalne banke a.d. Beograd. Predmet ugovora bilo je 83.23% običnih akcija Komercijalne banke, čime je NLB d.d. Ljubljana postala vlasnik akcija koje su bile u posedu Republike Srbije i najveći pojedinačni vlasnik Banke sa pravom upravljanja.

NLB d.d. Ljubljana je 11.03.2021. godine objavila Ponudu za preuzimanje preostalih običnih i celokupne emisiju prioritetnih akcija Komercijalne banke a.d. Beograd. Dodatnom kupovinom običnih akcija do 31.12.2021. povećala je svoje učešće u upravljačkim akcijama Komercijalne banke a.d. Beograd na 88.28%.

Revalorizazione rezerve u iznosu od 3,887,345 hiljada dinara (2020: 6,585,755 hiljada dinara) se odnose na: efekte po osnovu povećanja vrednosti osnovnih sredstava na osnovu procene izvršene od strane nezavisnog procenitelja u iznosu od 959,025 hiljada dinara, revalorizazione rezerve po osnovu vrednovanja vlasničkih hartija od vrednosti u iznosu od 1,856,965 hiljada dinara, revalorizazione rezerve po osnovu vrednovanja dužničkih hartija od vrednosti u iznosu od 1,072,717 hiljada dinara i aktuarske gubitke u iznosu od 1,362 hiljade dinara. Iskazane vrednosti sadrže i poreske efekte revalorizacionih rezervi.

36.2. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se tako što se dobitak koji pripada akcionarima (matičnog pravnog lica) podeli ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020. korigovano
Dobitak umanjen za prioritetne dividende (u hiljadama dinara)	3,638,602	2,522,631
Prosečan ponderisani broj akcija u toku godine	16,817,956	16,817,956
Osnovna zarada po akciji (u dinarima bez para)	216	150

Osnovni dobitak po akciji za 2021. godinu iznosi 216 dinara ili 21.64% na nominalnu vrednost obične akcije, za 2020. godinu korigovan dobitak po akciji iznosio je 150 dinara ili 15.00% na nominalnu vrednost obične akcije.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

37. ANALIZA DOSPEĆA IMOVINE I OBAVEZA

Tabela u nastavku prikazuje analizu imovine i obaveza prema tome kada se očekuje da će biti dospeli ili izmireni:

31.12.2021.	U hiljadama dinara		
	Do 12 meseci	Preko 12 meseci	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	82,055,481	-	82,055,481
Hartije od vrednosti	40,921,310	108,667,445	149,588,755
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	-	2,943,702	29,114,381
Kredit i potraživanja od komitenata	64,544,306	144,500,636	209,044,942
Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	-	1,488,063	1,488,063
Investicije u zavisna društva	-	140,000	140,000
Nematerijalna imovina	-	582,101	582,101
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	8,755,659	8,755,659
Investicione nekretnine	-	2,610,531	2,610,531
Tekuća poreska sredstva	18,911	-	18,911
Odložena poreska sredstva	509,242	-	509,242
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	101,614	-	101,614
Ostala sredstva	3,193,527	2,237,198	5,430,725
UKUPNO AKTIVA	217,515,070	271,925,335	489,440,405
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2,134,634	335	2,134,969
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	378,932,095	24,354,323	403,286,418
Rezervisanja	-	4,233,853	4,233,853
Tekuće poreske obaveze	-	-	-
Odložene poreske obaveze	-	-	-
Ostale obaveze	3,454,254	688,189	4,142,443
UKUPNO OBAVEZE	384,520,983	29,276,700	413,797,683
Neto	(167,005,913)	242,648,635	75,642,722

31.12.2020. korigovano	U hiljadama dinara		
	Do 12 meseci	Preko 12 meseci	Ukupno
Gotovina i sredstva kod centralne banke	80,045,107	-	80,045,107
Hartije od vrednosti	19,023,527	134,752,796	153,776,323
Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	14,749,418	3,392,652	18,142,070
Kredit i potraživanja od komitenata	53,080,564	136,215,525	189,296,089
Investicije u zavisna društva	-	3,433,697	3,433,697
Nematerijalna imovina	-	510,669	510,669
Nekretnine, postrojenja i oprema	-	6,045,330	6,045,330
Investicione nekretnine	-	2,393,183	2,393,183
Tekuća poreska sredstva	12,237	-	12,237
Odložena poreska sredstva	-	-	-
Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	130,426	-	130,426
Ostala sredstva	4,134,132	2,082,136	6,216,268
UKUPNO AKTIVA	171,175,411	288,825,988	460,001,399
Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	4,968,751	20,564	4,989,315
Depoziti i ostale obaveze prema drugim komitentima	345,535,991	27,163,410	372,699,401
Rezervisanja	-	2,529,268	2,529,268
Tekuće poreske obaveze	-	-	-
Odložene poreske obaveze	-	147,400	147,400
Ostale obaveze	4,453,086	522,390	4,975,476
UKUPNO OBAVEZE	354,957,828	30,383,032	385,340,860
Neto	(183,782,417)	258,442,956	74,660,539

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

38. POTENCIJALNE OBAVEZE I DRUGE VANBILANSNE POZICIJE

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Poslovi u ime i za račun trećih lica	4,047,859	4,097,143
Preuzete buduće obaveze	62,616,254	42,879,760
Potraživanja po osnovu sporazuma o reкупovini	-	1,175,802
Druge vanbilansne pozicije	465,420,201	441,152,366
Ukupno	532,084,314	489,305,071

Preuzete buduće obaveze

38.1 Garancije i akreditivi

Banka izdaje garancije i akreditive, kojim garantuje trećim licima izmirenje obaveza od strane svojih klijenata. Ovi ugovori imaju ugovoreno vreme trajanja koje najčešće iznosi do godinu dana. Ugovorene vrednosti potencijalnih obaveza su prikazane u narednoj tabeli:

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Plative garancije (napomena 4.1.1)	7,400,757	4,014,943
Činidbene garancije (napomena 4.1.1)	10,882,641	6,116,729
Akreditivi	-	169,229
Stanje na dan	18,283,398	10,300,901

Prethodno navedeni iznosi predstavljaju maksimalan iznos gubitka koji bi Banka ostvarila na datum finansijskih izveštaja ukoliko niko od klijenata Banke ne bi uspeo da izmiri ugovorene obaveze (napomena 4).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

38. POTENCIJALNE OBAVEZE I DRUGE VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

38.2 Preuzete obaveze

Struktura preuzetih obaveza je sledeća:

	31. decembar 2021.	U hiljadama dinara 31. decembar 2020.
Neiskorišćeni deo odobrenih prekoračenja po platnim i kreditnim karticama i prekoračenjima po tekućim računima	8,673,457	11,058,537
Preuzete neopozive obaveze za nepovučene kredite	29,867,267	21,252,952
Ostale neopozive obaveze	5,792,132	267,370
Stanje na dan	44,332,856	32,578,859

38.3 Ostale vanbilansne pozicije čine sredstva po poslovima u ime i za račun trećih lica i druga vanbilansna aktiva

Poslovi u ime i za račun trećih lica u ukupnom iznosu od 4,047,859 hiljade dinara najvećim delom se sastoje od sredstava komisionih kredita Republike Srbije za finansiranje stambenih kredita u iznosu 3,265,543 hiljade dinara, kredite po osnovu otkupa društvenih stanova budžetskih ustanova u iznosu od 397,693 hiljade dinara (krediti pruzeti od Beobanke u stečaju) dok se ostala sredstva uglavnom odnose na poljoprivredne kredite finansirane od strane nadležnih ministarstava.

U okviru druge vanbilansne aktive u iznosu od 465,420,201 hiljada dinara, Banka između ostalog evidentira nominalnu vrednost domaćih i stranih hartija po *custody* poslovima za klijente Banke u iznosu 62,264,803 hiljada dinara, nominalnu vrednost hartija od vrednosti u portfelju Banke u iznosu od 143,207,644 hiljada dinara, iznos otpisanih finansijskih sredstava u dinarima u iznosu od 26,945,546 hiljada dinara i iznos otpisanih finansijskih sredstava u stranoj valuti u iznosu od 3,786,814 hiljada dinara prema Odluci NBS o računovodstvenom otpisu bilansne aktive. Banka saglasno izdatom dozvolom za obavljanje *custody* poslova čuva i finansijske instrumente klijenata na računima hartija od vrednosti, o čemu se vodi vanbilansna evidencija.

Po osnovu ovih poslova Banka ne snosi kreditni rizik.

Takođe na poziciji druge vanbilansne aktive, u skladu sa zakonskom regulativom, iskazuje se i vrednost primljenih materijalnih sredstava obezbeđenja plasmana: stambenih, poslovnih nepokretnosti i ostalih sredstava obezbeđenja u iznosu od 179,824,410 hiljada dinara.

38.4 Sudski sporovi

Na osnovu stručne procene Sektora pravnih poslova Banke i advokata koji zastupaju Banku, kod sporova koji se vode protiv Banke do 31. decembra 2021. godine rukovodstvo Banke je izvršilo rezervisanja za potencijalne gubitke po sudskim sporovima u iznosu od 2,603,783 hiljade dinara (2020: 1,707,301 hiljada dinara) (napomena 34).

Banka na dan 31.12.2021. godine ima evidentirana 46,782 postupaka koji se vode protiv Banke, čija ukupna vrednost predmeta spora iznosi 5,944,758 hiljade dinara.

U ovaj iznos uključeni su kako obavezujući tužbeni zahtevi na plaćanje, tako i vrednosti predmeta spora označene u tužbama sa utvrđujućim tužbenim zahtevom. U navedeni iznos nisu uračunati iznosi kamate i troškova postupka.

Pored toga, Banka na dan 31.12.2021. godine ima evidentiranih 13,674 postupaka protiv trećih lica, čija ukupna vrednost predmeta spora iznosi 45,626,213 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

38. POTENCIJALNE OBAVEZE I DRUGE VANBILANSNE POZICIJE (nastavak)

38.5. Poreski rizici

Poreski sistem u Republici Srbiji je u procesu kontinuirane revizije i izmena. U različitim okolnostima, poreski organi mogu imati različite pristupe određenim pitanjima i mogu utvrditi dodatne poreske obaveze zajedno sa naknadnim zateznim kamatama i kaznama. Rukovodstvo Banke smatra da su poreske obaveze evidentirane u finansijskim izveštajima pravilno iskazane.

39. POVEZANA LICA

Povezanim licima Banke smatraju se: matična banka, zavisna i pridružena pravna lica, entiteti koji su članovi iste grupe ili su pod zajedničkom kontrolom, članovi Upravnog odbora i Odbora za reviziju, Izvršni odbor i rukovodioci koji kao članovi drugih odbora imaju ovlašćenja i odgovornosti za planiranje, usmeravanje i kontrolisanje aktivnosti banke („ključno rukovodstvo“), bliski članovi njihovih porodica, kao i pravna lica koja su pod kontrolom ili značajnim uticajem ključnog rukovodstva i članova njihovih porodica, saglasno MRS 24.

U okviru redovnog poslovanja Banke obavlja se izvestan broj bankarskih transakcija sa povezanim licima. One uključuju kredite, depozite, investicije u vlasničke hartije od vrednosti i derivatne instrumente, transakcije platnog prometa i druge bankarske poslove.

39.1 Matična i zavisna lica

Najveće učešće u upravljačkim akcijama Matične banke imaju NLB d.d. Ljubljana 88.28% običnih akcija Banke. Na dan 31. decembra 2021. godine Matična banka ima jedno zavisno pravno lice: KomBank INVEST a.d., Beograd. U toku 2021. godine Komercijalna banka a.d., Podgorica i Komercijalna banka a.d., Banja Luka su izgubile status zavisnih lica Banke (napomena 3. (a)).

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

39. POVEZANA LICA (nastavak)

39.1 Matična i zavisna lica (nastavak)

Transakcije sa zavisnim licima su prikazane kroz sledeće tabele:

A. Stanje na dan 31. decembra 2021. godine

POTRAŽIVANJA

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Plasm. i krediti	Kamate i naknade	Ostala sredstva	Ispravke vrednosti	Neto	Vanbilans	Ukupno
KomBank INVEST	-	311	-	-	311	-	311
UKUPNO:	-	311	-	-	311	-	311

OBAVEZE

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Depoziti i krediti	Kamate i naknade	Ostale obaveze	Ukupno
KomBank INVEST	53	-	-	53
UKUPNO:	53	-	-	53

PRIHODI I RASHODI za peiod 01.01.-31.12.2021.

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Prihodi od kamata	Prihodi od naknada i provizija i ostali prihodi	Rashodi od kamata	Rashodi od naknada i provizija	Neto prihodi / rashodi
Kom. banka AD Podgorica*	4,716	7,414	(280)	(74)	11,776
Kom.bank AD Banja Luka*	4,262	5,122		(983)	8,401
KomBank INVEST	-	2,798	-	-	2,798
UKUPNO:	8,978	15,334	(280)	(1,057)	22,975

* Za Komercijalnu banku a.d. Podgorica i Komercijalnu banku a.d. Banja Luka uključeni su prihodi i rashodi do dana spajanja odnosno do dana prodaje

Komercijalna banka AD Beograd je po osnovu transakcija sa zavisnim članicama ostvarila neto negativne kursne razlike u iznosu od 32,779 hiljada dinara.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

39. POVEZANA LICA (nastavak)

39.1 Matična i zavisna lica (nastavak)

B. Stanje na dan 31. decembra 2020. godine

POTRAŽIVANJA

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Plasm. i krediti	Kamate i naknade	Ostala sredstva	Ispravke vrednosti	Neto	Vanbilans	Ukupno
Kom. banka AD Podgorica	535,833	871	960	379	537,285	1,763,703	2,300,988
Kom.banka AD Banja Luka	305,569	25	284	208	305,670	2,939,505	3,245,175
KomBank INVEST	-	251	-	-	251	200	451
UKUPNO:	841,402	1,147	1,244	587	843,206	4,703,408	5,546,614

OBAVEZE

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Depoziti i krediti	Kamate i naknade	Ostale obaveze	Ukupno
Kom. banka AD Podgorica	1,031,864	-	-	1,031,864
Kom.banka AD Banja Luka	223,493	-	-	223,493
KomBank INVEST	228	-	-	228
UKUPNO:	1,255,585	-	-	1,255,585

PRIHODI I RASHODI za period 01.01.-31.12.2020.

U hiljadama dinara

Zavisna lica	Prihodi od kamata	Prihodi od naknada i provizija i ostali prihodi	Rashodi od kamata	Rashodi od naknada i provizija	Neto prihodi / rashodi
Kom. banka AD Podgorica	11,343	3,868	(1,569)	(6)	13,636
Kom.banka AD Banja Luka	4,042	2,316	-	(758)	5,600
KomBank INVEST	-	2,344	-	-	2,344
UKUPNO:	15,385	8,528	(1,569)	(764)	21,580

Komercijalna banka AD Beograd je po osnovu transakcija sa zavisnim članicama ostvarila neto pozitivne kursne razlike u iznosu od 65,875 hiljada dinara .

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

39. POVEZANA LICA (nastavak)

39.2. Ostala povezana lica

Kredit i potraživanja od povezanih lica

Plasmani	31. decembar 2021.			31. decembar 2020.		
	Bilansno	Vanbilansno	Ukupno	Bilansno	Vanbilansno	Ukupno
NLB a.d. Beograd	8,408,902	-	8,408,902	5	-	5
NLB d.d. Ljubljana	593,929	-	593,929	6,085	-	6,085
NLB a.d. Banja Luka	17,291	-	17,291	-	-	-
NLB a.d. Podgorica	1,489,560	-	1,489,560	-	-	-
NLB Srbija d.o.o.	605	-	605	-	-	-
Prvi faktor d.o.o. Beograd	1	-	1	-	-	-
REAM d.o.o Beograd	137	1	138	-	-	-
Beomox doo	17,130	-	17,130	19,968	122	20,090
PMC Inženjering	-	-	-	844,093	-	844,093
Emi house	-	-	-	1	-	1
Fizička lica	54,543	2,637	57,180	166,700	16,989	183,689
Ukupno	10,582,098	2,638	10,584,736	1,036,852	17,111	1,053,963
Obaveze	Depoziti	Primljeni krediti	Ukupno	Depoziti	Primljeni krediti	Ukupno
NLB a.d. Beograd	59,460	-	59,460	-	-	-
NLB d.d. Ljubljana	18,776	-	18,776	-	-	-
NLB a.d. Podgorica	8,212	-	8,212	-	-	-
NLB Interfinans d.o.o Beograd	5	-	5	-	-	-
NLB Leasing d.o.o	40	-	40	-	-	-
Prvi faktor d.o.o. Beograd	22	-	22	-	-	-
REAM d.o.o Beograd	115	-	115	-	-	-
Beomox doo	5,318	-	5,318	7,344	-	7,344
Arhitektonski biro STUDIO 3	-	-	-	389	-	389
Reprezent d.o.o.	-	-	-	12	-	12
Bolero ZR	-	-	-	64	-	64
Fizička lica	141,752	-	141,752	363,582	-	363,582
Ukupno	233,700	-	233,700	371,391	-	371,391

U hiljadama dinara

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

39. POVEZANA LICA (nastavak)

39.2. Ostala povezana lica (nastavak)

Prihodi i rashodi od povezanih lica

	2021.		
	Kamate	Naknade	Ukupno
Prihodi			
NLB a.d. Beograd	38,806	4,391	43,197
NLB d.d. Ljubljana	1	2,639	2,640
NLB a.d. Banja Luka	-	595	595
NLB a.d. Podgorica	-	20,409	20,409
Beomox doo	420	1,331	1,751
Fizička lica	1,006	386	1,392
Ukupno prihodi	40,233	29,751	69,984
Rashodi			
NLB a.d. Beograd	(35)	(5,036)	(5,071)
NLB d.d. Ljubljana	(839)	(3,940)	(4,779)
NLB a.d. Banja Luka	-	(293)	(293)
NLB a.d. Podgorica	-	(200)	(200)
NLB Interfinans d.o.o Beograd	-	(5)	(5)
NLB Srbija d.o.o.	-	(5)	(5)
Prvi faktor d.o.o. Beograd	-	(26)	(26)
Beomox doo	(1)	(797)	(798)
Fizička lica	(455)	(62)	(517)
Ukupno rashodi	(1,330)	(10,364)	(11,694)
Neto prihodi/rashodi	38,903	19,387	58,290

Prihodi i rashodi od povezanih lica

	2020.		
	Kamate	Naknade	Ukupno
Prihodi			
PMC Iženjering	9,475	29	9,504
Arhitektonski biro STUDIO 3	-	8	8
Beomox doo	551	318	869
NLB Beograd	40	864	904
NLB Ljubljana	1	1,357	1,358
Bolero ZR	-	19	19
Emi house	-	63	63
Win Win Retail	-	416	416
WinWin Shop	-	242	242
Fizička lica	6,985	746	7,731
Ukupno prihodi	17,052	4,062	21,114
Rashodi			
NLB Beograd	-	(642)	(642)
NLB Ljubljana	(67)	(1,385)	(1,452)
Beomox doo	(7)	-	(7)
Fizička lica	(1,262)	(25)	(1,287)
Ukupno rashodi	(1,336)	(2,052)	(3,388)
Neto prihodi	15,716	2,010	17,726

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

39. POVEZANA LICA (nastavak)

39.3 Bruto i neto primanja Izvršnog odbora Banke, Upravnog odbora i Odbora za reviziju su sledeća

	U hiljadama dinara	
	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
Bruto primanja		
Izvršni odbor	81,507	96,547
Neto primanja		
Izvršni odbor	69,514	82,553
Bruto primanja		
Upravni odbor i Odbor za reviziju	8,417	21,980
Neto primanja		
Upravni odbor i Odbor za reviziju	5,684	13,979

40. NEUSAGLAŠENI IZVODI OTVORENIH STAVKI ZA POTRAŽIVANJA

Na osnovu obaveze usaglašavanja stanja sa dužnicima na dan 31.12.2021. godine, Banka je prosledila 5,487 izvoda otvorenih stavki.

Na osnovu analize izvršenog redovnog Godišnjeg popisa na dan 31. decembra 2021. godine, Banka ima neusaglašene izvode otvorenih stavki za 36 klijenta.

Neusaglašeni izvodi za 23 klijenta odnose se na klijente koji osporavaju iznos potraživanja za date avanse, potraživanja po osnovu izdatih faktura i potraživanja po osnovu zakupnine u ukupnom iznosu od 4,614 hiljada dinara.

Pet klijenta osporava potraživanje po osnovu naknade domaćeg platnog prometa i naknade za poslove agenta emisije u dinarima u ukupnom iznosu od 138 hiljada dinara. Sedam klijenata osporava potraživanja po kreditima u ukupnom iznosu od 1,435 hiljada dinara i jedan klijent osporava stanje u vanbilansu u iznosu od 108 hiljada dinara.

Iznos ispravki vrednosti za potraživanja koja su osporena (i iznos rezervisanja za bilansne stavke) određen je politikom kreditnog rizika Banke.

Banka je u kontinuiranom procesu usaglašavanja osporenih stavki.

41. DOGAĐAJI NAKON DATUMA BILANSA STANJA

Vanredna sednica Skupštine Banke održana je 2. februara 2022. godine na kojoj su donete sledeće odluke:

- Odluka o izmenama i dopunama Ugovora o osnivanju
- Odluka o usvajanju Statuta
- Odluka o dopuni Odluke o prihvatanju pripajanja NLB Banke a.d. Beograd Komercijalnoj banci a.d. Beograd

Dana 25. februara 2022. godine održana je vanredna sednica Skupštine Banke na kojoj je doneta:

- Odluka o dopunama Odluke o sticanju sopstvenih akcija Banke od nesaglasnih akcionara

Navedenom Odlukom Banka je prihvatila zahteve nesaglasnih akcionara o otkupu 574,693 komada sopstvenih običnih akcija.

Banka je u obavezi da najkasnije do 08.03.2022. godine, odnosno u roku od 60 dana koji se računa od dana isteka roka od 15 dana od dana zaključenja sednice Skupštine Banke na kojoj je doneta odluka o statusnoj promeni, po prijemu prethodne saglasnosti NBS za sticanje sopstvenih akcija, isplati nesaglasne akcionare koji su podneli zahtev za otkup svojih akcija.

Osim događaja opisanih u prethodnim stavovima nije bilo značajnih događaja nakon datuma bilansa stanja koje bi bilo neophodno obelodaniti u Napomenama uz finansijske izveštaje na dan 31. decembar 2021. godine.

NAPOMENE UZ POJEDINAČNE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE

31. decembar 2021. godine

42. DEVIZNI KURSEVI

Devizni kursevi utvrđeni na međubankarskom sastanku deviznog tržišta primenjeni za preračun pozicija bilansa stanja u dinare na dan 31. decembra 2021. i 31. decembra 2020. godine za pojedine glavne valute su:

	31. decembar 2021.	31. decembar 2020.
USD	103.9262	95.6637
EUR	117.5821	117.5802
CHF	113.6388	108.4388

U Beogradu, dana 3. marta 2022. godine

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d., Beograd:

Dejan Janjatović
Zamenik predsednika Izvršnog odbora

Vlastimir Vuković
Predsednik Izvršnog odbora

KOMERCIJALNA BANKA AD BEOGRAD
NLB GRUPA

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU
ZA 2021. GODINU

Februar, 2022. godine

SADRŽAJ

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE	4
2. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA	7
3. BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE	12
3.1. Bankarski sektor.....	12
3.2. Finansijski položaj Banke u odnosu na sektor	13
4. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI, ORGANIZACIONA STRUKTURA I OGRANCI BANKE	15
4.1. Opis poslovnih aktivnosti.....	15
4.2. Organizaciona struktura Banke.....	16
4.3. Ogranci Banke.....	17
4.4. Regionalni raspored poslovne mreže Banke	17
5. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	19
5.1. Pravila korporativnog upravljanja.....	19
5.2. Upravni odbor Banke	20
5.3. Izvršni odbor Banke	21
5.4. Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju).....	21
5.5. Opis promena u poslovnim politikama društva.....	22
5.6. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja.....	23
5.7. Informacije o ponudama za preuzimanje	27
5.8. Opis politike raznolikosti.....	27
6. BILANS STANJA NA DAN 31.12.2021. GODINE.....	29
6.1. Aktiva Banke na dan 31.12.2021. godine	29
6.2. Pasiva Banke na dan 31.12.2021. godine	30
6.3. Vanbilansne stavke na dan 31.12.2021. godine	31
7. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA	32
7.1. Dati krediti komitentima, hartije od vrednosti, gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 31.12.2021. godine	32
7.2. Depoziti komitenata na dan 31.12.2021. godine	33
7.3. Kapital Banke i otkup sopstvenih akcija.....	34
8. BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2021. GODINE.....	36
8.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata	37
8.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada	38
8.3. Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja).....	39
9. RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U 2021. GODINI	40
9.1. Uvod.....	40
9.2. Poslovanje sa stanovništvom.....	40
9.3. Nove bankarske tehnologije-digitalno bankarstvo i platne kartice.....	42
9.3.1. Digitalno bankarstvo Banke	42
9.3.2. Razvojne aktivnosti platnih kartica	43
9.4. Poslovanje sa privredom.....	43
9.5. Upravljanje sredstvima	46
9.6. Poslovanje Sektora hartija od vrednosti	46
10. UPRAVLJANJE RIZICIMA.....	47
10.1. Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima.....	47
10.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efikasnosti	48
10.3. Pokazatelji poslovanja propisani zakonom	51

10.4.Svi značajni poslovi sa povezanim licima	51
11. NEFINANSIJSKE INFORMACIJE.....	52
11.1.Poslovni model Banke	52
11.2.Ulaganja u cilju zaštite životne sredine	52
11.3.Socijalna i kadrovska pitanja	54
11.4.Poštovanje ljudskih prava.....	56
11.5.Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem	57
11.6.Aktivnosti na polju istraživanja i razvoja	59
12. PLAN BUDUĆEG RAZVOJA BANKE	60
13. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE	63
14. REALIZACIJA BIZNIS PLANA BANKE ZA 2021. GODINU	63
14.1.Realizacija plana bilansa stanja za 2021. godinu.....	63
14.2.Realizacija plana bilansa uspeha za 2021. godinu.....	65

Godišnji izveštaj o poslovanju za 2021. godinu predstavlja verodostojan prikaz razvoja i rezultata poslovanja Komercijalne banke ad Beograd ostvarenih u 2021. godini.

1. OSNOVNI POKAZATELJI POSLOVANJA BANKE

BILANS USPEHA (u 000 RSD)	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
Dobitak/gubitak pre oporezivanja	3.463.384	3.798.519	91,2	8.268.685	8.121.073	7.187.250
Dobitak/gubitak posle oporezivanja	3.645.699	2.534.434	143,8	8.955.759	8.145.182	8.117.368
Neto prihodi od kamata	12.145.109	12.069.290	100,6	12.605.384	12.834.638	12.446.197
Neto prihodi od naknada	5.737.364	4.875.408	117,7	5.328.996	5.210.149	5.082.226
Operativni troškovi*	11.913.487	11.472.051	103,8	11.064.609	10.473.783	10.833.081
Neto prihodi/rashodi obezvređenja finan. sredst. koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	15.772	-1.072.032	-	2.425.931	9.493	17.883

* Napomena: U okviru operativnih troškova prikazani su troškovi zarada, materijalni i nematerijalni operativni troškovi

BILANS STANJA (u 000 rsd)	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
BILANSNA AKTIVA	489.440.405	460.001.399	106,4	432.380.443	401.165.980	369.183.538
STANOVNIŠTVO						
Kreditni **	118.286.619	108.585.889	108,9	99.057.214	92.033.605	81.712.222
Depoziti***	342.469.159	309.268.562	110,7	280.484.488	260.296.411	241.210.420
PRIVREDA						
Kreditni	89.221.890	78.833.152	113,2	81.504.403	75.264.373	71.725.704
Depoziti	48.646.021	47.765.467	101,8	47.879.400	49.879.580	41.371.592
Hartije od vrednosti	149.588.755	153.776.323	97,3	138.469.551	133.177.598	117.288.767

*** Napomena: Pozicija kreditni ne uključuje ostale plasmane i potraživanja, pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

*** Napomena: Na kraju 2017. godine RSD 11,2 milijarde depozita mikroklijenata je preneto iz privrede u stanovništvo zbog čega je podatak korigovan u odnosu na Godišnji izveštaj o poslovanju za 2017. godinu

POKAZATELJI	2021.	2020.	Index 21/20	2019.	2018.	2017.
RACIO KREDITI/DEPOZITI						
Bruto krediti/depoziti	55,6%	53,4%	104,1	57,7%	58,4%	61,3%
Neto krediti/depoziti	53,7%	51,0%	105,2	54,9%	54,8%	56,1%
KAPITAL (u 000 RSD)	75.642.722	74.660.539	101,3	75.852.173	67.560.513	63.260.055
Adekvatnost kapitala	28,55%	32,50%	87,9	30,83%	29,18%	27,89%
Broj zaposlenih	2.372	2.669	88,9	2.744	2.766	2.806
PARAMETRI PROFITABILNOSTI						
ROA	0,73%	0,84%	86,8	2,00%	2,13%	1,89%
ROE - na ukupan kapital	4,59%	5,06%	90,6	11,71%	12,57%	11,91%
Neto kamatna marža na ukupnu aktivu	2,6%	2,7%	95,7	3,0%	3,4%	3,3%
Cost / income ratio	66,6%	67,7%	98,4	61,7%	58,0%	61,8%
Aktiva po zaposlenom (u 000 EUR)	1.755	1.466	119,7	1.340	1.227	1.111
Kreditni po zaposlenom (u 000 EUR)	777	611	106,2	575	535	487
Depoziti po zaposlenom (u 000 EUR)	1.447	1.197	114,3	1.047	976	868

U toku izrade bilansa Banke za 2021. godinu izvršena je i korekcija bilansa za 2020. godinu zbog čega postoji razlika u podacima u odnosu na već objavljeni Godišnji Izveštaj o poslovanju za 2020. godinu. U skladu sa izmenama bilansa za 2020. godinu izvršena je i naknadna korekcija pokazatelja poslovanja za 2020. godinu u meri u kojoj je to bilo moguće.

U toku 2021. godine poslovanje privrednih subjekata odvijalo se u uslovima i dalje prisutne pandemije virusa COVID-19 ali i nekih novih globalnih poremećaja poput međunarodne trgovine. Poslovnu 2021. godinu obeležili su rast domaće privrede, rast inflacije od aprila meseca i na svetskom tržištu, od novembra meseca energetska kriza. Obzirom na prisutne okolnosti većina ključnih makroekonomskih pokazatelja ostvarila je pozitivne vrednosti. Prema preliminarnoj proceni rast bruto društvenog proizvoda (BDP-a) na kraju 2021. godine iznosi 7,5%¹, strane direktne investicije (SDI) za dvanaest meseci dostigle su vrednost EUR 3,9 milijarde², zabeležen je blagi deficit republičkog budžeta (januar-novembar 2021.), neznatno smanjenje učešća javnog duga u BDP-u, nepromenjenu vrednost dinara u odnosu na evro i stopa nezaposlenosti od 10,5% na kraju trećeg kvartala. Postignuta makroekonomska i finansijska stabilnost, prethodne stope rasta, pravovremen i adekvatan paket mera, postignuta struktura ekonomije pomogla je privredi Srbije da spremno odgovori na tekuće izazove i u 2021. godini, posebno one koji su rezultat prisutne pandemije virusa COVID-19³.

Narodna banka Srbije (NBS) je u 2020. godini, u sklopu mera za očuvanje ukupne finansijske stabilnosti, donela više odluka među kojima se posebno izdvajaju: Odluka o privremenim merama za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, Odluka o privremenim merama za banke radi ublažavanja posledica pandemije COVID-19 u cilju očuvanja stabilnosti finansijskog sistema, Odluka o privremenim merama za banke u cilju olakšavanja pristupa finansiranju fizičkim licima, Odluka o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19. Sve pomenute odluke su bile na snazi i tokom 2021. godine uz nove odluke ili dopunjene postojeće kao što je Odluka o dopunama odluke o privremenim merama za banke u cilju adekvatnog upravljanja kreditnim rizikom u uslovima pandemije COVID-19.

Imajući u vidu da je finansijski položaj većeg broja dužnika u toku 2020. godine bio znatno otežan, NBS je omogućila dužnicima koji to žele da pauziraju sa otplatom dospelih obaveza, odnosno dužnici su mogli da zatraže privremeni zastoj u otplati dospelih obaveza. Mere usmerene ka dužnicima kao i mere usmerene ka bankama, za adekvatno upravljanje kreditnim rizikom, dodatno su doprinele očuvanju stabilnosti finansijskog sistema. Pomenute mere su bile na snazi i tokom 2021. godine. NBS, na osnovu donetih odluka, tokom 2020. godine sprovela je tri moratorijuma na otplatu obaveza prema bankama i davaocima finansijskog lizinga. Najpre je u martu

2020. godine usvojen prvi moratorijum u otplati finansijskih obaveza. Drugim moratorijumom u julu 2020. godine dužnicima je omogućen dodatni zastoj u otplati određenih obaveza prema bankama. U decembru 2020. godine NBS donosi i treći moratorijum.

„Sistem instant plaćanja“ (IPS), koji je pored ostalih platnih sistema uvela NBS u cilju efikasnijeg i bržeg platnog prometa, počevši od oktobra 2018. godine, nastavio je uspešno da radi i da pokazuje pravi značaj tokom 2021. godine o čemu svedoči rast broja plaćanja (75,6%) i vrednosti prometa obavljenih transakcija (102,4%)⁴. IPS NBS sistem plaćanja radi neprekidno (24/7/365) omogućavajući lakši i neprekidni pristup platnom prometu svim zainteresovanim stranama.

NBS je do kraja decembra 2021. godine zadržala referentnu kamatnu stopu (RKS) na nivou od 1,00%. Od oktobra 2021. godine NBS je obustavila aukcije repo kupovine HoV dok je nastavila sa reverznim aukcijama repo prodaje HoV pri tom povećavajući prosečnu ponderisanu stopu na tim aukcijama. Ova stopa je od oktobra povećana sa 0,11% na 0,50% koliko je iznosila na reverznoj repo aukciji u decembru 2021. godine⁵.

Pokazatelj adekvatnosti kapitala bankarskog sektora bio je na visokom i stabilnom nivou tokom prva tri kvartala 2021. godine (21,7% na kraju Q3 2021⁶). Kamatne stope na novoodobrene dinarske kredite privredi i stanovništvu su na stabilnom i niskom nivou i pored i dalje prisutnih problema u društvu usled pandemije COVID-19 (3,0% privreda; 8,3% stanovništvo, novembar 2021. godine⁷).

Nakon izlaska Srbije na međunarodno tržište kapitala, prvom emisijom evroobveznice denominovane u EUR juna 2019. godine, redovno se objavljuju i podaci o premiji rizika EMBI za Srbiju na bazi duga u EUR. Premija rizika Srbije, merena EMBI indeksom (indeks obveznica zemalja u usponu) za dug u EUR, povećana je od kraja drugog tromesečja 2021. godine za 30 b.p. da bi na kraju oktobra iznosila 174 b.p. Slična kretanja su imale i premije rizika za dug u EUR i druge evropske zemlje u usponu usled izmenjene spremnosti investitora za ulaganja u zemlje u usponu. Premija rizika Srbije za dug u USD takođe, je u porastu od drugog tromesečja da bi na kraju oktobra 2021. godine dostigla vrednost 137 b.p.⁸ Ova vrednost je dalje znatno ispod kompozitne mere rizika zemalja u usponu za dug u USD (EMBI Composite) koja je krajem oktobra 2021. godine iznosila 327 b.p.

1 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

2 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

3 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

4 NBS, pokazatelji rada IPS NBS sistema, januar, decembar 2021.

5 NBS, pregled aukcijske trgovine hov kojima NBS obavlja operacije na otvorenom tržištu

6 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

7 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

8 NBS, Izveštaj o inflaciji, novembar 2021

Banka je i tokom prethodne godine bila u grupi sistemski značajnih banaka, sa značajnim učešćem u aktivni i kapitalu bankarskog sektora. Na kraju trećeg kvartala 2021. godine Banka u aktivni bankarskog sektora učestvuje sa 9,8%, dok po obimu ukupnog kapitala učestvuje sa 10,7%. Banka se u sektoru i dalje ističe po obimu devizne štednje stanovništva. Na kraju 2021. godine štedni depoziti stanovništva iznose EUR 1.988,7 miliona.

Dana 30.12.2020. godine Nova Ljubljanska banka dd Ljubljana je stekla direktno kontrolno vlasništvo u Komercijalnoj banci ad Beograd čime je Banka postala deo NLB bankarske Grupe. Budući da su deo iste NLB bankarske Grupe, u toku 2021. godine Komercijalna banka ad Beograd i NLB Banka ad Beograd započele su proces pripajanja. Objavom Nacrta Ugovora o statusnoj promeni pripajanja kod Agencije za privredne registre, 20.10.2021. godine, pokrenut je postupak statusne promene pripajanja NLB Banke ad Beograd Komercijalnoj banci ad Beograd. Ugovoreni datum pripajanja, u smislu Zakona o bankama, je 31.12.2021. godine, a očekivani momenat integracije Banke i NLB banke a.d. Beograd je 30.04.2022. godine.

U 2021. godini pred menadžment Banke su kao ključni ciljevi postavljeni sigurno, stabilno i profitabilno poslovanje kao i nastavak integracije Banke u poslovanje NLB Grupe. Navedeni ciljevi, uz zalaganje svih zaposlenih, su ostvareni i pored prisutne pandemije COVID-19 i dodatnog projekta integracije dve banke. Banka je ostvarila rast bilansne aktive i poslovni dobitak uz visoku likvidnost i visoku adekvatnost kapitala.

Ukupani kapital Banke, kao jedan od ključnih pokazatelja sigurnosti poslovanja, u 2021. godini je povećan i pored realizovane značajne isplate dividendi vlasnicima običnih i preferencijalnih akcija prethodnih godina. Na kraju 2021. godine Banka raspolaže sa ukupnim kapitalom u iznosu od RSD 75.642,7 miliona ili EUR 643,3 miliona. Pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke na kraju 2021. godine, iznosi 28,55%.

Nakon izmena sprovedenih u prethodnim godinama, Banka je proizvode i usluge stanovništvu pružala kroz mrežu od 190 ekspozitura grupisanih u šest Poslovnih centara i Filijalu Kosovska Mitrovica. Rad sa pravnim licima obavljao se kroz tri Sektora za rad sa malom i srednjom privredom i Sektora za rad sa privredom - velikim klijentima.

Savremeno društvo u kome živimo i radimo počiva na internetu i elektronskom poslovanju zbog čega je i Banka implementirala niz savremenih tehnologija u svoje poslovanje. Banka je, svesna ovih promena u društvu, kao jedan od značajnih poslovnih ciljeva postavila i nastavak digitalizacije poslovanja i tokom 2021. godine. Usluge digitalnog bankarstva Banke su pokazale svoj puni efekat i značaj za poslovanje upravo u prethodne dve godine i vanrednim uslovima poslovanja. Banka već danas pruža, gotovo sve usluge digitalnog bankarstva svojim klijentima na isti način kako su ove usluge dostupne klijentima u najrazvijenijim zemljama sveta. Banka, je i tokom 2021. godine nastavila da sprovodi i proces interne digitalizacije za unapređenje postojećih poslovnih procesa, odnosno povećanje efikasnosti i kvaliteta rada.

U uslovima i dalje prisutne pandemije COVID-19, i tokom 2021. godine, Banka je preduzimala sve potrebne mere za kvalitetno upravljanje poslovnim rizicima. Mere za upravljanje rizicima, koje je Banka preuzimala prethodnih godina, su doprinele da i 2021. godinu uspešno završi. Najveći rizik u poslovanju Banke i bankarskog sektora i dalje je kreditni rizik. Kao rezultat uspostavljenog sistema upravljanja rizicima, sada usaglašenog i sa standardima NLB Grupe i primene regulative NBS, Banka je i tokom 2021. godine, uspela da pokazatelj nenaplativih kredita (NPL) održi na prihvatljivom nivou. Na kraju 2021. godine pokazatelj NPL je iznosio 4,7%.

Banka je 2021. godinu završila sa dobitkom pre oporezivanja od RSD 3.463,4 miliona. Dobitak ostvaren u prethodnim godinama i visoka vrednost pokazatelja adekvatnosti kapitala, omogućili su Banci da formira značajan iznos rezervi iz dobiti. Na kraju 2021. godine rezerve iz dobiti su nepromenjene vrednosti u odnosu na kraj 2020. godine.

2. MAKROEKONOMSKI USLOVI POSLOVANJA

Prema izveštaju Međunarodnog monetarnog fonda (MMF, World economic outlook) objavljenog oktobra 2021. godine, projekcija kretanja globalne privrede za 2021. godinu je 5,9% što je 0,1 pp ispod prethodne procene iz jula 2021. godine. Projekcija za 2022. godinu je globalni rast od 4,9%⁹. Za zemlje iz grupe „razvijenih ekonomija“, projekcija rasta za 2021. godinu je 5,2%¹⁰, što je 0,4 pp manje od procene iz jula 2021. godine. Za ekonomiju Sjedinjenih Američkih Država očekuje se najpre rast od 6,0% u 2021. godini, a potom rast od 5,2% u 2022. godini¹¹. Rast ekonomske aktivnosti je procenjen za zemlje „euro zone“ i iznosi 5,0% u 2021. godini dok je procenjen rast od 4,3% u 2022. godini¹². Za privredu Japana je projektovan blagi rast od 2,4% na kraju 2021. godine dok MMF predviđa rast od 3,2% u 2022. godini¹³. U segmentu „rastuća tržišta i zemlje u razvoju“ predviđa se rast privrede od čak 6,4% u 2021. godini i rast od 5,1% u 2022. godini. Procene ekonomskog rasta za Kinu su mnogo bolje nego za većinu drugih zemalja, a predviđa se da će rast iznositi 8,0% u 2021. godini i 5,6% u 2022. godini¹⁴. Prema oktobarskom izveštaju MMF-a za Srbiju procena rasta BDP-a za 2021. godinu iznosi 6,5%, dok je procena za 2022. godinu nešto niža i iznosi 4,5%¹⁵.

Na međunarodnom finansijskom tržištu i tokom 2021. godine vodeće centralne banke sprovodile su raznolike monetarne politike, počev od Federalnih rezervi (FED, SAD), Evropske centralne banke (ECB), Švajcarske nacionalne banke (SNB). Federalne rezerve su u martu 2020. godine, poslednji put, spustile referentnu stopu za 1,0pp (0,00-0,25%) i nisu je menjale tokom 2021. godine. Evropska centralna banka je poslednji put u septembru 2019. godine smanjila referentnu stopu za 0,10pp (0,0%), Banka Engleske je krajem 2021. godine povećala kamatnu stopu za 0,15pp (0,25%). Švajcarska nacionalna banka je referentnu kamatnu stopu u toku 2021. godine zadržala na nivou -0,75%¹⁶.

Evropska centralna banka (ECB) je na oktobarskom sastanku 2021. godine potvrdila da će nastaviti sa neto kupovinom aktive u okviru programa kupovine aktive (APP), i da će trajati dokle god to bude potrebno, kako bi se pojačao ekspanzivni uticaj kamatnih stopa, pa će

se ovaj program i završiti neposredno pre početka njihovog povećanja. Takođe, ECB je potvrdila da se povoljni uslovi finansiranja u zoni evra mogu zadržati i sa manjim obimom kupovine aktive u okviru programa PEPP u odnosu na prethodni period. Program PEPP će se prilagođavati tržišnim uslovima u narednom periodu, i trajaće najmanje do marta 2022. godine odnosno dok se ne proceni da je kriza izazvana pandemijom završena¹⁷.

Prema proceni ECB iz decembra 2021. godine, u osnovnom scenariju, godišnja inflacija euro zone, merena harmonizovanim indeksom potrošačkih cena (HICP standardom), povećaće se sa 2,6% u 2021. godini, na 3,2% u 2022. godini, da bi se stabilizovala na 1,8% u 2023. i 2024. godini¹⁸.

Očekivanja su da će se BDP vratiti na prekrizni nivo (BDP iz 2019. godine) u prvom kvartalu 2022. godine. Realni rast BDP-a euro zone, ostao je snažan u trećem kvartalu 2021. godine što je blizu prvih projekcija¹⁹. Očekuje se da će rast BDP-a u narednom periodu biti slab jer su ograničenja vezana za pandemiju i problemi sa snabdevanjem intenzivirani. Bolja situacija se očekuje od prvog kvartala 2022. godine pre usporavanja u 2023 i 2024. godini²⁰. Prema projekcijama ECB iz decembra 2021. godine, očekivana stopa rast BDP-a je 5,1% u 2021. godini, 4,2% u 2022. godini i 2,9% u 2023. godini²¹.

Na međunarodnom robnom tržištu, u periodu 27. 12.2021. do 7.1.2022. godine, nastavljen je rast cene sirove nafte. Na rast cene nafte uticali su: objavljivanje dobrih podataka o prerađivačkoj industriji u Kini i Južnoj Koreji, izveštaj Agencije za informacije o energetici o padu zaliha nafte u SAD, optimizam investitora zbog manjeg straha od novog soja korona virusa, eskalacija sukoba u Kazahstanu i prekid transporta nafte zbog održavanja cevovoda u Libiji²². Cena nafte tipa Brent se tokom perioda 27.12. 2021. - 7.1.2022. godine kretala u opsegu od USD 77,99 do 81,92 za barel²³.

U Republici Srbiji, prema preliminarnoj proceni Republičkog zavoda za statistiku (RZS) rast BDP-a za 2021. godinu, iznosi 7,5%²⁴. Rast BDP-a u 2022. i 2023. godini trebalo bi da dostigne nivo od 4,5% i 5,0% respektivno²⁵. Inflatorni pritisci, koji su bili blagi do prve polovine 2021. godine, od druge polovine godine su se pojačali i uticali su na rast međugodišnje inflacije koja je na kraju decembra 2021. godine iznosila 7,9%

9 IMF, World Economic Outlook, october 2021

10 IMF, World Economic Outlook, october 2021

11 IMF, World Economic Outlook, october 2021

12 IMF, World Economic Outlook, october 2021

13 IMF, World Economic Outlook, october 2021

14 IMF, World Economic Outlook, october 2021

15 IMF, World Economic Outlook, october 2021

16 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 20-24. decembar 2021

17 NBS, Izveštaj o inflaciji, novembar 2021.

18 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

19 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

20 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021

21 ECB, Eurosystem staff macroeconomic projections for the euro area, December 2021, tab 1

22 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 27. decembar 2021.-7. januar 2022. godine

23 NBS, Pregled dešavanja na svetskom finansijskom tržištu, 27. decembar 2021.-7. januar 2022. godine

24 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

25 MFIN, Fiskalna strategija za 2022. godinu sa projekcijama za 2023. i 2024. godinu

m.g.²⁶. U skladu sa Memorandumom NBS ciljana stopa ukupne inflacije za period od januara 2021. do decembra 2024. godine kretaće se u granicama cilja $3,0\% \pm 1,5\text{pp}$ ²⁷. Anketa o radnoj snazi Republičkog zavoda za statistiku pokazuje da stopa nezaposlenosti za treći kvartal 2021. godine iznosi 10,5%²⁸. Ukupna vrednost spoljnotrgovinske razmene u periodu januar-septembar 2021. godine iznosila je EUR 36,0 milijardi²⁹. Neto priliv stranih direktnih investicija (SDI), za dvanaest meseci 2021. godine iznosio je EUR 3,9 milijardi³⁰. Javni dug centralne države na kraju novembra 2021. godine iznosio je EUR 29,9 milijardi što predstavlja 56,4% BDP-a³¹.

Rejting agencija Moody's u martu 2021. godine je povećala kreditni rejting Srbije sa Ba3 na Ba2, agencija Fitch je potvrdila kreditni rejting zemlje BB+ (septembar 2021. godine) dok je agencija S&P u decembru 2021. godine potvrdila rejting Srbije (BB+) ali i poboljšala izgleda za dobijanje investicionog rejtinga sa stabilnih na pozitivne³².

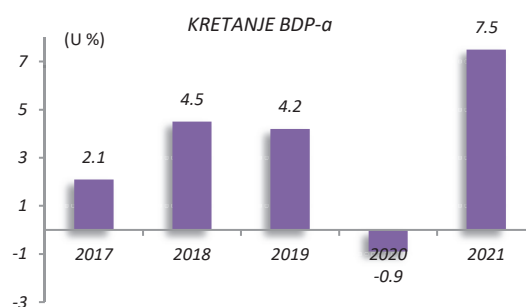
U toku 2021. godine na Beogradskoj berzi je ostvaren ukupan promet od RSD 41,2 milijarde odnosno EUR 350,7 miliona što predstavlja smanjenje u odnosu na 2020. godinu (-15,4%). Realizovano je 18.743 transakcija (3,6%) i ostvarena je tržišna kapitalizacija od RSD 533,3 milijardi. Berzanski indeks Belex line završio je 2021. godinu na vrednosti 1.711,57 (9,29%) dok je indeks Belex15 dostigao vrednost 820,78 (9,64%)³³.

Kretanje BDP-a

U 2020. godini, u Srbiji je zabeležen pad BDP-a od 0,9%³⁴ što je jedan od boljih rezultata u Evropi. Privredna aktivnost je bitno izmenjena odnosno popravljena tokom 2021. godine uprkos prisutne globalne pandemije virusa COVID-19. U prvom kvartalu 2021. godini rast BDP-a iznosi je 1,6%³⁵ u odnosu na prethodnu godinu. U drugom kvartalu iste godine je zabeležen rast BDP-a od čak 13,7%³⁶. U trećem kvartalu 2021. godine rast BDP-a je umanjeno i iznosio je 7,7%³⁷. Rast BDP-a u trećem kvartalu sa proizvodne strane dao je sektor usluga, usled rasta u delatnostima trgovine, turizma, saobraćaja, stručnih i tehničkih usluga kao i delatnostima sa državnim učešćem (uprava, obrazovanje, zdravstvo). Ekonomska aktivnost u sektoru industrije je usporila u trećem kvartalu. Negativan doprinos kretanju BDP-a dala je i poljoprivredna proizvodnja usled sušne sezone. Oporavak privatne građevinske operative uz

nastavak realizacije velikih infrastrukturnih projekata rezultirao je rastom sektora građevinarstva od 16%³⁸. Preliminarna procena RZS o kretanju BDP-a za 2021. godinu je rast 7,5%³⁹m.g.

Industrijska proizvodnja u novembru 2021. godine ostvarila međugodišnji rast od 7,0%, a u periodu januar-novembar 2021. godine ostvaren je ukupni rast fizičkog obima od 6,7%⁴⁰ m.g. U trgovini na malo promet robe u prvih jedanaest meseci 2021. godine u odnosu na isti period prethodne godine povećan je za 10,1% (u tekućim cenama)⁴¹. U periodu januar-novembar 2021. godine, i pored prisutne pandemije i restriktivnih zdravstvenih mera, zabeležen je rast broja turista za 37,4% i rast broja noćenja za 28,4% m.g.⁴²

Zaposlenost/nezaposlenost

Na tržištu rada tokom prva tri kvartala 2021. godine nije bilo bitnijih oscilacija uprkos novih mera za suzbijanje prisutne pandemije. Prema podacima iz Ankete o radnoj snazi na kraju trećeg kvartala 2021. godine stopa nezaposlenosti iznosila je 10,5% i neznatno je veća nego u istom periodu 2020. godine kada je iznosila 9,8%⁴³. Stopa zaposlenosti za isti period iznosi 50,0%. U trećem kvartalu 2021. godine stopa zaposlenosti povećana je za 2,2 pp, a stopa nezaposlenosti je veća za 0,7 pp u odnosu na isti period 2020. godine.⁴⁴ Zabeleženo je smanjenje stanovništva van radne snage prvenstveno na račun rasta zaposlenosti (107.700) ali i nezaposlenosti (36.600)⁴⁵ u odnosu na isti period prethodne godine. Prosečna neto zarada u periodu januar-septembar 2021. godine iznosila je RSD 64.487 (EUR 549) i povećana je za 8,8% u odnosu na isti period 2020. godine⁴⁶.

26 RZS, Saopštenje za javnost, decembar 2021.

27 NBS, Memorandum NBS o ciljanim stopama inflaciji do 2024. godine, usvojen na sednici IO NBS, 9.12.2021.godine

28 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

29 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, decembar 2021.

30 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

31 MFIN, Tabela-javni dug Republike Srbije, januar 2022.

32 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

33 Beogradska berza, godišnje statistike, 2021.

34 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

35 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

36 NBS, Osnovni makroekonomske pokazatelji, decembar 2021.

37 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

38 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

39 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

40 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

41 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

42 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

43 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

44 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2021.

45 RZS, Anketa o radnoj snazi, treći kvartal 2020.

46 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

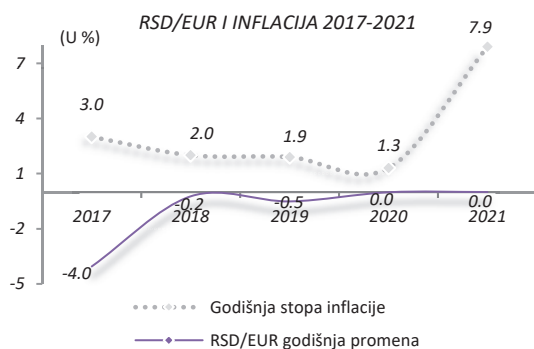

Izvor: Republički zavod za statistiku, Anкета o radnoj snazi

Inflacija

Međugodišnja inflacija na kraju 2020. godine je iznosila 1,3%. Početkom 2021. godine stopa međugodišnje inflacije je bila u padu i iznosila 1,1% u januaru, na kraju aprila 2,8%, da bi na kraju decembra dostigla vrednost 7,9% međugodišnje⁴⁷. Rast inflacije od aprila 2021. godine bio je vođen privremenim faktorima, povećanjem cena hrane i cene nafte na svetskom tržištu. U decembru je inflacija iznosila 7,9% pri tom je oko tri četvrtine inflacije bilo određeno faktorima na koje monetarna politika ne može da utiče, poput cene hrane i energenata⁴⁸. Prema projekciji NBS međugodišnja inflacija bi tokom T2 2022. godine trebala da se smanjuje, tokom T3 da se kreće oko ciljanog raspona 3,0%±1,5pp, a potom krajem 2022. godine se očekuje postepena stabilizacija oko centralne vrednosti 3,0%⁴⁹.

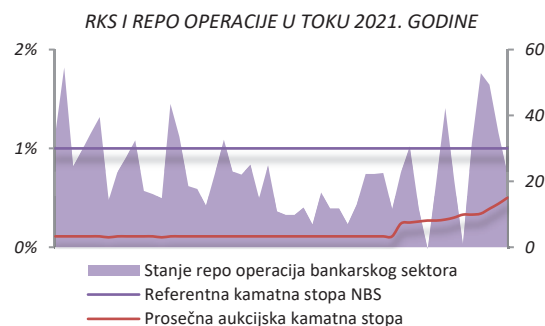

Referentna kamatna stopa

Narodna banka Srbije je 10. decembra 2020. godine snizila referentnu kamatnu stopu (RKS) na nivo 1,00%, i nakon tog datuma je nije menjala kao ni tokom 2021. godine. Od oktobra 2021. godine NBS postepeno smanjuje ekspanzivnost monetarne politike bez promene osnovnih kamatnih stopa imajući u vidu povećane troškovne pritiske iz domaćeg i međunarodnog okruženja i neophodnost uticaja na inflaciju. NBS očekuje da se pozitivni efekti prethodno donetih monetarnih i fiskalnih mera na privredu mogu

očekivati i u narednom periodu. Povoljni finansijski uslovi mogu biti održani i sa manjim stepenom ekspanzivnosti monetarne politike. Prema podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS), međugodišnja inflacija u decembru 2021. godine iznosila je 7,9% dok prema preliminarnoj proceni RZS stopa rasta BDP-a iznosi 7,5% m.g. Zadržavanjem RKS na nivou od 1,0%, uz postepeno podizanje prosečne repo stope, NBS je nastavila sa podrškom rastu kreditne aktivnosti privrede i stanovništva. Ukupni krediti bankarskog sektora su u novembru 2021. godine zabeležili su međugodišnji rast od 9,0%.⁵⁰

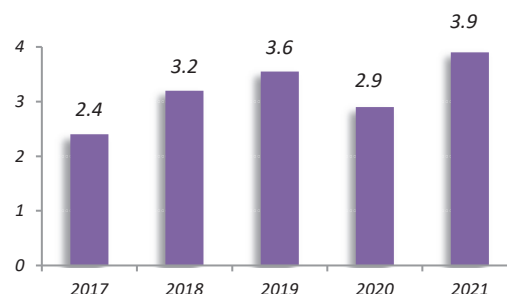
Prosečna ponderisana REPO stopa na kraju 2021. godine iznosila je 0,50% dok je na kraju 2020. godine iznosila 0,10%⁵¹. Obim REPO transakcija NBS i poslovnih banaka tokom 2021. godine se kretao u rasponu od minimalnih RSD 0,5 milijardi do maksimalnog obima od RSD 54,6 milijardi, da bi se kraj godine završio sa RSD 22,6 milijardi.

Strane direktne investicije

Strane direktne investicije (SDI), u toku 2020. godine, dostigle su iznos od EUR 2,9 milijardi neto⁵². Obim neto SDI, za dvanaest meseci 2021. godine, dostiže obim od EUR 3,9 milijardi⁵³. Najveći deo SDI bio je usmeren ka prerađivačkoj industriji, od čega posebno u automobilsku, metalsku, prehrambenu i industriju automobilskih guma.

STRANE DIREKTNE INVESTICIJE (mlrd EUR)

47 RZS, Saopštenje, Indeks potrošačkih cena, decembar 2021.

48 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

49 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

50 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

51 NBS, operacije na otvorenom tržištu

52 MFIM, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 6.12.2021.

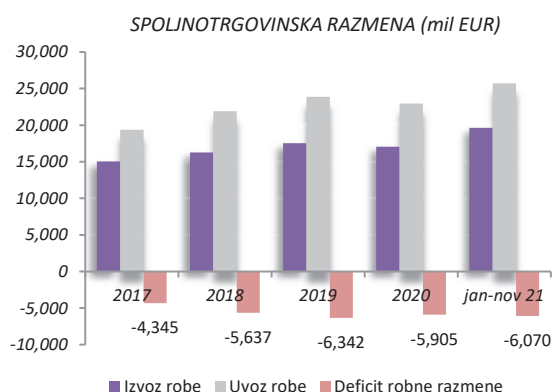
53 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

Pomenute investicije su, između ostalog doprinele daljem povećanju zaposlenosti, rastu proizvodnje i izvoza prerađivačke industrije. Ukupan deficit tekućeg računa platnog bilansa Republike za 2020. godinu iznosio je EUR 2,0 milijarde i u potpunosti je bio pokriven SDI. Učešće deficita platnog bilansa u BDP-u iznosilo je 4,2%. Za prvih deset meseci 2021. godine deficit tekućeg računa je iznosio EUR 1,6 milijardi⁵⁴ i u celini je pokriven iznosom SDI.

Spoljnotrgovinska razmena

Ukupna spoljnotrgovinska razmena Republike Srbije u periodu januar-novembar 2021. godine, iznosila je EUR 45,3 milijardi⁵⁵. U poređenju sa istim periodom 2020. godine (EUR 36,3 milijardi) ovaj obim razmene predstavlja povećanje od 24,9%. Izvoz robe, za jedanaest meseci 2021. godine, dostigao je vrednost od EUR 19,6 milijardi, dok je uvoz robe iznosio EUR 25,7 milijardi. Spoljnotrgovinski deficit robne razmene iznosio je EUR 6,1 milijardu što je povećanje od 13,4%⁵⁶ u odnosu na isti period prethodne godine.

U periodu januar-novembar 2021. godine, najznačajniji izvozni proizvodi bili su električne mašine, aparati i uređaji sa učešćem od 12,2%, a zatim povrće i voće sa 5,0⁵⁷. Značajan udeo izvezene robe činili su žitarice i proizvodi od žita, gvožđe i čelik i pogonske mašine i uređaji⁵⁸.

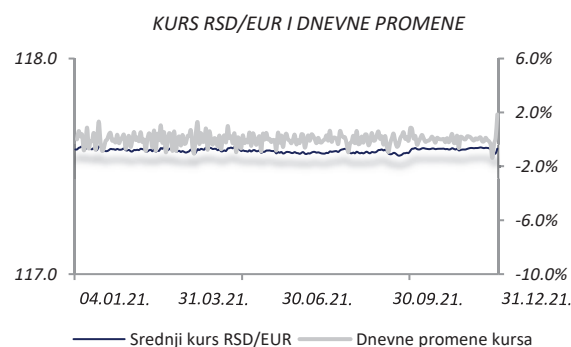
Najznačajniji uvozni proizvodi su električne mašine i aparati, nafta i naftni derivati, drumska vozila, medicinski i farmaceutski proizvodi, industrijske mašine za opštu upotrebu⁵⁹. Glavni spoljnotrgovinski partneri Srbije su Nemačka, zatim Kina, Italija i Rusija i u 2021. godini⁶⁰.

Kurs EUR/RSD

Kurs EUR/RSD na kraju 2021. godine iznosio je 117,58 i nepromenjen je u odnosu na kurs sa kraja 2020. godine (117,58). Tokom 2021. godine kurs EUR/RSD se kretao u rasponu od 117,54 do 117,59

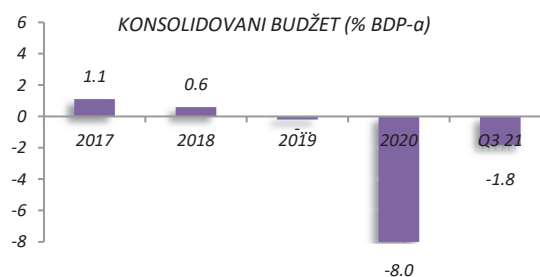
RSD za jedan EUR. Kretanje kursa dinara bilo je pod uticajem dobrih makroekonomskih pokazatelja koji su i bolji od pokazatelja zemalja u okruženju, rast BDP-a, poboljšanog kreditnog rejtinga zemlje (Agencije Moody's⁶¹), velikim prilivom stranih direktnih investicija u periodu januar-oktobar 2021. godine. U toku 2021. godine dinar je ostao nepromenjen prema evru, dok je depresirao u odnosu na USD za 8,0%. I tokom 2021. godine Narodna banka Srbije (NBS) je intervenisala na međubankarskom deviznom tržištu (MDT) kroz kupovinu i prodaju deviza, i na taj način sprečavala veće dnevne oscilacije vrednosti dinara.

Bruto devizne rezerve NBS na kraju novembra 2021. godine dostigle su iznos EUR 16,5 milijardi i povećane su u odnosu na novembar 2020. godine za EUR 3,6 milijardi⁶².

Budžetski deficit/suficit

U periodu januar-novembar 2021. godine, na nivou opšte države, zabeležen je ukupan fiskalni deficit u iznosu od RSD 112,1 milijarda⁶³. U posmatranom periodu prihodi su ostvarili rast. Istovremeno su i rashodi zabeležili manji rast.

Izvor: MFIN (konsolidovani fiskalni rezultat)

U periodu januar-novembar 2021. godine zabeležen je deficit budžeta Republike u iznosu od RSD 149,6 milijardi⁶⁴. U pomenutom periodu naplaćeni su prihodi u iznosu RSD 1.316,7 milijardi, a realizovani rashodi u iznosu RSD 1.466,3 milijardi. Posmatrajući samo novembar 2021. godine ostvaren je budžetski deficit u iznosu RSD 51,8 milijardi. U novembru je naplaćeno prihoda u iznosu od RSD 125,4 milijarde budžetskih

54 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

55 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

56 MFIN, Tabela 1, Osnovni indikatori makroekonomskih kretanja, 4.1. 2022.

57 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

58 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

59 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

60 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

61 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

62 NBS, tabela – osnovni monetarni agregati, 23. decembar 2021

63 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

64 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

prihoda i najveći deo istih su poreski prihodi (RSD 106,8 milijardi)⁶⁵. Poreski prihodi se odnose na uplatu PDV-a i akciza u budžet. Rashodi budžeta u novembru iznose RSD 177,2 milijarde⁶⁶.

Javni dug

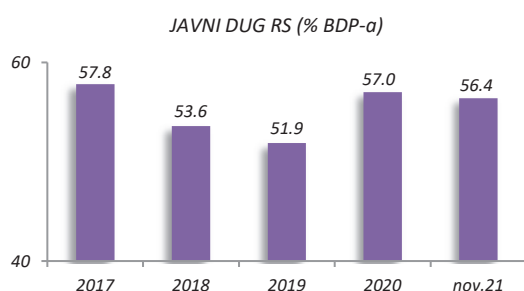
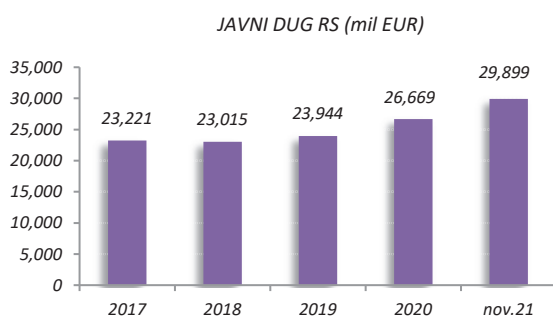
Javni dug Republike Srbije (centralnog nivoa države), prema raspoloživim podacima na kraju novembra 2021. godine iznosio je EUR 29,9 milijardi što čini 56,4% BDP⁶⁷. U odnosu na isti period 2020. godine, prema raspoloživim podacima Ministarstva finansija, pomenuti iznos javnog duga predstavlja povećanje za EUR 3,2 milijarde. U situaciji pandemije i preduzetih ekonomskih mera Vlade u cilju pomoći privredi i stanovništvu, učešće javnog duga u BDP-u je smanjeno u odnosu na isti period prethodne godine (57,0%). Javni dug, gotovo izvesno će do kraja 2021. godine ostati ispod 60% BDP-a⁶⁸.

Posmatrajući valutnu strukturu javnog duga Republike Srbije oko 54% je u evrima, 10% u dolarima (oktobar 2021. godine). Po strukturi kamatnih stopa, oko 87% javnog duga Republike Srbije je po fiksnim kamatnim stopama⁶⁹.

Prema podacima Uprave za javni dug Republike Srbije stanje duga državnih hartija od vrednosti na kraju oktobra 2021. godine iznosi RSD 1.003,3 milijardi i EUR 2,3 milijarde⁷⁰. U toku 2021. godine emitovane su tri emisije državnih evroobveznica denominovanih u EUR. U martu 2021. godine emitovana je serija Serbia 2033, denominovana u EUR, obima EUR 1,0 milijarda, na rok od 12 godina po izvršnoj stopi od 1,920%. U septembru 2021. godine emitovana je serija Serbia 2028, denominovana u EUR, obima EUR 1,0 milijarda, na rok od 7 godina po izvršnoj stopi od 1,262% i emitovana je dodatna serija Serbia 2036, takođe u EUR, obima EUR 750 miliona na rok od 15 godina po izvršnoj stopi od 2,305%⁷¹.

Spoljni dug

Prema podacima NBS na kraju septembra 2021. godine ukupan spoljni dug, javnog i privatnog sektora, je iznosio EUR 35,2⁷² milijardi i u odnosu na isti period 2020. godine povećan je za EUR 4,5 milijardi. U posmatranom periodu spoljni dug privatnog sektora je povećan EUR 1,1 milijardi, dok je spoljni dug javnog sektora povećan EUR 3,4 milijardi⁷³. Indikator eksterne solventnosti, predstavljen kao odnos visine spoljnog duga i vrednosti izvoza robe i usluga, na kraju septembra 2021. godine je blago smanjen, i iznosi 131,0%, (početak godine 138,2%)⁷⁴. Prema kriterijumu Svetske banke vrednost pokazatelja ispod 132% pokazuje da zemlja spada u grupu nisko zaduženih zemalja.⁷⁵

65 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

66 MFIN, Saopštenje za novembar 2021.

67 MFIN, Tabela 5-javni dug Republike Srbije, januar 2022.

68 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

69 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

70 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

71 Uprava za javni dug RS, Mesečni izveštaj, oktobar 2021.

72 NBS, spoljni dug RS prema dužnicima od 30. decembar 2021.

73 NBS, spoljni dug RS prema dužnicima od 30. decembar 2021.

74 NBS, Pokazatelji eksterne pozicije Srbije od 10. januar 2022.

75 MFIN, Tekuća makroekonomska kretanja, januar 2022.

3. BANKARSKI SEKTOR I FINANSIJSKI POLOŽAJ BANKE

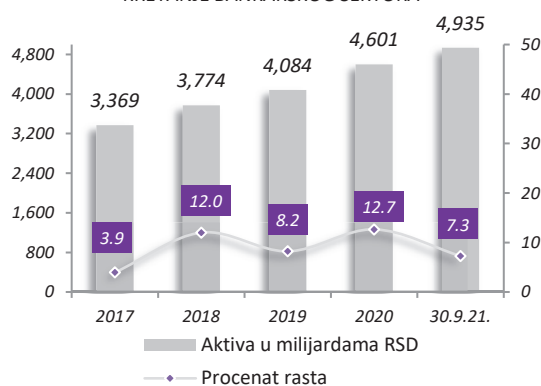
3.1. Bankarski sektor

Na kraju septembra 2021. godine, bankarski sektor Republike Srbije, čini ukupno 24 banaka sa 22.503 zaposlenih⁷⁶. Ukupna aktiva je dostigla iznos od RSD 4.935,2 milijarde, a ukupni kapital iznosi RSD 721,2 milijarde na kraju septembra 2021. godine. Deset najvećih banaka po bilansnoj aktivi čini 83,5% ukupne aktive bankarskog sektora.

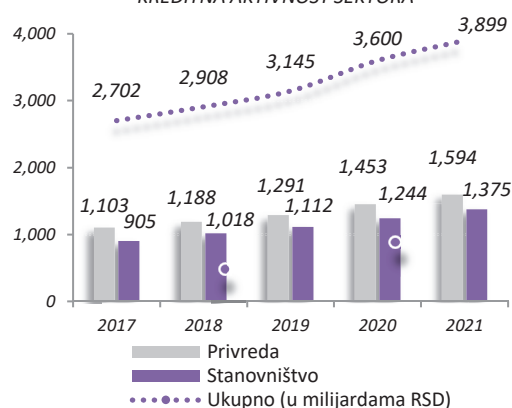
Bilansna aktiva bankarskog sektora u toku prvih devet meseci 2021. godine porasla je za 7,3% u odnosu na kraj 2020. godine, dok je ukupan kapital povećan za 0,6%.

visoke baze iz prethodne godine usled primene moratorijuma. Ukupni domaći krediti su u septembru 2021. godine zabeležili rast od 6,6%⁷⁸ m.g. i očekuje se nastavak takvog trenda u budućem periodu. I tokom analiziranog perioda 2021. godine kao i 2020. godine bankarski sektor je raspolagao značajnim viškovima likvidnih sredstava, imajući u vidu ratio likvidnosti od 2,3⁷⁹ na kraju septembra 2021. godine. Višak likvidnih sredstava poslovne banke su plasirale uglavnom u državne hartije od vrednosti i REPO operacije NBS. Na kraju decembra 2021. godine stanje plasmana banaka po REPO transakcijama iznosilo je RSD 22,6⁸⁰ milijardi. Udeo hartija od vrednosti iznosio je 15,6%, a gotovine i sredstava kod Centralne banke 16,2% u aktivi bankarskog sektora (na dan 30. septembar 2021. godine).

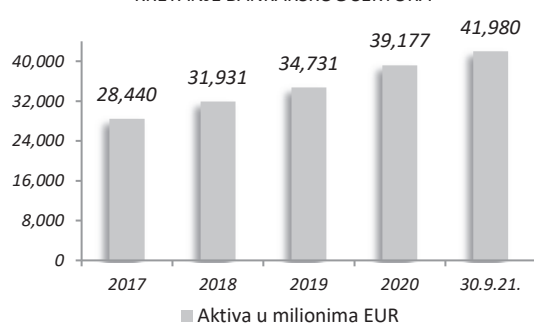
KRETANJE BANKARSKOG SEKTORA

KREDITNA AKTIVNOST SEKTORA

KRETANJE BANKARSKOG SEKTORA

I tokom prva tri kvartala 2021. godine nastavljen je trend smanjenja kamatnih stopa na dinarske novoodobrene kredite privredi i stanovništvu. Kamatna stopa na dinarske kredite privredi u septembru 2021. godine iznosila je 3,3%, a kamatna stopa na kredite stanovništvu je spuštena na novi minimum od 8,4%⁷⁷. Uprkos prisutnoj pandemiji COVID-19, kreditna aktivnost sektora nastavila je da raste sporijim tempom u odnosu na 2020. godinu i kao posledica

Učešće bruto NPL kredita u ukupnim bruto kreditima, na kraju novembra 2021. godine iznosilo je 3,4% dok je na kraju decembra 2020. godine iznosio 3,7%⁸¹. Ispravke vrednosti NPL kredita pokrivaju 57,9%⁸² bruto NPL kredita na kraju novembra 2021. godine.

I tokom posmatrane 2021. godine i problema očuvanja radnih mesta, otplate kredita i drugih poteškoća devizna štednja stanovništva je imala tendenciju stabilnog rasta. Na kraju decembra 2021. godine ukupna devizna štednja stanovništva dostiže iznos od EUR 12,3 milijarde⁸³, što predstavlja povećanje u odnosu na kraj 2020. godine za 11,3%. Ukupna štednja stanovništva, u istom periodu, dostiže iznos od EUR 13,2⁸⁴ milijardi što predstavlja rast od 11,3% u odnosu na kraj 2020. godine.

Prosečna vrednost pokazatelja *adekvatnosti kapitala* bankarskog sektora, na dan 30. septembra 2021. godine iznosi 21,7%⁸⁵. U odnosu na propisani minimalni pokazatelj od 8,0%, postignuta vrednost od

76 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, novembar 2021., stanje na kraju septembra 2021.

77 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, novembar 2021.

78 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

79 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2020.

80 NBS, Pregled aukcijske trgovine hov kojima NBS obavlja operacije na otvorenom tržištu za 2021.

81 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

82 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

83 NBS, tabela 1.1.20.-Štednja stanovništva kod banaka, 26.1.2022.

84 NBS, tabela 1.1.20.-Štednja stanovništva kod banaka, 23.12.2021.

85 NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, decembar 2021.

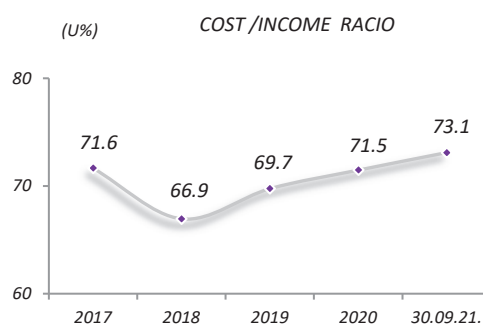
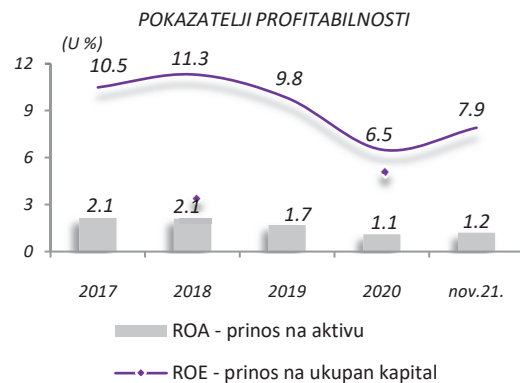
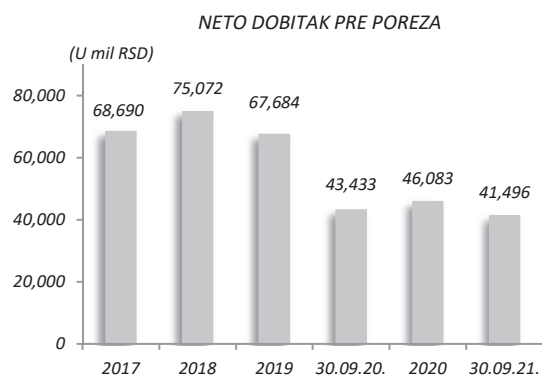
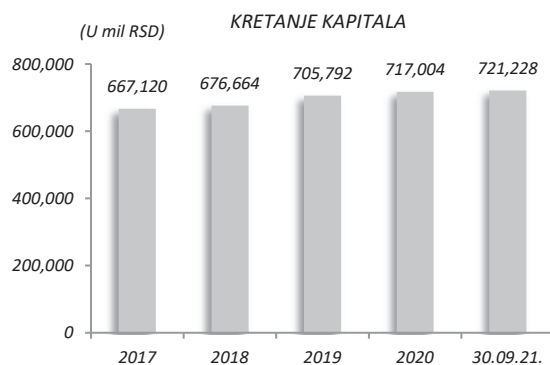

21,7% govori o adekvatnoj kapitalizovanosti bankarskog sektora. Na kraju septembra 2021. godine, akcijski kapital bankarskog sektora iznosi RSD 383,5 milijardi.

Na kraju decembra 2021. godine, kreditno zaduženje poslovnih banaka prema inostranstvu (dugoročni i kratkoročni krediti), iznosilo je RSD 312,7 milijardi i povećano je 9,9% u odnosu na isti period 2020. godine⁸⁶.

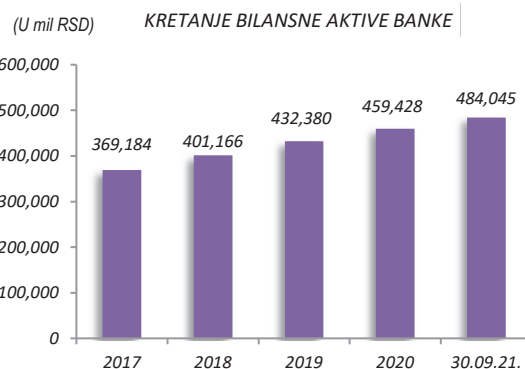
Tokom prva tri kvartala 2021. godine bankarski sektor je zabeležio međugodišnji pad profitabilnosti. Na kraju trećeg kvartala 2021. godine ostvaren je pozitivan neto finansijski rezultat, pre oporezivanja, u iznosu od RSD 41,5 milijardi. U posmatranom periodu 20 banaka su poslovale pozitivno sa ukupnim dobitkom RSD 42,2 milijarde, dok su 4 banke poslovale sa ukupnim gubitkom od RSD 0,7 milijardi.

Cost/Income ratio ima trend rasta, nakon smanjenja u toku 2018. godine, i iznosi 73,1% (na dan 30.09.2021. godine).

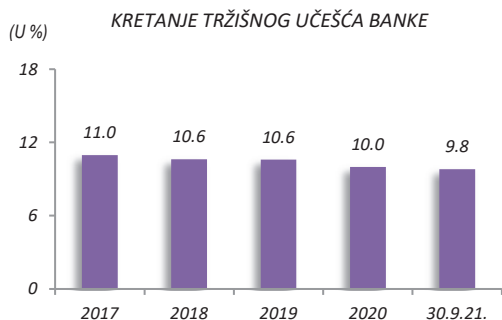
3.2. Finansijski položaj Banke u odnosu na sektor

Sa iznosom bilansne aktive od RSD 484.044,6 miliona, Banka je na dan 30.09.2021. godine zauzimala 9,8% bankarskog sektora odnosno bila je četvrto rangirana. Prema dostupnim podacima na internet prezentaciji NBS, učešće Banke u bankarskom sektoru na kraju 2020. godine bilo je 10,0%.

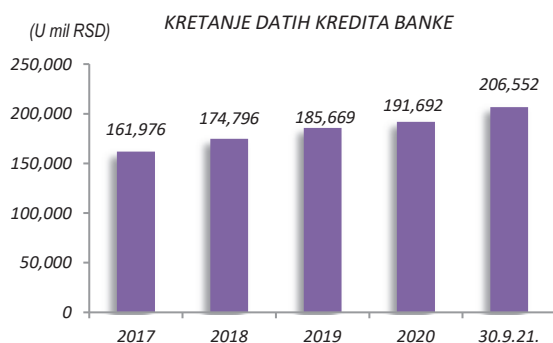

⁸⁶ NBS, Obaveze banaka prema inostranstvu, tabela 2.5., 26.1.2022

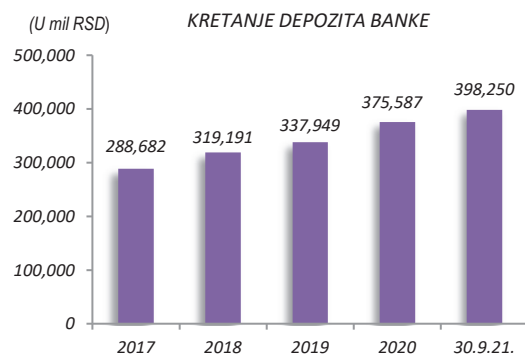

Dati krediti i potraživanja Banke na dan 30.09.2021. godine iznose RSD 244.246,5 miliona što predstavlja 7,7% tržišnog učešća Banke. Na kraju 2020. godine Banka je imala 7,2% učešća u bankarskom sektoru sa iznosom od RSD 207.438,2 miliona datih kredita i potraživanja.

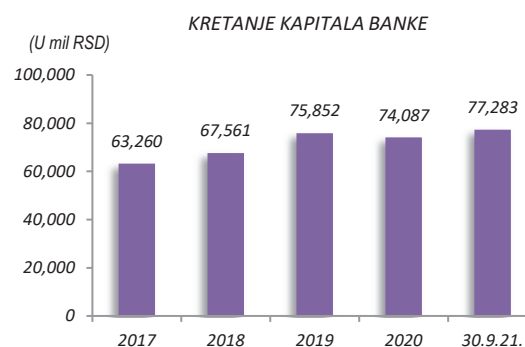
Napomena: zbog uporedivosti sa prethodnim godinama grafikon prikazuje date kredite Banke bez ostalih plasmana i potraživanja

Učešće depozita i ostalih obaveza Banke u ukupnim depozitima bankarskog sektora iznosilo je 9,9% na dan 30.09.2021. (RSD 400.219,9 miliona), a na kraju 2020. godine iznosilo je 10,0% (RSD 377.688,7 miliona).

Napomena: Zbog uporedivosti sa prethodnim godinama grafikon prikazuje depozite Banke bez ostalih obaveza i kreditnih linija

Posmatrajući poziciju ukupan kapital Banka je na dan 30.09.2021. godine zauzimala 10,7% bankarskog tržišta (RSD 77.282,9 miliona), a na kraju 2020. godine imala je učešće od 10,3% bankarskog sektora (RSD 74.086,9 miliona).

4. OPIS POSLOVNIH AKTIVNOSTI, ORGANIZACIONA STRUKTURA I OGRANCI BANKE

4.1. Opis poslovnih aktivnosti

Komercijalna banka a.d. Beograd, osnovana je 1. decembra 1970. godine, a transformisana u akcionarsko društvo 6. maja 1992. godine. Banka je registrovana kod Trgovinskog suda u Beogradu 10. jula 1991. godine, a zakonski je preregistrovana u Agenciji za privredne registre 14. aprila 2005. godine. Banka je dobila dozvolu za bankarsku delatnost od Narodne banke Jugoslavije 3. jula 1991. godine. Matični broj Banke je 07737068, PIB broj: SR 100001931, Šifra delatnosti: 6419, Broj računa: 908-20501-70

Komercijalna banka je registrovana u Republici Srbiji za obavljanje različitih poslova u skladu sa Zakonom o bankama. U okviru registrovanih delatnosti Komercijalna banka obavlja sledeće poslove:

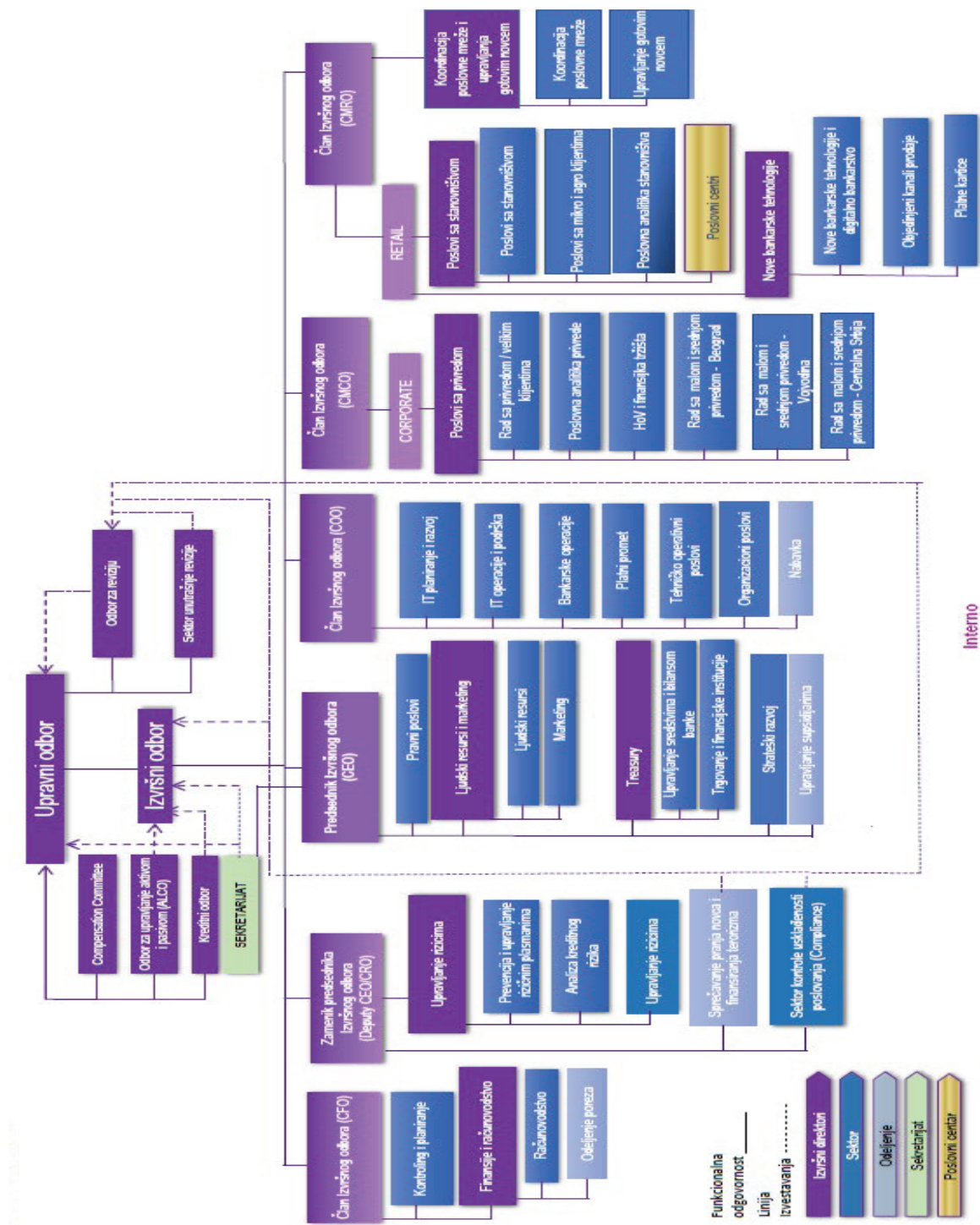
- depozitne poslove (primanje i polaganje depozita);
- kreditne poslove (davanje i uzimanje kredita);
- devizne, devizno-valutne i menjačke poslove;
- poslove platnog prometa;
- izdavanje platnih kartica;
- poslove sa hartijama od vrednosti (izdavanje hartija od vrednosti, poslove kastodi banke i dr.);
- brokersko-dilerske poslove;
- izdavanje garancija, avala i drugih oblika jemstava (garancijski posao);
- kupovinu, prodaju i naplatu potraživanja (faktoring, forfeiting i dr.);
- poslove zastupanja u osiguranju, po prethodnoj saglasnosti Narodne banke Srbije;
- poslove za koje je ovlašćena zakonom.

Banka poslove iz stava 1. tačka 4. obavlja u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge počev od 1.10.2015. godine. Komercijalna banka je ovlašćena za obavljanje platnog prometa sa inostranstvom na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 2.4.2003. godine kojim Rešenjem je zamenjeno Rešenje Narodne banke Jugoslavije od 27.5.1992. godine. Banka je ovlašćena za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 9.12.2004. godine i Rešenja Komisije za hartije od vrednosti od 14.4.2005. godine. Banka je ovlašćena za obavljanje delatnosti kastodi banke na osnovu Rešenja Narodne banke Srbije od 8.3.2006. godine i Rešenja Komisije za hartije od vrednosti od 1.6.2006. godine. Komercijalna banka je ovlašćena i za obavljanje poslova zastupanja u osiguranju Rešenjem Narodne banke Srbije od 1.9.2011. godine.

Adresa/Centrala/	Svetog Save 14	Svetogorska 42-44	Trg Politike 1
TELEFON	381-11-30-80-100	381-11-32-40-911	381-11-33-39-001
FAX	381-11-344-23-72	381-11-32-35-121	381-11-33-39-196
S.W.I.F.T. code	KOBBRSBG	KOBBRSBG	KOBBRSBG
REUTERS dealing code	KOMB	KOMB	KOMB
INTERNET	www.kombank.com	www.kombank.com	www.kombank.com
E-mail	posta@kombank.com	posta@kombank.com	posta@kombank.com

4.2. Organizaciona struktura Banke

Napomena: Organizaciona šema Banke na dan 31.12.2021.

4.3. Ogranci Banke

U skladu sa novom organizacijom poslovne mreže, koja je u punoj primeni od marta 2018. godine, Banka svoje poslovne aktivnosti obavlja kroz mrežu Poslovnih centara, jedne filijale i mreže ekspozitura, čiji se broj menja i prilagođava tržišnim potrebama, Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Beograd, Vojvodina i Centralna Srbija), Sektora za rad sa privredom-velikim klijentima. Poslovanje se, u toku i na kraju 2021. godine, obavljalo u Centrali banke u Beogradu, 6 Poslovnih centara (namenjenih za rad sa fizičkim licima) i Filijali Kosovska Mitrovica (za poslovanje na teritoriji Kosova i Metohije), ukupno kroz mrežu od 190 ekspozitura, kao i 3 Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Beograd, Centralna Srbija, Vojvodina, namenjenih za rad sa privrednim klijentima) i Sektoru za rad sa velikim klijentima-Beograd.

Na dan 31.12.2021. godine Komercijalna banka ad Beograd ima kontrolu nad:

1. Društvom za upravljanje UCITS fondom KomBank INVEST a.d.d Beograd, 100%.

U toku 2021. godine Komercijalna banka ad Beograd je izgubila kontrolu nad:

1. Komercijalnom bankom ad Podgorica, Crna Gora usled statusne promene pripajanja NLB Banci ad Podgorica u novembru 2021. godine. Učešće Komercijalne banke ad Beograd u kapitalu NLB Banke ad Podgorica nakon pripajanja iznosi 23,97% čime je stekla status pridruženog društva Banke, i
2. Komercijalnom bankom a.d. Banja Luka, Bosna i Hercegovina prodajom 100% vlasništva u ovoj banci u decembru 2021. godine.

4.4. Regionalni raspored poslovne mreže Banke

	POSLOVNI CENTRI	SEDIŠTE
1.	PC Beograd 1	Trg Politike 1, Beograd
2.	PC Beograd 2	Trg Politike 1, Beograd
3.	PC Kragujevac	Moše Pijade 2, Požarevac
4.	PC Niš	Episkopska 32, Niš
5.	PC Novi Sad	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
6.	PC Užice	Petra Čelovića 4, Užice
	FILIJALE	SEDIŠTE
1.	Kosovska Mitrovica	Čika Jovina 11, Kosovska Mitrovica
	SEKTORI	SEDIŠTE
1.	Sektor za rad sa privredom-velikim klijentima	Svetogorska 42-44, Beograd
2.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Vojvodina	Bulevar oslobođenja 88, Novi Sad
3.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Beograd	Svetogorska 42-44, Beograd
4.	Sektor za rad sa malom i srednjom privredom-Centralna Srbija	Svetogorska 42-44, Beograd

U 2021. godini nije bilo izmena organizacije u okviru poslovne funkcije Privrede. Rad sa pravnim licima odvijao se kroz tri Sektora za rad sa malom i srednjom privredom (Vojvodina, Beograd i Centralna Srbija) i Sektorom za rad sa privredom - velikim klijentima.

Usled činjenice da veliki broj klijenata Banke još uvek želi tradicionalnu uslugu, odnosno direktan odnos sa Bankom i zaposlenima u ekspoziturama, zadržana je razgranata poslovna mreža. Poslovanje u segmentu stanovništva, na kraju 2021. godine, Komercijalna banka je obavljala kroz mrežu od 190 ekspozitura grupisanih u 6 Poslovnih centara i Filijalu Kosovska Mitrovica.

Klijentima je bilo dostupno 281 bankomat i oko 13.500 POS terminala, po čemu je Banka jedan od lidera na tržištu. Banka je nastavila sa aktivnostima poboljšanja korisničkog iskustva unapređenjem izgleda ekspozitura, preseljenjem u nove prostorije, prilagođavanjem/optimizacijom radnog vremena i sl.

5. KORPORATIVNO UPRAVLJANJE

U Republici Srbiji korporativno upravljanje je, na nivou zakonske regulative, regulisano prvenstveno:

- Zakonom o privrednim društvima
- Zakonom o računovodstvu

a za banke i

- Zakonom o bankama.

Pomenuta zakonska regulativa uspostavlja osnovne principe korporativnog upravljanja.

Organi i odbori Banke konstituisani su u skladu sa Zakonom o bankama.

U skladu sa Zakonom o bankama organi Banke su:

- Skupština akcionara;
- Upravni odbor i
- Izvršni odbor.

U skladu sa Zakonom o bankama u Banci su organizovani:

- Odbor za praćenje poslovanja (odbor za reviziju);
- Kreditni odbor i
- Odbor za upravljanje aktivom i pasivom.

Nadležnosti i ovlašćenja svih organa i odbora Banke su zasnovana na odgovarajućim zakonskim propisima i definisana su internim aktima od kojih se posebno izdvajaju:

- Ugovor o osnivanju;
- Statut Banke;
- Poslovnici o radu organa Banke i
- druga interna akta.

5.1. Pravila korporativnog upravljanja

1. Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije

Banka u svom poslovanju, u skladu sa Odlukom Izvršnog odbora Banke br. 8373 od 09.04.2013. godine, primenjuje Kodeks korporativnog upravljanja Privredne komore Srbije („Sl. glasnik RS“, br. 99/2012), koji je usvojila Skupština Privredne komore Srbije.

Tekst Kodeksa korporativnog upravljanja je objavljen na internet stranici Banke (<https://www.kombank.com/sr/ot-nama/korporativno-upravljanje>).

Pravila korporativnog upravljanja implementirana su kroz interna akta Banke i svi zaposleni u Banci nastoje da u samoj primeni istih ne postoje odstupanja.

Kodeksom korporativnog upravljanja uspostavljeni su principi korporativne prakse prema kojima se, u poslovanju, ponašaju i pridržavaju nosioci korporativnog upravljanja Banke. Cilj Kodeksa je uvođenje dobrih poslovnih običaja u oblasti korporativnog upravljanja, ravnopravan uticaj svih zainteresovanih strana, postojećih i potencijalnih akcionara, zaposlenih, klijenata, organa Banke, države i dr. Konačan cilj je obezbeđenje dugoročnog i održivog razvoja Banke.

U skladu sa „Pravilnikom o listingu Beogradske berze“, Banka svake godine redovno dostavlja i javno objavljuje popunjen "Upitnik o praksi korporativnog upravljanja" i isti se javno objavljuje na internet stranici Beogradske berze na linku: <https://www.belex.rs/trgovanje/vesti/hartija/KMBN>.

2. Relevantne informacije o praksi korporativnog upravljanja koja prevazilazi zahteve nacionalnog prava

Banka kao članica NLB Grupe Slovenija primenjuje Kodeks ponašanja NLB Grupe. Kodeks ponašanja NLB Grupe postavlja standarde i pravila ponašanja koja se odnose na sve zaposlene, kao i za naše saradnike. Kodeks opisuje vrednosti i osnovne principe etičkog poslovnog ponašanja koje članice NLB Grupe očekuju, poštuju i promovišu.

Kodeks ponašanja i na njemu zasnovane vrednosti i uverenja podržavaju dugoročni cilj svih članica Grupe. Članice Grupe nastoje da unaprede kulturu svakodnevnog poslovanja, što je od suštinskog značaja za postizanje dugoročnog poverenja.

Komercijalna banka a.d. Beograd kao članica NLB Grupe nastoji da svaki zaposleni, bez obzira na vrstu posla koji obavlja i lokaciju na kojoj radi, kao i pripadnici svih ciljnih grupa NLB Grupe, živi u skladu sa najvišim standardima integriteta u svemu što radi.

Ključ za postizanje ovih standarda je snažna kultura usaglašenosti koju sprovodi NLB Grupa, uz dužnu pažnju svih zaposlenih u skladu sa svojim politikama, pravilima i drugim internim aktima i u skladu sa relevantnom pravnom regulativom u svim pravnim okruženjima u kojima NLB Grupa posluje.

Menadžment NLB Grupe i svih banaka članica u potpunosti podržava Kodeks i posvećen je njegovom poštovanju, a u cilju izgradnje partnerstva sa klijentima.

5.2. Upravni odbor Banke

Upravni odbor Banke je formiran u skladu sa Zakonom o bankama, Statutom Banke i čini ga najmanje 5 (pet) članova, uključujući i predsednika, od kojih najmanje jedna trećina članova moraju biti lica nezavisna od Banke. Najmanje tri člana Upravnog odbora moraju imati odgovarajuće iskustvo iz oblasti finansija, u skladu sa zakonom. Članove Upravnog odbora Banke imenuje Skupština akcionara Banke na period od četiri godine. Predlog odluke o imenovanju predsednika i članova Upravnog odbora Banke utvrđuje Upravni odbor Banke, na predlog akcionara.

Članovi Upravnog odbora Banke na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	AKCIONAR / ČLAN NEZAVISAN OD BANKE	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Archibald Kremser	NLB dd Slovenija	Predsednik	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Blaž Brodnjak	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Uršula Kovačič Košak	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Igor Zalar	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Marko Jerič	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Vesna Vodopivec	NLB dd Slovenija	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Nenad Filipović	Član nezavisan od Banke	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Prof. Dragan Đuričin	Član nezavisan od Banke	Član	30.12.2020.	4 godine od datuma izbora
Veljko Kuštrov	Član nezavisan od Banke	Član	26.11.2021.	4 godine od datuma izbora

Članstvo u Upravnom odboru prestaje istekom mandata ili razrešenjem.

Nadležnosti Upravnog odbora Banke definisane su članom 73. Zakona o bankama i članom 27. Statuta Banke. Upravni odbor može pojedine nadležnosti, utvrđene članom 27. Statuta, osim nadležnosti koje su zakonom utvrđene kao neprenosive, preneti u nadležnost Izvršnog odbora ili drugog organa Banke.

Upravni odbor Banke odgovoran je za tačnost svih izveštaja o poslovanju, finansijskom stanju i rezultatima poslovanja Banke upućenih akcionarima Banke, javnosti i Narodnoj banci Srbije.

Sednice Upravnog odbora saziva predsednik Upravnog odbora. Sednice Upravnog odbora održavaju se na način utvrđen zakonom i Poslovníkom o radu Upravnog odbora. Sednice Upravnog odbora se mogu održavati i korišćenjem konferencijske veze ili korišćenjem veze druge audio ili vizuelne komunikacijske opreme, tako da sva lica koja učestvuju na sastanku mogu da čuju i razgovaraju jedni sa drugima, u kom slučaju će se smatrati kao da su prisutna na sednici.

Kvorum za rad i odlučivanje Upravnog odbora Banke postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Upravnog odbora Banke. Predsednik i svaki član imaju pravo na po jedan glas. Upravni odbor donosi odluke većinom glasova od ukupnog broja glasova u Upravnom odboru.

5.3. Izvršni odbor Banke

Izvršni odbor čine najmanje tri člana od kojih je jedan predsednik Izvršnog odbora, a drugi zamenik predsednika Izvršnog odbora. Predsednik Izvršnog odbora zastupa i predstavlja Banku. Predsednik Izvršnog odbora rukovodi radom Izvršnog odbora i odgovoran je za izvršavanje odluka iz nadležnosti Izvršnog odbora.

Zamenik predsednika Izvršnog odbora zamenjuje predsednika u slučaju njegove odsutnosti i obavlja poslove po nalogu predsednika Izvršnog odbora, a odgovoran je za izvršavanje odluka iz nadležnosti Izvršnog odbora i poslova koji su mu dati u nadležnost.

Mandat članova Izvršnog odbora Banke uključujući i predsednika i zamenika predsednika je četiri godine od dana imenovanja.

Članovi Izvršnog odbora Banke na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Vlastimir Vuković	Predsednik	04.02.2021.	4 godine od datuma izbora
Dejan Janjatović	Zamenik predsednika	04.02.2021.	4 godine od datuma izbora
Dragiša Stanojević	Član	03.06.2016.	4 godine + 1 + 1 od datuma izbora
Dubravka Đedović Negre	Član	01.12.2021.	4 godine od datuma izbora

Nadležnosti Izvršnog odbora definisane su članom 76. Zakona o bankama i članom 31. Statuta Banke. Izvršni odbor Banke organizuje i nadzire svakodnevno poslovanje Banke. Izvršni odbor Banke odgovoran je za primenu i efikasno funkcionisanje sistema unutrašnjih kontrola Banke. Izvršni odbor može pojedine nadležnosti iz člana 31., osim nadležnosti koje su zakonom utvrđene kao neprenosive, preneti u nadležnost drugog organa Banke ili zaposlenog u Banci.

Način rada Izvršnog odbora Banke bliže je određen Poslovníkom o radu Izvršnog odbora.

Kvorum za rad i odlučivanje Izvršnog odbora postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Izvršnog odbora. Izvršni odbor donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

5.4. Odbor za praćenje poslovanja (Odbor za reviziju)

Odbor za praćenje poslovanja Banke čine najmanje tri člana, od kojih su najmanje dva članovi Upravnog odbora Banke koji imaju odgovarajuće iskustvo iz oblasti finansija. Najmanje jedan član Odbora za praćenje poslovanja je lice nezavisno od Banke. Članovi Odbora za praćenje poslovanja se biraju na period od četiri godine. Odlukom Upravnog odbora član Odbora za praćenje poslovanja Banke se može razrešiti pre isteka vremena na koje je izabran.

Članovi Odbora za praćenje poslovanja na dan 31. decembar 2021. godine su:

IME I PREZIME	FUNKCIJA	DATUM IZBORA	TRAJANJE MANDATA
Prof. Dragan Đuričin	Predsednik	05.01.2021.	4 godine od datuma izbora
Marko Jerič	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora
Igor Zalar	Član	15.01.2021.	4 godine od datuma izbora
Polona Kurtevski	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora
Barbara Deželak	Član	15.03.2021.	4 godine od datuma izbora

Dužnosti Odbora za praćenje poslovanja definisane su članom 80. Zakona o bankama i članom 34. Statuta Banke. Odbor za praćenje poslovanja Banke je dužan da Upravnom odboru Banke predloži otklanjanje uočenih nepravilnosti i zakazivanje sednice Skupštine kada oceni da Banka posluje suprotno zakonu, drugom propisu, Statutu ili drugom aktu Banke ili to zaključi na osnovu izveštaja o reviziji, odnosno kada uoči druge nepravilnosti koje mogu imati teže posledice na poslovanje Banke.

Kvorum za rad i odlučivanje Odbora za praćenje poslovanja postoji ako sednici prisustvuje većina od ukupnog broja članova Odbora za praćenje poslovanja. Odbor za praćenje poslovanja donosi odluke većinom glasova ukupnog broja članova.

Sednice Odbora za praćenje poslovanja održavaju se na način utvrđen zakonom i Poslovníkom o radu Odbora za praćenje poslovanja Banke.

Banka pri izboru članova organa upravljanja primenjuje postojeću zakonsku regulativu koja reguliše ovu oblast prvenstveno Zakon o bankama. U skladu sa Zakonom pri izboru članova organa upravljanja, u situaciji gde je to predviđeno, Banka pribavlja prethodnu saglasnost Narodne banke Srbije na predložena imenovanja za članstvo u organima upravljanja.

5.5. Opis promena u poslovnim politikama društva

U toku 2021. godine Banka nije vršila promene u dokumentu Poslovna politika, a koja je zasnovana na:

- položaju Banke na finansijskom tržištu i stečenom poverenju klijenata u Banku;
- projekcijama osnovnih parametara makroekonomske politike i
- razvojnim ciljevima Banke.

Poslovnim politikom utvrđena su osnovna načela poslovanja i definišu se poslovi koje Banka obavlja u cilju ispunjenja poslovnih rezultata i prioriteta definisanih važećom Strategijom i biznis planom Banke.

Poslovna politika Banke je usaglašena i sa Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom upravljanja kapitalom, kao i sa politikama upravljanja pojedinačnim rizicima.

Banka posluje samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakona, drugih propisa i opštih principa bankarskog poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnim etikom.

5.6. Opis osnovnih elemenata sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

Osnovni elementi sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja uspostavljeni su kroz:

- rad odbora osnovanih u skladu sa Zakonom o bankama (Upravni odbor, Izvršni odbor i Odbor za praćenje poslovanja)
- uspostavljene sisteme internih kontrola (funkcija upravljanja rizicima, funkcija usklađenosti poslovanja i funkcija unutrašnje revizije) i
- odgovarajuće strategije, politike i druga akta usvojena na nivou Banke u cilju obezbeđivanja adekvatnog finansijskog izveštavanja.

Odbori Banke u procesu uspostavljanja sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja

U cilju uspostavljanja adekvatnog sistema internih kontrola i smanjenja rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja, u skladu sa Zakonom o bankama i Statutom Komercijalne banke a.d. Beograd:

Upravni odbor Banke, pored ostalog:

- usvaja predlog poslovne politike i strategije Banke i podnosi ih Skupštini Banke na usvajanje;
- usvaja strategiju i politiku za upravljanje rizicima, kao i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- uspostavlja sistem unutrašnjih kontrola u Banci i bankarskoj Grupi i vrši nadzor nad njegovom efikasnošću;
- usvaja program i plan unutrašnje revizije Banke i metodologiju njenog rada;
- razmatra izveštaje spoljne i unutrašnje revizije o rezultatima izvršene revizije, kao i izveštaje o aktivnostima i radu unutrašnje revizije, te odobrava godišnji izveštaj o adekvatnosti upravljanja rizicima i unutrašnjoj kontroli Banke;
- usvaja tromesečne i godišnje izveštaje Izvršnog odbora Banke o poslovanju Banke, uključujući tromesečne izveštaje o upravljanju rizicima i skupštini Banke podnosi usvojeni finansijski izveštaj na konačno usvajanje i
- donosi poslovničke o svom radu i radu Odbora za reviziju, kreditnog odbora, Odbora za upravljanje aktivom i pasivom.

Izvršni odbor Banke, pored ostalog:

- predlaže Upravnom odboru poslovnu politiku i strategiju Banke, kao i strategiju i politiku za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke;
- sprovodi poslovnu politiku i strategiju Banke donošenjem odgovarajućih poslovnih odluka;
- sprovodi strategije i politike za upravljanje rizicima i strategiju upravljanja kapitalom Banke usvajanjem procedura za upravljanje rizicima, odnosno za identifikovanje, merenje i procenu rizika i obezbeđivanjem njihove primene i izveštava Upravni odbor u vezi s tim aktivnostima;
- analizira sistem upravljanja rizicima i najmanje tromesečno izveštava Upravni odbor Banke o nivou izloženosti rizicima i upravljanju rizicima i
- najmanje jednom u toku poslovnog tromesečja podnosi Upravnom odboru Banke pregled poslovnih aktivnosti, bilans stanja i uspeha Banke.

Odbor za praćenje poslovanja, pored ostalog:

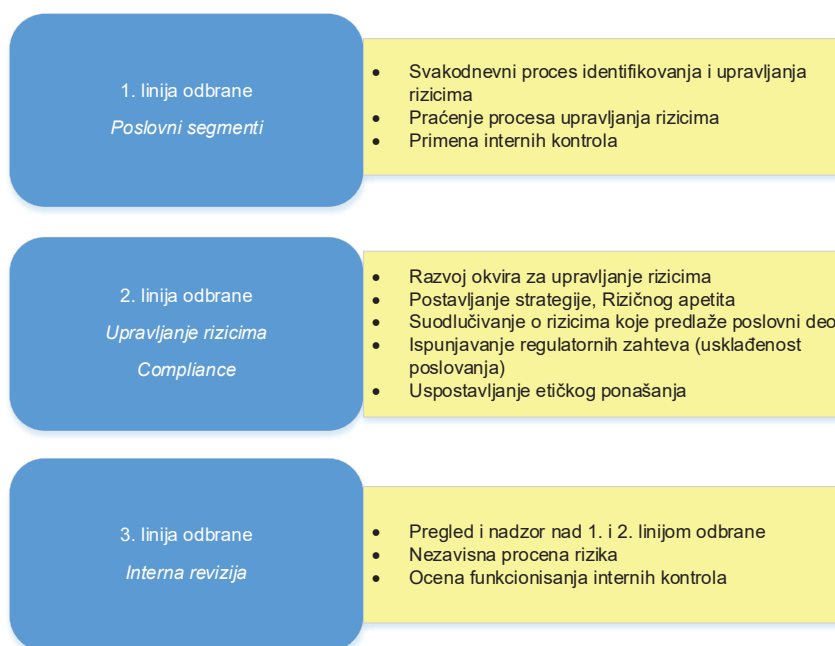
- analizira godišnje izveštaje i druge finansijske izveštaje Banke koji se Upravnom odboru Banke podnose na usvajanje i razmatranje;
- analizira i usvaja predloge strategija i politika Banke u vezi sa upravljanjem rizicima i sistemom unutrašnjih kontrola koje se Upravnom odboru banke podnose na usvajanje;
- analizira i nadzire primenu i adekvatno sprovođenje usvojenih strategija i politika za upravljanje rizicima i sprovođenje sistema unutrašnjih kontrola i
- razmatra, sa spoljnim revizorom Banke, godišnje revizije finansijskih izveštaja Banke.

Sistem internih kontrola

Banka je uspostavila tri linije odbrane koje obuhvataju:

- **Poslovne linije** - čine prvu liniju odbrane, predlažući poslovne odluke u okviru definisanih internih politika i ovlašćenja, i time preuzimaju odgovornost za preuzete rizike.
- **Upravljanje rizicima i usklađenost poslovanja (Compliance)** - obuhvataju drugu liniju odbrane, definišući pravila o rizičnom apetitu / profilu, strategiji za rizike, praćenju i upravljanju rizicima. Pored toga, to uključuje analizu i suodlučivanje o rizicima koje predlaže poslovni deo, a time i preuzimanje odgovornosti za analizu i preuzete rizike. Organizacioni deo nadležan za usklađenost poslovanja (Compliance) se fokusira na sistematsko praćenje zakonskog i regulatornog okruženja. Osim regulatornih usklađivanja, bave se i proverom usklađenosti unutar organizacije. Organizacioni deo nadležan za uspostavljanje sistema za upravljanje rizikom od pranja novca i finansiranje terorizma (AML Odeljenje) se fokusira na identifikovanje i procenu rizika od pranja novca i finansiranje terorizma, definisanje strategije i uspostavljanje sistema za praćenje i upravljanje rizicima, kao i kontrolu njegove efikasnosti.
- **Interna revizija** - Interna revizija predstavlja treću liniju odbrane, gde Interna revizija prati proces donošenja odluka u svim oblastima Banke, razmatra ključne rizike u poslovanju, savetuje menadžment na svim nivoima. Pruža nezavisna i nepristrasna uveravanja u vezi s upravljanjem ključnim rizicima i funkcionisanjem internih kontrola.

U skladu sa Zakonom o bankama⁸⁷ Banka je uspostavila odgovarajući sistem internih kontrola na način koji omogućava kontinuirano praćenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju.

Sistem interne kontrole sastoji se, naročito, od:

- Funkcije upravljanja rizicima,
- Funkcije usklađenosti poslovanja i
- Funkcije unutrašnje revizije.

U skladu sa Zakonom o bankama, Banka je organizovala posebnu organizacionu celinu za upravljanje rizicima u cilju identifikacije, merenja i procene rizika kojima je izložena u svom poslovanju odnosno u cilju upravljanja rizicima kojima je izložena. Aktivnosti upravljanja rizicima su funkcionalno i organizaciono odvojene od redovnih poslovnih aktivnosti Banke.

U okviru funkcije upravljanja rizicima u Banci su formirana tri sektora i to: Sektor prevencije i upravljanja rizičnim plasmanima, Sektor analize kreditnog rizika i Sektor upravljanja rizicima.

U sklopu redovnih aktivnosti na nivou ova tri sektora sačinjavaju se odgovarajuće strategije, politike, metodologije, procedure, uputstva i druga dokumenta.

Funkciju usklađenosti poslovanja u Banci obavlja Sektor kontrole usklađenosti poslovanja (Compliance). Rukovodioca Sektora, u skladu sa Zakonom o bankama, postavlja i razrešava Upravni odbor Banke.

⁸⁷ Zakon o bankama, Odeljak 2, članovi od 82. do 87.

Funkcija usklađenosti poslovanja vrši identifikaciju i praćenje rizika usklađenosti poslovanja i upravlja tim rizikom koji posebno obuhvata rizik od sankcija regulatornog tela i finansijskih gubitaka, kao i reputacioni rizik.

Rizik usklađenosti poslovanja nastaje kao posledica propuštanja usklađivanja poslovanja sa zakonom i drugim propisom, standardima poslovanja, procedurama o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kao i sa drugim aktima kojima se uređuje poslovanje banaka.

Rukovodilac Sektora kontrole usklađenosti poslovanja i zaposleni u Sektoru su nezavisni u radu i obavljaju isključivo poslove koji su zakonskim i podzakonskim aktima Narodne banke Srbije dodeljeni u nadležnost organizacionog dela za kontrolu usklađenosti poslovanja.

Sektor kontrole usklađenosti poslovanja, u skladu sa zakonskom regulativom, najmanje jednom godišnje identifikuje i procenjuje glavne rizike usklađenosti i predlaže planove upravljanja tim rizicima o čemu sačinjava izveštaj koji se nakon usvajanja od strane Izvršnog odbora Banke dostavlja na usvajanje Upravnom odboru Banke. O utvrđenim propustima koji se odnose na usklađenost poslovanja obaveštava se Izvršni odbor Banke i Odbor za reviziju.

U skladu sa zakonskom regulativom, Sektor za kontrolu usklađenosti poslovanja (Compliance) sačinjava program praćenja usklađenosti poslovanja Banke, kao i značajan broj opštih akata (politike, metodologije, pravilnike i pravila) i drugih dokumenata u cilju obezbeđenja usklađenosti poslovanja Banke sa zakonskim i podzakonskim aktima.

Funkciju unutrašnje revizije u Banci obavlja Sektor unutrašnje revizije koji je formiran u skladu sa Zakonom o bankama sa ciljem da Upravnom odboru Banke pruži nezavisno i objektivno mišljenje o pitanjima koja su predmet revizije, obavlja savetodavnu aktivnost usmerenu na unapređenje postojećeg sistema unutrašnjih kontrola i poslovanja Banke i da Upravnom odboru Banke pruži pomoć u ostvarivanju njegovih ciljeva.

Sektor unutrašnje revizije je nezavisan u svom radu što mu omogućava Zakon o bankama, odnosno uspostavljena organizaciona struktura u Banci, tako da Sektor unutrašnje revizije za svoj rad odgovara direktno Upravnom odboru Banke. U skladu sa Zakonom o bankama, direktora Sektora unutrašnje revizije na dužnost bira odnosno sa iste razrešava Upravni odbor Banke. Direktor Sektora unutrašnje revizije ima pravo da se direktno obrati Upravnom odboru Banke kada god je to potrebno.

Rukovodilac Sektora unutrašnje revizije izrađuje program unutrašnje revizije i utvrđuje metodologiju njenog rada, a o svom radu podnosi izveštaje Odboru za praćenje poslovanja i Upravnom odboru Banke.

Sektor unutrašnje revizije sprovodi redovne i periodične kontrole rada i postupanja organizacionih oblika Banke u skladu sa definisanim planovima revizije. Zaposleni Sektora unutrašnje revizije imaju pravo uvida u sve dokumente Banke i njenih podređenih društava, i pravo da bez ograničenja vrše nadzor nad poslovanjem.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – Računovodstvene politike Banke

U skladu sa članom 50. Zakonom o bankama, Banka vodi poslovne knjige i računovodstvenu evidenciju i priprema godišnje finansijske izveštaje, koji istinito i objektivno odražavaju njeno poslovanje i finansijsko stanje. Sadržaj i oblik finansijskih izveštaja utvrđeni su Zakonom o računovodstvu, Zakonom o bankama i drugim propisima Narodne banke Srbije. Prilikom sastavljanja godišnjih finansijskih izveštaja banke su dužne da primenjuju međunarodne standarde finansijskog izveštavanja, od dana koji je nadležno međunarodno telo odredilo kao dan njihove primene.

Računovodstvenim politikama Banke uređuju se: osnovni principi, okviri i postupci za način vođenja poslovnih knjiga, način vrednovanja i priznavanja svih oblika imovine i obaveza, prihoda i rashoda, kao i sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa zahtevima MRS (Međunarodni računovodstveni standardi), MSFI (Međunarodni standardi finansijskog izveštavanja) i tumačenjima ovlašćenih regulatornih tela, kao i odgovornosti.

Računovodstvene politike predstavljaju posebne principe, osnove, konvencije, pravila i praksu usvojenu od strane Banke za vrednovanje bilansnih pozicija, sastavljanje, prezentaciju i obelodanjivanje finansijskih izveštaja. Usvojene računovodstvene politike odnose se na priznavanje, prestanak priznavanja, merenje i procenjivanje sredstava, obaveza, prihoda i rashoda Banke.

U izboru računovodstvenih politika primenjuju se načela: razumljivost, relevantnost, pouzdanost, suština iznad forme, materijalni značaj, neutralnost, opreznost, sveobuhvatnost, doslednost, uporedivost, blagovremenost, ravnoteža između koristi i troškova i drugi kriterijumi na koje upućuje Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje.

Računovodstvene politike su zasnovane na:

- konceptualnom okviru za finansijsko izveštavanje,
- pojedinačnim Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS),
- Međunarodnim standardima finansijskog izveštavanja (MSFI),
- važećim tumačenjima Međunarodnih standarda za finansijsko izveštavanje i
- drugoj profesionalnoj regulativi.

Računovodstvene politike se određuju u skladu sa osnovnim tretmanom koji zahtevaju MRS/MSFI, a u određenim slučajevima, kada se to pokaže kao prikladno, u skladu sa dozvoljenim alternativnim tretmanom.

Izvršni odbor Banke i ovlašćeni rukovodioci odgovorni su za:

- pravilnu primenu propisa kod donošenja odluka iz oblasti materijalno – finansijskog poslovanja i
- zakonsku ispravnost finansijskih izveštaja.

Rukovodioci koji po funkciji organizuju i koordiniraju rad na računovodstveno knjigovodstvenim poslovima Banke i delova Banke, odgovorni su za:

- izradu finansijskih izveštaja,
- blagovremeno davanje uputstava i određivanje rokova o dostavljanju podataka i dokumenata za izradu finansijskih izveštaja,
- pravovremeno upoznavanje nadležnih organa na kršenje i nepoštovanje materijalno finansijskih propisa i odluka organa upravljanja,
- pravilnu primenu propisa i profesionalne regulative u vođenju poslovnih knjiga i
- blagovremeno davanje potrebnih pregleda (internih i eksternih) kao podataka za izradu izveštaja.

Rukovodioci Banke zaduženi za organizaciju i koordinaciju na poslovima kontrolinga i planiranja, kao i zaposleni koji neposredno obavljaju te poslove, odgovorni su za izradu internih i eksternih izveštaja o poslovanju Banke i Bankarske grupe.

Smanjenje rizika u vezi sa postupkom finansijskog izveštavanja – upravljanje operativnim rizikom

Pod „upravljanjem operativnim rizicima“ podrazumevamo identifikovanje, merenje odnosno ocenjivanje, savlađivanje i praćenje rizika, uključujući izveštavanje o operativnim rizicima kojima je Banka izložena ili kojima bi mogla biti izložena.

Politika upravljanje operativnim rizicima uređuje način organizovanja procesa upravljanja operativnim rizicima sa podelom odgovornosti zaposlenih, način procene rizičnog profila, uspostavljanje sistema limita za operativni rizik i postupanje u slučaju prekoračenja definisanih limita, način praćenja i kontrole operativnog rizika, principe funkcionisanja sistema internih kontrola, procenu internih kapitalnih zahteva za operativni rizik, okvir i učestalost stres testiranja i postupanje u slučajevima nepovoljnih rezultata stres testova u Komercijalnoj banci a.d. Beograd.

Metodologija upravljanja operativnim rizicima predstavlja proces pomoću koga se procenjuje izloženost Banke operativnim rizicima. Cilj je izrada profila rizika Banke koji će rezultirati promenama u kulturi i upravljačkim merama. Dokument definiše metodologiju za izračunavanje tolerancije prema operativnim rizicima, izračunavanje profila operativnih rizika i aktivnosti u oblasti identifikacije, ocenjivanja, savladavanja operativnih rizika i izveštavanja, kao i način obračuna kapitalnog zahteva za operativni rizik. Metodologija Upravljanje operativnim rizicima primenjuje se na nivou NLB bankarske Grupe kao i na nivou članica Grupe.

Banka kvalitetnu identifikaciju, procenu i upravljanje operativnim rizicima, pored ostalog, obezbeđuje i kroz upotrebu LER aplikacije za unos gubitaka (štetnih događaja) i identifikovanih rizika.

Odgovorna lica u organizacionim oblicima na kraju odabranog vremenskog perioda sačinjavaju Zapisnik o izvršenom merenju operativnog rizika samoprocenjivanjem. Zapisnik sadrži podatke o organizacionim oblicima Banke, procesu koji nosi rizik, vrsti rizika, uzroku događaja operativnog rizika, vrsti događaja, linija poslovanja/grupa poslova, finansijski uticaj na Banku, verovatnoća nastanka događaja, značaj za poslovanje, konačnu ocenu rizika, očekivane posledice slučaja nastanka rizika i druge podatke.

U slučaju identifikovanja značajnih operativnih rizika obaveštava se Odbor za operativne rizike koji ima zadatak da predloži mere, aktivnosti i proceni rokove realizacije mera za upravljanje i kontrolu identifikovanih operativnih rizika. Na osnovu sprovedenih identifikacija i ocena operativnih rizika Sektor upravljanja rizicima jednom godišnje, nakon završetka identifikacije i ocene operativnih rizika priprema Profil operativnih rizika za Banku i dostavlja Odboru za operativne rizike i Sektoru za rizike u NLB d.d. Ljubljana.

Adekvatno uspostavljen i kontrolisan informacioni sistem Banke, kao i kontrola unosa podataka je omogućio nesmetano funkcionisanje Banke u pogledu finansijskog izveštavanja regulatornih institucija.

U Banci nije bilo kašnjenja u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija ni finansijskih posledica po poslovni rezultat Banke. U slučaju da se desilo kašnjenje ili propust u finansijskom izveštavanju regulatornih institucija izvestio bi se Odbor za operativne rizike koji bi odlučio o daljem postupanju.

5.7. Informacije o ponudama za preuzimanje

Komercijalna banka a.d. Beograd u toku 2021. godine nije sačinjavala ponude za preuzimanje drugih pravnih lica i po tom osnovu za 2021. godinu nije obveznik primene propisa kojima se uređuje preuzimanje privrednih društava.

U skladu sa navedenim, u toku 2021. godine Komercijalna banka a.d. Beograd kroz proces preuzimanja drugih pravnih lica nije:

- stekla bilo koje direktno ili indirektno učešće u kapitalu drugog pravnog lica;
- postala vlasnik bilo kojih hartija od vrednosti koje bi joj omogućile posebnu kontrolu nad drugim pravnim licima;
- postala vlasnik hartija od vrednosti sa ograničenim glasačkim pravima nad drugim pravnim licem;
- učestvovala u imenovanju i opozivu članova uprave drugog pravnog lica i
- učestvovala u utvrđivanju ovlašćenja uprave drugog pravnog lica.

5.8. Opis politike raznolikosti

U Republici Srbiji politika raznolikosti je, na nivou zakonske regulative, regulisana prvenstveno:

- Zakonom o ravnopravnosti polova (iz decembra 2009. godine) odnosno
- Zakonom o rodnoj ravnopravnosti (iz maja 2021. godine).

Stupanjem na snagu Zakona o rodnoj ravnopravnosti prestao je da važi Zakon o ravnopravnosti polova, uz napomenu da određene odredbe Zakona o rodnoj ravnopravnosti stupaju na snagu tek od 01.01.2024. godine.

Zakonom o ravnopravnosti polova uređuje se stvaranje jednakih mogućnosti ostvarivanja prava i obaveza, preduzimanje posebnih mera za sprečavanje i otklanjanje diskriminacije zasnovane na polu i rodu i postupak pravne zaštite lica izloženih diskriminaciji.

Zakon o ravnopravnosti polova pripada grupi antidiskriminatornih zakona kojim je:

- bliže razrađeno Ustavom Republike Srbije zajemčeno pravo na ravnopravnost žena i muškaraca i
- uvedene posebne mere koje treba da obezbede ostvarivanje politike jednakih mogućnosti.

U skladu sa članom 13. Zakona o ravnopravnosti polova Banka na godišnjem nivou, a najkasnije do 31. januara svake godine preduzima sledeće:

- za tekuću godinu, sačinjava Plan mera za otklanjanje ili ublažavanje neravnomerne zastupljenosti polova i
- za prethodnu godinu, usvaja Godišnji izveštaj o sprovođenju plana mera za otklanjanje ili ublažavanje neravnomerne zastupljenosti polova.

Sadržaj Plana mera i sadržaj Godišnjeg izveštaja o sprovođenju plana mera definiše se posebnim aktom ministra nadležnog za poslove ravnopravnosti polova.

Banka je, u skladu sa zakonskim propisima, u obavezi da Plan mera i Godišnji izveštaj o sprovođenju plana mera dostavi ministarstvu nadležnom za poslove ravnopravnosti polova najkasnije do 31. marta tekuće godine.

U skladu sa zakonskom i podzakonskom regulativom Banka prilikom sačinjavanja Plana mera i Godišnjeg izveštaja o sprovođenju plana mera obuhvata sve zaposlene uključujući i članove Izvršnog odbora Banke. U izveštajima koji se dostavljaju nadležnom organu iskazuju se podaci (bez navođenja ličnih podataka o zaposlenima) u vidu broja i strukture zaposlenih, po različitim kriterijumima:

- ukupan broj zaposlenih;
- ukupan broj rukovodećih radnih mesta;
- ukupan broj izvršilačkih radnih mesta;
- broj istovetnih radnih mesta, sa različitom neto zaradom;

- ukupan broj zaposlenih, upućenih na stručno usavršavanje ili obuku za izveštajni period;
- ukupan broj primljenih zaposlenih;
- ukupan broj otpuštenih zaposlenih;
- broj žena na porodiljskom odsustvu;
- broj žena vraćenih na rad nakon porodiljskog odsustva;
- broj radnih mesta, prema opštem aktu Banke, za koja postoji opravdana potreba pravljenja razlika po polu u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad.

Podaci iz Plana mera i Godišnjeg izveštaja o sprovođenju mera koriste se kako bi se ostvarili sledeći ciljevi:

- stvorile jednake mogućnosti ostvarivanja prava i obaveza iz radnog odnosa i po osnovu rada, u skladu sa zakonom kojim se uređuje rad;
- podstakla i unapredila ravnomerna zastupljenosti žena i muškaraca u Banci prilikom zapošljavanja i u procesu rada.

U narednom periodu postupanje privrednih subjekata u Republici Srbiji uskladiće se sa odredbama iz Zakona o rodnoj ravnopravnosti (aktivnosti u vezi implementacije Zakona o rodnoj ravnopravnosti, biće započete nakon donošenja podzakonskih akata, od strane nadležnog ministarstva, koji su uslov za preduzimanje aktivnosti).

Banka u toku 2021. godine nije imala usvojen dokument Politika raznolikosti ali se svakako rukovodstvo i menadžment Banke u svom svakodnevnom radu pridržava poštovanja principa raznolikosti polova članova organa upravljanja i zaposlenih, raznolikosti obrazovnih profila zaposlenih, raznolikosti pripadnosti različitim verama, raznolikosti starosne strukture zaposlenih. U narednom periodu, nakon realizacije i završetka procesa spajanja, namera je da se i na nivou Banke usvoji zajednički dokument Politika raznolikosti koji postoji na nivou NLB Grupe.

Rukovodstvo Banke pri izboru članova organa upravljanja i višeg menadžmenta vodi se principom ravnopravnosti polova, raznolikosti obrazovnih profila, raspona znanja, veština i iskustava, godina života.

U skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom Komercijalne banke ad Beograd, zabranjen je svaki vid diskriminacije, uznemiravanja, seksualnog uznemiravanja i zlostavljanja zaposlenih na radu i u vezi sa radom.

Banka i Sindikat Banke saraduju na prevenciji i sprečavanju svakog vida ponašanja navedenog u predhodnom stavu. Na kraju 2021. godine Upravni odbor Banke sačinjava 7 muškaraca i 2 žene. Izvršni odbor Banke čini 1 žena i 3 muškarca.

6. BILANS STANJA NA DAN 31.12.2021. GODINE

6.1. Aktiva Banke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI	% UČEŠĆA NA DAN 31.12.21.
1	2	3	4	5	6
AKTIVA (u 000 RSD)					
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke	82.055.481	80.045.107	102,5	16,8
2.	Založena finansijska sredstva	-	-	-	-
3.	Potraživanja po osnovu derivata	-	-	-	-
4.	Hartije od vrednosti	149.588.755	153.776.323	97,3	30,6
5.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	29.114.381	18.142.070	160,5	5,9
6.	Kredit i potraživanja od komitenata	209.044.942	189.296.089	110,4	42,7
7.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
8.	Potraživanja po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
9.	Investicije u pridružena društva i zajedničke poduhvate	1.488.063	-	-	0,3
10.	Investicije u zavisna društva	140.000	3.433.697	4,1	-
11.	Nematerijalna imovina	582.101	510.669	114,0	0,1
12.	Nekretnine, postrojenja i oprema	8.755.659	6.045.330	144,8	1,8
13.	Investicione nekretnine	2.610.531	2.393.183	109,1	0,5
14.	Tekuća poreska sredstva	18.911	12.237	154,5	-
15.	Odložena poreska sredstva	509.242	-	-	0,1
16.	Stalna sredstva namenjena prodaji i sredstva poslovanja koje se obustavlja	101.614	130.426	77,9	-
17.	Ostala sredstva	5.430.725	6.216.268	87,4	1,1
UKUPNO AKTIVA (od 1. do 17.)		489.440.405	460.001.399	106,4	100,0

Na kraju 2021. godine bilansna aktiva Banke iznosi RSD 489.440,4 miliona i u odnosu na početak godine povećana je za RSD 29.439,0 miliona odnosno 6,4%.

Tokom 2021. godine, pozicija gotovina i sredstva kod centralne banke beleži povećanje u iznosu od RSD 2.010,4 miliona odnosno 2,5%.

Plasmani u hartije od vrednosti na kraju 2021. godine iznose RSD 149.588,8 miliona dinara. U odnosu na početak godine ulaganja u hartije od vrednosti su smanjena za RSD 4.187,6 miliona ili 2,7%. Na kraju 2021. godine plasmani u hartije od vrednosti čine 30,6% ukupne bilansne aktive Banke, što je manje od iznosa na kraju prethodne godine (33,4%).

Kredit i potraživanja od komitenata iznose RSD 209.044,9 miliona i u odnosu na stanje zabeleženo na dan 31.12.2020. godine povećani su za RSD 19.748,9 miliona. Kredit i potraživanja od komitenata na kraju 2021. godine čine 42,7% bilansne aktive.

Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija iznose RSD 29.114,4 miliona i povećani su za RSD 10.972,3 miliona u toku 2021. godine.

Ukupni kredit i potraživanja od komitenata i banaka na dan 31.12.2021. godine iznose RSD 238.159,3 miliona, što čini 48,7% ukupne bilansne aktive Banke.

Pozicija aktive odložena poreska sredstva na dan 31.12.2021. godine je detaljnije objašnjena u tački 3. i 20.4. Napomena uz finansijske izveštaje za 2021. godinu.

6.2. Pasiva Banke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI	% UČEŠĆA NA DAN 31.12.21.
1	2	3	4	5	6
PASIVA (u 000 RSD)					
1.	Obaveze po osnovu derivata	-	-	-	-
2.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama, drugim finansijskim organizacijama i centralnoj banci	2.134.969	4.989.315	42,8	0,4
3.	Depoziti i ostale finansijske obaveze prema drugim komitentima	403.286.418	372.699.401	108,2	82,4
4.	Obaveze po osnovu derivata namenjenih zaštiti od rizika	-	-	-	-
5.	Promene fer vrednosti stavki koje su predmet zaštite od rizika	-	-	-	-
6.	Obaveze po osnovu hartija od vrednosti	-	-	-	-
7.	Subordinirane obaveze	-	-	-	-
8.	Rezervisanja	4.233.853	2.529.268	167,4	0,9
9.	Obaveze po osnovu sredstava namenjenih prodaji i sredstava poslovanja koje se obustavlja	-	-	-	-
10.	Tekuće poreske obaveze	-	-	-	-
11.	Odložene poreske obaveze	-	147.400	-	-
12.	Ostale obaveze	4.142.443	4.975.476	83,3	0,8
13.	UKUPNO OBAVEZE (od 1. do 12.)	413.797.683	385.340.860	107,4	84,5
KAPITAL					
14.	Akcijski kapital	40.034.550	40.034.550	100,0	8,2
15.	Sopstvene akcije	-	-	-	-
16.	Dobitak	9.573.620	5.893.027	162,5	2,0
17.	Gubitak	-	-	-	-
18.	Rezerve	26.034.552	28.732.962	90,6	5,3
19.	Nerealizovani gubici	-	-	-	-
20.	Učešća bez prava kontrole	-	-	-	-
21.	UKUPNO KAPITAL (od 14. do 20.)	75.642.722	74.660.539	101,3	15,5
22.	UKUPNO PASIVA (13.+21.)	489.440.405	460.001.399	106,4	100,0

Ukupne obaveze Banke na kraju 2021. godine iznose RSD 413.797,7 miliona i čine 84,5% ukupne pasive (na dan 31.12.2020. godine ukupne obaveze su u pasivi učestvovala sa 83,8%). Istovremeno, ukupan kapital Banke iznosi RSD 75.642,7 miliona i učestvuje u ukupnoj pasivi 15,5% (na dan 31.12.2020. godine učešće je iznosilo 16,2%). Ukupne obaveze povećane su u odnosu na kraj prethodne godine za RSD 28.456,8 miliona ili 7,4%, dok je ukupan kapital Banke uvećan za RSD 982,2 miliona odnosno 1,3%.

Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama i komitentima, na kraju 2021. godine iznose RSD 405.421,4 miliona, što čini 82,8% ukupne bilansne pasive. Ukupni depoziti i ostale finansijske obaveze su zabeležili povećanje u odnosu na kraj prethodne godine od RSD 27.732,7 miliona ili 7,3%.

Pozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema komitentima je povećana u toku 2021. godine za RSD 30.587,0 miliona odnosno za 8,2%, dok je pozicija depoziti i ostale finansijske obaveze prema bankama smanjena u odnosu na kraj prethodne godine za RSD 2.854,3 miliona odnosno za 57,2%.

Pozicija ostalih obaveza, u toku 2021. godine, je smanjena za RSD 833,0 miliona ili 16,7% najvećim delom zbog smanjenja obaveza u obračunu u stranoj valuti za RSD 499.125,8 miliona.

Pozicija rezervisanja na kraju 2021. godine povećana je za RSD 1.704,6 miliona usled povećanja ostalih rezervisanja i rezervisanja za sudske sporove. Promene na poziciji rezervisanja detaljnije je objašnjena u tački 34. Napomena uz finansijske izveštaje.

Obaveze po osnovu ino kreditnih linija na kraju 2021. godine iznose RSD 616,0 miliona i u odnosu na početak godine smanjene su za RSD 361,3 miliona.

Promena na poziciji odloženih poreskih obaveza je detaljnije objašnjena u tačkama 3. i 37. Napomena uz finansijske izveštaje.

6.3. Vanbilansne stavke na dan 31.12.2021. godine

R.B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12..2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEXI
1	2	3	4	5=(3:4)*100
1	POSLOVI U IME I ZA RAČUN TREĆIH LICA	4.047.859	4.097.143	98,8
2	PREUZETE BUDUĆE OBAVEZE	62.616.255	42.879.760	146,0
3	PRIMLJENA JEMSTVA ZA BUDUĆE OBAVEZE	0	0	-
4	DERIVATI	0	0	-
5	DRUGE VANBILANSNE STAVKE	465.420.201	442.328.167	105,2
	UKUPNO	532.084.315	489.305.070	108,7

Ukupna vanbilansna aktiva Banke, u toku 2021. godine, povećana je za RSD 42.779,2 miliona odnosno 8,7% u odnosu na kraj 2020. godine.

Na dan 31.12.2021. godine preuzete buduće obaveze uključujući date garancije i druga jemstva iznose ukupno RSD 62.616,3 miliona što u odnosu na kraj prethodne godine predstavlja povećanje za RSD 19.736,5 miliona ili za 46,0% pretežno zbog povećanja preuzetih neopozivih obaveza za nepovučene kredite i plasmane.

Poslovi u ime i za račun trećih lica, na kraju 2021.godine iznose RSD 4.047,9 miliona i smanjeni su za RSD 49,3 miliona odnosno 1,2% u odnosu na kraj 2020. godine.

Druge vanbilansne stavke povećane su za RSD 23.092,0 miliona odnosno 5,2% u odnosu na kraj prethodne godine, kao rezultat promena na drugoj vanbilansnoj aktivni.

7. FINANSIJSKI INSTRUMENTI ZNAČAJNI ZA PROCENU FINANSIJSKOG POLOŽAJA

Na kraju 2021. godine, druge godine pandemije COVID-19, otežanog međunarodnog kretanja i transporta, prekinutih globalnih lanaca snabdevanja, rasta inflacije kako u domaćim tako i međunarodnim okvirima, za adekvatnu procenu finansijskog položaja Banke, od najvećeg značaja su sledeće pozicije:

- na strani aktive:
 - ✓ dati krediti komitentima,
 - ✓ hartije od vrednosti,
 - ✓ gotovina i sredstva kod centralne banke.
- na strani pasive:
 - ✓ depoziti komitenata,
 - ✓ kapital.

7.1. Dati krediti komitentima, hartije od vrednosti, gotovina i sredstva kod centralne banke na dan 31.12.2021. godine

Kreditni komitentima na kraju 2021. godine iznose RSD 216.787,4 miliona i čine 44,3% ukupne bilansne aktive. Krediti komitentima na kraju 2020. godine iznosili su RSD 191.691,9 miliona i činili su 41,7% ukupne aktive Banke. Tokom 2021. godine ukupni krediti komitentima povećani su za RSD 25.095,5 miliona.

Kreditni pravnicima dostigli su iznos od RSD 89.221,9 miliona i povećani su za RSD 10.388,7 miliona u odnosu na kraj 2020. godine. Rast je ostvaren i pored nastojanja NBS da odloži odnosno olakša plaćanje obaveza klijenata prema bankama kroz tri moratorijuma sprovedena tokom 2020. i 2021. godine.

Kreditni bankama i drugim finansijskim organizacijama na kraju 2021. godine dostignili su iznos RSD 9.278,9 miliona i povećani su za RSD 5.006,0 miliona u odnosu na 2020. godinu.

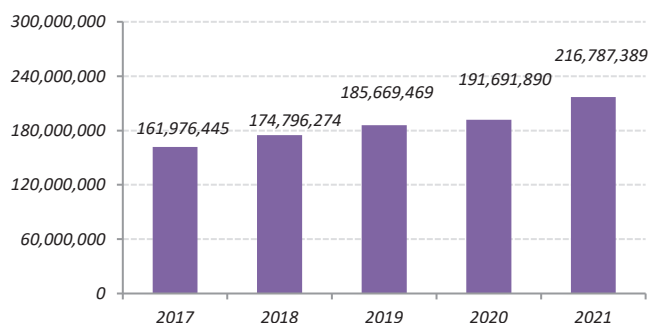
Kreditni stanovništvu dostigli su obim od RSD 118.286,6 miliona i zabeležili su rast od RSD 9.700,7 miliona odnosno 8,9% u toku 2021. godine.

R. B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX
1	2	3	4	5= (3:4)*100
I	DATI KREDITI KOMITENTIMA (1.+2.+3.)	216.787.389	191.691.890	113,1
1.	Privreda	89.221.890	78.833.152	113,2
2.	Stanovništvo	118.286.619	108.585.889	108,9
3.	Banke i finansijske organizacije	9.278.880	4.272.849	217,2

Napomena: Pozicija krediti ne uključuje ostale plasmane i potraživanja

Posebno tokom pandemijske 2020. i 2021. godine, Banka je veliki značaj posvetila politici upravljanja rizicima, s obzirom na činjenicu da krediti i ostali plasmani čine veliki deo ukupne bilansne aktive. Poseban napor menadžmenta Banke je bio na praćenju kreditnog rizika. I tokom 2021. godine kao i prethodnih godina, kreditni portfolio Banke je bio obezbeđen odgovarajućim iznosom ispravki vrednosti i rezervi.

Ukupno dati krediti komitentima
u 000 RSD

Plasmani u hartije od vrednosti, na kraju 2021. godine iznose RSD 149.588,8 miliona, što čini 30,6% ukupne aktive. Na kraju 2020. godine ista pozicija je iznosila RSD 153.776,3 miliona, što predstavlja smanjenje plasmana u hartije od vrednosti za RSD 4.187,6 miliona usled nastojanja menadžmenta da poveća plasmane u kredite. Hartije od vrednosti najvećim delom čine hartije od vrednosti Republike Srbije - državne obveznice u RSD i EUR.

Gotovina i sredstva kod centralne banke dostigli su iznos RSD 82.055,5 miliona na kraju 2021. godine što čini 16,8% aktive Banke. U odnosu na početak godine gotovina i sredstva kod centralne banke povećana su za RSD 2.010,4 miliona odnosno za 2,5%. Najveći deo ove pozicije čine sredstva izdvojena kod Narodne banke Srbije u formi devizne obavezne rezerve (47,6%) i sredstva na žiro računi (30,3%). Najveće razlika u odnosu na 2020. godinu je smanjenje viškova likvidnih sredstava usled povećanja plasmana sredstava u kredite.

Imajući u vidu strukturu aktive može se konstatovati da se aktiva osetljiva na kreditni, kao i druge vrste rizika, održavala na optimalnom nivou uz razumnu politiku preuzimanja rizika. Menadžment Banke je adekvatnom procenom kreditnog rizika na značajno restriktivniji način, obezbedio zaštitu kreditnog portfolija.

7.2. Depoziti komitenata na dan 31.12.2021. godine

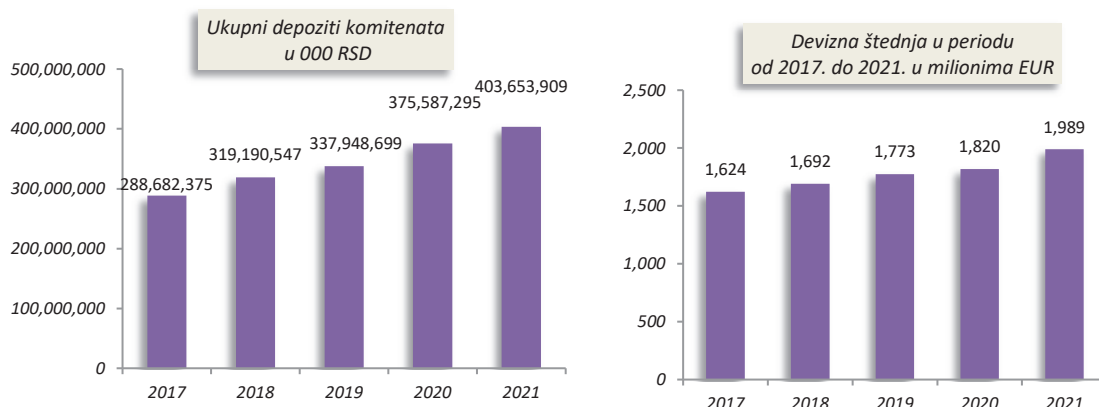
Depoziti komitenata na kraju 2021. godine iznose RSD 403.653,9 miliona što čini 82,5% ukupne bilansne pasive. U odnosu na kraj 2020. godine depoziti komitenata su povećani za RSD 28.066,6 miliona odnosno 7,5%.

Depoziti privrednih klijenata čine 12,1% ukupnih depozita i povećani su za RSD 880,6 miliona u odnosu na početak godine.

R. B.	OPIS	STANJE NA DAN 31.12.2021.	STANJE NA DAN 31.12.2020.	INDEX 5= (3:4)*100
1	2	3	4	5= (3:4)*100
II	PRIMLJENI DEPOZITI KOMITENATA (1.+2.+3.)	403.653.909	375.587.295	107,5
1.	Privreda	48.646.021	47.765.467	101,8
2.	Stanovništvo	342.469.159	309.268.562	110,7
3.	Banke i finansijske organizacije	12.538.729	18.553.266	67,6

Napomena: Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

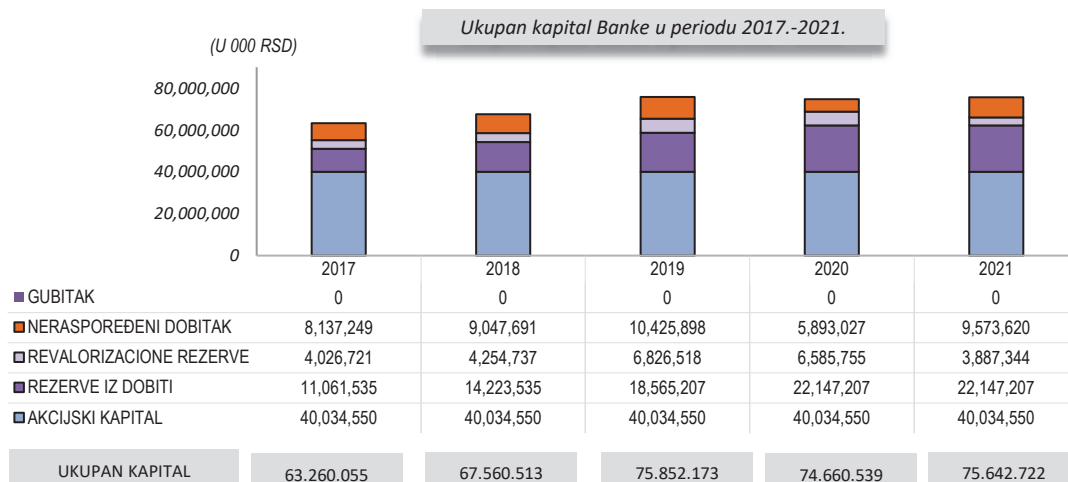
Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija čine 3,1% ukupnih depozita i smanjeni su za RSD 6.014,5 miliona. Depoziti stanovništva, na kraju 2021. godine povećani su za RSD 33.200,6 miliona u odnosu na kraj 2020. godine i čine 84,8% ukupnih depozita Banke. Depozitni potencijal Banke dominantno čine devizni depoziti fizičkih lica.

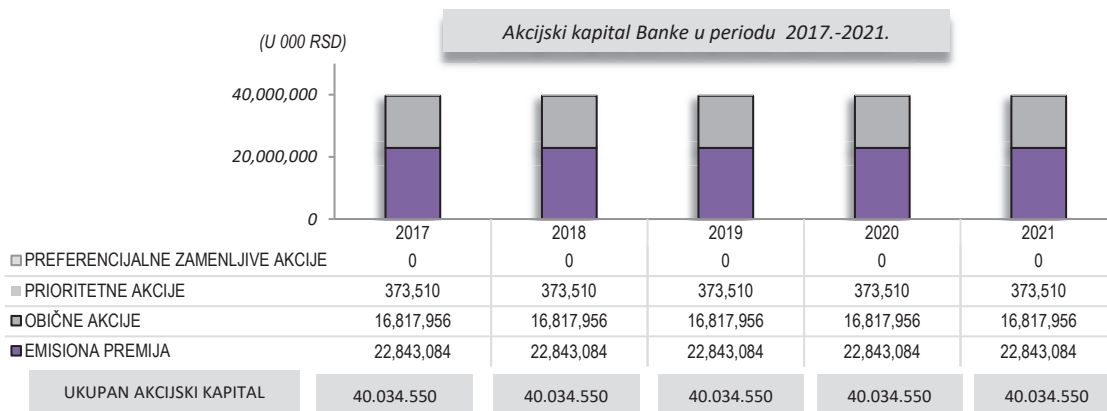
I pored smanjenja pasivnih kamatnih stopa kako bankarskog sektora tako i Banke, devizna štednja stanovništva je očuvana i na kraju 2021. godine iznosi EUR 1.988,7 miliona. U strukturi i dalje dominira veliki broj depozita manjeg pojedinačnog iznosa. Poverenje štediša omogućilo je Banci da po obimu prikupljene devizne štednje, imidžu i prepoznatljivosti zadrži jedno od liderskih mesta u okviru bankarskog sektora Republike Srbije. Uprkos smanjenja kamatnih stopa na štednju stanovništva u odnosu na prethodne godine, devizni depoziti fizičkih lica su zabeležili rast od 9,3% na kraju 2021. godine u odnosu na kraj 2020. godine.

7.3. Kapital Banke i otkup sopstvenih akcija

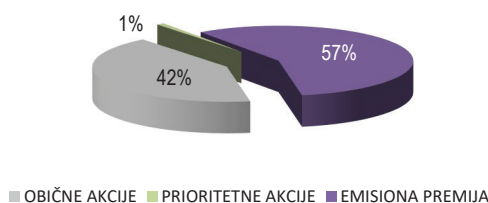
Na kraju 2021. godine, ukupan kapital Banke, iznosi RSD 75.642,7 miliona što čini 15,5% ukupne pasive Banke. Ukupan kapital je povećan za RSD 982,2 miliona odnosno za 1,3% na kraju 2021. godine u odnosu na 2020. godinu. Visina kapitala na kraju 2021. godine pod uticajem je i raspodele dobitka iz 2019. godine. Navedenom raspodelom je deo dobitka iz 2019. godine raspoređen na dividende vlasnicima običnih i preferencijalnih akcija. U periodu od 2011. do 2021. godine ukupan kapital Banke je povećan 70,8% odnosno RSD 31.367,2 miliona. U istom periodu, akcijski kapital je povećan 40,7% odnosno RSD 11.572,0 miliona. Banka je u dužem vremenskom periodu znatan deo ostvarenog dobitka raspoređivala u rezerve za procenjene gubitke u cilju održavanja sigurnosti u poslovanju i adekvatnosti kapitala, odnosno za zaštitu akcionarskog kapitala od eventualnih gubitaka kao i za povećanje kapitala. Banka je od 2017. do 2020. godine, izdvajanjem iz ostvarenog dobitka i po osnovu revalorizacije, povećavala ukupne rezerve. Na kraju 2021. godine rezerve iz dobiti su nepromenjene u odnosu na 2020. godinu dok su revalorizacione rezerve smanjene za RSD 2.698,4 miliona. Ukupne rezerve kapitala Banke su smanjene za RSD 2.698,4 miliona u odnosu na 2020. godinu.

Običnim (redovnim) akcijama Banke se trguje na „Standard listingu“ od 2010. godine, dok se prioritarnim akcijama trguje na „Open market“ tržištu Beogradske berze. Tokom 2014. godine izvršena je konverzija preferencijalnih zamjenjivih akcija u obične akcije i od tada nije bilo promena u strukturi akcijskog kapitala. Banka na dan 31. decembar 2021. godine ima 16.817.956 običnih (redovnih) akcija i 373.510 prioritarnih (preferencijalnih) akcija pojedinačne nominalne vrednosti RSD 1.000,00.

Struktura akcijskog kapitala na dan 31.12.2021.

Nova Ljubljanska banka d.d. (NLB d.d.) Ljubljana, Slovenija je 30.12.2020. godine završila proces kupovine Komercijalne banke a.d. Beograd. Navedenog dana je izvršeno potpisivanje Ugovora o prenosu akcija Komercijalne banke a.d. Beograd između Republike Srbije i NLB d.d. Ljubljana, Slovenija. Kroz inicijalni proces kupovine NLB d.d. Ljubljana je stekla 83,2306% običnih akcija sa pravom glasa.

Ponudom za preuzimanje preostalih običnih i celokupne emisiju prioritetnih akcija ciljnog društva Komercijalne banke ad Beograd, koja je trajala od 11.03. do 09.04.2021. godine, NLB d.d. Ljubljana je stekla dodatnih 4,76798% običnih akcija sa pravom glasa i 15,32757% prioritetnih akcija. NLB d.d. Ljubljana nakon ponude za preuzimanje akcija ciljnog društva posedovala je 87,99858% redovnih akcija sa pravom glasa i 15,32757% prioritetnih akcija Komercijalne banke ad Beograd. Tokom 2021 godine NLB d.d. je stekla i dodatne obične akcije tako da na dan 31.12.2021. godine raspoloža sa 88,2809% običnih akcija.

Akcionari Banke (sa učešćem preko 5%) na dan 31. decembar 2021. godine su:

AKCIONARI	OBIČNE AKCIJE	% UČEŠĆA	PRIORITETNE AKCIJE	% UČEŠĆA	UKUPNO AKCIJE	% UČEŠĆA U AKCIONARSKOM KAPITALU
NLB d.d. Ljubljana	14.847.047	88,2809	57.250	15,3276	14.904.297	86,6959
OSTALI	1.970.909	11,7190	316.260	84,6724	2.287.169	13,3041
UKUPNO	16.817.956	100,00	373.510	100,00	17.191.466	100,0

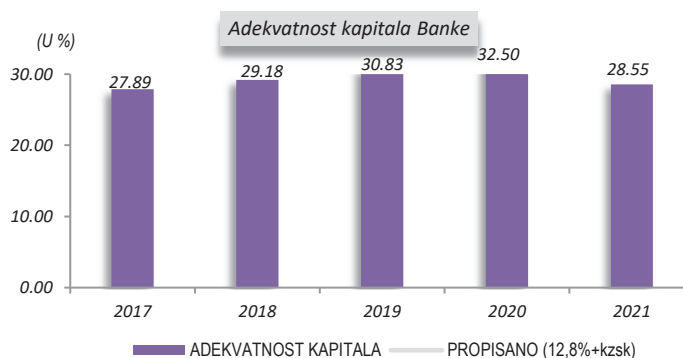
Sopstvene akcije Banke

Banka nema sopstvene akcije na dan 31. decembra 2021. godine, niti ih je posedovala tokom 2021. godine.

U trenutku izrade ovog izveštaja u toku su zakonom propisane aktivnosti na okončanju procesa pripajanja NLB Banke ad Beograd Komercijalnoj banci ad Beograd. Vanredna sednica akcionara Banke održana je 23.12.2021. godine na kojoj je jedna od tačaka bila „Odluka o prihvatanju pripajanja NLB Banke a.d. Beograd Komercijalnoj banci a.d. Beograd. U skladu sa Zakonom o privrednim društvima (Zakon) akcionari nesaglasni sa pomenutom odlukom imali su zakonsko pravo da traže od Banke da im otkupi predmetne akcije pod uslovima i na način utvrđen odredbama člana 475. Zakona. Kao rezultat pomenutog procesa i na osnovu prava nesaglasnih akcionara, očekuje se da će Banka steći određeni broj sopstvenih akcija tokom 2022. godine.

Adekvatnost kapitala

Na kraju 2021. godine pokazatelj adekvatnosti kapitala Banke, pored i dalje značajnih vrednosti rezervisanja, iznosi 28,55%, što pokazuje da je Banka zadržala adekvatnu kapitalizovanost. I tokom 2021. godine, i dalje prisutne pandemije COVID-19, otežanih uslova privređivanja, rada zaposlenih od kuće, Banka je ispunila sve parametre poslovanja propisane Zakonom o bankama, i ispunila sve obaveze, što je pouzdan indikator stabilnog i sigurnog poslovanja.

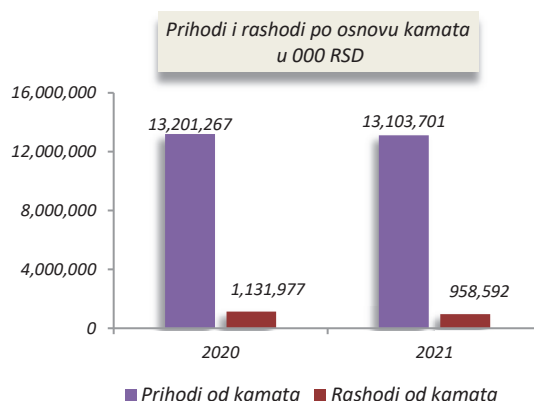

8. BILANS USPEHA ZA PERIOD OD 01.01. DO 31.12.2021. GODINE

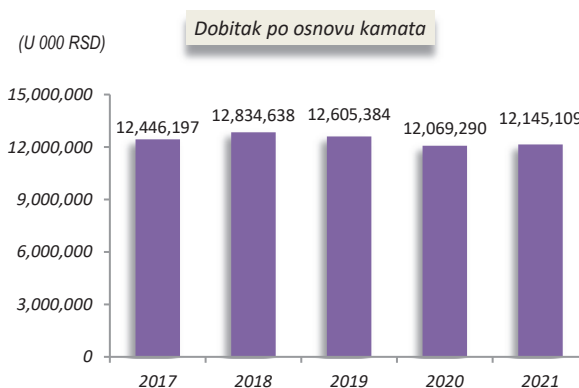
R.B.	OPIS	31.12.2021.	31.12.2020.	INDEXI
1	2	3	4	5
PRIHODI I RASHODI REDOVNOG POSLOVANJA (u 000 RSD)				
1.1.	Prihodi od kamata	13.103.701	13.201.267	99,3
1.2.	Rashodi od kamata	(958.592)	(1.131.977)	84,7
1.	Dobitak po osnovu kamata	12.145.109	12.069.290	100,6
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	7.647.524	6.696.915	114,2
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.910.160)	(1.821.507)	104,9
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija	5.737.364	4.875.408	117,7
3.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu promene fer vrednosti FI	4.823	95.629	5,0
4.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu reklasifikacije FI	-	-	-
5.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po fer vrednosti	197.243	157.796	125,0
6.	Neto dobitak /gubitak (-) po osnovu zaštite od rizika	-	-	-
7.	Neto prihod/rashod (-) od kursnih razlika i efekata ugovorene valutne klauzule	53.070	4.404	1.205,0
8.	Neto prihod / rashod (-) po osnovu obezvređenja FS koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha	15.772	(1.072.032)	-
9.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja FI koji se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	-	-	-
10.	Neto dobitak/gubitak (-) po osnovu prestanka priznavanja investicija u pridružena društva i zajedničke poduhvate	563	-	-
11.	Ostali poslovni prihodi	211.190	211.389	99,9
12.	UKUPAN NETO POSLOVNI PRIHOD	18.365.134	16.341.884	112,4
13.	Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi	(4.961.166)	(5.819.946)	85,2
14.	Troškovi amortizacije	(912.825)	(938.963)	97,2
15.	Ostali prihodi	587.010	889.752	66,0
16.	Ostali rashodi	(9.614.769)	(6.674.208)	144,1
17.	DOBITAK/GUBITAK (-) PRE OPOREZIVANJA (od 1. do 16.)	3.463.384	3.798.519	91,2
18.	Porez na dobitak	-	-	-
19.	Dobitak po osnovu odloženih poreza	348.040	120.049	289,9
20.	Gubitak po osnovu odloženih poreza	(165.725)	(1.384.134)	12,0
21.	DOBITAK/GUBITAK (-) NAKON OPOREZIVANJA (od 17. do 20.)	3.645.699	2.534.434	143,8
22.	Neto dobitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
23.	Neto gubitak poslovanja koje se obustavlja	-	-	-
24.	REZULTAT PERIODA DOBITAK/GUBITAK (-) (od 21. do 23.)	3.645.699	2.534.434	143,8

8.1. Prihodi i rashodi po osnovu kamata

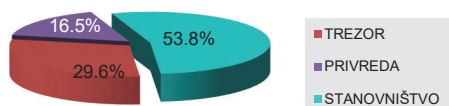

U toku 2021. godine ostvareni dobitak po osnovu kamata iznosi RSD 12.145,1 milion i predstavlja rast od 0,6% u odnosu na isti period 2020. godine. Visina prihoda od kamata pod uticajem je nižih aktivnih kamatnih stopa na tržištu, posebno nižih ostvarenih prihoda od kamata na hartije od vrednosti.

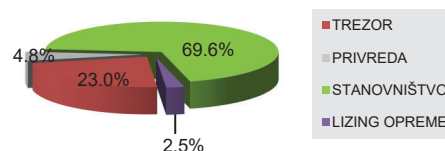

U odnosu na isti period prošle godine, ostvareni prihodi od kamata su manji za RSD 97,6 miliona odnosno za 0,7%, dok su rashodi po osnovu kamata manji za RSD 173,4 miliona odnosno za 15,3%.

Prihodi od kamata u 2021. godini

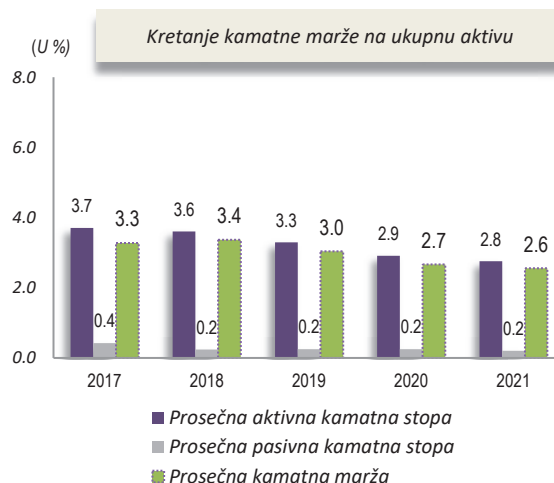

Rashodi od kamata u 2021. godini

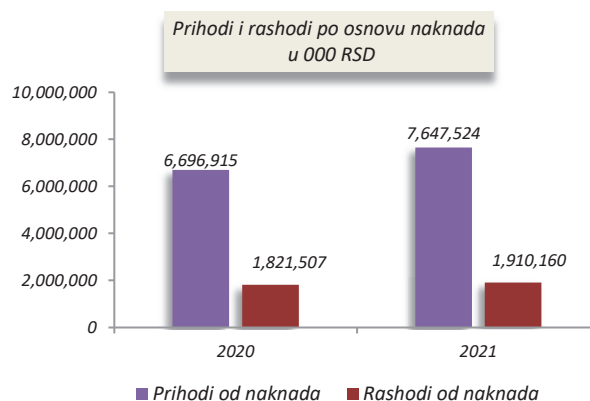
U okviru prihoda od kamata, najveće učešće imaju prihodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (RSD 7.052,3 miliona ili 53,8%). U okviru rashoda od kamata takođe, dominiraju rashodi od kamata po poslovima sa stanovništvom (RSD 667,5 miliona ili 69,6%) što je najvećim delom rezultat rashoda od kamata na prikupljenu deviznu štednju stanovništva.

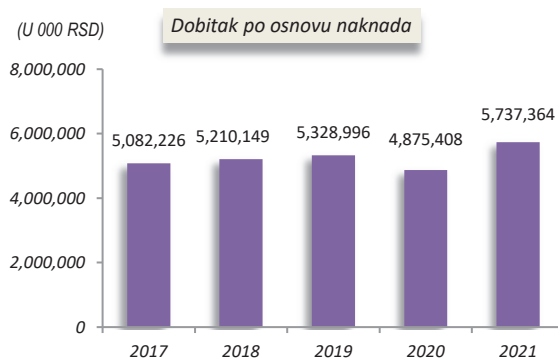
U toku 2021. godine zabeležen je blagi pad prosečne aktivne kamatne stope dok je prosečna pasivna kamatna stopa ostala stabilna i na nivou iz 2020. godine. Ostvarena je kamatna marža na ukupnu aktivu od 2,6%.

8.2. Prihodi i rashodi po osnovu naknada

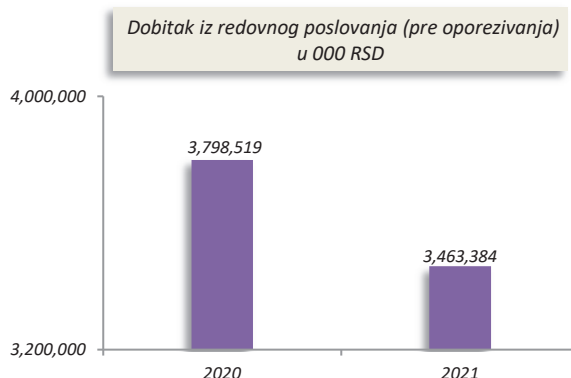

U toku 2021. godine u odnosu isti period prošle godine, realizovani prihodi od naknada i provizija za bankarske usluge veći su za RSD 950,6 miliona odnosno za 14,2%. Istovremeno su i rashodi po naknadama i provizijama veći za RSD 88,7 miliona odnosno za 4,9%.

Dobitak od naknada i provizija, ostvaren u toku 2021. godine iznosi RSD 5.737,4 miliona i beleži povećanje od 17,7% u odnosu na isti period 2020. godine.

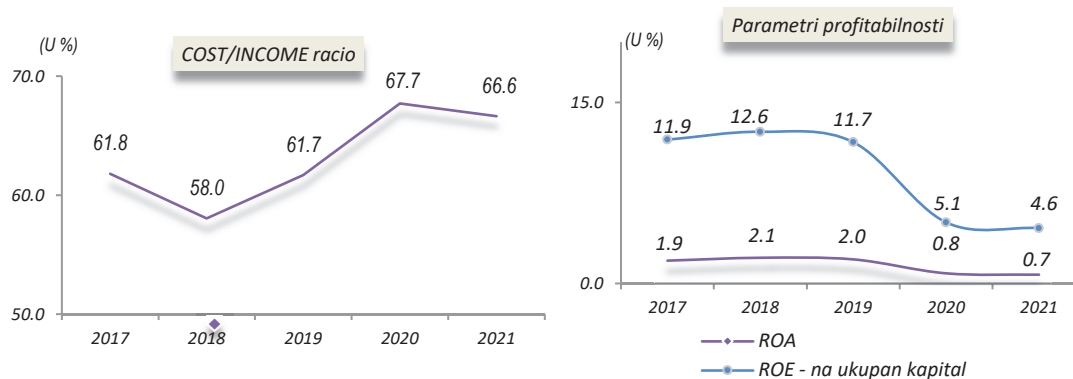

8.3. Ostvareni dobitak iz redovnog poslovanja (pre oporezivanja)

U periodu od 01. januara do 31. decembra 2021. godine ostvaren je dobitak iz poslovanja u iznosu od RSD 3.463,4 miliona, što predstavlja smanjenje u odnosu na isti period prethodne godine.

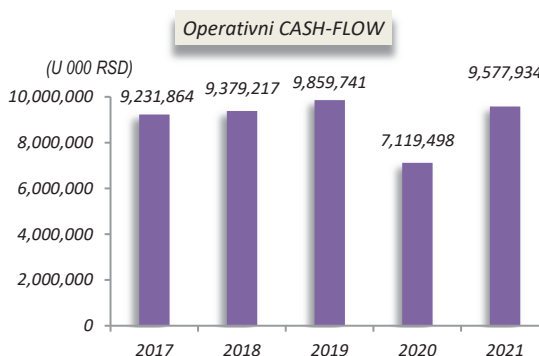
Cost/Income ratio na kraju 2021. godine iznosi 66,6% i u odnosu na 67,7% na kraju 2020. godine, pokazuje tendenciju smanjenja. Visina operativnih rashoda pod uticajem je povećanja troškova proizvodnih usluga i nematerijalnih troškova. Neto prihodi od kamata i naknada u toku 2021. godine zabeležili su povećanje u odnosu na 2020. godinu.

Ostvareni dobitak iz poslovanja obezbedio je Banci, na kraju 2021. godine, prinos na ukupan kapital od 4,59%, odnosno prinos na prosečnu aktivnu od 0,73%. Zbog izmenjenih uslova poslovanja u 2020. i 2021. godini ostvarene su niže vrednosti ROA i ROE od ostvarenih vrednosti u 2019. godini odnosno u vreme pre pandemije.

Operativni cash-flow

Operativni cash-flow, u periodu 01.01.-31.12.2021. godine u odnosu na isti period 2020. godine, povećan je za RSD 2.458,4 miliona odnosno povećan je za 34,5%. I pored činjenice da se poslovanje i u 2021. godini odvijalo u izmenjenim okolnostima, prvenstveno pod uticajem pandemije COVID-19, u toku 2021. godine u odnosu na 2020. godinu zabeležen je rast priliva po osnovu kamata za RSD 2.849,3 miliona odnosno rast od 23,7%. Prilivi od naknada u istom periodu zabeležili su rast od RSD 951,3 miliona odnosno rast od 14,0%. Na strani odliva gotovine iz poslovnih aktivnosti, isplate po osnovu naknada su realizovane u većem obimu za RSD 49,9 miliona u toku 2021. godine. Odlivi po osnovu kamata, u toku 2021. godine, realizovani su u manjem obimu za RSD 41,5 miliona u odnosu na 2020. godinu.

9. RAZVOJ, FINANSIJSKI POLOŽAJ I REZULTATI POSLOVANJA BANKE U 2021. GODINI

9.1. Uvod

Banka je u 2020. godini uspešno okončala proces privatizacije Banke. Nakon što je u februaru 2020. godine potpisan Ugovor između Republike Srbije i Nove Ljubljanske banke d.d. Ljubljana, proces akvizicije Banke je uspešno završen 30.12.2020. godine. U 2021. godini pred menadžment Banke su kao ključni ciljevi postavljeni sigurno, stabilno i profitabilno poslovanje kao i nastavak integracije Banke u poslovanje NLB Grupe. Važan zadatak menadžmenta Banke bio je i upravljanje rizicima u poslovanju, a posebno kreditnom riziku, a u cilju postizanja kvalitetnog kreditnog portfolija u datim uslovima. Politika menadžmenta Banke ka izdavanju dela ostvarenog dobitka u rezerve, u prethodnim godinama, omogućila je sigurnost poslovanja uvećavanjem kapitala i pokazatelja adekvatnosti kapitala Banke što se u uslovima pandemije COVID-19 pokazalo kao ispravna politika.

Ostvareni neto prihodi od kamata u toku 2021. godine su veći u odnosu na 2020. godinu kao i neto prihodi od naknada i provizija. Manji iznos prihoda od kamata je posledica smanjenja prihoda od „trezorskog“ poslovanja odnosno plasmana u hartije od vrednosti, dok je visina rashoda od kamata pod uticajem kretanja depozita koje je Banka prikupila u prethodnom periodu kao i smanjenja pasivnih kamatnih stopa.

Ostvareni neto prihod po osnovu naknada i provizija pod uticajem je većih prihoda od naknada i provizija po osnovu poslova sa stanovništvom.

Na rezultate poslovanja Banke u 2020. i 2021. godini, kao i celog sektora, uticalo je donošenje niza odluka Narodne banke Srbije i Vlade koje su imale za cilj da olakšaju dužnicima izmirenje obaveza prema finansijskim organizacijama

9.2. Poslovanje sa stanovništvom

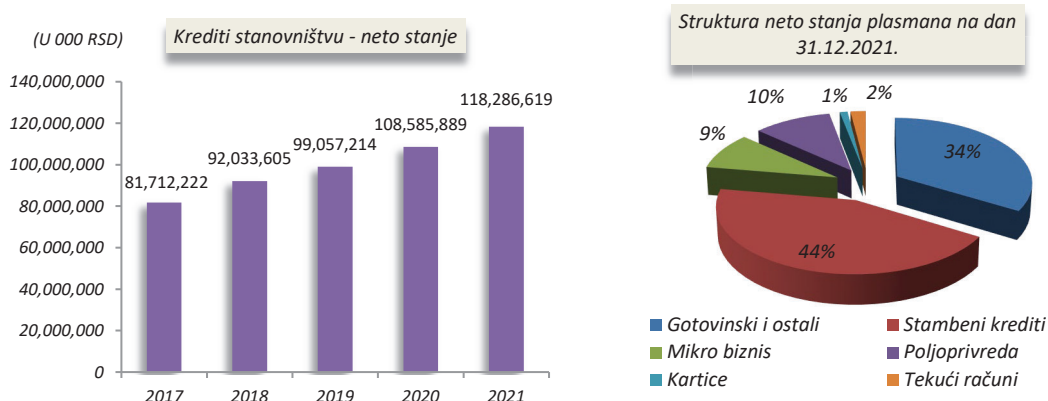
U 2021. godini poslovanje sa stanovništvom nastavilo je sa trendom rasta, i ostvarilo, po većini pokazatelja, značajne rezultate. Najvažniji cilj poslovanja bio je rast kreditiranja u svim segmentima i stvaranje osnove za još veći rast u nastupajućem periodu.

Krediti

Banka je u svim segmentima (fizička lica, poljoprivreda i mikro biznis) izvršila sveobuhvatan redizajn kreditnih proizvoda čime je značajno podigla atraktivnost i konkurentnost svoje ponude. Osim izmene proizvoda, inovirana su tehnološka rešenja što je dovelo do bržeg i lakšeg odobravanja kredita. U segmentu fizičkih lica uvedena je mogućnost udaljenog potpisivanja ugovorne dokumentacije dvofaktorskom autentifikacijom (mail adresa/SMS OTP kod) za gotovinske kredite iznosa do RSD 600.000.

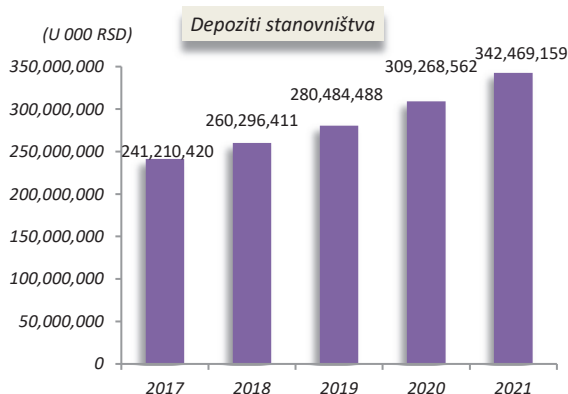
Sve navedeno rezultovalo je realizacijom većom za 31% u odnosu na 2020. godinu. U 2021. godini poslovanje sa stanovništvom ostvarilo je najveću realizaciju kredita u istoriji Banke.

Kao rezultat rasta realizacije, neto stanje plasmana stanovništvu poraslo je za RSD 9.701 miliona u 2021. godini. U strukturi neto stanja na dan 31.12.2021. godine, učešće stambenih kredita iznosi 44%, a učešće ostalih proizvoda je 56%.

Depoziti⁸⁸

Banka je institucija od najvećeg poverenja klijenata, stoga depoziti permanentno rastu. U 2021. godini depoziti su porasli za RSD 33.201 miliona.

Ostali proizvodi

Banka u segmentu Stanovništva ima respektabilnu bazu od ukupno 1,4 miliona klijenata. U najvažnijem segmentu, fizičkim licima sa redovnim primanjima zarade i penzije, Banka ima 420.000 klijenata, što čini kvalitetnu osnovu za dalji dinamičan rast poslovanja. Stalno se povećava broj klijenata koji koriste „Set račun“, kao kvalitetniji proizvod u odnosu na osnovni tekući račun. Od ukupno 353.000 „Set računa“, 45.000 su „Start setovi“ namenjeni najmlađim klijentima, čime Banka dugoročno razvija klijentsku bazu.

U mikro biznis segmentu takođe, se beleži povećanje broja korisnika „Set računa“. Ukupno 20.000 mikro klijenata koristi set račun, a oko 18.000 mikro klijenata redovno koristi elektronske servise Banke.

Blago je povećan broj platnih kartica. Klijenti Banke imaju oko milion kartica, od čega se polovina redovno koristi.

Banka je omogućila korišćenje nove usluge KomBank Pay. Ovaj inovativni digitalni servis, kartice „seli“ u mobilne telefone i omogućava još brža, jednostavnija i sigurnija beskontaktna plaćanja.

Elektronsko bankarstvo fizičkih lica

Banka kroz elektronske kanale na kraju 2021. godine za fizička lica pruža uslugu za više od 265.000 klijenata. Konstantan rast korisnika je nastavljen i u četvrtom kvartalu 2021. godine, gde je „mBank“ kanal imao povećanje korisnika za 33% na godišnjem nivou. Na „eBank“ kanalu rast broja korisnika zaključno sa četvrtim kvartalom 2021. godine je iznosio 12% na godišnjem nivou.

Rast broja korisnika elektronskih kanala posledica je intenzivnih aktivnosti poslovne mreže na animiranju klijenata s obzirom na brojne povoljnosti koje „eBanka“ i „mBanka“ omogućavaju.

Broj transakcija je značajno porastao na „mBank“ kanalu, veći je za 36% u odnosu na 2020. godinu. Na „eBank“ kanalu broj transakcija je približno jednak kao u 2020. godini.

Poslovna mreža

Poslovanje u segmentu stanovništva Banka je obavljala u 190 ekspozitura, po čemu smo jedan od lidera na tržištu. Klijentima je dostupan 281 bankomat i oko 13.500 POS terminala, po čemu smo takođe jedan od predvodnika na tržištu. Imajući u vidu potrebe klijenata, Banka je nastavila sa aktivnostima poboljšanja korisničkog iskustva unapređenjem izgleda ekspozitura, prilagođavanjem radnog vremena i slično.

Profitabilnost

Poslovanje sa stanovništvom u 2021. godini ostvarilo je ukupne neto prihode od kamata i naknada u iznosu od RSD 10.891 miliona, što je za 9,4% više nego u 2020. godini. Posebno ističemo rast prihoda od naknada za RSD 865 miliona, što je za 16,6% više u odnosu na 2020. godinu. Stvoreni su uslovi za ostvarenje još većih neto prihoda u budućnosti.

⁸⁸ Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

9.3. Nove bankarske tehnologije-digitalno bankarstvo i platne kartice

Tržište – osnovne tendencije

U skladu sa razvojem regulatornog okvira tržište se kreće u pravcu sve veće digitalizacije proizvoda i usluga u oblasti finansija. Pored servisa koji omogućavaju klijentima da komuniciraju sa bankom preko digitalnih kanala, poslednjih par godina brzo se razvijaju servisi koji daju mogućnost klijentima da apliciraju i odmah dobiju osnovne bankarske proizvode. Implementacijom instant plaćanja platni promet u zemlji sada funkcioniše 24x7 što je doprinelo povećanju broja korisnika na elektronskim kanalima, a posebno na mobilnom bankarstvu, sledeća „velika stvar“ je video identifikacija gde će klijenti imati mogućnost da otvore račun ili apliciraju za kredit bez dolaska u banku.

Od kraja 2018. godine, se primenjuje „Zakon o međubankarskoj naknadi i posebnim pravilima poslovanja kod platnih transakcija na osnovu platnih kartica“ shodno kome je propisano smanjenje međubankarske naknade koje je u prelaznom periodu (prvih šest meseci) iznosilo maksimalno 0,5% za debitne kartice i 0,6% za kreditne kartice. Dodatno sniženje naknada koje se primenjuje od 18. juna 2019. godine, je usaglašeno sa evropskim nivoom od 0,2% za debitne i 0,3% za kreditne kartice. Narodna banka Srbije je takođe, usmerila banke na korišćenje nacionalne kartične šeme i podržavanje domaćeg brenda „Dina“ kartice ukazujući na niže troškove. Promocija nacionalne „Dina“ kartice je pozitivno uticala na odnos reizdatih platnih kartica u korist „Dina“ kartice.

Trend usvajanja bezgotovinskog načina plaćanja i digitalnog pružanja usluga se nastavlja na šta ukazuju i ključni parametri tržišta:

- broj transakcija uplate i isplate gotovog novca ima višegodišnji trend pada,
- istovremeno, nalozi inicirani elektronskim putem beleže sve veće godišnje stope rasta praćene rastom prometa, broj transakcija na internet prodajnim mestima trgovaca raste, dominantan platni instrument su i dalje kartice, ali je i upotreba elektronskog novca u porastu,
- prihvatna mreža je u ekspanziji sa povećanjem internet prodajnih mesta, POS terminala i ATM uređaja,
- broj aktivnih korisnika internet i mobilnog bankarstva je u porastu.

9.3.1. Digitalno bankarstvo Banke

Postojeća „RTDM“ („Real Time Decision Management“) kampanja namenjena fizičkim licima prilagođena je za prikaz na mobilnoj aplikaciji. Od marta 2020. godine svi korisnici mobilne aplikacije su u mogućnosti da „vide“ „RTDM“.

Aktiviranje „Self Learner“ modela, koji na osnovu istorije prihvatanja/odbijanja ponuda i karakteristika klijenta, a zahvaljujući naprednoj analitici, predviđa ponašanje klijenata, završeno je u trećem kvartalu 2020. godine što će, predviđanja su, uticati na maksimiziranje prodaje usluga i proizvoda Banke korisnicima digitalnih kanala.

Kreirana je „RTDM“ („Real Time Decision Management“) kampanja za slanje najbolje ponude mikro pravnim licima i preduzetnicima putem KOMBANK BIZ WEB aplikacije i puštena na produkciono okruženje u drugom kvartalu 2021. godine. Analitički CRM (RTDM) i kampanja za fizička lica, su kreirani i pušteni na produkciono okruženje u trećem kvartalu 2021. godine, kroz ekspozitive Banke („bankaP“ aplikaciju).

Regulatorni zahtev za uvođenjem instant plaćanja na prodajnom mestu trgovca, usmerio je aktivnosti digitalnog razvoja ka omogućavanju prihvatanja instant plaćanja iz ugla Banke kao akceptanta i Banke kao izdavaoca platnih instrumenata.

- Kao prihvatilac Banke je omogućila uslugu prihvatanja instant plaćanja na infrastrukturi koja se oslanja na postojeći sistem za prihvatanje platnih kartica, a uvedena je i opcija korišćenja nezavisne infrastrukture, koja ne zahteva da trgovac ima POS terminal.
- Kao izdavalac platnih instrumenata Banke je omogućila klijentima, brzu i jednostavnu uslugu bezgotovinskog izvršenja platnih transakcija na prodajnom mestu trgovca preko mobilne aplikacije Banke upotrebom QR koda.
- Posle uspešno obavljenog perioda testiranja u TestLab-u NBS-a, kao i na ograničenom broju korisnika na „pilot produkciji“, NBS-e je dala dozvolu Banci za „punu produkciju“ funkcionalnosti instant plaćanja „e-commerce“-a (elektronske trgovine) na web-u, kao i instant plaćanja na mobilnom uređaju putem „deeplink“ tehnologije. Ova funkcionalnost će biti dostupna klijentima Banke početkom prvog kvartala 2022. godine.

- Izvršen je redizajn i unapređenje internet i mobilne aplikacije za fizička lica, gde je izvršena optimizacija aplikacije u cilju poboljšanja korisničkog iskustva.
 - ✓ Povećan je broj korisnika elektronskog bankarstva fizičkih lica kao i odlazni promet i broj transakcija elektronskog bankarstva za fizička lica.
 - ✓ Broj korisnika mobilne aplikacije za fizička lica je takođe povećan, praćen rastom broja transakcija i rastom prometa.
- Izvršen je redizajn i unapređenje internet i mobilne aplikacije za pravna lica i preduzetnike KOMBANK BIZ, gde je izvršena optimizacija aplikacije u cilju poboljšanja korisničkog iskustva (uvoz naloga, grupno potpisivanje naloga, plaćanje cesijom i asignacijom,...).
 - ✓ Povećan je broj korisnika elektronskog bankarstva pravnih lica i preduzetnika kao i odlazni promet i broj transakcija elektronskog bankarstva za pravna lica i preduzetnike.
 - ✓ Povećan je ukupan broj korisnika elektronskog bankarstva pravnih lica, kao i ukupan broj transakcija elektronskog bankarstva pravnih lica, praćen rastom učešća „eBanke“ u ukupnom broju transakcija i volumena platnog prometa Banke.
- Digitalna ekspozitura Banke „KOMeCENTAR“ nastavila je sa uspešnim radom, a broj zahteva za proizvodima raste u odnosu na prethodnu godinu. Od proizvoda Banke koji su ponuđeni preko „KOMeCENTRA“, najveće je interesovanje klijenata bilo za dozvoljeno prekoračenje.
- Projekat „spuštanja“ funkcionalnosti digitalne ekspoziture Banke „KOMeCENTRA“ na mobilnu aplikaciju za fizička lica završen je u IV kvartalu 2021. godine. „Puna produkcija“ predviđena je za I kvartal 2022. godine.
- Na digitalnoj ekspozituri „KOMeCENTAR“ je implementirana opcija „udaljenog potpisa“, a ujedno su poboljšani uslovi „online“ keš kredita gde je Banka među tri najpovoljnije na tržištu u ovom segmentu.
- Posle uspešno obavljenog perioda testiranja u TestLab-u NBS-a, kao i na ograničenom broju korisnika na „pilot produkciji“, NBS-e je dala dozvolu Banci za „punu produkciju“ usluge „Prenesi“. Ova funkcionalnost će biti dostupna klijentima Banke početkom prvog kvartala 2022. godine.

9.3.2. Razvojne aktivnosti platnih kartica

- KomBank Pay aplikacija – digitalni novčanik je puštena u produkciju.
- Postavljeno je na produkciju i pušteno u rad prihvatanje UNION pay kartica na POS terminalima i bankomatima Komercijalne banke.
- DinaCard nagradna kampanja, planirana za period oktobar 2021.- januar 2022. godine. Cilj kampanje je promocija nacionalnog brenda DinaCard kartice, povećanje učešća aktivnih kartica i povećanje broja transakcija po korisniku.
- Uvedena je nove funkcionalnost DCC za VISA kartice stranih izdavaoca.

9.4. Poslovanje sa privredom

Tržište-osnovne tendencije

Poslovanje privrede i u 2021. godini bilo je pod uticajem pandemije virusa COVID-19. U 2021. godini nastavljen je trend snižavanja dinarskih kamatnih stopa u bankarskom sektoru bez obzira na činjenicu da je došlo do stagnacije nivoa referentne kamatne stope NBS, dok je na pad kamatnih stopa na evroindeksirane kredite doprineo snažan pad premije rizika, popravljajući kreditnog rejtinga, kao i ublažavanje monetarne politike ECB-a.

Standardi banaka za novoodobrene kredite privredi ostali su nepromenjeni i u 2021. godini i to prvenstveno za mala i srednja preduzeća, kao i za velika preduzeća.

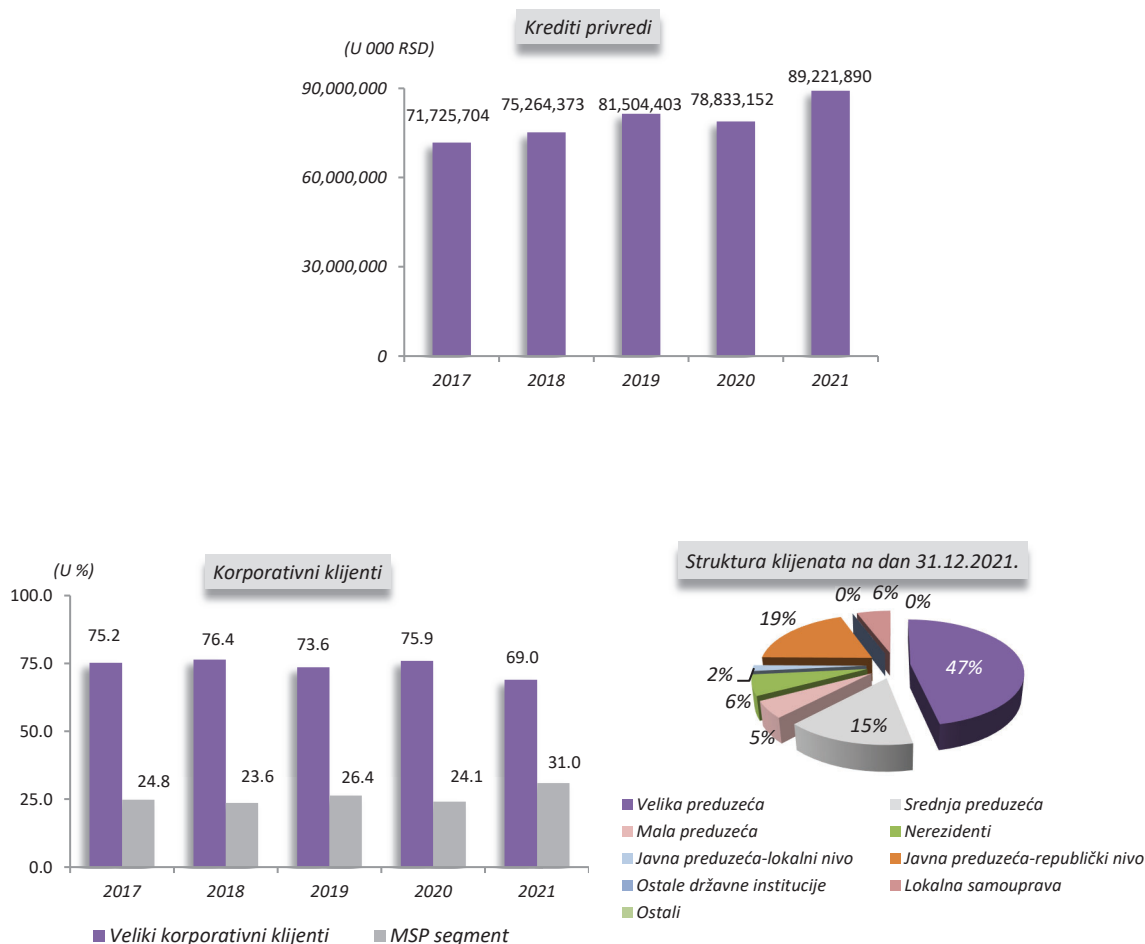
Posmatrano prema ročnosti i valuti, neznatno ublažavanje standarda je prisutno kod kratkoročnog i dugoročnog dinarskog kreditiranja privrede, kao i kratkoročnog kreditiranja privrede u deviznom znaku.

U 2021. godini došlo je do rasta nivoa kredita privrede. Na nivou bankarskog sektora nivo kredita viši je u odnosu na kraj 2020. godine (ukupno privredna društva, javna preduzeća i lokalni nivo vlasti zabeleži su rast za 7,5%, odnosno RSD 111,0 milijardi).⁸⁹

Kredit⁹⁰

Realizacija novoodobrenih kredita u 2021. godini viša je za 39% u odnosu na 2020. godinu. U odnosu na isti period prošle godine i u segmentu velikih korporativnih klijenata i u MSP segmentu ostvarena je značajno viša realizacija. Bilansni portfolio je u porastu za 19% u odnosu na prethodnu godinu, a u strukturi portfolia došlo je do pada učešća velikih korporativnih klijenata sa 75,9% (na kraju 2020. godine) na 69,0%.

Prosečno ponderisane kamatne stope na isplaćene kredite u Banci u RSD (2,85%) i u EUR (2,33%) u 2021. godini su na nižem nivou u odnosu na isplaćene kredite u Banci u 2020. godini (RSD 3,65%; EUR 2,54%).

Prosečne kamatne stope na tržištu u RSD (3,30%) i u EUR (2,20%) u 2021. godini su takođe na nižem nivou u odnosu na kamatne stope u 2020. godini (RSD 3,80%; EUR 2,50%), odnosno primetan je opšti trend snižavanja kamatnih stopa u 2021. godini.

Kamatna stopa na kredite indeksirane u EUR je i dalje niža u odnosu na kredite u dinarima što je u uslovima stabilnog kursa bio opredeljujući faktor tržišta za većom tražnjom kredita sa valutnim znakom u odnosu na dinarske kredite. Od ukupnog iznosa realizovanih kredita u 2021. godini 15% je realizovano u dinarima, dok je 85% realizovano kroz kredite sa valutnim znakom u EUR. Shodno tome, u 2021. godini došlo je do rasta učešća dinarskih kredita u ukupnom portfoliu sa 7,5% u 2020. godini na 10,8%.

U pogledu konkurencije tokom 2021. godine, najaktivnije su bile Banca Intesa a.d. Beograd, UniCredit banka Srbija a.d. Beograd, Raiffeisen banka a.d. Beograd, OTP banka a.d. Beograd.

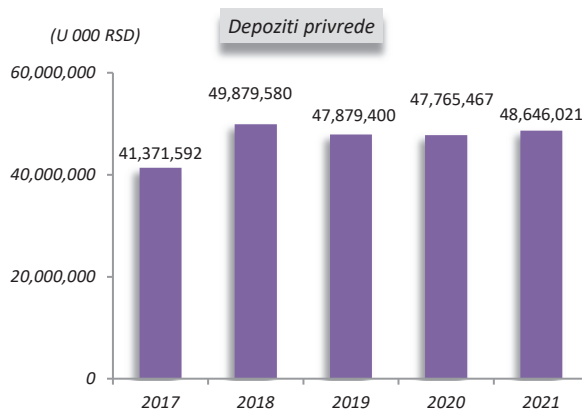
⁸⁹ NBS, Konsolidovani bilans bankarskog sektora, januar 2022.

⁹⁰ Pozicija datih kredita ne uključuje ostale plasmane

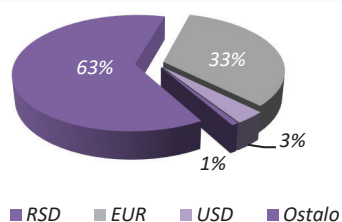
Depoziti ⁹¹

Visoko učešće transakcionih depozita od 86% ukupnih depozita privrede rezultira nižim rashodima od kamate i pozitivno utiče na poslovni rezultat Banke.

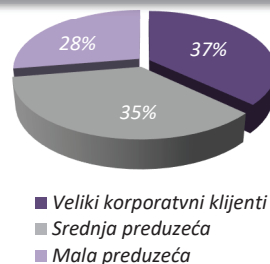

Napomena: Na kraju 2017. godine RSD 11,2 milijarde depozita mikro klijenata je preneto iz privrede u stanovništvo zbog čega se podatak razlikuje od podatka iz prethodnog godišnjeg izveštaja; visina depozita privrede na kraju 2016. godine pod uticajem je jednog pojedinačnog depozita.

Valutna struktura depozita na dan 31.12.2021.

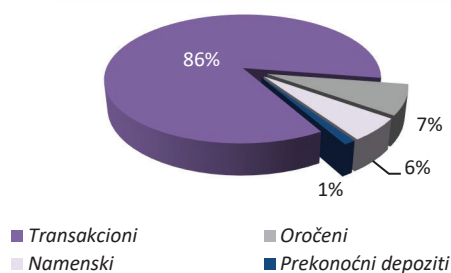

Struktura deponenata na dan 31.12.2021.

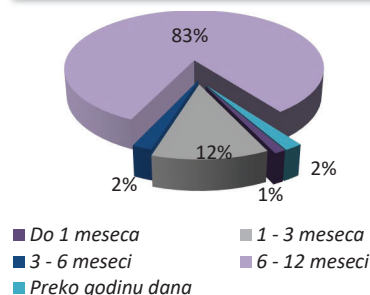

Napomena: Prikaz strukture deponenata urađen je na osnovu interne segmentacije klijenata.

Ročna struktura depozita na dan 31.12.2021.

Ročna struktura oročenih depozita na dan 31.12.2021.

91 Pozicija depoziti ne uključuje ostale obaveze i sredstva primljena kroz kreditne linije

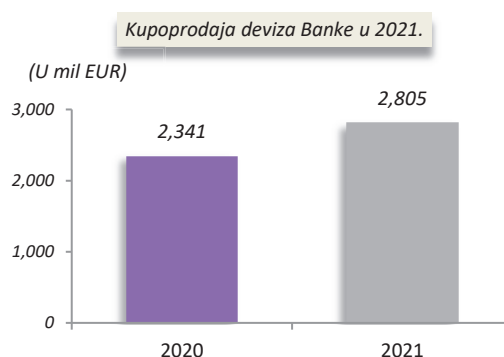
9.5. Upravljanje sredstvima

Polazeći od strateške orijentacije Banke, aktivnost poslovne funkcije Trezor usmerena je na aktivno upravljanje sredstvima i likvidnošću uz obezbeđenje nesmetanog funkcionisanja Banke i zadovoljenje poslovnih potreba klijenata.

Okruženje u kome je funkcija Trezora poslovala obeleženo je stabilnom referentnom kamatnom stopom (RKS) tokom 2021. godine u visini od 1,00%, trendom pada prinosa na domaće državne hartije od vrednosti u prva 3 kvartala, naglim skokom prinosa u poslednjem kvartalu 2021. godine i negativnim kamatnim stopama na EUR i CHF na ino tržištima, što je imajući u vidu raspoloživa sredstva, predstavljalo veoma značajan izazov u upravljanju likvidnošću.

U 2021. godini likvidnosna pozicija Banke bila je stabilna. Dinarska likvidnost bila je plasirana kroz kratkoročne plasmane na međubankarskom tržištu, kroz operacije sa Narodnom bankom Srbije i u državne hartije od vrednosti Republike Srbije, dok je devizna likvidnost plasirana kroz kratkoročne plasmane na međubankarskom tržištu i u obveznice stranih država sa rejtingom AAA, AA i A.

U ukupnom poslovanju sa klijentima, ovlašćenim menjačima i drugim bankama na međubankarskom deviznom tržištu ostvaren je veći obim transakcija kupoprodaje deviza za 19,84% u odnosu na prethodnu godinu.

Strategija funkcije Trezora u narednom periodu biće fokusirana na oprezno upošljavanje likvidnih sredstava u bezrizične i niskorizične finansijske instrumente.

9.6. Poslovanje Sektora hartija od vrednosti

Sektor hartija od vrednosti je organizacioni oblik Banke u kojem se obavljaju poslovi i transakcije sa finansijskim instrumentima na tržištu kapitala, domaćem tržištu – Beogradska berza i vanberzasko trovanje, kao i razvijene berze u inostranstvu, EU i USA, prvenstveno. Sastoji se od Odeljenja za brokersko dilerske poslove – Ovlašćena banka i Odeljenja depozitarnih i kastodi poslova, sa dozvolama Komisije za hov za pružanje investicionih i dodatnih, odnosno kastodii usluga i usluga depozitara. U 2021. godini, u poslovanju sa finansijskim instrumentima, Banka je ostvarila sledeće rezultate:

- Banka je među vodećim članova Beogradske berze AD Beograd po ukupnom obimu prometa, druga po broju transakcija, osma po vrednosti transakcija da domaćoj berzi, oko šestog mesta u trgovinu na stranim tržištima od domaćih posrednika;
- Nastavak razvoja usluga on-line trgovanja akcijama na berzama u inostranstvu i domaćoj berzi – puštena u produkciju unapređena verzija web aplikacije „Kombank Trader“ koja omogućava pristup svim značajnim svetskim berzama, sa svih vrsta uređaja, (desktop, laptop, tablet, mobilni telefon, sa različitih operativnih sistema, Android, IOS ...);
- Priliv novih klijenata sa pravom na devizne obveznice Republike Srbije po osnovu restitucije;
- Aktivno učešće u procesu integracije u okviru NLB Grupe i usvajanje standarda poslovanja NLB Grupe.

10. UPRAVLJANJE RIZICIMA

10.1. Ciljevi i politike za upravljanje finansijskim rizicima

Upravljanje rizicima je ključni element upravljanja poslovanjem, s obzirom da izloženost rizicima proizlazi iz svih poslovnih aktivnosti, kao neodvojivog dela bankarskog poslovanja, kojim se upravlja kroz identifikovanje, merenje, procenu, praćenje, kontrolu i ublažavanje, odnosno uspostavljanjem ograničenja rizika, kao i izveštavanje u skladu sa strategijama i politikama.

Banka je uspostavila sveobuhvatan i pouzdan sistem upravljanja rizicima koji obuhvata: okvir za upravljanje rizicima i izjavu o preuzimanju rizika, strategije, politike i procedure upravljanja rizicima, metodologije za upravljanje pojedinačnim rizicima, odgovarajuću organizacionu strukturu, efektivan i efikasan proces upravljanja svim rizicima kojima je Banka izložena ili može biti izložena u svom poslovanju, adekvatan sistem unutrašnjih kontrola, odgovarajući informacioni sistem i adekvatan proces interne procene adekvatnosti kapitala. Takođe, u sistem upravljanja rizicima integrisan je i Plan oporavka Banke, kao mehanizam rane identifikacije situacije teškog finansijskog poremećaja u kome Banka može preduzeti mere, odnosno primeniti definisane opcije oporavka u cilju sprečavanja ulaska u fazu rane intervencije u kojoj aktivno učešće ima regulator ili poboljšanje već pogoršanog finansijskog stanja. Okvir za upravljanje rizicima predstavlja formalizaciju Bančine sklonosti ka materijalno značajnim rizicima, koja podrazumeva definisanje ciljeva, tolerancije i limita za sve materijalno značajne rizike koji se mogu kvantifikovati. Strategijom upravljanja rizicima i Strategijom i planom upravljanja kapitalom, Banka je postavila sledeće ciljeve u okviru sistema upravljanja rizicima: minimiziranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital uz poštovanje definisanih okvira prihvatljivog nivoa rizika, održavanje potrebnog nivoa adekvatnosti kapitala, razvoj aktivnosti Banke u skladu sa poslovnom strategijom i mogućnostima i razvojem tržišta u cilju stvaranja konkurentskih prednosti, diverzifikacija rizika kojima je Banka izložena, održavanje učešća NPL u ukupnim kreditima na nivou ispod definisanog limita, održavanje pokazatelja rizika koncentracije po osnovu izloženosti određenim vrstama proizvoda ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje učešća kredita u dinarima sa valutnom klauzulom u stranoj valuti i kredita u stranoj valuti u ukupnim kreditima Banke ispod nivoa propisanog regulativom, održavanje pokazatelja pokriva likvidnom aktivom iznad nivoa propisanog regulativom i internim limitima. Banka permanentno prati sve najave i izmene regulatornog okvira, analizira uticaj na nivo rizika i preduzima mere za blagovremeno usklađivanje svog poslovanja sa novim propisima.

U prvoj polovini godine Banka je sprovedla aktivnosti na usklađivanju sa novom regulativom, posebno u delu regulatornog okvira kojim su uređene mere za očuvanje stabilnosti finansijskog sistema, kao i podrške privredi za ublažavanje posledica COVID-19 pandemije od strane Narodne banke Srbije i Ministarstva finansija Republike Srbije (zastoj u otplati obaveza - moratorijum, garantna šema i drugo) u uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom. Kroz jasno definisan proces uvođenja novih i značajno izmenjenih proizvoda, usluga i aktivnosti u vezi sa procesima i sistemima, Banka analizira njihov uticaj na buduću izloženost rizicima u cilju optimizacije svojih prihoda i troškova za procenjeni rizik, kao i minimiziranja svih potencijalno mogućih negativnih efekata na finansijski rezultat Banke. Detaljniji prikaz ciljeva i politika upravljanja rizicima Banke je predstavljen u Napomenama uz finansijske izveštaje.

Politika zaštite od izloženosti kreditnom riziku

U cilju zaštite od izloženosti kreditnom riziku, Banka primenjuje tehnike ublažavanja kreditnog rizika pribavljajući i prihvatljive instrumente obezbeđenja (kolaterale), kao sekundarne izvore naplate plasmana. Banka nastoji da posluje sa klijentima dobre kreditne sposobnosti, procenjujući je u momentu podnošenja zahteva i redovnim monitoringom dužnika, plasmana i kolaterala, u cilju blagovremenog preduzimanja odgovarajućih aktivnosti u postupku naplate. Vrste obezbeđenja potraživanja zavise od procene kreditnog rizika dužnika, i utvrđuju se u svakom konkretnom slučaju pojedinačno, a njihovo pribavljanje se vrši po zaključenju ugovora i pre realizacije plasmana.

Banka je proces i sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine značajno unapredila tokom 2021. godine.

Banka je unutrašnjim aktima regulisala vrednovanje instrumenata kreditne zaštite i upravljanje tim instrumentima.

Banka posebnu pažnju poklanja utrživosti i adekvatnoj proceni kolaterala u vezi sa čim prilikom procene vrednosti kolaterala, angažuje ovlašćene procenitelje, kako bi potencijalni rizik od nerealne procene svela na najmanju moguću meru, a nepokretnosti, roba, oprema i ostale pokretne stvari koje su predmet zaloge moraju biti osigurane kod osiguravajućeg društva prihvatljivog za Banku, uz polise osiguranja vinkulirane u korist Banke.

U cilju zaštite od promene tržišnih vrednosti kolaterala, procenjena vrednost se koriguje za definisane procenite umanjena u zavisnosti od vrste kolaterala i lokacije nepokretnosti, koji se redovno preispituju i revidiraju.

Banka posebnu pažnju posvećuje monitoringu kolaterala i preduzima aktivnosti na obezbeđenju novih procena vrednosti, ali i na pribavljanju dodatnih kolaterala, pre svega kod klijenata sa identifikovanim problemima u poslovanju, ali i klijenata kod kojih je pokrivenost izloženosti kolateralima smanjena usled pada vrednosti pribavljenih kolaterala.

U cilju adekvatnog upravljanja rizicima, Banka sprovodi aktivnosti analize kreditnog rizika pri odobrenju plasmana i uspostavljanjem sistema za praćenje, prevenciju i upravljanje rizičnim plasmanima uključujući i adekvatnu identifikaciju

potencijalno rizičnih klijenata (Watch List), vrši ublažavanje kreditnog rizika kod klijenata navedenog statusa, kao i kroz preduzimanje mera i akcija u cilju zaštite interesa Banke i sprečavanja negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke. Watch List je značajno unapređena u prvoj polovini 2021. godine u skladu sa procesom harmonizacije sa novim vlasnikom NLB dd Ljubljana. U okviru Watch list definisane su kategorije WL1 (nivo 1), WL2 i ICL (nivo 2).

Tokom 2021. godine Banka je nastavila sa unapređenjem sistema upravljanja rizicima uvažavajući proces harmonizacije sa novim vlasnikom NLB dd Ljubljana, zahteve spoljnog revizora, kao i uticaja pandemije virusa COVID-19. Banka je revidirala Strategiju upravljanja rizicima (smanjila je najviši prihvatljiv nivo NPL-a, kreirala nove i ažurirala postojeće ciljeve, toleranciju i limite za najvažnije parametre rizika i izmenila procedure i metodologije u cilju usklađivanja sa zahtevima NLB Grupe.

U prvoj polovini 2021. godini u nastalim uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom sa blagim poboljšanjem poslovnog ambijenta, Banka je nastavila sa održavanjem kvaliteta kreditnog portfolija redovnim analizama uticaja pandemije na pad poslovnih aktivnosti i smanjenje finansijskog potencijala klijenata iz najugroženijih delatnosti i rešavanja problema klijenata koji su već prepoznati kao problematični, a sprovodila je i aktivnosti na smanjenju nenaplativih plasmana. U skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije, najugroženijim klijentima zbog uticaja pandemije COVID-19, odobran je moratorijum 3 (produženje roka kredite uz grejs period od 6 meseci) a u skladu sa Odlukom Vlade Republike Srbije odobran su krediti za likvidnost i refinansiranje iz Garantne šeme. Takođe, u skladu sa Odlukom Narodne banke Srbije o računovodstvenom otpisu bilansne aktive banke, Banka je 100% obezvređene kredite nastavila da prenosi iz bilansne u vanbilansnu evidenciju. Aktivnosti Banke na održanju kvaliteta kreditnog portfolija u uslovima izazvanim COVID-19 pandemijom rezultirale su smanjenjem nivoa pokazatelja NPL-a.

U prvoj polovini 2021. godine primenjena je i Odluka Narodna banka Srbije kojom se propisuje zastoj u otplati obaveza dužnika (moratorijum 3). Uveden je grejs period od 6 meseci klijentima koji su ispunjavali uslove iz Odluke NBS (posledica uticaja COVID-19) i koji su zahtevali moratorijum 3 u uslovima potencijalnih rizika uzrokovanih vanrednom zdravstvenom situacijom u zemlji. Takođe, Vlada Republike Srbije donela je i uredbu o produženju garantne šeme 1 i nove garantne šeme 2 u cilju podrške finansiranja privrednih klijenata. Banka primenjuje MSFI 9 standard i u skladu sa navedenim standardom vrši obračun obezvređenja bilansne aktive i verovatnog gubitka po vanbilansnim stavkama. Banka primenjuje koncept „očekivanih gubitaka“ kroz uključivanje uticaja očekivanog kretanja makroekonomskih faktora na buduće kretanje verovatnoće nastupanja statusa neizmirenja obaveza na bazi statistički dokazanih međuzavisnosti. Portfolio se diferencira na tri nivoa koji prate status klijenta (nivo 1 – PL klijenti bez identifikovanog pogoršanja kreditnog rizika, nivo 2 – PL klijenti sa identifikovanim pogoršanjem kreditnog rizika – merenog setom definisanih kriterijuma, nivo 3 – NPL klijenti), uz definisane kriterijume za prelazak klijenata iz viših nivoa u niže. Takođe, u skladu sa MSFI 9 standardom, Banka obračunava obezvređenje i za izloženosti prema Republici Srbiji i Narodnoj banci Srbije.

Banka se uskladila i sa izmenom regulative u delu definicije neizmirenja obaveza.

Tokom 2021. godine Banka je unapređivala sve aspekte sistema i procesa upravljanja kreditnim rizicima. Unapređen je sistem trigera za „stage 2 i 3“, metodologija obezvređenja finansijskih sredstava, „hair-cut“ za kolaterale, uključivanje „forward-looking“ komponentu LGD parametra. Poseban aspekt upravljanja kreditnim rizikom je sagledavanje budućih trendova faktora rizika.

10.2. Izloženost rizicima (cenovnom, kreditnom, riziku likvidnosti i riziku novčanog toka) sa strategijom za upravljanje rizicima i ocenom njihove efikasnosti

Banka je u svom poslovanju posebno izložena sledećim vrstama rizika:

1. Kreditnom i sa njim povezanim rizicima.
2. Riziku likvidnosti.
3. Tržišnom riziku.
4. Kamatnom riziku u bankarskoj knjizi.
5. Operativnom riziku.
6. Riziku ulaganja.
7. Riziku izloženosti.
8. Riziku zemlje kao i svim drugim rizicima koji se mogu pojaviti u redovnom poslovanju Banke.

Kreditni rizik je mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, usled neizvršenja obaveza dužnika prema Banci.

Kreditni rizik uslovljen je kreditnom sposobnošću dužnika, njegovom urednošću u izvršavanju obaveza prema Banci, kao i kvalitetom instrumenata obezbeđenja. Prihvatljiv nivo izloženosti kreditnom riziku Banke u skladu je sa definisanim Okvirom za upravljanje rizicima i Strategijom upravljanja rizicima i zavisi od strukture portfolija Banke, na osnovu koje se omogućuje limitiranje negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke uz minimiziranje kapitalnih zahteva za

kreditni rizik, rizik druge ugovorne strane, rizik smanjenja vrednosti kupljenih potraživanja, rizik izmirenja/ispоруke po osnovu slobodnih isporuka i u cilju održavanja adekvatnosti kapitala na prihvatljivom nivou. Banka upravlja kreditnim rizikom na nivou klijenta, grupe povezanih lica i celokupnog kreditnog portfolija. Banka odobrava plasmane klijentima (pravnim i fizičkim licima) za koje procenjuje da su kreditno sposobni vršeći analizu, odnosno kvantitativno i/ili kvalitativno merenje i procenu kreditnog rizika i finansijskog stanja dužnika. Proces merenja kreditnog rizika zasnovan je na merenju nivoa rizičnosti pojedinačnog plasmana na osnovu internog sistema rejtinga, kao i na primeni regulative Narodne banke Srbije, koja zahteva klasifikaciju svakog plasmana na osnovu propisanih kriterijuma.

Praćenjem i kontrolom portfolija u celini i po pojedinim segmentima, Banka vrši poređenje sa prethodnim periodima, identifikuje trendove kretanja i uzroke promena nivoa kreditnog rizika. Takođe, prati pokazatelje kvaliteta aktive (kretanje NPL-a, stepen pokrivenosti NPL-a ispravkama vrednosti i slično), kao i izloženost prema regulatorno i interno definisanim limitima. Odlukom o upravljanju rizikom koncentracije po osnovu izloženosti banke određenim vrstama proizvoda. Takođe, uvedeno je i praćenje i izveštavanje o stepenu kreditne zaduženosti fizičkih lica (DTI racio). Navedeni propisi su donekle relaksirani izmenama i dopunama koje je sprovedla Narodna banka Srbije u cilju njihovog usklađivanja sa aktuelnim okolnostima poslovanja, prouzrokovanim pandemijom virusa COVID-19. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da proceni potencijalne gubitke, kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme odgovarajuće korektivne mere. S druge strane, Banka ne ulaže u visoko rizične plasmane kao što su ulaganja u potencijalno profitabilne projekte ali s visokim rizikom, u investicione fondove visoko rizičnog portfolija i slično.

Rizik likvidnosti predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled nemogućnosti Banke da ispuni svoje dospеле obaveze usled povlačenja postojećih izvora finansiranja i nemogućnosti pribavljanja novih izvora finansiranja – rizik likvidnosti izvora finansiranja, kao i otežanog pretvaranja imovine u likvidna sredstva zbog poremećaja na tržištu – tržišni rizik likvidnosti.

Rizik likvidnosti ispoljava se kroz teškoće Banke u izmirenju dospelih obaveza u slučaju nedovoljnih rezervi likvidnosti i nemogućnosti pokrića neočekivanih odliva ostale pasive. Banka u svom poslovanju poštuje osnovne principe likvidnosti, ostvarujući dovoljan nivo likvidnih sredstava za pokriće obaveza nastalih u kratkom roku, odnosno poštuje princip solventnosti, formiranjem optimalne strukture sopstvenih i pozajmljenih izvora sredstava i formiranjem dovoljnog nivoa rezervi likvidnosti koje ne ugrožavaju ostvarivanje planiranog povrata na kapital.

Rizik likvidnosti, ispoljava se i u nemogućnosti Banke da transformiše pojedine delove aktive u likvidna sredstva u kratkom roku. Banka vrši analizu rizika izvora sredstava i tržišnog rizika likvidnosti. Problem likvidnosti sa aspekta izvora sredstava odnosi se na strukturu pasive, odnosno obaveza i izražava se kroz potencijalno značajno učešće nestabilnih izvora, kratkoročnih izvora ili njihove koncentracije. Rizik likvidnosti izvora sredstava zapravo predstavlja rizik da Banka neće moći da ispuni obaveze usled povlačenja nestabilnih izvora sredstava, odnosno nemogućnosti pribavljanja novih izvora sredstava. Sa druge strane, rizik likvidnosti ispoljava se i kroz deficit rezervi likvidnosti i otežanog ili nemogućeg pribavljanja likvidnih sredstava po prihvatljivim tržišnim cenama. U cilju adekvatnog upravljanja rizikom likvidnosti Banka je tokom 2021. godine, uspostavila proces interne procene adekvatnosti upravljanja likvidnošću (ILAAP), koji se sprovodi najmanje jednom godišnje. Banka je uspostavila sistem internih limita i Okvir Rizičnog apetita, u skladu sa standardima Grupe za strukturne pokazatelje likvidnosti, kao i sa prirodom poslovanja Banke.

U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, kao i Okvirom za upravljanje rizicima, a rizik likvidnosti se kretao u kontrolisanim okvirima. Banka aktivno preduzima preventivne mere u cilju minimiziranja izloženosti riziku likvidnosti.

Tržišni rizik predstavlja mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke usled promena tržišnih varijabli i obuhvata devizni rizik za sve poslovne aktivnosti koje obavlja i cenovni rizik pozicija knjige trgovanja.

Banka je izložena **deviznom riziku** koji se manifestuje kroz mogućnost nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital usled volatilnosti deviznih kurseva, odnosa, promene vrednosti domaće valute u odnosu na strane valute ili promene vrednosti zlata i drugih plemenitih metala. U cilju minimiziranja izloženosti deviznom riziku Banka vrši diversifikaciju valutne strukture portfolija i valutne strukture obaveza, usklađivanje otvorenih pozicija po pojedinim valutama, poštujući principe ročne transformacije sredstava. U toku 2021. godine, Banka je bila usklađena sa regulatornim pokazateljem deviznog rizika koji je izražen kao 20% regulatornog kapitala, kao i sa značajno konzervativnijim interno definisanim limitima, odnosno sa definisanim Okvirom za upravljanje rizicima.

Kamatni rizik predstavlja rizik od nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke po osnovu pozicija iz bankarske knjige usled nepovoljnih promena kamatnih stopa. Banka na sveobuhvatan način blagovremeno utvrđuje uzroke tekuće i procenjuje faktore buduće izloženosti kamatnom riziku. Izloženost ovoj vrsti rizika zavisi od odnosa kamatno osetljive aktive i pasive. Upravljanje kamatnim rizikom ima za cilj održavanje prihvatljivog nivoa izloženosti kamatnom riziku sa aspekta uticaja na finansijski rezultat i ekonomsku vrednost kapitala, vođenjem adekvatne politike ročne usklađenosti perioda ponovnog formiranja kamatnih stopa i usklađivanja izvora sa plasmanima prema visini kamatne stope i ročnosti. Tokom 2021. godine Banka je unapredila proces upravljanja kamatnim rizikom.

U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima, kao i Okvirom za upravljanje rizicima.

Operativni rizik je rizik od gubitka koji nastaje usled nedostataka ili grešaka kod funkcionisanja unutrašnjih procesa, sistema i ljudi ili zbog spoljnih događaja. Operativni rizik uključuje pravni rizik, ali ne i strateški i reputacioni rizik. Međutim, zbog značaja, reputacioni rizik se uzima u obzir kod upravljanja operativnim rizikom. Operativni rizik se definiše kao događaj koji je nastao kao rezultat neodgovarajućih ili neuspešnih internih procesa, postupaka zaposlenih i sistema ili sistemskih i drugih spoljašnjih događaja, interne i eksterne prevare, prakse zapošljavanja i bezbednosti na radnom mestu, potraživanja klijenata, distribucije proizvoda, novčanih kazni i penala usled povreda, štete nanete materijalnoj imovini, poremećaja u poslovanju i sistemskih propusta i upravljanja procesima.

Merenje, odnosno procena operativnog rizika Banke vrši se kroz kvantitativnu i/ili kvalitativnu procenu identifikovanog operativnog rizika. Banka sprovodi merenje izloženosti operativnim rizicima kroz evidenciju događaja, praćenje ključnih indikatora rizika i utvrđivanje profila operativnih rizika Banke.

Ključni indikatori rizika predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke. Odnose se na određeni operativni rizik i prikazuju veću izloženost u nastanku događaja operativnog rizika. Njihova svrha je pružanje pomoći u smanjivanju gubitaka i operativnih rizika kroz proaktivno sagledavanje faktora rizika.

Profil operativnih rizika Banke predstavlja izloženost Banke operativnom riziku i služi kao osnova za donošenje dopunskih odluka, kojima bi se poboljšao postojeći profil operativne rizičnosti i približio ciljnom profilu. Postojeći profil identifikovanih operativnih rizika je rezultat identifikacije i ocene operativnih rizika u okviru određenih procesa od strane organizacionih oblika, koja se sprovodi najmanje jednom godišnje. Postojeći profil operativnih rizika uključuje operativne rizike koje staratelji operativnih rizika (osobe koje su odgovorne za praćenje operativnih rizika, kao i drugi zaposleni), vide u okviru svojih organizacionih oblika ili izvan njih. Tokom 2021. godine, pored ostalih procena operativnih rizika u procesima, Banka je sprovela i procenu izloženosti operativnim rizicima u uslovima pandemije virusa Covid-19 kao i u procesu integracije i identifikovala operativne rizike. Za identifikovane operativne rizike definisane su odgovarajuće mere za umanjenje rizika.

Banka preduzima mere u cilju ublažavanja operativnih rizika i proaktivnog reagovanja na potencijalne događaje operativnih rizika kroz permanentno praćenje svih aktivnosti, praćenje ključnih indikatora rizika koji predstavljaju rano upozorenje za signaliziranje promena u rizičnom profilu Banke, primenu adekvatnog i pouzdanog informacionog sistema, a čijim sprovođenjem se unapređuje poslovna praksa i optimizuju poslovni procesi Banke. Usled povećanja sistemskog rizika vezanog za tužbene zahteve protiv Banke po osnovu naplaćenih naknada za isplatu kredita i premije osiguranja NKOSK-a Banka je tokom 2021. godine pravovremeno rezervisala sredstva po osnovu tužbenih zahteva protiv Banke, a u skladu sa procenom budućeg očekivanog gubitka po tom osnovu, zbog čega je beležila i prekoračenja interno definisanih limita Okvirom za upravljanje rizicima.

Rizik ulaganja Banke predstavlja rizik ulaganja u druga pravna lica i u osnovna sredstva i investicione nekretnine. U skladu sa regulativom Narodne banke Srbije prati se nivo trajnih ulaganja i o tome se obaveštavaju Organi i Odbori Banke. Na ovaj način se obezbeđuje da ulaganje Banke u jedno lice koje nije u finansijskom sektoru ne pređe 10% kapitala Banke, te da ulaganja Banke u lica koja nisu u finansijskom sektoru i u osnovna sredstva i investicione nekretnine Banke ne pređu 60% kapitala Banke.

Velika izloženost Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, uključujući i lica povezana sa Bankom jeste izloženost koja iznosi najmanje 10% kapitala Banke. U toku 2021. godine Banka je bila usklađena sa regulatornim i interno definisanim limitima izloženosti.

Rizik zemlje je rizik koji se odnosi na zemlju porekla lica prema kome je Banka izložena, odnosno rizik mogućnosti nastanka negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od dužnika iz razloga koji su posledica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porekla dužnika. Izloženost Banke riziku zemlje je na prihvatljivom nivou.

Detaljan prikaz i objašnjenje rizika kojima je Banka izložena u svom poslovanju je predstavljen u tački 4. Upravljanje rizicima u Napomenama uz finansijske izveštaje.

10.3. Pokazatelji poslovanja propisani zakonom

R.B.	OPIS	PROPISANO	2021.	2020.	2019.	2018.	2017.
1.	POKAZATELJ ADEKVATNOSTI KAPITALA (KAPITAL / RIZIČNA AKTIVA); *ZAHTEV ZA KOMBINOVANI ZAŠTITNI SLOJ KAPITALA	Min 12,8%+kzsk*	28,55%	32,50%	30,83%	29,18%	27,89%
2.	POKAZATELJ ULAGANJA U LICA KOJA NISU U FINANSIJSKOM SEKTORU I OSNOVNA SREDSTVA	max 60%	17,40%	11,53%	13,05%	13,18%	14,96%
3.	POKAZATELJ VELIKE IZLOŽENOSTI BANKE	max 400%	17,14%	2,21%	26,62%	39,77%	34,96%
4.	POKAZATELJ DEVIZNOG RIZIKA	max 20%	2,00%	1,95%	1,98%	1,87%	4,40%
5.	POKAZATELJ LIKVIDNOSTI (mesečni, poslednji dan u mesecu)	min 0,8	3,88	4,06	4,08	3,86	4,30

Napomena: U skladu sa regulativom NBS, Banka obračunava zaštitni sloj za očuvanje kapitala, zaštitni sloj kapitala za sistemski značajne banke i zaštitni sloj kapitala za strukturni sistemski rizik.

10.4. Svi značajni poslovi sa povezanim licima

Na dan 31.12.2021. godine lica povezana s Bankom su:

1. Nova Ljubljanska banka d.d. Ljubljana
2. NLB Banka a.d. Beograd
3. NLB Banka a.d. Banja Luka
4. NLB Banka a.d. Podgorica
5. KomBank Invest a.d. Beograd,
6. Šest pravnih lica i veći broj fizičkih lica, prema odredbama člana 2. Zakona o bankama u delu kojim se reguliše pojam „lica povezanih sa bankom“.

Ukupna izloženost prema licima povezanim s Bankom na dan 31.12.2021. iznosila je RSD 11.199,3 miliona, što je u odnosu na regulatorni kapital⁹² od RSD 65.355,9 miliona predstavljalo 17,1% (maksimalna vrednost ukupnih plasmana svim licima povezanim s Bankom po Zakonu o bankama iznosi 25% kapitala).

Najveća pojedinačna izloženost prema licima povezanim s Bankom (u skladu sa metodologijom NBS za prikaz izloženosti prema licima povezanim s Bankom), na dan 31.12.2021. godine je izloženost u iznosu od RSD 1.489,5 miliona odnosno 2,3% regulatornog kapitala Banke.

U skladu sa članom 37. Zakona o bankama, licima povezanim s bankom, Banka nije odobravalala kredite pod uslovima koji su povoljniji od uslova odobravanja kredita drugim licima koja nisu povezana s Bankom.

⁹² kapital obračunat u skladu sa regulativom Narodne banke Srbije

11. NEFINANSIJSKE INFORMACIJE

11.1. Poslovni model Banke

Komercijalna banka ad Beograd je poslovna banka univerzalnog tipa. Banka je u svom poslovanju podjednako usmerena na rad sa stanovništvom, pravnim licima i registrovanim poljoprivrednim gazdinstvima.

Banka posluje samostalno, po tržišnim principima, uz primenu načela likvidnosti, profitabilnosti i sigurnosti, uz poštovanje zakona, drugih propisa i opštih principa bankarskog poslovanja u ostvarivanju svojih ciljeva na društveno odgovoran način, u skladu sa temeljnim vrednostima i poslovnom etikom.

Poslovni model Banke opredeljen je kao prikupljanje, držanje slobodnih novčanih sredstava od pravnih i fizičkih lica pod definisanim uslovima (glavnice i kamate) i plasiranje prikupljenih novčanih sredstava pravnim i fizičkim licima u obliku kredita pod drugim, definisanim uslovima (glavnice i kamate), investiranje u hartije od vrednosti i druge registrovane poslove.

11.2. Ulaganja u cilju zaštite životne sredine

Politika upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine

Banka poštuje najviše međunarodne standarde i vrednosti u kreiranju finansijskih proizvoda i usluga, razvija i sprovodi aktivnosti na polju zaštite životne sredine i zaštite ljudskih i radnih prava. Usvajanjem Politike upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine Banka je definisala standarde za identifikovanje, praćenje i upravljanje rizicima životne i društvene sredine u procesu odobravanja i praćenja kredita.

Politika Upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine (ESG) obezbeđuje identifikovanje i upravljanje rizicima koji se odnose na zaštitu životne sredine, pitanja zdravstvene zaštite, bezbednosti, zaštite na radu i problema zajednice u celini, u procesu kreditnih aktivnosti i praćenja kredita i plasmana Banke u skladu sa zakonskom regulativom .

Sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine obezbeđuje da rizični profil Banke bude u skladu sa definisanim sklonošću Banke ka rizicima, kao i tolerancijom prema rizicima.

Politikom upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (ESG) bliže se definišu:

- način organizovanja procesa upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine i jasne linije odgovornosti za sve faze tog procesa;
- način procene rizičnog profila Banke, tj. metodologije za identifikovanje i merenje, odnosno procenu rizika zaštite životne i društvene sredine;
- načini praćenja i kontrole rizika zaštite životne i društvene sredine i uspostavljanje sistema limita prema DAK aktivnostima;
- mere za ublažavanje rizika zaštite životne i društvene sredine i pravila za primenu tih mera;
- principi funkcionisanja sistema unutrašnjih kontrola;
- način odlučivanja i postupanja kod prekoračenja uspostavljenih limita prema DAK aktivnostima.

Osnovni principi organizacije sistema upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine:

- Banka je uspostavila poseban i nezavisan organizacioni oblik u čijoj je nadležnosti upravljanje rizicima, uključujući i upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine;
- Banka je jasno razgraničila poslovne aktivnosti, linije odlučivanja i odgovornosti koje obavljaju zaposleni u organizacionim oblicima zaduženim za preuzimanje rizika zaštite životne i društvene sredine (Front Office), od upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (Middle Office) i podrške procesu upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine (Back office);
- Banka je uspostavila organizacionu strukturu u cilju kontrole rizika na principu "četvoro očiju";
- Banka je uspostavila poseban organizacioni oblik u čijoj nadležnosti je nezavisna kontrola sistema za upravljanje rizikom zaštite životne i društvene sredine;
- Banka je uspostavila adekvatan informacioni sistem koji podrazumeva potpunu informisanost lica uključenih u sistem upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine, primenom odgovarajuće IT podrške i utvrđivanjem učestalosti izveštavanja rukovodstva Banke.

Cilj sistema upravljanja rizikom zaštite životne sredine je uvođenje ovog sistema u proces kreditne aktivnosti i praćenja kredita, i na taj način povećanje mogućnosti za prihvatljiv i održiv ekonomski razvoj sa stanovišta zaštite životne sredine i minimiziranje mogućnosti pojave ekoloških i društveno negativnih uticaja.

Banka je definisala i postupak za rešavanje i davanje odgovora na prigovore po osnovu direktnog ili indirektnog uticaja poslovnih aktivnosti Banke na životnu i društvenu sredinu.

Banka zahteva od klijenata da posluju u skladu sa važećim propisima od značaja za zaštitu životne sredine, zdravlja i bezbednosti, standardima EU i drugim standardima dobre međunarodne prakse, gde je to primenljivo. U cilju dosledne primene standarda, Banka primenjuje listu delatnosti, projekata odnosno aktivnosti koje su isključene iz finansiranja ili posluje u skladu sa definisanim limitima prema pojedinim delatnostima.

Politikom upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine Banka je definisala načine i uslove finansiranja visoko kontrolisanih lica koja se bave aktivnostima proizvodnje i trgovine naoružanjem i vojnom opremom, odnosno robom dvostruke namene, proizvodnjom i trgovinom alkoholnim pićima (osim piva i vina).

Pristupi upravljanja rizikom zaštite životne i društvene sredine obuhvataju dva nivoa upravljanja: na nivou pojedinačnog plasmana i na nivou celokupnog portfolija. Za svaku delatnost klijenata Banka definiše nivo rizičnosti, odnosno kategoriju rizika, sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu.

U procesu odobravanja kredita, a u skladu sa zakonskom regulativom od značaja za zaštitu životne sredine, Banka kategorizuje zahteve klijenata za odobrenje kredita sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu koristeći Listu kategorizacije rizika životne i društvene sredine. Banka primenjuje listu delatnosti, projekata, odnosno aktivnosti koje su isključene iz finansiranja od strane Banke.

Banka prati strukturu portfolija, odnosno učešće kategorija rizika sa aspekta uticaja na životnu i društvenu sredinu. Na mesečnom nivou izveštavaju se Kreditni odbor, Izvršni odbor, Odbor za reviziju i ALCO odbor, a na kvartalnom nivou Upravni odbor o izloženosti riziku uticaja na životnu i društvenu sredinu. Takođe, Banka kontinuirano prati vanredne događaje kod klijenata kod kojih takvi događaji mogu imati negativan uticaj na životnu sredinu, zdravlje ili bezbednost ili zajednicu u celini, i o tome redovno obaveštava organe upravljanja Bankom.

Zaštita životne sredine

Komercijalna banka posebno brine o zaštiti životne sredine i posvećena je odgovornom poslovanju pri čemu se teži minimiziranju u stvaranju otpada, optimizaciji potrošnje resursa u cilju smanjenja uticaja na životnu sredinu na najmanju moguću meru, kao i pravilnom upravljanju potencijalnih rizika po životnu sredinu prilikom kreditiranja. Mere koje se preduzimaju radi smanjenja negativnog uticaja na životnu sredinu su:

Štampanje/recikliranje papira i uticaj na okolinu

Smanjivanje štampanja je trajan i dugoročan proces u Komercijalnoj banci koji je pokrenut uvođenjem DMS još 2012. godine. Tokom poslednjih nekoliko godina uvedena je elektronska pisarnica gde se kompletna ulazna pošta skenira i u digitalnom obliku šalje organizacionim oblicima u Banci. Poslednjih godina dokumenti se potpisuju sertifikovanim elektronskim potpisom, a konstantno se radi na digitalizaciji poslovnih procesa što dovodi do konstantnog smanjenja potrošnje papira (u periodu 2019-2020. godina za 20%, a u periodu 2020-2021. godina za dodatnih 19%). Jedan od ciljeva projekta relokacije centrale banke je i uvođenje paperless načina poslovanja. Posle izvršenog odabiranja arhivske građe kojoj je istekao rok čuvanja, ista se izdvaja radi uništavanja i recikliranja po najstrožijim standardima i procedurama.

Reciklaža otpada

Upravljanje otpadom podrazumeva sortiranje otpada na komercijalni otpad i otpad od električne i elektronske opreme. Odlaganje otpada od električne elektronske opreme vrši se po završetku godišnjeg popisa osnovnih sredstava na način da se isti predaje sertifikovanoj firmi za zbrinjavanje ove vrste otpada, a koja po završenom prevozu dostavlja Banci overenu potvrdu da je otpad preuzet.

Korišćenje svetla

Svakodnevnim aktivnostima Komercijalna banka doprinosi uštedi električne energije na način da se u prostorijama koje se ne koriste stalno svetlo drži ugašeno i pali se samo po potrebi, a počelo se i sa instaliranjem LED sijalica u objektima. Relokacijom centrale banke planirana je primena tehnoloških rešenja koja će centralu napraviti pametnom zgradom sa implementiranim BMS (sistem za upravljanje zgradom) i solarnim panelima koji će dodatno doprineti manjoj potrošnji energije.

Smanjenje emisije CO₂

Prepoznajući značaj i nepovoljan trend povećanja emisije CO₂ na globalnom nivou Komercijalna banka je preduzela set mera usmerenih na ograničavanje sopstvenog uticaja na emisiju gasova CO₂. Počevši od 2022. godine, Komercijalna banka je osigurala da celokupna potrošena električna energija dolazi isključivo iz obnovljivih izvora energije. Na taj način je izbegnut indirektni podsticaj emisije gasova sa efektom staklene bašte koji nastaju sagorevanjem uglja. Takođe, pokrenute su i aktivnosti na izračunavanju ukupne emisije pomenutih gasova usled redovnih aktivnosti Komercijalne banke a rezultati ovih aktivnosti će biti iskorišćeni kako bi se postavile strategije usmerene na dalje smanjenje emisije svih štetnih gasova.

Sistem upravljanja zaštitom životne sredine

Komercijalna banka aktivno radi na uspostavljanju Sistema upravljanja zaštitom životne sredine (ESMS – Environmental and Social Management System) koji će osigurati svakodnevnu analizu, ograničavanje i upravljanje svih potencijalnih rizika po životnu sredinu ili društvo, a koji mogu nastati kreditiranjem određenih industrija ili projekata. Sistem upravljanja zaštitom životne sredine funkcionisaće u skladu sa principima i pravilima usvojenim od strane Evropske Banke za Obnovu i Razvoj (EBRD), Multilateralne Agencije za Garantovanje Investicija (MIGA) i zakonskog okvira Republike Srbije, što će osigurati najviše standarde prilikom upravljanja rizicima po životnu sredinu i društvo.

11.3. Socijalna i kadrovska pitanja

Misija upravljanja ljudskim resursima u Komercijalnoj banci je razvoj i održavanje visokog nivoa stručnosti i motivacije zaposlenih u cilju realizacije poslovnih planova Banke. Uz kontinuiranu optimizaciju broja i strukture zaposlenih poslednjih godina, rasla je i efikasnost Banke, mereno aktivom po zaposlenom.

Razvojni pristup se, pre svega, zasniva na identifikaciji razvojnih potreba zaposlenih, definisanju i prilagođavanju sadržaja obuka, kreiranju i realizaciji internih obuka, organizaciji internih i eksternih obuka, merenju i unapređenju kvaliteta obuka i samog procesa obuke i razvoja zaposlenih.

Tokom 2021. godine Sektor ljudskih resursa je učestvovao u organizaciji obuka zaposlenih, pri čemu je 99% njih edukaciju pratilo „online“. Pojavom epidemije virusa COVID-19 u Republici Srbiji, u cilju povećanja zdravstvene bezbednosti, zaposleni su uglavnom upućivani na obuke na kojima nije bilo neophodno lično prisustvo.

Prema kriterijumu važnosti teme i obuhvatnosti obuke u smislu broja polaznika, najvažnije eksterne profesionalne obuke u 2021. godini bile su: „Obavezna kontinuirana edukacija ovlašćenih zastupnika u bankoosiguranju“, „Prodaja investicionih jedinica Fonda“, „Obuka za sticanje licence ovlašćenog zastupnika u osiguranju“, „Upravljanje tokovima gotovine“ u Narodnoj banci Srbije i „Elektronsko fakturisanje“. Prema kriterijumu važnosti teme i obuhvatnosti obuke u smislu broja polaznika, koje su realizovali zaposleni iz organizacionih delova Banke u saradnji sa Sektorom ljudskih resursa u 2021. godini bile su: „Zakon o zaštiti podataka o ličnosti“, „Kodeks ponašanja“, „Sukob interesa“, „Sprečavanje prevarnih radnji“, „Sajber kriminal i socijalni inženjering“, „Sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma“ i dr.

Od ukupnog broja polaznika, žene čine 72,6%, dok muškarci čine 27,4% polaznika obuka.

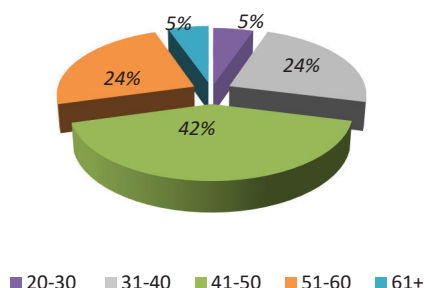
Od ukupnog broja zaposlenih na dan 31.12.2021. godine žene čine 72,8%, dok muškarci čine 27,2%.

Banka od 2008. godine sprovodi Godišnju evaluaciju rada zaposlenih na osnovu postavljenih godišnjih ciljeva, praćenja ostvarenja tih ciljeva, ali i iskazanih sposobnosti zaposlenih prilikom ostvarenja ciljeva. Godišnja evaluacija rada zaposlenih je i osnova za nagrađivanje, planiranje karijere zaposlenih i planiranje budžeta i Plana obuka zaposlenih. U 2021. godini, proces postavljanja ciljeva, praćenja rezultata i nagrađivanja zaposlenih usklađen je sa standardima na nivou Grupe.

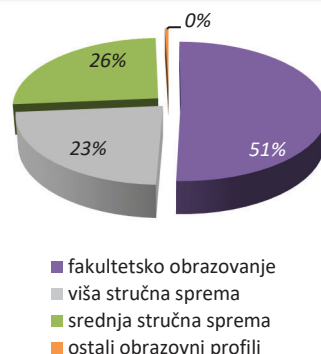

Principi nagrađivanja zaposlenih su jasno definisani Politikom naknada za zaposlene na posebnim poslovima i Uputstvom – Praćenje, ocenjivanje i nagrađivanje uspešnosti u radu zaposlenih Komercijalne banke ad Beograd. Cilj navedenih akata je, ne samo adekvatno nagrađivanje zaposlenih, već i njihovo motivisanje za postizanje boljih rezultata rada.

Starosna struktura zaposlenih u 2021.

Kvalifikaciona struktura zaposlenih u 2021.

Kolektivnim ugovorom Komercijalne banke ad Beograd, u skladu sa Zakonom o radu, ratifikovanim međunarodnim konvencijama i drugim propisima, uređuju se prava, obaveze i odgovornosti zaposlenih u Banci, međusobni odnosi Banke i Sindikata i druga pitanja od značaja za zaposlene i potpisnike Kolektivnog ugovora Komercijalne banke ad Beograd.

Ključne tačke Kolektivnog ugovora Banke su:

- zasnivanje radnog odnosa,
- izmena ugovora o radu,
- stručno osposobljavanje i usavršavanje,
- radno vreme,
- odmori i odsustva,
- bezbednost i zaštita života i zdravlja na radu,
- zarade, naknada zarade i druga primanja,
- naknada štete,
- prestanak radnog odnosa,
- uslovi za rad Sindikata.

Zaposleni u Banci imaju slobodu sindikalnog udruživanja. U Banci od 2010. godine postoji i deluje Samostalni sindikat Komercijalne banke ad Beograd. Sindikat je samostalan i nezavisan u svom radu, pružajući adekvatnu podršku svim zaposlenima, ne samo članovima, kako bi uslovi rada svih zaposlenih bili na adekvatnom nivou.

Uloga i delovanje Sindikata Banke:

- učešće u pregovorima, konsultovanje, informisanje i izražavanje stavova o bitnim pitanjima iz radnopravnih odnosa zaposlenih,
- obavezno članstvo u organima i komisijama Banke (Odbor za bezbednost i zdravlje na radu, Komisija za naknadu štete, lica za podršku, pokretanje postupka i posredovanje u postupku za zaštitu od zlostavljanja na radu...),
- kontinuirano delovanje sa predlozima prema Banci u vezi sa povećanjem cene rada,
- učešće predstavnika Sindikata na sednicama organa Banke, na kojima se razmatraju njegovi predlozi, mišljenja i zahtevi,
- shodno zakonskim ovlašćenjima Sindikat ima slobodu javnog iznošenja stavova i obraćanja državnim i drugim organima ukoliko nisu zadovoljni postupanjem Banke po određenom pitanju.

Prosečna zarada u Banci je iznad Republičkog proseka za mesec u kom se isplaćuje.

U Banci žene i muškarci su ravnopravni u pogledu iznosa plate za posao za koji su potrebne iste kvalifikacije i iste složenosti odnosno primaju istu platu za istu vrstu posla koji obavljaju.

Zaposlenima u Banci je omogućeno da izvrše prijave slučajeva mobinga na radnom mestu. U toku 2021. godine nije bilo prijavljenih slučajeva mobinga na radnom mestu.

U Banci u skladu sa zakonom i podzakonskim aktima:

- zaposlenom se prilikom zasnivanja radnog odnosa dostavlja Obaveštenje o zabrani vršenja zlostavljanja na radu, pravima, obavezama i odgovornostima zaposlenog i Banke (predmetno Obaveštenje potpisali su svi zaposleni u Banci u roku od 30 dana od dana kada je Zakon o sprečavanju zlostavljanja na radu počeo da se primenjuje),
- imenovano je lice za podršku,
- imenovana su lica koja mogu pored zaposlenog koji smatra da je izložen zlostavljanju pokrenuti postupak za zaštitu od zlostavljanja,
- imenovano je lice koje sprovodi postupak u Banci,
- imenovana su lica koja mogu biti posrednici u postupku u Banci.

Kako bi se zaposleni osposobili da prepoznaju uzroke, oblike i posledice vršenja zlostavljanja, na intranet prezentaciji Banke Portal postavljena je prezentacija koja sadrži definiciju zlostavljanja, od kojih ponašanja se treba uzdržavati, šta se ne smatra mobingom, koja su prava, obaveze i odgovornosti Banke i zaposlenih, korake pre pokretanja postupka, način pokretanja postupka...).

Komercijalna banka ad Beograd u cilju izvršenja obaveza definisanih Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom:

- zapošljava određen broj osoba sa invaliditetom, i
- mesečno vrši uplatu određenog novčanog iznosa za svaku nezaposlenu osobu sa invaliditetom u odgovarajući budžetski fond na ime učešća u finansiranju zarada osoba sa invaliditetom u preduzeću za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba sa invaliditetom ili socijalnom preduzeću i organizaciji.

U cilju zaštite zdravlja radnika Banka je, od momenta pojave pandemije izazvane virusom COVID-19 preduzela čitav niz mera od kojih se posebno izdvajaju:

- zaposlenima je omogućen rad od kuće u slučajevima gde je ovaj rad moguće organizovati;
- za zaposlene koji su nastavili da rade u službenim prostorijama Banke obezbeđena su sredstva za dezinfekciju kao i zaštitne maske;
- u skladu sa odredbama Zakona o radu i Kolektivnim ugovorom Banke omogućen je privremeni prekid rada na zahtev zaposlenih, sa prijavljenim hroničnim oboljenjima). Zaposlenima za vreme prekida rada, pripada pravo na naknadu zarade u visini 80 % od zarade koju bi zaposleni ostvario da radi;
- u skladu sa preporukama iz zaključaka Vlade Republike Srbije zaposlenima se odobrava isplata naknade zarade u visini od 100% osnova za naknadu zarade za slučaj privremenog odsustva za rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19. Navedeno pravo imaju svi zaposleni Banke bez obzira na način na koji je došlo do zaražavanja bolešću COVID-19, pod uslovom da su zaposleni pre privremenog odsustvovanja sa rada zbog potvrđene zarazne bolesti COVID-19 vakcinisani, kao i zaposlenima koji iz zdravstvenih razloga ne mogu biti vakcinisani;
- pružena je podrška radnicima koji su iskazali interes za vakcinacijom;
- radnici oboleli od COVID-a su koristili pravo na odsustvo sa rada po osnovu bolovanja.

11.4. Poštovanje ljudskih prava

U Banci se poštuju sva ljudska prava zagarantovana Ustavom Republike Srbije. U svom poslovanju Banka ne koristi i ne zloupotrebljava decu odnosno maloletna lica.

Zaposlenim ženama u Banci je dozvoljeno da koriste pravo na trudničko bolovanje, porodiljska odsustva, odsustva radi nege deteta i odsustvo sa rada radi posebne nege deteta, u skladu sa Zakonom o radu i Kolektivnim ugovorom.

U Komercijalnoj banci se poštuje zaštita podataka o ličnosti propisana Zakonom o zaštiti podataka o ličnosti. U Banci je usvojen i interni akt Pravilnik Zaštita podataka o ličnosti (Pr-03-02-BK).

Banka poštuje privatnost zaposlenih u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti.

Prilikom zasnivanja radnog odnosa zaposleni popunjava i potpisuje obrazac Banke:

- „Obaveštenje o obradi podataka o ličnosti zaposlenih“ kojim Banka pruža informacije o načinu prikupljanja podataka o ličnosti, ko ima pristup podacima o ličnosti, o pravima zaposlenih, o svrsi i pravnom osnovu obrade podataka, o kategorijama podataka, načinu obrade podataka o ličnosti, o bezbednosti podataka o ličnosti i periodu čuvanja podataka o ličnosti.

Banka ulaže napore da zaposlenima obezbedi bezbednost na radu, u kom pravcu je usvojen veći broj akata i procedura.

Banka je obavezna da, u skladu sa zakonom i Kolektivnim ugovorom Banke:

- obezbedi rad zaposlenog na radnom mestu i u radnoj okolini u kojima su sprovedene mere bezbednosti i zdravlja na radu,
- obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih kao i potrebna finansijska sredstva za njihovu primenu,
- osposobljava zaposlene za bezbedan i zdrav rad,
- donese odgovarajuća uputstva za bezbedan i zdrav rad i da sa istim upozna zaposlenog prilikom zasnivanja radnog odnosa, odnosno premeštaja na druge poslove i u drugim slučajevima utvrđenim zakonom,
- obezbedi zaposlenima korišćenje sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, kao i da vrši kontrolu njihove upotrebe u skladu sa namenom,
- na vidno mesto istakne upozorenja i/ili oznake za bezbednost i/ili zdravlje zaposlenih,
- na vidno mesto istakne obaveštenje o rezultatima procene rizika na radnom mestu, a koji se odnose na zaposlene žene za vreme trudnoće i zaposlene sa smanjenom radnom sposobnošću, kao i obaveštenje o merama kojima se ti rizici otklanjaju.

Banka u skladu sa odredbama Kolektivnog ugovora kolektivno osigurava sve zaposlene za slučaj težih bolesti i hirurških intervencija i za slučaj smrti usled nezgode i invaliditeta (24/7/365).

Zaposleni je dužan da poštuje propise o bezbednosti i zaštiti života i zdravlja na radu, a nepoštovanje tih propisa i neobaveštavanje Banke o svakoj vrsti potencijalne opasnosti koja bi mogla da utiče na bezbednost i zdravlje na radu zaposlenog ili drugih zaposlenih, predstavlja povredu radne discipline, saglasno odredbama Kolektivnog ugovora Komercijalne banke ad Beograd.

U Banci postoji Odbor za bezbednost i zdravlje na radu koji ima nadležnosti uređene zakonom i Kolektivnom ugovorom Komercijalne banke ad Beograd.

Banka je dužna da Odboru za bezbednost i zdravlje na radu omogući:

- uvid u sve akte koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu, i
- da učestvuje u razmatranju svih pitanja koja se odnose na sprovođenje bezbednosti i zdravlja na radu.

Banka je dužna da informiše Odbor za bezbednost i zdravlje na radu o svim podacima koji se odnose na bezbednost i zdravlje na radu.

Odbor za bezbednost i zdravlje na radu i Sindikat dužni su da međusobno sarađuju o pitanjima bezbednosti i zdravlja na radu. U cilju nesmetanog korišćenja usluga Banka ulaže značajne napore na fizičko – tehničkom obezbeđenju svih radnih prostorija, kao i svih ekspozitura.

11.5. Borba protiv korupcije i pitanja u vezi sa podmićivanjem

U Banci je u primeni dokument Politika upravljanja sukobom interesa i sprečavanje korupcije Komercijalne banke AD Beograd - NLB Grupa (dalje:Politika) kojom je regulisano pitanje borbe protiv korupcije i podmićivanja.⁹³

U primeni Politike, Banka se pridržava:

- važećih zakonskih propis;
- Standarda usklađenosti poslovanja i jačanja integriteta NLB Grupe i
- Kodeksa ponašanja NLB Grupe.

U skladu sa Politikom:

- sukob interesa znači sukob između privatnih interesa pojedinca i osoba povezanih s njim (uključujući članove njihove uže porodice) i interesa NLB d.d. ili članica NLB Grupe, koje je pojedinac dužan da zaštititi, a koji bi mogao imati negativne posledice na sprovođenje poslovnih aktivnosti, donošenje poslovnih odluka, izvršavanje radnih zadataka i ispunjavanje obaveza

⁹³ Podsticanje se takođe smatra korupcijom - ako neko obeća ili čak da nagradu drugoj osobi u zamenu za radnju koja ima naznake korupcije. U tom slučaju, i osoba kojoj je dat podsticaj i osoba koja u suštini obavlja takvu radnju uključene su u koruptivnu radnju.

- korupcija znači svaku zloupotrebu položaja u privatne svrhe. To uključuje pribavljanje finansijskih i nefinansijskih koristi za sebe ili za druge. Primeri korupcije su ucene, podmićivanje, prevara, nepotizam, plaćanje olakšica.
- podmićivanje znači tražiti ili prihvatiti, za sebe ili za nekoga drugog, nezakonitu nagradu, poklon ili bilo koju drugu korist ili obećanje ili ponudu takve koristi kojom bi, zbog sticanja ili zadržavanja transakcije ili druge nezakonite koristi, zanemarili interese članice NLB Grupe ili drugog fizičkog lica ili im naneli štetu. Podmićivanje takođe znači obećanje, ponudu ili davanje nedozvoljene nagrade, poklona ili bilo koje druge koristi licu ili nekom drugom kako bi se sebi ili nekome priuštila neopravdana prednost pri dobijanju ili zadržavanju transakcije ili druge nezakonite koristi, takođe u zamenu za uslugu pribavljanja ili zadržavanja transakcije ili druge koristi.

Zabranjene radnje u vezi sa korupcijom

U NLB Grupi bilo koji oblik korupcije je strogo zabranjen. U NLB Grupi je zabranjeno korišćenje bilo kojih resursa bilo koje članice NLB Grupe u bilo koje nezakonite svrhe ili svrhe koje nisu u skladu sa antikorupcijskim pravilima predviđenim Politikom. Zaposleni su dužni da odbiju svako koruptivno ponašanje i odmah ga prijave organizacionoj jedinici nadležnoj za usklađenost.

U okviru borbe protiv korupcije Banka ima razvijene procedure u cilju borbe protiv nedozvoljenih i nepoželjnih aktivnosti i postupanja, naročito u pogledu:

- nezakonitog prihvatanja i nedozvoljenog davanja poklona (podmićivanje) - strogo je zabranjeno nezakonito davanje ili prihvatanje poklona bilo kome/od bilo koga, bilo da je u pitanju poslovni partner, dobavljač ili javni službenik, radi dobijanja novog posla, zadržavanja postojećeg posla ili davanja prednosti nečijim interesima na pogrešan način;
- plaćanja olakšica, u smislu kada se (mala) suma novca nudi ili obećava javnim službenicima ili predstavnicima vlade, kako bi se obezbedile ili ubrzale rutinske ili neophodne aktivnosti koje su deo uobičajenih (zvaničnih) procedura - ova aktivnost je zabranjena tako da se isplata olakšica ne sme niti vršiti niti primati;
- nepotizma - zabranjena aktivnost;
- lobiranja i političkih doprinosa - članice NLB Grupe neće plaćati nikakve političke doprinose - ni direktne ni indirektno;
- sponzorstava i donacija - moraju se izbegavati odobravanja donacija i sponzorstava na netransparentan način za profitne organizacije; udruženja ili organizacije ili osobe povezane sa NLB Grupom, ili bez poštovanja pravila uspostavljenih za odobravanje donacija i sponzorstava;
- standarda za dobavljače i / ili spoljne pružaoce usluga - dobavljači i spoljni pružaoци usluga moraju biti unapred obavešteni o zahtevima u oblasti usklađenosti i integriteta, dobiti linkove za pristup objavljenom Kodeksu ponašanja NLB Grupe (za javnu upotrebu) dok ugovori sa Bankom moraju da sadrže standarde u oblasti usklađenosti i sprečavanja korupcije, kao i odgovarajuće pravne lekove (raskid ugovora zbog nepoštovanja standarda NLB Grupe);
- korišćenja posrednika - posrednici, agenti, savetnici, agenti za promet nekretninama, predstavnici i druga lica koja deluju u ime i za račun Banke ili druge članice NLB Grupe, moraju biti unapred obavešteni o zahtevima u oblasti usklađenosti i integriteta, dobiti linkove za pristup objavljenom Kodeksu ponašanja NLB Grupe (za javnu upotrebu) dok ugovori sa Bankom moraju da sadrže standarde u oblasti usklađenosti i sprečavanja korupcije, kao i odgovarajuće pravne lekove (raskid ugovora zbog nepoštovanja standarda NLB Grupe);
- zapošljavanja ili naručivanja usluga od bivših državnih službenika, nameštenika ili njihovih rođaka - javni službenici i nosioci funkcija, članovi njihove uže porodice i druge osobe usko povezane sa njima (npr. prijatelji, drugi bliski poznanici) uživaju jednak tretman kao i ostali (potencijalni) zaposleni ili poslovni partneri, na osnovu njihovog iskustva, veština i kompetencija, i nikada im se ne može dati prioritet zbog ovih veza u postupcima zapošljavanja ili procesima naručivanja usluga ili kupovine robe;
- kontakata sa visokim državnim zvaničnicima - članovi organa upravljanja članica NLB Grupe koji imaju kontakte sa vladom ili predstavnicima države ili predstavnicima diplomatskih predstavništava ili međunarodnih organizacija moraju, pored poštovanja pravila o prihvatanju i davanju poklona, kako bi zaštitili integritet i ugled NLB Grupe, voditi računa da u tim kontaktima ostvaruju osnovni cilj Politike, odnosno osiguraju transparentnost poslovanja; i
- kontakata sa drugim licima - zaposleni u NLB Grupi kojima se obratio predstavnik ili agent dobavljača, spoljnog pružaoца usluga, klijenta ili trećeg lica kako bi pokušali da neprimereno utiču na poslovne odluke članice NLB Grupe na neprimeren ili nezakonit način, dužni su da na to odmah ukažu OJ nadležnoj za usklađenost.

Ostale nedozvoljene odnosno zabranjene radnje u obavljanju poslovnih aktivnosti Banke i Grupe su opisane u pomenutom dokumentu - Politici, a Banka kontinuirano preuzima aktivnosti u cilju podizanja svesti iz oblasti koje Politika uređuje.

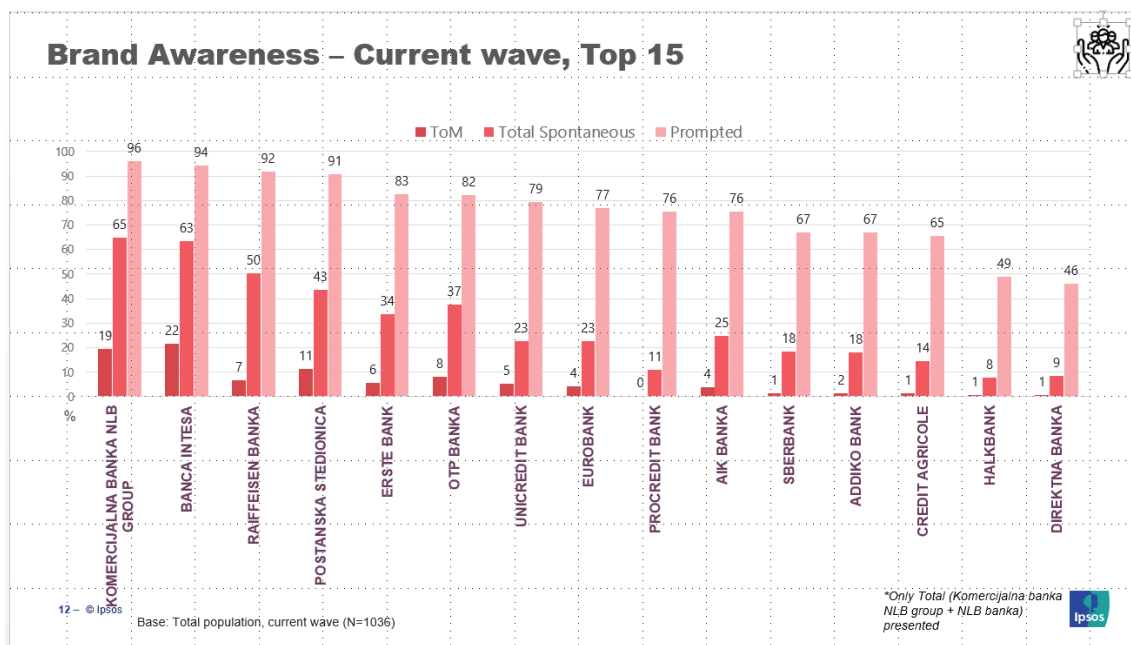
11.6. Aktivnosti na polju istraživanja i razvoja

Komercijalna banka je tokom 2021. godine detaljno i ažurno pratila dešavanja na finansijskom tržištu i uspešno se prilagođavala uslovima i promenama na istom, kako bi zadržala svoju zavidnu poziciju, što pokazuju i sprovedena istraživanja.

Tržišna pozicioniranost Banke kao brenda, njenih proizvoda i usluga, proveravana su i tokom 2021. godine, kroz bankarski Omnibus, koji sprovodi istraživačka agencija „IPSOS“, specijalizovana za ovu vrstu istraživanja. Istraživanja pokazuju da Banka u dužem vremenskom periodu drži jednu od vodećih pozicija u očima javnosti, mereno kriterijumima prepoznatljivosti brenda, kvaliteta i zadovoljstva proizvodima i uslugama koje klijenti koriste. Svi rezultati istraživanja postavljaju se na interni portal Banke, a sa njima se upoznaju i ciljne grupe, radi dodatnog jačanja brenda Komercijalna banka.

Izveštaj poslednjeg bankarskog Omnibusa (iz novembra 2021. godine) pokazuje da je Komercijalna banka, po mišljenju ispitanika, rangirana u samom vrhu po kriterijumu prepoznatljivosti brenda među vodećih 15 banaka u Srbiji.

Prepoznatljivost brenda banaka u Srbiji (bankarski Omnibus, novembar 2021. godine)

Društveno odgovorno poslovanje

Poseban doprinos očuvanju i povećanju vrednosti korporativnog imidža davale su aktivnosti iz oblasti društveno odgovornog poslovanja (DOP), koje je Banka pažljivo birala i podržavala i u kojima je aktivno saradivala sa svojim partnerima. Nastavljena je uspešna akcija za opremanje bolnica i porodilišta „Zajedno za bebe“.

Upravo je humanitarna akcija od 4. marta za GAK Narodni front bila i prvo javno predstavljanje predsednika Izvršnog odbora Vlastimira Vukovića. Tom prilikom je g. Vuković u ime banke poklonio ultrazvučni aparat ovoj poznatoj i uglednoj zdravstvenoj ustanovi.

Redovne aktivnosti u oblasti društvene odgovornosti bile su otežane usled situacije u zemlji izazvane pandemijom korona virusa. Banka je i ove godine odgovorila na ovaj izazov procedurama koje su omogućile poslovanje i u ovoj situaciji, kao i usmeravanjem sredstava na vanredne nabavke i donacije medicinskog materijala i opreme za bolnice.

Sve sprovedene aktivnosti Komercijalne banke ad Beograd u ovoj oblasti prati odgovarajuća PR podrška, bez koje savremeno tržišno poslovanje ne može da se zamisli, a koja se naročito pokazala kao neophodna u vanrednim okolnostima u kojima smo se našli 2021. godine. Banka je kvalitetno, jasno i ciljano komunicirala sa svojim „stakeholderima“, kako bi ih pravovremeno informisala o svim izmenama koje su pratile poslovanje, kao i bezbednosnim procedurama koje je sprovedla. Time je postignuto međusobno razumevanje i zadržano poverenje u Banku, što doprinosi unapređenju stečenog imidža i reputacije.

Marketinške aktivnosti Banke

Marketing aktivnostima u 2021. godini nastavilo se sa promocijom proizvoda i usluga, kako postojećih, tako i novih, uz konstantno podsećanje i osvežavanje brenda.

Prethodnu, 2021. godinu, obeležile su kampanje u vezi sa postojećim proizvodima i uslugama Banke, kao što su kampanja za gotovinske kredite i kredite za refinansiranje, agrar kredite, stambene kredite, platne kartice itd. Sredinom marta klijentima smo kroz marketinšku i PR kampanju ponudili posebnu ponudu agrar kredita za obrtna sredstva.

Krajem istog meseca počela je velika kampanja kroz gotovo sve elektronske medije Paket dobrodošlice.

Posebno intenzivne aktivnosti u Sektoru Marketinga smo imali u maju kada je javnost obavestena o početku Organik konkursa, kao i kampanje za Okvir podrške preduzetnicima.

Ova kampanja je išla i kroz marketinške kanale, kao i putem medija u brojnim intervjuima koje je dao predsednik Izvršnog odbora Vlastimir Vuković.

Posebnu pažnju dobio je njegov veliki intervju u „Nedeljniku“ gde je odgovarajući na veliki broj pitanja g. Vuković podsetio na sve kampanje koje su do tada počeli zajednički da sprovode Komercijalna i NLB Banka, a posebno o jedinstvenoj naknadi za platni promet u okviru NLB Grupe.

Podsetimo, u istom mesecu su počeli i prijemi za subvencionisane agrar kredite što je posebno ispraćeno i putem društvenih mreža.

Iako je u uslovima globalne pandemije prošle godine značajno smanjen broj sajмова i konferencija, Kopaonik biznis forum koji se održao krajem maja u Beogradu uspešno je iskorišćen za javni nastup čelnika NLB Grupe i Komercijalne banke.

Intervjui g. Blaža Brodnjaka, Vlastimira Vukovića bili su značajno ispraćeni u većini domaćih i regionalnih portala i medija.

Još jedan događaj koji su privukao rekordnu pažnju medija, a koji je uslovima pandemije bio organizovan u otežanim okolnostima, bila je i konferencija za novinare povodom NLB Organik konkursa gde su uspešno nastupili u zajedničkom poslu Komercijalna i NLB Banka.

NLB KomBank Organic konkurs završen je, u prisustvu ministra poljoprivrede Branislava Nedimovića, svečanom dodelom vrednih nagrada, a o ovom događaju izvestili su sa posebnom pažnjom svi srpski mediji.

Imajući u vidu vanrednu situaciju u zemlji usled pandemije korona virusa tokom prvih meseci 2021. godine, i dalje tokom cele 2021. godine usled loše epidemiološke situacije, pored tradicionalnih kanala komunikacije, nastavljena je sveobuhvatna komunikacija preko internet prezentacije Banke i društvenih mreža: „Facebook, Twiter, YouTube, Instagram, Viber, LinkedIn“. Pomenuti digitalni kanali maksimalno su doprineli informisanosti klijenata za vreme trajanja vanredne situacije, jer su informacije ažurirane na dnevnom nivou. Na ovaj način su efekti komunikacije bili na najvišem nivou, s obzirom da su se iskoristile prednosti i tradicionalnih i modernih medija. Komunikacione poruke usmerene su na pozivanje klijenata na samozaštitu i smanjenje prisustva većeg broja ljudi u zatvorenim prostorijama, kao najvažnijim preventivnim merama, kao i na korišćenje elektronskih servisa Banke – usluga mobilnog i elektronskog bankarstva, bankomata i platnih kartica.

Marketinška i PR komunikacija usaglašena je sa ukupnim poslovnim aktivnostima Banke u vezi sa pandemijom.

Sprovedene kampanje, iako u značajno smanjenom obimu, bile su integrisane, što znači da su koordinisale brojne komunikacione kanale putem kojih smo slali jasnu i privlačnu poruku o Banci i njenom proizvodu.

12. PLAN BUDUĆEG RAZVOJA BANKE

U skladu sa politikom NLB Grupe Komercijalna banka a.d. Beograd i NLB banka a.d. Beograd su u periodu jul - oktobar 2021. godine, za banku koja nastaje integracijom dve banke, sačinili Strategiju i plan poslovanja 2022. – 2026 godina.

Upravni odbor Banke je na sednici od 17.12.2021. godine usvojio Strategiju i plan poslovanja Komercijalne banke a.d. Beograd za 2022. – 2026. godinu i materijal uputio Skupštini akcionara Banke na konačno usvajanje.

Polazna pretpostavka za izradu plana je uvažavanje efekata sinergije, posebno od aprila 2022. godine, koji se očekuju u procesu integracije. Uspešan završetak procesa integracije je prvi veliki izazov u narednom periodu.

Osnovni ciljevi Banke koji se žele postići u narednom petogodišnjem periodu su⁹⁴:

- značajno poboljšanje svih ključnih pokazatelja poslovanja, tako da pokazatelji budu iznad očekivanih na nivou sektora, uz planiranu dobit u skladu sa očekivanjima NLB Grupe;
- promena strukture aktive, sa visokim stopama rasta kreditne aktivnosti u svim segmentima i posledično značajnim rastom tržišnog učešća;

94 Strategija i plan poslovanja Komercijalne banke a.d. Beograd za 2022. - 2026. godinu

- nastavak, ali po nižim stopama, rasta depozitnog potencijala u cilju zadržavanja tržišnog učešća, uz smanjenje likvidnih sredstava, uključujući i ulaganja u hartije od vrednosti, koja će se u značajnom delu koristiti za rast kreditnog portfolija. Navedene promene će uticati na pokazatelj odnos kredita i depozita (LTD racio) za koji se očekuje značajan rast i dovođenje na nivo prosečnog za bankarski sektor;
- maksimalno korišćenje angažovanog kapitala, isplata dividendi u svim godinama, uz održavanje pokazatelja adekvatnosti kapitala na propisanim nivoima;
- unapređenje usluga i proizvoda u skladu sa tržišnim trendovima, uključujući kontinuirani rast tržišnog učešća u digitalnim kanalima prodaje;
- reorganizacija i rebrandiranje mreže ekspozitura kako bi se odgovorilo na želje i potrebe klijenata;
- optimizacija broja zaposlenih u skladu sa najboljom poslovnom praksom.

Očekivani prosečan godišnji rast tokom planiranog perioda je 5%, tako da bi projektovana ukupna aktiva na kraju 2026. godine iznosila preko RSD 746 milijardi. U prvim godinama planiranog perioda predviđeno je da banka postepeno iskoristi viškove likvidnosti za finansiranje rasta kreditnog portfolija tako da će stopa rasta ukupne aktive biti niža od prosečne stope rasta za ceo period.

Banka je pretpostavila snažan rast kreditnog portfolija u svim segmentima, u periodu od 2022. do 2026. godine, sa dvocifrenim prosečnim godišnjim rastom. Projektovani rast je znatno brži od očekivanog rasta tržišta, tako da će do 2026. godine Banka poboljšati svoju tržišnu poziciju u svim važnim segmentima. Rast kredita će se finansirati delom iz viškova likvidnih sredstava, a delom iz očekivanog rasta depozita nebankarskog sektora.

Na strani pasive, prosečna godišnja stopa rasta depozita nebankarskog sektora prati stopu rasta ukupne aktive. Zbog viška likvidnosti i niskog LTD racia, Banka ne očekuje da će imati potrebe za finansiranjem na međubankarskom tržištu, dok će se, po potrebi, koristiti sredstva u formi kreditnih linija od matične banke, NLB d.d. Ljubljana.

Uprkos pritisku na kamatne stope, planirani snažan rast kreditnog portfolija očekuje se da rezultira u značajnom rastu prihoda od kamata u planskom periodu, a Banka planira da aktivno upravlja i tarifama naknada u cilju ostvarivanja odgovarajućih prinosa od naknada. U tom delu fokus će biti na bankarske usluge vezane za plaćanje, kao i na dokumentarne poslove.

Na poziciji OPEX se u naredne tri godine očekuje smanjenje ukupnih troškova kao rezultat sinergijskih efekata i završetka projekta integracije dve banke. U poslednje dve godine planskog perioda projektovan je blagi rast troškova kao posledica rasta ukupnog obima poslovanja.

Plan poslovanja sa stanovništvom

Ključna tačka strategije poslovanja sa stanovništvom je rast kreditnog portfolija tokom celog planskog perioda - nastavak rasta kreditnih aktivnosti kao ključnog pokretača prihoda, prvenstveno na bazi aktivnog odnosa sa klijentima.

Centralna tačka strategije je postavljanje klijenta na prvo mesto, bolje poznavanje klijenta, poznavanje promena kod klijenta, kreiranje rešenja za sve finansijske potrebe klijenta, izgradnja partnerskog odnosa sa klijentom i kreiranje odgovarajućeg iskustva koje se bazira na fizičkim i digitalnim kanalima. Pored toga, Banka je otvorena i za istraživanje novih prilika za rast (na primer bankoosiguranje, saradnja sa trećim stranama, faktoring i slično).

Strategijski ciljevi u poslovanju sa stanovništvom biće moguće ostvariti samo kroz sveobuhvatnu transformaciju u segmentu prodaje i investicione aktivnosti koje se mogu grupisati u pet grupa:

- ojačati ključne infrastrukturne resurse;
- racionalizacija kreditnih i drugih ključnih procesa;
- optimizacija cena - tarifa naknada u skladu sa kretanjem na tržištu;
- poboljšati angažovanje ka prodaji i klijentima;
- ojačati prodajne timove i organizaciju.

Kroz strateške inicijative formirane od strane centrale NLB Grupe i kroz različite lokalne inicijative koje kombinuju najbolje međunarodne prakse sa poznavanjem lokalnog tržišta, Banka će biti spremna za postizanje svojih ciljeva i obezbediće dugoročno održive rezultate svojim akcionarima i drugim zainteresovanim stranama.

Za planski period od 2022. do 2026. godine, veoma ambiciozni ciljevi plasiranih kredita stanovništvu, postavljeni su posebno za 2026. godinu. U posmatranom planskom periodu očekuje se značajno povećanje iznosa ukupnih plasiranih

kredita, posebno u delu gotovinskih, stambenih, potrošačkih i kredita mikro klijentima kao i značajno povećanje „cross - selling“ racia za fizička lica.

Za naredni planski period očekuje se stabilan i blagi rast ukupnih depozita stanovništva. Očekuje se stabilan i blagi rast deviznih depozita i malo značajniji rast dinarskih depozita do kraja 2026. godine.

U planskom periodu od 2022. do 2026. godine očekuje se stabilan rast neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada od poslova sa stanovništvom pri čemu se očekuje nešto veći rast neto prihoda od kamata usled planiranog rasta kreditne aktivnosti.

Plan poslovanja sa privredom

U poslovima sa privredom ambiciozni ciljevi su postavljeni u svetlu buduće pozicije integrisane banke i njenog tržišnog udela kada su u pitanju veliki korporativni klijenti, SME klijenti i finansiranje trgovine. Cilj je ojačati tržišnu poziciju, osiguravajući stalne mogućnosti rasta i profitabilnosti u ovim segmentima, što je u buduću plan preneto kroz definisane, projektovane vrednosti plasmana.

Ključni prioriteti poslovanja sa privredom su:

- uvođenje novih proizvoda, posebno u segmentu kreditnih proizvoda;
- veća penetracija postojeće baze aktivnih klijenata sa kreditnim proizvodima;
- kroz dalju operacionalizaciju CRM-a (client relationship management) omogućiti efikasnije upravljanje odnosima sa klijentima i prodajnim naporima u delu „unakrsne prodaje“ što bi trebalo da rezultira zadržavanjem postojećih i sticanjem novih klijenata;
- optimizacija procesa - skraćivanje vremena potrebnog za odobrenje i realizaciju kredita kroz optimizaciju kreditnog procesa;
- izmena organizacije rada u cilju i identifikacije jasne uloge, zadataka i odgovornosti zaposlenih.

Za naredni planski period od 2022. do 2026. godine ambiciozni ciljevi plasiranih kredita korporativnim klijentima, postavljeni su posebno za 2026. godinu. U posmatranom planskom periodu očekuje se značajno povećanje iznosa ukupnih kredita, uz značajan rast kredita lokalnoj samoupravi (opštine i gradovi), javnim preduzećima na lokalnom nivou i ostalim državnim institucijama.

Za buduću planski period očekuje se skoro dupliran iznos ukupnih depozita privrede, uz posebno značajan rast u segmentu dinarskih transakcionih depozita privrede. Očekuje se i značajan rast ostalih depozita privrede do kraja planskog perioda.

U planskom periodu od 2022. do 2026. godine očekuje se stabilan rast neto prihoda od kamata i neto prihoda od naknada od poslova sa privredom. Očekuje se značajan rast iznosa neto prihoda od naknada po poslovima sa privredom kao rezultat očekivanog rasta nekreditnih poslova (akreditivi, garancije, faktoring).

Plan upravljanja sredstvima i plan ulaganja u hartije od vrednosti

Strategija za naredni petogodišnji period Banka bazira se na sledećim pretpostavkama:

- upravljanje likvidnošću u skladu sa regulatornim zahtevima i razvojem operativnog poslovanja, odnosno poslovnih potreba;
- aktivno učešće na deviznom tržištu uz pojačano prisustvo na lokalnom međubankarskom tržištu;
- aktivno upravljanje portfoliom hartija od vrednosti;
- aktivno upravljanje i predviđanje racia likvidnih sredstava (LCR);
- aktivan član Belibor panela i
- učešće u izradi strategije finansiranja i delimično u njenom sprovođenju (FM, MFI, lokalni fondovi, javni sektor, velika preduzeća).

U skladu sa novim kretanjima na tržištu, fokus je pomeren sa finansiranja u eurima na finansiranje u dinarima, uz cilj da se klijentima pojača ponuda kredita u dinarima.

U narednom petogodišnjem planu Banka planira da smanji plasman slobodnih sredstava u HoV posebno u dinarske i devizne HoV Republike Srbije, a u cilju većeg plasmana u kredite i druge poslove.

Banka će svoje poslovanje i planove finansirati prvenstveno iz sopstvenih sredstava, dok će po potrebi, od članica NLB Grupe, povlačiti sredstva u formi kreditnih linija kako bi finansirala deo svojih budućih strateških planova.

13. ZNAČAJNI DOGAĐAJI PO ZAVRŠETKU POSLOVNE GODINE

Od 31. decembra 2021. godine do kraja februara 2022. godine zakazane su dve vanredne sednice Skupštine akcionara Banke.

Na sednici Skupštine akcionara Banke koja je zakazana i održana 02.02.2022. godine usvojene su sledeće odluke:

- Odluka o izmenama i dopunama Ugovora o osnivanju
- Odluka o usvajanju Statuta NLB Komercijalne banke AD Beograd
- Odluka o dopuni Odluke o prihvatanju pripajanja NLB Banke AD Beograd Komercijalnoj banci AD Beograd.

Nova vanredna sednica Skupštine akcionara Banke zakazana je za 25.02.2022. godine na kojoj je previđeno usvajanje sledeće odluke:

- Odluka o dopunama Odluke o sticanju sopstvenih akcija Banke od nesaglasnih akcionara.

Opis događaja nakon završetka poslovne godine predstavljen je i u tački 41. Događaji nakon datuma bilansa stanja u Napomenama uz finansijske izveštaje za 2021. godinu.

14. REALIZACIJA BIZNIS PLANA BANKE ZA 2021. GODINU

14.1. Realizacija plana bilansa stanja za 2021. godinu

Realizacija Biznis plana Banke za 2021. godinu odvijala se u sada već poznatim uslovima poslovanja, prisutne pandemije COVID-19, uz nove probleme prekinutih lanaca globalnog snabdevanja. Troškovi, posebno međunarodnog transporta su drastično porasli u odnosu na predkrizni period, uz rast inflacije kako na domaćem tako i na međunarodnom tržištu. Program ekonomskih mera za smanjivanje negativnih efekata pandemije i podršku privredi Srbije u 2020. i 2021. godini, uticao je da dođe do oporavka privredne aktivnosti tokom 2021. godine. Prema konačnim podacima Republičkog zavoda za statistiku (RZS) rast BDP-a za 2021. godinu, iznosi 7,5%⁹⁵. U skladu sa odlukama NBS iz 2020. godine (prvi, drugi i treći moratorijum), a koje su se primenjivale i tokom 2021. godine, Banka je i u toku 2021. godine omogućila zastoj u otplati obaveza dužnicima po osnovu kredita, garancija, akreditiva, dozvoljenog prekoračenja računa i drugih kreditnih proizvoda. Banka je u skladu sa zakonskim propisima i preporukama institucija za javno zdravlje i Vlade Republike Srbije i u 2021. godini preduzela sve neophodne mere da se sve poslovne aktivnosti Banke obavljaju uz punu zaštitu zaposlenih i klijenata.

R.B.	POZICIJA AKTIVE	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	AKTIVA (u milionima RSD)			
1.	Gotovina i sredstva kod centralne banke (CB)	82.055	72.624	113,0
2.	Hartije od vrednosti	149.589	139.480	107,2
3.	Kredit i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija	29.114	29.768	97,8
3.1.	Kredit	9.279	17.355	53,5
3.2.	Ostali plasmani i potraživanja	19.835	12.413	159,8
4.	Kredit i potraživanja od komitenata	209.045	206.647	101,2
4.1.	Privreda (kredit)	89.222	84.570	105,5
4.2.	Stanovništvo (kredit)	118.287	120.051	98,5
4.3.	Ostali plasmani i potraživanja (priv.+stan.)	1.536	2.026	75,8
5.	Investicije u zavisna i pridružena društva	1.628	3.434	47,4
6.	Osnovna sredstva i investicione nekretnine	11.366	7.581	149,9
7.	Ostala aktiva	6.643	8.808	75,4
8.	UKUPNA AKTIVA	489.440	468.341	104,5

⁹⁵ NBS, Makroekonomska kretanja u Srbiji, januar 2022.

- Stanje gotovine i sredstava kod CB je veće u odnosu na planiranu vrednost delimično zbog manjeg obima plasmana sredstava u kredite od planiranih i manjeg plasmana u repo operacije sa NBS.
- Pozicija hartije od vrednosti je veća u odnosu na planirani obim za iznos RSD 10.109 miliona kao rezultat povećane investicione aktivnosti u nove hartije od vrednosti stranih država dužih rokova dospeća.
- Krediti i potraživanja od banaka i drugih finansijskih organizacija su manji od plana za RSD 654 miliona prvenstveno usled manje plasiranih kredita bankama od planiranog obima, odnosno dobre likvidnosti bankarskog sektora i smanjene tražnje.
- Krediti privredi realizovani su na višem nivou u odnosu na planiranu vrednost za kraj 2021. godine za RSD 4.652 miliona kao rezultat oporavka privrede i povećane tražnje i pored negativnih efekata pandemije COVID-19 na uslove poslovanja privrednih subjekata.
- Pandemija COVID-19, i svi prateći efekti su uticali da plasmani stanovništvu na kraju posmatrane godine budu neznatno manji u odnosu na planirani godišnji obim.
- Manji rast kreditnog portfolija od planiranog na kraju 2021. godine nadomešten je rastom plasmana sredstava u hartije od vrednosti u odnosu na planirani obim (7,2%).
- Vrednost osnovnih sredstava i investicionih nekretnina Banke je iznad planiranih veličina za kraj 2021. godine.
- Ostala aktiva je realizovana na manjem nivou od planskih veličina (24,6%).

R.B.	POZICIJA PASIVE	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	PASIVA (u milionima RSD)			
1.	Depoziti i obaveze prema bankama, fin.org. i CB	13.155	21.117	62,3
1.1.	Depoziti	12.539	20.500	61,2
1.2.	Kreditne linije	616	617	99,8
1.3.	Ostale obaveze	0	0	-
2.	Depoziti i ostale obaveze prema komitentima	392.266	363.364	108,0
2.1.	Privreda	48.699	53.759	90,6
2.1.1.	Depoziti	48.646	53.642	90,7
2.1.2.	Ostale obaveze	53	117	45,0
2.2.	Stanovništvo	343.568	309.605	111,0
2.2.1.	Depoziti	342.469	308.660	111,0
2.2.2.	Ostale obaveze	1.099	945	116,3
3.	Subordinirane obaveze	0	0	-
4.	Rezervisanja	4.234	4.131	102,5
5.	Ostale obaveze	4.142	4.754	87,1
6.	UKUPNO OBAVEZE	413.798	393.366	105,2
7.	Akcijski kapital i emisiona premija	40.035	40.035	100,0
8.	Rezerve iz dobiti i neraspoređeni dobitak	35.608	34.941	101,9
9.	UKUPNO KAPITAL	75.643	74.975	100,9
10.	UKUPNO PASIVA	489.440	468.341	104,5

- Na kraju 2021. godine, i pored negativnih efekata pandemije depoziti stanovništva dostigli su iznos iznad planiranih veličina za kraj 2021. godine (11,0%).
- Depoziti privrednih subjekata su ispod planiranih vrednosti za 9,3%.
- Depoziti banaka i drugih finansijskih organizacija su ispod planiranih vrednosti za kraj 2021. godine za 38,8%.
- Pozicija rezervisanja (za sudske procese, dugoročna primanja zaposlenih, gubitke po vanbilansnoj aktivi, ostala rezervisanja) je zabeležila rast na kraju godine u odnosu na planirani obim (2,5%) u najvećoj meri zbog porasta ostalih rezervisanja.
- Ukupan kapital Banke, na kraju 2021. godine je u okviru planiranog iznosa kapitala za kraj godine.

14.2. Realizacija plana bilansa uspeha za 2021. godinu

R.B.	POZICIJA	OSTVARENO U 2021.	PLAN ZA 2021.	INDEXI
1	2	3	4	5
	(u milionima RSD)			
1.1.	Prihodi od kamata	13.104	13.261	98,8
1.2.	Rashodi po osnovu kamata	(959)	(1.119)	85,7
1.	Dobitak po osnovu kamata	12.145	12.142	100,0
2.1.	Prihodi od naknada i provizija	7.647	7.141	107,1
2.2.	Rashodi naknada i provizija	(1.910)	(1.685)	113,4
2.	Dobitak po osnovu naknada i provizija	5.737	5.456	105,2
3.	Neto kursne razlike i promena vrednosti (devizna klauzula)	53	0	-
4.	Neto rashodi umanjenja obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz BU	16	(3.227)	-
5.	Ostali poslovni prihodi	(2.574)	(1.571)	163,9
6.	Operativni rashodi	(11.913)	(12.121)	98,3
7.	DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE POREZA	3.463	679	509,8

- Realizovani neto dobitak po osnovu kamata, u toku 2021. godine, je na nivou planiranog iznosa. Ukupni prihodi od kamata su neznatno niži od planiranih za RSD 157 miliona. Na pad prihoda od kamata najveći uticaj je imao pad prihoda od kamata po poslovima sa hartijama od vrednosti usled manjeg plasmana u hartije od vrednosti i pada kamatnih stopa. Ukupni zabeleženi rashodi od kamata, u toku 2021. godine, takođe, su niži od planiranih za RSD 160 miliona.
- Neto dobitak od naknada i provizija, ostvaren u toku 2021. godine, je veći od planiranog za 5,2%. Na visinu neto dobitka od naknada i provizija značajan uticaj imali su prihodi od naknada po poslovima sa stanovništvom koji su zabeležili rast.
- Na kraju 2021. godine ostvareni su neto prihodi po osnovu obezvređenja finansijskih sredstava koja se ne vrednuju po fer vrednosti kroz bilans uspeha u iznosu od RSD 16 miliona dok je planom bio predviđen neto rashod u iznosu od RSD 3.227 miliona.
- Realizovani operativni rashodi su manji od planiranih veličina za RSD 207 miliona.
- Realizovani su neto ostali poslovni rashodi (RSD 2.574 miliona) na kraju 2021. godine. Planom su takođe, bili planirani neto ostali poslovni rashodi ali manjeg obima (RSD 1.571 milion).
- U periodu januar-decembar 2021. godine, obeležene pandemijom COVID-19, ostvaren je dobitak pre poreza od RSD 3.463 miliona što je iznad planom predviđenog iznosa.

Potpisano u ime Komercijalne banke a.d. Beograd

Dejan Janjatić
zamenik predsednika Izvršnog odbora

Vlastimir Vuković
predsednik Izvršnog odbora

